

رشد سرمایه‌گذاری

Increasing the private sector's share in the Iran's economy is essential

افزایش سهم بخش خصوصی در اقتصاد ایران ضروری است

أغنی النساء
المسلمات فی العالم

معرفی ثروتمندترین زنان
مسلمان جهان

Deleting Zeroes from National Currency
Economic Reform or Political Action?

حذف صفر از پول ملی اصلاح
اقتصادی یا اقدامی سیاسی؟

با آثار و گفتاری از:

سید حسین موسویان
مسعود خوانساری
محمود نوریان
ناصر تقی‌زاده
هدایت‌الله خادمی
علی اصغر یوسف نژاد
حمیدرضا حاجی بابایی
جبار کوچکی نژاد
حمیدرضا مختاریان
محمد مهدی صادق
اسدالله قره‌خانی
بهرام شکوری
پیمان مولوی
محمد حسین قائمی‌راد
مهدی پورهاشم
محمد تقی زعفرانچی‌زاده
حمیدرضا قدری
پیام باقری
هرویگ یاریجانیان
مسعود عطاریان

در گفت‌وگو با محمد کلانتری مطرح شد

صبانور مالک اولین معدن سبز کشور

In a Conversation with Mohammad Kalantati:

Sabanour, Owner of Iran's First Green Mine

مقابله مع محمد کلانتری:

صبانور مالک اول معدن الأخضر فی ایران

شرکت سرمایه گذاری توسعه معادن و فلزات

(سهامی عام)

چشم انداز:

تبدیل شدن به برترین شرکت سرمایه گذاری تخصصی در امور معادن و صنایع معدنی در منطقه خاورمیانه تا سال ۱۴۰۴.

ماموریت:

ما می خواهیم به عنوان شرکت سرمایه گذاری تخصصی معدن و صنایع معدنی با سرمایه گذاری محوری در فعالیتهای معدنی و فرآوری مواد معدنی ضمن نقش آفرینی در توسعه و بازرگانی بخش معدن با پاسخگویی به نیازهای مشتریان و ذی نفعان خود، بازده حداکثری را برای سهامداران خود به ارمغان می آوریم.

استراتژیهای کلان:

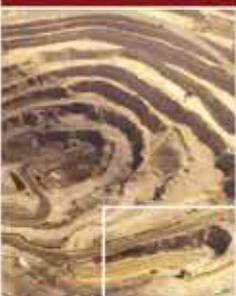
- دستیابی به بازدهی سالیانه سرآمد بازار سرمایه کشور
- کسب عنوان بزرگترین پایگاه اطلاعاتی معادن ایران، خاورمیانه و کشورهای مشترک المنافع (CIS)
- کسب برند تخصصی سرمایه گذاری و تجارت معدن
- افزایش وفاداری سهامداران و مشتریان با خلق ارزشهای ویژه
- تقویت سرمایه های انسانی متناسب با قابلیت های ضروری مورد نیاز توسعه و حیات شرکت

راهبردهای شرکت:

- افزایش بازده سبد سهام موجود
- نوآوری در مدل کسب و کار و سرمایه گذاری شرکت
- افزایش بهره وری شرکتهای تابعه و وابسته
- تحول در فرایندهای شرکت

Mines and Metals

Development Investment Company

www.mmdic.ir

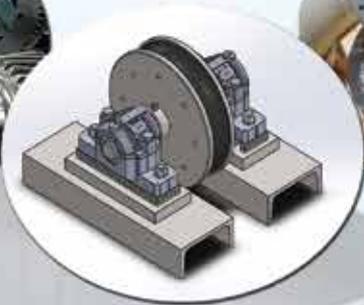
نشانی: تهران، بلوار آفریقا، خیابان اسفندیار، پلاک ۳

فکس: ۲۲۰۴۶۱۶۶

تلفن: ۷۱۱۲۵۰۰۰

Chadormalu Mining & Industrial Co
بومی سازی محور توسعه پایدار چادرملو

بیش از یازده هزار قطعه بومی سازی شده
بیش از ۷۰۰ قطعه اعلام نیاز و در دست اقدام
فرصتی برای تامین کنندگان قطعات

S.G.C.C

شرکت کارخانجات تولیدی شهید قندی

محصولات:

- * کابل های مخابراتی نوری و مسی
- * کابل های نوری FTTH (شبکه مشترکین) - تجهیزات پسیو
- * کابل های برق فشار ضعیف (بدون زره و زره دار)
- * کابل های ابزار دقیق و کنترل
- * کابل های با روکش Halogen free & Fire Resistant
- * کابل های دریایی و ساحلی (Marine & Offshore)
- * کابل های انتقال اطلاعات (Data)، ترکیبی و خاص
- * انواع پانل های خورشیدی
- * انواع پلیمرهای صنعتی با کاربرد در صنعت سیم و کابل، خودروسازی و سایر صنایع پلاستیک

افتخارات:

- * صادرکننده نمونه ملی در پنج دوره
- * صادرکننده نمونه استانی در سال ۱۳۹۶
- * صادرکننده خدمات فنی و مهندسی مخابراتی
- * دارنده استانداردهای بین المللی:
ISO 9001 - ISO 14001 - OHSAS 18001
ISO / IEC 17025
- * دارنده گواهینامه تحقیق و توسعه (R&D)
- از وزارت صنعت، معدن و تجارت

نماد
زیرساخت
صنعت
ICT
کشور

www.sgccir.com

دفتر مرکزی: تهران، سعادت آباد، خیابان ۲۶ (حق طلب غربی)، پلاک ۴۹، طبقه ۲
ایمیل: info@sgccir.com تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۶۵۶۹۰-۹

کارخانه: یزد، صفائییه، میدان جانباز، انتهای بلوار شهید قندی
تلفن: ۰۳۵-۳۱۸۴۴۹۹۹ فاکس: ۰۳۵-۳۸۲۲۱۵۵۱

دفتر فروش: تهران، خیابان لاله زار جنوبی، نبش کوچه شاهچراغی
پاساژ تجارت، طبقه ۲ تلفن: ۰۲۱-۳۳۹۶۰۹۹۷-۲۱ فاکس: ۰۲۱-۳۳۹۶۰۱۴۳

شرکت تولید و توسعه پویا انرژی
نگین سبز خاورمیانه (سهامی خاص)

تهران | خیابان شریعتی | تقاطع دولت (شهید کلامدوز) | ساختمان تجاری نگین | طبقه دوم واحد ۲۲
۲۲۶۱۱۳۰۰ (۰۲۱) و ۲۲۶۱۱۳۰۱ (۰۲۱)
info@pooya.energy.com

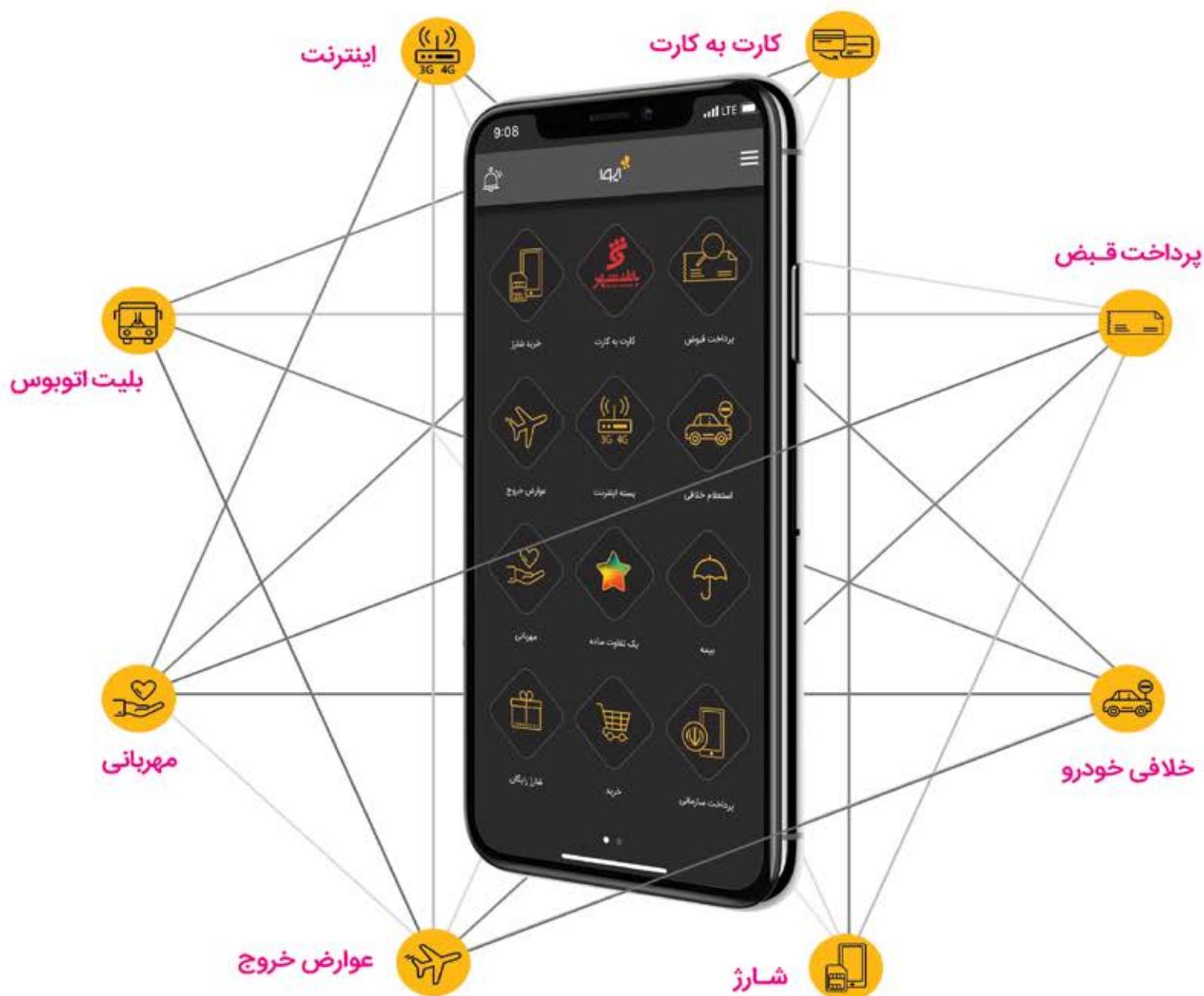

صیابانور

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صیابانور
(سهامی عام)

www.sabanour.ir

اپلیکیشن
پرداخت ایوا
یک تفاوت ساده

ایوا را می توانید به این شیوه ها دانلود کنید

ایزاد

Sadadpsp.ir

۷۳۷ *

ارسال ۱ به ۲۰۰۰۴۴۴

دکتر عساری مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات:

نسخه‌های پیش از تحریم جوابگوی دوران تحریم نیست

۲۴

۴۰

از سوی مدیرعامل شرکت پویا انرژی تکین
سبز خاورمیانه اعلام شد

**صرفه‌جویی
۲/۵ میلیارد دلاری
از محل بازیافت انرژی**

۴۸

نایب رئیس هیات‌مدیره سندیکای صنعت برق
تاکید کرد

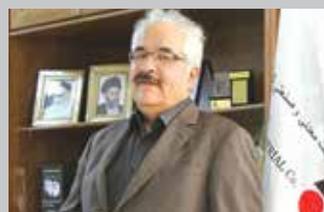
**سنگینی خودتحریمی‌ها
بر شانه‌های
اقتصاد کشور**

دنیای صنعت
۶۸ تا ۵۵

دنیای انرژی
۵۴ تا ۴۲

پرونده ویژه
۴۲ تا ۲۳

اقتصاد بازار
۲۲ تا ۱۴

صاحب امتیاز:

مر تفضی فغانی

مدیر مسئول:

حمید اسدی

قائم مقام مدیر مسئول:

عباس فغانی (معارف)

دبیر تحریریه:

رامین نعمتی

مدیر هنری:

مسیح با پرانی

مدیر بازرگانی:

سارا نظری

ویراستار:

مصطفی حاتمی

گروه عکاسی:

میثم احمدی - ماز یار اسدی - سعید عامری

گروه دبیران:

سید قاسم قاری، مصطفی حاتمی، محمد جعفری

زهر افضلعلی، فاطمه آذرافراز، سهیلا زمانی

میترا شهبازی

همکاران تحریریه:

امیر هادی تاج بخش، محمد جندقی، مجید انتظاری، احمد رضا صباغی، اکبر ابراهیمی، شهلا منصوریه، شیدار مزی، فاطمه میرزایی برومند، حدیث حدادی، پروین طالبیان، سید مرتضی علوی، ابراهیم کاظمی، احسان احمدی، عرفان فغانی، حمید رضای بیسی، مهدیه شهسواری، نفیسه میر گلوی بیات

نشانی:

تهران، خیابان شهید مفتاح

کوچه مرزبان نامه، پلاک ۲۷، واحد ۳

صندوق پستی: ۸۹۱۵ - ۱۵۸۷۵

تلفن: ۰۲۱-۸۸۸۶۴۸۴۲

بخش پژوهش: ۰۲۱-۸۸۳۱۰۲۱۹

بخش آگهی: ۰۲۱-۸۸۸۶۴۸۳۵-۷

دورنگار: ۰۲۱-۸۸۸۶۴۷۸۶

وبسایت: WWW.DSG-M.COM

پست الکترونیک: d.sarmayeh@gmail.com

لیتوگرافی، چاپ و توزیع: شرکت خاتم نو

نشانی: خیابان دماوند بعد از چهارراه سیلان

نرسیده به وحیدیه نبش خیابان شهید بخت آزاد

تلفن: ۷۷۸۱۳۴۹

محمود نوریان تاکید کرد

خود تحریمی ها عامل اصلی مشکلات چادر ملو

مدیر عامل شرکت داده ورزی سداد:

دوران بانکداری الکترونیکی به سر رسیده است

در گفت و گو با رئیس اتاق مشترک بازرگانی ایران و ارمنستان بررسی شد

نقش پیمان های منطقه ای در گسترش روابط اقتصادی

۱۶

شفافیت بورس کالا گامی برای اعتماد به بازار سرمایه

خواندنی های سرمایه گذاری
۸۵ تا ۸۲

اقتصاد کلان
۸۰ تا ۷۰

با نگاهی به تحریم‌های گذشته، می‌توان پیش‌بینی کرد که با اقدامات جدید آمریکا علیه ایران، چه سرنوشتی در انتظار اقتصاد ایران است. البته این بار تفاوت‌هایی عمده با گذشته دارد. تحریم‌های قبل، با اجماع و توافقی فراگیر در میان آمریکا، اتحادیه اروپا و شورای امنیت شکل گرفت، اما این بار تحریم‌ها علیه اقتصاد ایران مختص دولت ایالات متحده است. ایران از گذر تجربه تحریم‌های پیشین، کارآموده شده است و راه‌های دور زدن تحریم‌ها و دورماندن از گزند این محدودیت‌ها را آموخته است، اما در طرف دیگر ماجرا نیز، آمریکایی‌ها فن و مهارت‌های ایرانیان در ناکارآمد کردن تحریم‌ها را دیده‌اند و منطقی‌تر برای آن شیوه‌های گریز، فکرها و برنامه‌هایی دارند. این عوامل با قدرت‌ها و ضریب‌های متفاوتی در جهاتی مختلف، مشغول زورآزمایی هستند تا در نهایت برآیند این زورآزمایی، تحریم‌هایی گزنده‌تر از قبل یا آسان‌گذرتر از پیش برای اقتصاد ایران رقم بزنند.

اما تحریم‌ها از چه زاویه‌ای امکان ضربه زدن به اقتصاد ایران را خواهند داشت؟ از آنجا که اقتصاد ایران همچنان وابسته به درآمدهای نفتی است، مهم‌ترین اثرپذیری از تحریم‌ها از زاویه کاهش درآمدهای نفتی و افت میزان صادرات محصولات و فرآورده‌های وابسته به این بخش رقم خواهد خورد. بحران ارزی ناشی از به وجود آمدن تنگناهای مالی و افزایش هزینه‌های مبادلاتی، جهش ریسک‌های سرمایه‌گذاری و نگرانی از وضعیت آینده اقتصاد یا وقوع بحران‌های محتمل و بالاخره محدودیت در جریان طبیعی تجارت خارجی، مهم‌ترین کانال‌های اصلی اثرگذاری تحریم‌ها بر اقتصاد ایران است. صندوق بین‌المللی پول پیش‌بینی کرده که تحت تاثیر فشارهای تحریم و بحران‌هایی که از پی آن می‌آید، تورم در ایران رشد کرده و نرخ رشد اقتصاد کشور تنزل خواهد یافت. ایران پس از برداشته شدن تحریم نفتی، شاهد نرخ رشد دو رقمی در اقتصاد بود، اما با بازگشت تحریم‌ها، بازهم وارد دوره انقباض اقتصاد خواهد شد که این مساله می‌تواند تاثیر چشمگیری روی توان مصرفی مردم و نرخ ایجاد اشتغال در کشور داشته باشد. بر اساس این گزارش، اشتغال که هم‌اکنون هم یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های دولت است، در سال ۱۳۹۸ نیز معضلی جدی خواهد بود. شاخص دیگر، تورم است. نرخ تورم در ایران در یک‌سال اخیر با سرعت زیادی رشد کرده که دلیل آن، آغاز تحریم‌های جدید اقتصادی علیه کشور و همزمان، افت ارزش ریال در برابر دلار آمریکا است. طبق گزارش صندوق بین‌المللی پول، متوسط نرخ تورم ایران در سال ۲۰۱۸ میلادی به مرز ۳۹.۶ درصد رسیده و در سال ۲۰۱۹ نیز این نرخ به مرز ۳۴.۱ درصد می‌رسد؛ در حالی که به دلیل مشکلات مالی ناشی از تحریم نفتی و بانکی، ایران نخواهد توانست با سرعت بالایی رشد کند. این سازمان پیش‌بینی کرده است که اقتصاد ایران در سال ۲۰۱۹ میلادی منقبض شود. در این شرایط بدون شک امکان افزایش نرخ دستمزدها بر مبنای نرخ تورم وجود ندارد که همین مساله، نگرانی بسیاری از فعالان اقتصادی را برانگیخته است.

به عبارت دیگر، در سال آینده رکود اقتصادی، کاهش فروش بنگاه‌های تولیدی، افزایش موجودی انبار، تعدیل بنگاه‌ها و نیمه فعال شدن آن‌ها، افزایش هزینه‌های تولید، کاهش درآمدهای مالیاتی، ارزی و ... همه به تدریج اثرات خود را در اقتصاد ایران نشان خواهد داد. لذا؛ در این شرایط، اقدامات دولت بسیار مهم است، چون باید تدابیر و سیاست‌های درستی را برای مدیریت شرایط پیش‌رو اتخاذ کند. دولت باید بتواند منابع درآمدی محدود خود در سال آینده را مدیریتی منضبط و هوشمند کرده و تدابیر درستی هم برای احیای تولید در نظر داشته باشد. ■

ضرورت مدیریت هوشمند منابع درآمدی

حمید اسدی
مدیر مسئول

خصوصی سازی واقعی تنها راه نجات اقتصاد کشور

رامین نعمتی
دبیر تحریریه

از اواخر دهه ۷۰ میلادی، خصوصی سازی به یک هدف غالب در سیاست‌های کلی دولت‌ها تبدیل شد و هر کشور بنا بر شرایط خود، الگویی خاص را از خصوصی سازی دنبال کرد؛ اما خصوصی سازی در ایران با موانع و مشکلات متعددی همچون موانع قانونی، ساختاری، نهادی، سیاسی و ... دست و پنجه نرم کرده و می‌کند. از سال ۱۳۷۱ که به اصطلاح «خصوصی سازی» باب شد و ۹ سال بعد که سازمان خصوصی سازی رسماً فعالیتش را آغاز کرد؛ قرار بود بخش خصوصی مولد، در سطوح بیشتری به میدان بیاید و مداخله دولت در امور اقتصادی و بنگاهداری کاهش یابد؛ اما خصوصی سازی و آزادسازی اقتصاد از مدیریت دولتی در ایران، عملاً یک کارکرد وارونه داشته است؛ به طوری که بعد از گذشت بیش از ۲۶ سال از آغاز بحث خصوصی سازی، در حال حاضر، گستره و عمق مداخله‌های دولت بیشتر و اقتصاد کشور نیز دولتی‌تر شده است! از سال ۱۳۸۰ تاکنون، حدود ۱۴۵ هزار میلیارد تومان واگذاری به بخش به اصطلاح خصوصی صورت گرفته که حدود ۲۸ هزار میلیارد تومان آن در دولت هشتم، ۸۳ هزار میلیارد تومان در دولت‌های نهم و دهم که نزدیک به ۵۰ هزار میلیارد تومان (۶۰ درصد) این واگذاری‌ها در سه ماه پایانی دولت دهم بوده و بقیه واگذاری‌ها هم در دولت‌های یازدهم و دوازدهم اتفاق افتاده است. بخش عمده‌ای از این واگذاری‌ها نیز، واگذاری‌های رد دیون به صندوق‌های بازنشستگی کشور بوده است و بسیاری از بنگاه‌هایی که امروز به عنوان بنگاه‌های مشکلدار می‌شناسیم، محصول این خصوصی سازی نسنجیده و شتابزده می‌باشد که بخشی از آن‌ها با فساد خیلی بزرگی هم همراه بوده است. طبق گزارش سازمان خصوصی سازی، متوسط سهم بخش خصوصی واقعی از کل واگذاری‌های انجام شده طی دوره ۱۳۹۵-۱۳۸۳ حدود ۱۹/۱ درصد می‌باشد. این در حالی است که اگر میزان واگذاری‌های رانتی و ترجیحی از این بخش کسر شود، سهم بخش خصوصی واقعی کمتر از این رقم خواهد شد. طبق این گزارش، بیشترین سهم از کل واگذاری‌های انجام شده متعلق به نهادهای نظامی، عمومی، شبه‌دولتی و... بوده که به طور متوسط حدود ۳۹/۹ درصد از کل واگذاری‌های انجام شده را در بر می‌گیرد. در این دوره به طور متوسط ۱۹ درصد از واگذاری‌های انجام شده، سهم سهام عدالت و ۲۱/۹ درصد نیز بابت رد دیون دولت منتقل شده است. کارشناسان معتقدند؛ واگذاری به نهادهای نظامی، عمومی و شبه‌دولتی نه تنها خصوصی سازی نیست، بلکه منجر به ظهور بخش جدیدی در اقتصاد کشور به نام «خصولتی» شده است. واگذاری به این شیوه باعث می‌شود تا نهادهای مذکور از وظایف اصلی خود دور شده و عملاً عرصه برای فعالان اقتصادی بخش خصوصی، محدودتر و تنگ‌تر شود. گزارش‌ها نشان می‌دهند، بنگاه‌هایی که بابت رد دیون به سازمان‌هایی مثل تامین اجتماعی یا صندوق‌های بازنشستگی واگذار شده‌اند، به عدم کارایی مبتلا گردیده‌اند. سازمان‌هایی مثل تامین اجتماعی به دلیل گرفتاری‌های مالی، از منابع این بنگاه‌ها برای تامین هزینه‌های جاری خود استفاده کرده‌اند و از سوی دیگر، چون این نهادها، تخصصی برای اداره این بنگاه‌ها نداشته‌اند، باعث شده تا بنگاه‌هایی که تا دیروز، جزو پرارزش‌ترین سرمایه‌های ملی کشور به حساب می‌آمدند، هم‌اکنون در وضعیت ورشکستگی و بحران مدیریتی قرار گیرند. حال به نظر می‌رسد، چنانچه راهکارهایی همچون شفاف سازی واگذاری‌ها، ایجاد امنیت سرمایه گذاری، اصلاح قوانین و مقررات، ایجاد محیط رقابتی واقعی، ارزیابی و تجدید ساختار شرکت‌ها، ایجاد نهاد غیردولتی نظارتی و ... مورد استفاده قرار نگیرد و نظارت نهاد قانونی مجلس و صد البته رسانه‌ها بر فرآیند خصوصی سازی در کشور تشدید نشود، در آینده بسیار نزدیک شاهد ورشکستگی کامل بنگاه‌های واگذار شده خواهیم بود و در نتیجه، خصوصی سازی فعلی در ایران، زخم دیگری بر بدنه نحیف اقتصاد کشور خواهد بود. ■

اقتصاد ایران نیاز مبرمی به سرمایه‌گذاری دارد تا بتواند در سال‌های پیش‌رو به اندازه کافی اشتغال ایجاد کرده و موقعیت کشور را هم از نظر رفاه و ثبات در داخل و هم از زاویه اقتدار در صحنه بین‌المللی تقویت کند. برآوردن این نیاز کار آسانی نیست، به‌ویژه در برهه کنونی که تحریم‌ها و فشارهای دولت آمریکا دسترسی ایران به بازارهای سرمایه و فناوری جهانی را مشکل‌تر کرده است.

حال این پرسش مطرح می‌شود، آیا تحریم‌هایی که دولت آمریکا علیه اقتصاد ایران برقرار کرده است، گذرا هستند و با کمک اروپا و چین و دیگر کشورها می‌توان آثار آن‌ها را محدود کرد یا اینکه تحریم‌ها تا مدت مدیدی ماندگار خواهند بود و آثار عمده‌ای به همراه خواهند داشت؟

در پاسخ می‌توان گفت که عمده این تحریم‌ها سال‌ها به‌طور موثر برقرار خواهند بود! آن‌ها یک‌دهه یا بیشتر، پابرجا خواهند ماند! این استدلال مربوط می‌شود به ترکیب نیروهای سیاسی در آمریکا که طرفدار اعمال تحریم‌های شدید علیه ایران هستند. واقعیت این است که ائتلاف سیاسی ضد نظام ایران در آمریکا بسیار فراتر از ترامپ و اطرافیانش می‌باشد. تمام تحریم‌هایی که توسط کنگره قبل و بعد از برجام وضع شده، به‌اتفاق آرا به‌تصویب رسیده است. دستگاه‌های اداری دولت آمریکا چند دهه است که روی سازوکار تحریم‌ها به‌خصوص در رابطه با ایران سرمایه‌گذاری کرده‌اند؛ بنابراین با توجه به ترکیب نیروهای سیاسی در آمریکا، بعید است هیچ رییس جمهوری بعد از ترامپ بخواهد دوباره آمریکا را به برجام بازگرداند. هزینه سیاسی این کار خیلی بالاست و هر چند هم رییس‌جمهور بعدی طرفدار بهبود روابط با دیگر کشورها باشد، آنقدر درگیر رفع مشکلات داخلی و خارجی آمریکا خواهد بود که سرمایه سیاسی لازم برای رویارویی با اکثریت مخالف برجام را نخواهد داشت. بعید است در چندین سال آینده و شاید خیلی بیشتر، تغییری در این وضع ایجاد شود.

شاید استدلال شود، اتحادیه اروپا که علاقه‌مند به حفظ برجام است یا چین و روسیه بتوانند سازوکارهایی برای دور زدن تحریم‌های آمریکا علیه ایران به وجود آورند. البته چنین کوشش‌هایی صورت می‌گیرد، ولی مشکل اینجاست که شرکت‌ها و بانک‌های بزرگ جهانی که بالقوه بهترین منابع سرمایه و فناوری‌های مورد نیاز ایران هستند، همه در بازار آمریکا حضور دارند و لذا بعید است آن بازار را به‌خاطر کار کردن با ایران واگذارند. با این اوصاف از آنجا که امکان ورود سرمایه خارجی خیلی محدود است و سرمایه فعلی کشور هم به‌تدریج مستهلک خواهد شد، روشن است که اگر عمده درآمد ملی به مصرف اختصاص پیدا کند و چیز زیادی برای سرمایه‌گذاری باقی نماند، به‌زودی درآمدها و اشتغال مولد از آنچه اکنون هست، بسیار کمتر خواهد شد؛ بنابراین برای تغییر مسیر اقتصاد در این شرایط به دو عامل نیاز داریم؛ یکی پس‌انداز ملی قابل‌ملاحظه برای تامین منابع مالی سرمایه‌گذاری و دوم، بالا بردن بهره‌وری سرمایه‌گذاری و تولید. برای دستیابی به عامل اول باید حداقل برای مدتی مصرف کل به‌صورت عمده کاهش پیدا کند و منابع اقتصادی خیلی بیشتری به سرمایه‌گذاری اختصاص یابد. رسیدن به عامل دوم نیز نیاز به بهبود نحوه حکمرانی دارد. به‌نظر می‌رسد، این دیدگاه با تحلیل دولت از آینده تحریم‌ها و ملزومات تغییر روند اقتصاد تفاوت دارد، چون نه در بودجه و سیاست‌های اقتصادی فعلی و نه در برنامه‌ریزی‌های آتی دولت، نشان زیادی از تجهیز منابع برای حرکت در این مسیر نیست. ■

تحریم مانع سرمایه‌گذاری در ایران

دکتر هادی صالحی اصفهانی
رییس اسبق انجمن اقتصاددانان خاورمیانه

گفت‌وگوی اختصاصی با مسعود خوانساری

در این بخش می‌خوانیم:

- تامین مالی بزرگ‌ترین چالش در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر
- فضای کار اشتراکی پلی برای ارتباط مشاغل با یکدیگر
- پیش‌بینی تورم ۳۵ درصدی برای سال آینده

رییس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران تاکید کرد بخش خصوصی، قربانی همیشگی دخالت دولت در اقتصاد

سارا نظری

میرزا حسین خان سپهسالار به دستور ناصرالدین شاه قاجار در سال ۱۲۵۰ خورشیدی برای اولین بار در تاریخ کشور وزارت تجارت و زراعت را تاسیس کرد. سال ۱۲۶۳ نیز، مجلس «وکلائی تجار» به عنوان اولین نهاد حامی تجار ایران شکل گرفت. این نهاد بعدها به اتاق بازرگانی تغییر نام داد. مورخان تاریخ اقتصاد ایران اعتقاد دارند که پایه تمامی فعالیت‌های صنفی و تخصصی بخش بازرگانی کشور از همین نهاد شکل گرفته است. بالاخره در ۱۶ مهرماه ۱۳۰۵ خورشیدی، این نهاد مدرن اقتصادی توسط حاج محمدحسین امین‌الضرب بنیان‌گذاری شد و تا سال ۱۳۰۵ نیز با همین نام به کار ادامه داد. در سال ۱۳۴۰ مهرماه همین سال، این نهاد به «اتاق تجارت تهران» تغییر نام داد و برای اولین بار در فهرست تشکلهای وزارت بازرگانی به ثبت رسید. در سال ۱۳۴۰ نیز، تعدادی از صاحبان صنایع، دولت را زیر فشار قرار دادند تا نسبت به تشکیل اتاق صنایع و معادن اقدام کند و سرانجام در آبان ماه ۱۳۴۱، اتاق صنایع و معادن تشکیل شد. اسفندماه سال ۱۳۴۸ تصمیم گرفته شد تا دو اتاق به دلیل جلوگیری از موازی کاری‌های بیشتر باهم ادغام شوند. از آن زمان تاکنون اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران به کار خود ادامه داد، اما سیاست‌گذاری‌های نادرست دولتی طی سالیان اخیر موجب شده که نقش موثر اتاق در فرآیندهای تصویب و اجرای قوانین و حتی تدوین برنامه‌های توسعه‌ای بسیار کم‌رنگ شود. طی سال‌های گذشته، دخالت‌های دولت در اقتصاد و بازرگانی کشور، عرصه را به قدری بر بازرگانان تنگ کرده که به گفته مسعود خوانساری، «این حجم از مشکلات گریبان‌گیر اقتصاد کشور در کنار معضلات ریز و درشت دیگر، یک دلیل و عامل بزرگ دارد و آن، دخالت دولت در اقتصاد است و تا زمانی که دولت پای خود را از اقتصاد و مداخله در کسب‌وکارهای فعال در کشور خارج نکند، این مشکلات همچنان پابرجا خواهد بود.» برای بررسی بهتر چالش‌های اقتصادی کشور و یافتن راهکارهای رفع این چالش‌ها، با مسعود خوانساری؛ رییس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران به گفت‌وگو نشستیم. آنچه در پی آمده، شرح این گفت‌وگو است.

با افزایش درآمد به بیماری هلندی که نتیجه‌اش، تعهدات بیشتر و تورم بالاتر بوده است.

مشکلی که اغلب به‌عنوان یکی از مسایل اصلی سیاست‌گذاری به آن اشاره می‌کنم، تصمیم نگرفتن یا دیر تصمیم گرفتن است. مثال این تعلل در تصمیم‌گیری را می‌توان در سیاست‌گذاری برای بازار ارز مشاهده کرد، جایی که دولت‌ها همواره سعی کرده‌اند آن را به صورت دستوری هدایت کنند. از طرفی دیگر، بررسی اجمالی نرخ ارز در ادوار گذشته نشان می‌دهد که دولت‌ها در برهه‌ای از مواقع مجبور شده‌اند فشار مصنوعی بر این بازار را بردارند چون تاب توان مقاومت بیشتر در برابر این بازار سیال را نداشته‌اند. در همین رابطه، اتاق بازرگانی از دولت خواسته است که به سریال سرکوب بازار ارز پایان داده و اجازه دهد تا عرضه و تقاضا بر این بازار حاکم شود و دخالت دولت برای مدیریت به حداقل برسد.

نقدینگی با رشد فزاینده و به تبع آن تورم مزمن، معضلات دیگری است که سایه خود را همواره بر اقتصاد ایران انداخته و به نظر می‌رسد که با توجه به ساختار بیمار اقتصاد کشور، دولت‌ها نتوانسته‌اند بر این مشکل فائق آیند. این حجم از مشکلات گریبان‌گیر اقتصاد کشور در کنار معضلات ریز و درشت دیگر، یک دلیل و عامل بزرگ دارد و آن، دخالت دولت در اقتصاد است. تا زمانی که دولت پای خود را از اقتصاد و مداخله در کسب‌وکارهای فعال در کشور خارج نکند، این مشکلات همچنان پابرجا خواهد بود. این تن دادن به آزادسازی و رفع موانع موجود در محیط کسب‌وکار کشور است که می‌تواند با پایه و اساس علمی و تجربی، اقتصاد ایران را از این مشکلات برهاند و البته ما به‌عنوان نمایندگان بخش خصوصی، ناامید نیستیم و معتقدیم می‌توان از این زمستان سخت عبور کرد.

عمده‌ترین مشکلات پیش روی اقتصاد کشور چیست و دلایل بروز آن‌ها را در چه می‌دانید؟

اقتصاد ایران به تعبیری در حال گذار از زمستان سختی است که ریشه‌اش در بیماری‌های مزمن و کهنه ساختار اقتصادی و برخی فشارهای خارجی تحمیل شده به آن مانند تحریم است. متأسفانه بحران‌ها یا ابرچالش‌هایی که امروز اقتصاد را درگیر کرده است، اغلب نتیجه نادیده گرفتن تجربه و علم و دست‌اندازی به سیاست‌های با افق دید کوتاه، اما پرهزینه در بلندمدت بوده است. این مشکلات از کسری بودجه‌های سالانه آغاز شده و به مشکلات دیگری چون رشد فزاینده نقدینگی، تورم، رشد اندک اقتصادی، سرکوب نرخ ارز و قیمت‌ها و چندین و چند معضل و چالش دیگر منجر شده است.

مساله مهم‌تر این‌که؛ رویکرد نظام اقتصادی ما حل این مشکلات نبوده و صرفاً به تعویق انداختن آن‌ها با در پیش گرفتن سیاست‌های خطا و نتیجه این‌که مشکلات نه تنها حل نشده، بلکه به مرور زمان عمیق‌تر و پیچیده‌تر هم شده است و اکنون در حالی آثار آن نمایان شده که مشکلات به شکل کلاف درهم‌پیچیده و سردرگمی درآمده است. احتمالاً مزمن‌ترین و ریشه‌ای‌ترین مشکل اقتصاد ایران، کسری بودجه است که بنابر گفته‌ها و شواهد تاریخی، از همان نخستین بودجه تدوین شده، وجود داشته است. می‌توان یکی از عوامل مهم تدوام کسری بودجه دولت‌ها در ایران را در این دانست که تدوین‌کنندگان و تصمیم‌گیران، پس از توسعه صنعتی در جهان و افزایش مصرف و قیمت نفت، سند دخل‌وخرج کشور را برپایه درآمدهای نفتی می‌نویسند و نوسانات زیاد این بازار جهانی، همواره ما را با عدم تحقق درآمد مواجه کرده که یا به کسری بودجه تبدیل شده و یا

اتاق تهران که کانون فعالان اقتصادی در پایتخت است، همواره تلاش کرد تا با رصد فضای کسب‌وکار کشور، نقاط ضعف و موانع را شناسایی و با همفکری بخش خصوصی در تشکلهای و نهادهای موثر حوزه کسب‌وکار، راهکارهای برون‌رفت از این مشکلات را با دولت در میان بگذارد

اتاق بازرگانی تهران برای تسهیل فضای کسب و کار و تولیدکنندگان چه اقداماتی انجام داده است؟

اتاق بازرگانی تهران به‌عنوان پارلمان بخش خصوصی پایتخت و نماینده کارآفرینان و صاحبان بنگاه‌های اقتصادی، نقش مشاور را برای قوای سه‌گانه کشور داشته است. در قانون نیز تاکید شده است که اتاق بازرگانی، مشاور قواست. طی سال‌های گذشته در لویح و قوانین مصوب دولت و مجلس، از جمله قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار، آمده است که دستورالعمل‌ها و مقررات مربوط به حوزه کسب و کار کشور، بدون نظرخواهی از اتاق بازرگانی و مشورت با پارلمان بخش خصوصی، تصویب نشود. از این رو، اتاق تهران که کانون فعالان اقتصادی و صاحبان بنگاه‌های بزرگ و کوچک در پایتخت است، همواره تلاش کرده است تا با رصد فضای کسب و کار کشور، نقاط ضعف و موانع را شناسایی و با همفکری بخش خصوصی در تشکلهای و نهادهای موثر حوزه کسب و کار، راهکارهای برون‌رفت از این مشکلات را با دولت در میان بگذارد.

به نظر شما چرا ایران در جذب سرمایه‌گذاران خارجی حتی در دوران برجام موفقیت چندانی نداشت؟

جذب و جلب سرمایه‌گذاران خارجی به هر کشور، فرآیندی سخت و زمان‌بر است، ضمن این‌که ماندگاری و پایایی سرمایه‌گذاران خارجی در آن بازار، به مراتب دشوارتر است. سرمایه‌گذار را در وهله نخست، ثبات قوانین و آرامش موجود در بازار جذب می‌کند. صاحبان سرمایه زمانی که احساس آرامش نکنند، به سختی وارد یک بازار اقتصادی می‌شوند. اقتصاد ایران متأسفانه از آن آرامش قابل توجه و لازم برای جلب سرمایه و ثبات مورد نیاز در قوانین که اصل اولیه در پذیرش سرمایه‌گذاران است، به دور بوده و نتوانسته است نظر سرمایه‌گذاران خارجی را به بخش‌های

قوانین حاکم بر فعالیت‌های تولیدی-تجاری کشور چیست؟

ما بارها در پژوهش‌ها و مطالعات به این مسأله رسیده‌ایم که فضای کسب و کار کشور با تورم مقررات مواجه است و تمامی مقرراتی که در قالب بخشنامه، دستورالعمل و آیین‌نامه به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ می‌شود، مانعی بر موانع دیگر می‌افزاید. تعداد بالای دستورالعمل‌های ارزی که به

مشکلی جدی در حوزه تجارت خارجی تبدیل شد، موید این قضیه است. فضای کسب و کار کشور ما درگیر بخشنامه‌های متعدد و گاهی متناقض است که فعلاً تدوین و تصویب و ابلاغ آن‌ها با همان سرعت و روند گذشته ادامه دارد.

تحریم‌ها و نوسانات نرخ ارز چه تاثیری بر فعالیت تجار ایران داشته است؟ اتاق بازرگانی آیا راهکاری برای کمک و جبران مافات بازرگانان اندیشیده است؟

در ماه‌های گذشته به کرات شاهد بودیم که دولت به بهانه تنظیم بازار داخلی، صادرات و واردات برخی از اقلام را ممنوع اعلام کرده است؛ حال آن‌که صادرکنندگان برای بازاریابی و فراهم آوردن امکان صادرات، هزینه‌های بسیاری را صرف کرده‌اند و اعمال این ممنوعیت‌ها، نه تنها صادرکنندگان را محتمل خسارت می‌کند، بلکه این نوع اقدامات به وجهه کشور نیز لطمه وارد می‌کند. تولیدکنندگان و صادرکنندگان از جوانب مختلف تحت فشار شدید سازمان امور مالیاتی، سازمان تامین اجتماعی، کنترل قیمت‌ها و سیاست‌های تعزیراتی قرار دارند و نتیجه آن‌که متأسفانه از دور و نزدیک و از صنایع مختلف اخباری مبنی بر تعلیق نیرو و تعطیلی بنگاه‌ها به گوش می‌رسد.

مهم‌ترین چالش اتاق بازرگانی تهران چیست؟

مهم‌ترین چالش ما، مسأله دخالت دولت در اقتصاد است. دخالت‌های دولت، اصلی‌ترین وظیفه اتاق یعنی خدمات‌دهی به فعالان اقتصادی را نیز دچار اختلال کرده است. حداقل انتظار از دستگاه‌های اجرایی این است که برابر مواد ۲ و ۳ قانون بهبود مستمر فضای کسب و کار، در صدور بخشنامه‌ها، نظر بخش خصوصی را نیز جویا شوند؛ اما به‌رغم وجود پشتوانه قانونی برای این مطالبه و نیز تاکید مقامات ارشد نسبت به نظرخواهی از بخش خصوصی در زمان تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، باز هم شاهد آن هستیم که تصمیماتی بدون مشورت با فعالان اقتصادی و ذینفعان اتخاذ می‌شود و پس از آنکه عوارض بعضاً جبران‌ناپذیر این تصمیمات آشکار شد، به صدور اصلاحیه، باز هم بدون توجه به نظرات بخش خصوصی اقدام می‌کنند. ■

مشکلی که اغلب به‌عنوان یکی از مسائلی اصلی سیاست‌گذاری به آن اشاره می‌کنم، تصمیم‌گیری یا دیر تصمیم‌گرفتن است. مثال این تعلل در تصمیم‌گیری را می‌توان در سیاست‌گذاری برای بازار ارز مشاهده کرد، جایی که دولت‌ها همواره سعی کرده‌اند آن را به‌صورت دستوری هدایت کنند

فضای کسب و کار کشور با تورم مقررات مواجه است و تمامی مقرراتی که در قالب بخشنامه، دستورالعمل و آیین‌نامه به دستگاه‌های اجرایی ابلاغ می‌شود، مانعی بر موانع دیگر می‌افزاید. تعداد بالای دستورالعمل‌های ارزی که به مشکلی جدی در حوزه تجارت خارجی تبدیل شد، موید این قضیه است

شفافیت بورس کالا گامی برای اعتماد به بازار سرمایه

فاطمه آذرافراز

هیات عامل و معاون طرح‌های توسعه معدن و صنایع معدنی سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران می‌گوید: «بورس کالا طی سال‌های گذشته، در بحث شفافیت و واقعی شدن قیمت محصولات فولادی و معدنی بسیار کمک کرده و توصیه می‌شود که همه فعالان این صنعت به مکانیسم معاملاتی این بازار احترام بگذارند و محصولات خود را در این بستر معاملاتی شفاف، معامله کنند؛ چراکه عرضه محصولات فولادی و معدنی در بورس به نفع تولیدکننده و مصرف‌کننده است.» یکسان بودن شرایط برای متقاضیان و تولیدکنندگان به رقابتی شدن و تنظیم بازار کمک می‌کند. این موضوع باعث می‌شود که بورس کالا رابطه بیشتری با بخش واقعی اقتصاد داشته باشد و این بخش‌ها را منتفع کند.

زمان بر بودن استفاده از ابزارها، برخی از چالش‌های بورس کالا است که البته در پنج سال گذشته ابزارهایی همچون معاملات آتی، آپشن، گواهی سپرده کالایی، صندوق‌های کالایی و... توانسته است تا حدی در میان صنایع به کار گرفته شود. ایجاد شفافیت و

منصور یزدی زاده

کشف قیمت کالاها براساس تعامل و تقابل عرضه و تقاضا و نیاز بازار، یکی از مهم‌ترین اهداف بورس کالا است. منصور یزدی زاده، مدیرعامل ذوب‌آهن اصفهان با اشاره به شفافیت و اصلاحاتی که بورس توانسته در صنعت فولادی کشور به وجود آورد، می‌گوید: «بدیهی است که وقتی کالای شرکت‌های بورسی به صورت واقعی و شفاف تعیین قیمت می‌شود، نرخ سهام این شرکت‌ها نیز از این شرایط تاثیر می‌پذیرد و بنابراین رفته‌رفته، اعتماد به بازار سرمایه افزایش یافته و سرمایه‌گذاری را در این بازار رونق

ریسک بالا و نیاز به سرمایه‌گذاری کلان در حوزه معادن و فلزات باعث شده تا سرمایه‌گذاری در این بخش به اندازه بخش انرژی مورد استقبال واقع نشود. میزان سرمایه معدنی ایران تا پیش از سال ۹۳، هفتصد میلیارد دلار بوده است که شامل سرمایه‌گذاری در معادن فلزات گران‌بها مانند طلا، نقره و محصولات فلزی دیگر می‌باشد که در بخش‌های مختلف صنعت از آن استفاده می‌شود. ایران با دسترسی به منابع وسیع معدنی و فلزی، دارای رتبه نخست ذخایر معدنی در منطقه و جهان است. توسعه این حوزه نیاز به زیرساخت‌هایی دارد که تاکنون تنها برای بخش‌هایی از کشور فراهم بوده است. بخش زیادی از معادن دنیا و ایران، زیر نظر بخش خصوصی اداره می‌شود و نبود آمار و ارقام درست، توزیع بودجه و سرمایه‌گذاری را در حوزه معادن دچار مشکل کرده است. سرمایه‌گذاری در بازار معادن و توسعه ابزارها و حضور این بخش در بورس کالا، نیازمند شناخت انواع مختلف مواد معدنی، شیوه‌های بهره‌برداری از آن‌ها و درک نوسان بازار آن‌ها دارد. بسیاری از مشکلات ساختاری حوزه معادن به فقدان ابزارهای مالی مناسب و نبود یک نهاد ناظر بر چگونگی عرضه کالای معدنی بازمی‌گردد.

در سال‌های گذشته، وجود بورس کالا به عنوان بازاری منسجم، سازمان‌یافته و قانونمند برای تسهیل دادوستد و سازوکار تعریف شده در آن، مشوقی برای توسعه معادن بوده و در ۱۰ سال گذشته ضمن معرفی ابزارهای متنوع به صنایع، توانسته است فاصله

میان قیمت کالا در بازار آزاد و بورس را کاهش دهد و کشور را به یک صادرکننده، به‌ویژه در حوزه فولاد تبدیل کند. اردشیر سعدمحمدی، عضو

اردشیر سعدمحمدی

حسینعلی حاجی‌دلگانی:

بخش معادن و فلزات به عنوان یکی از حوزه‌هایی که در معرض کمترین تاثیر از تحریم قرار دارد می‌تواند حاشیه‌ای امن برای سرمایه‌گذاری باشد؛ اما آنچه که موجب شده تا سرمایه‌گذاران حوزه معدن تمایل کمتری به ورود این بخش به بورس داشته باشند وجود قیمت‌گذاری دستوری و نبود آزادی عمل در بورس است

داده و در نتیجه شاهد رشد اقتصادی کشور می‌شویم. از سویی دیگر؛ با حذف رانت و واقعی شدن قیمت‌ها، سرمایه‌گذاران به سرمایه‌گذاری در این صنایع تشویق شده‌اند.» متعادل‌سازی قیمت‌ها، برداشتن سقف رقابت و اعتماد به بازار عرضه و تقاضا از اهداف بورس کالایی است که با تحقق بخشی به آن‌ها، زمینه سوءاستفاده از بازار کالاها کاهش یافته است. حذف واسطه‌گری و واسطه‌های غیرضروری در معاملات و خرید و فروش مستقیم بین فروشنده و خریدار، دستکاری قیمت را به‌طور کامل حذف کرده که در این صورت اعتماد بین طرفین معامله را افزایش می‌دهد.

بورس کالا یکی از نقاط قوت اقتصادی هر کشور و ایجاد قیمت‌های منصفانه و جلوگیری از فساد اقتصادی است. فردین آقابزرگی، مدیرعامل کارگزاری بانک دی ضمن اشاره به نقش مثبت بورس کالا در توسعه اقتصاد کشور اظهار می‌دارد: «بورس

فردین آقابزرگی

کالا با وجود اینکه به نسبت سایر بورس‌های کالایی دنیا، عمر کمی در اقتصاد ایران دارد، اما اثرات ارزشمندی در اقتصاد ایران داشته است. پایان قیمت‌گذاری کالاها، رشد انگیزه تولید، ایجاد شفافیت در دادوستدها، ایجاد یک منبع اطلاعاتی، کشف عادلانه قیمت‌ها بر اساس نظام بازار، کاهش فساد و ... از جمله اثرات راه‌اندازی بورس کالا در اقتصاد بوده است.» در واقع وجود بورس کالا و ایجاد یک بازار نظام‌مند باعث شده تا بازار سرمایه در ایران به استانداردهای بین‌المللی نزدیک‌تر شود و در تصمیم‌سازی و ابزارسازی مناسب به مسئولان کمک کند.

کمترین اثر هدایت حجم نقدینگی بازار به سمت بازار سرمایه، کاهش خطرات ناشی از وجود حجم بالای نقدینگی است و می‌تواند یکی از راه‌های برون‌رفت از این شرایط اقتصادی و مانعی برای چسبندگی قیمتی بیش از حد شود. حسینی‌نیا حاجی دلپگانی،

حسینی‌نیا حاجی دلپگانی

عضو کمیسیون برنامه، بودجه و محاسبات مجلس به نقش تاثیرگذار بورس کالا در ثبات قیمت در کالاها، اساسی و تنظیم بازار اشاره می‌کند و می‌گوید: «بعضاً برای مدیریت بازارها، مسیرهایی انتخاب می‌شود که برای اقتصاد هزینه‌های سنگینی و بلندمدتی دارد؛ اما تجربه دنیا و بازار داخل

ثابت کرده است که مسیر بورس کالا، کمترین هزینه را در تعامل میان خریدار و فروشنده کالاها به همراه دارد و نظارت نیز در تمام زنجیره معاملات در صورت حضور همه‌جانبه تولیدکنندگان در بورس امکان‌پذیر است.» کارا شدن بازارهای ناکارآمد در بورس کالا از مزیت‌های دیگر بورس کالا است؛ به عبارتی با حرکت از بازارهای سنتی به سمت بازارهای مکانیزه، امکان هرگونه ائتلاف مالی و ناکارایی را از بازار می‌گیرد.

کشور در شرایط تحریم، باید به دنبال راهکاری برای غلبه بر فشارهای اقتصادی باشد. بخش معادن و فلزات به عنوان یکی از حوزه‌هایی که در معرض کمترین تاثیر از تحریم قرار دارد می‌تواند حاشیه‌ای امن برای سرمایه‌گذاری باشد؛ اما آنچه که موجب شده تا سرمایه‌گذاران حوزه معدن تمایل کمتری به ورود این بخش به بورس داشته باشند، وجود قیمت‌گذاری دستوری و نبود آزادی عمل در بورس است. قیمت‌گذاری دستوری به خصوص در شرایطی که عرضه در مقایسه با تقاضا در بازار کافی نیست، موجب تشدید رانت و بروز چالش در بورس کالا و بی‌خاصیت شدن این بازار می‌شود. عرضه و تقاضا باید تعیین‌کننده قیمت تعادلی در بازار باشد، چراکه سرکوب قیمت‌ها و ارزان‌فروشی محصولات، زمینه‌ساز فساد مالی و عدم شفافیت خواهد شد. تکمیل پروژه‌های ناتمام معدنی و پیاده‌سازی طرح‌ها، نیازمند نگاه جدید تامین مالی است که می‌تواند با فراهم کردن فضای جدید از طریق ایجاد الگوریتم‌های مختلف تشویقی و توسعه بورس‌های کالایی قدرتمند و ابزارهای متنوع مالی با قدرت نقدشوندگی بالا، موفق به جذب نقدینگی به این بخش شود و استفاده از این ابزارها در چرخه تقاضا، تولید و عرضه در بورس، موجب شکوفایی بخش تولید خواهد شد. تامین مالی صنایع از بورس کالا نیز یک مزیت مهم این بازار است. همان‌طور که پیش‌تر گفته شد؛ بورس کالا در پیچه‌ای برای شفاف‌سازی قیمتی است و طبعاً کسانی که به دنبال عدم شفافیت و فرار مالیاتی هستند، انجام معامله در آن را نمی‌پسندند.

علی‌رغم عمر کوتاه بورس کالا در ایران، انجام معاملات در آن با رشد قابل توجهی در پنج سال گذشته مواجه بوده است و شاید برخورداری از انسجام کافی یکی از دلایل رشد آن باشد. به‌طور کلی بورس کالا به عنوان یکی از بازارهای شفاف در کشور نیاز به قیمت‌گذاری دستوری در خود ندارد؛ بلکه می‌تواند تمرکز خود را بر شکل‌گیری معاملات بر اساس شفافیت بنا نهاده و با این اقدام، بسیاری از دست‌اندازهای پیش پای صنایع در زمینه تامین مالی را بردارد. یکی از چالش‌هایی که هم‌اکنون عرضه‌کنندگان با آن مواجه هستند این است که آن‌ها باید محصولات خود را به‌طور مستمر عرضه کنند و در صورت وقفه در عرضه از بورس کالا خارج خواهند شد. با توجه به شرایط تحریم کشور و نوسانات ارزی رخ داده در ماه‌های اخیر، بدیهی است که عرضه محصولات با تاخیر مواجه شود؛ از این رو، این بازار نیازمند سیاست و اعمال مقرراتی هرچند کوتاه‌مدت است. ■

منصور یزدی زاده:

وقتی کالای شرکت‌های بورسی به صورت واقعی و شفاف تعیین قیمت می‌شود، نرخ سهام این شرکت‌ها نیز از این شرایط تاثیر می‌پذیرد و بنابراین رفته‌رفته، اعتماد به بازار سرمایه افزایش یافته و سرمایه‌گذاری را در این بازار رونق داده و در نتیجه شاهد رشد اقتصادی کشور می‌شویم

مدیرعامل هلدینگ تتا انرژی اعلام کرد

تامین مالی؛ بزرگ‌ترین چالش در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر

عرفان فغانی

احسان رضاپور نیکرو، متولد ۱۳۶۴ و دارای مدرک مهندسی صنایع و دکترای حرفه‌ای مدیریت کسب‌وکار است. وی فعالیت حرفه‌ای خود را از سال ۱۳۸۲ با عنوان کارشناس و سرمایه‌گذار خرد در بازار سرمایه شروع کرد و به مرور با افزایش دانش و تجربه و اخذ مدارک حرفه‌ای مرتبط با بازار سرمایه، به عنوان مشاور، کارشناس ارشد و مدیر در بخش‌های مختلف شرکت‌های ایران تحلیل، مجموعه کارگزاری آگاه، شرکت نرم‌افزاری آسا و برخی شرکت‌ها و سازمان‌های دیگر، فعالیت خود را ادامه داد. رضاپور نیکرو با تمرکز بر مباحث سرمایه‌گذاری، در تامین مالی از طریق بازار سرمایه و آموزش‌های مربوط به این بازار فعالیت کرده است. وی طی دو سال گذشته نیز به‌عنوان نایب‌رییس هیات‌مدیره شرکت توسعه انرژی تجارت آسیا (هلدینگ تتا انرژی) و مدیرعامل این شرکت مشغول به فعالیت است. با وی در مورد فعالیت‌های هلدینگ تتا انرژی، تأثیر تحریم‌ها بر بورس، دشواری‌های تامین مالی شرکت‌ها و ... به گفت‌وگو نشستیم. آنچه در پی آمده، مشروح این مصاحبه است.

به نظر شما با اجرای مجدد تحریم‌ها و خارج شدن تدریجی ایران از چرخه فروش نفت، آیا امکان دارد عرضه نفت در بورس با شکست مواجه شود؟ تتا انرژی به‌نوبه خود چه فعالیتی در این زمینه داشته است؟

ایران به‌عنوان یکی از کشورهای دارای بزرگ‌ترین ذخایر و منابع هیدروکربونی جهان شناخته می‌شود. طبق سند چشم‌انداز کشور نیز، در ارتقاء جایگاه ایران به کشور اول منطقه از لحاظ اقتصادی، سیاسی، علمی و ... لزوم تاسیس بازاری متشکل جهت کشف قیمت و معامله نفت به‌عنوان یک کالای استراتژیک در منطقه مورد تأکید قرار گرفته و زمینه‌ساز طرح موضوع قیمت‌گذاری نفت در داخل کشور شده است. بورس انرژی ایران پیرو مصوبه خردادماه سال ۱۳۹۰ شورای عالی بورس، در اسفندماه همان سال به‌عنوان چهارمین بورس کشور برای عرضه محصولات نفت و مشتقات نفتی، برق، گاز طبیعی، زغال سنگ، حق آلودگی و سایر حامل‌های انرژی، با هدف رفع انحصار و ایجاد بازاری شفاف، کارآمد و کشف عادلانه قیمت حامل‌های انرژی و موضوعات مرتبطه شکل گرفت و در پاییز امسال عرضه نفت‌خام در این بورس عملیاتی شد.

خریدوفروش نفت نیز با سایر کالاها متفاوت بوده و تجارتی خاص و استراتژیک محسوب می‌شود. در حال حاضر در دنیا، کارتل‌های بزرگ نفتی تشکیل شده‌اند که به خریدوفروش نفت می‌پردازند و از همین‌رو سازوکار عرضه نفت در بورس هنوز با اما و اگرهایی مواجه بوده و لازم است بستر لازم برای اجرای موفق این طرح فراهم شود. به‌طور کلی، میزان جذابیت اقتصادی این مشارکت، توانمندی بخش خصوصی در فراهم آوردن ملزومات این طرح و آمادگی زیرساخت بورس انرژی و شرکت نفت، عوامل تأثیرگذار برای موفقیت این طرح هستند. در نتیجه، ضرورت دارد که وزارت نفت با ایجاد جذابیت و تسهیل کردن شرایط برای حضور بخش خصوصی از جمله در نحوه و میزان پرداخت ارزی مبلغ نفت خریداری شده، در مسیر تحقق اهداف این راهکار برای مقابله با تحریم‌های نفتی قدم بردارد.

با توجه به فعالیت تتا انرژی در حوزه پروژه‌های عمرانی و حوزه انرژی اعم از نفت، گاز، پتروشیمی و صنایع وابسته، می‌توانیم نقش مشاوره را

مختصری از فعالیت‌های شرکت توسعه انرژی تجارت آسیا در زمینه سرمایه‌گذاری در بورس بفرمایید؟

این شرکت در سال ۱۳۹۲ با مشارکت سهامداری متشکل از بانک تجارت بیمه آسیا، شرکت کیسون، صندوق بازنشستگی کارکنان بانک‌ها و شرکت سرمایه‌گذاری ایرانیان، با هدف ارائه خدمات مدیریت توسعه و تامین مالی پروژه‌ها به‌خصوص در حوزه انرژی، تاسیس شد. این شرکت در سال‌های اخیر با توجه به رسالت خود در خصوص تامین مالی پروژه‌ها با ابزار صندوق پروژه، نسبت به ارزیابی و طراحی مدل‌های مالی و ساختار تامین مالی پروژه‌های مختلف اقدام کرده است. همچنین، در کنار جذب سرمایه‌گذار داخلی و استفاده از انواع روش‌های تامین مالی داخلی، خدمات مدیریت تامین مالی خارجی (فاینانس) نیز توسط این شرکت ارائه می‌شود. شرکت توسعه انرژی تجارت آسیا از سال ۹۴ با اخذ مجوز از سازمان بورس و تملک شرکت کانسرام، به‌عنوان هلدینگ و نهاد مالی تخصصی حوزه انرژی مشغول به فعالیت است. شرکت معدنی و صنعتی کانسرام که ۳۸ درصد آن در اختیار تتا انرژی است، در تولید انواع بلوک‌های بتن سبک فعالیت می‌کند. علاوه بر این، شرکت نیروگاه بادی کوهین نیز با مشارکت ۵۰ درصدی تتا انرژی در حال تکمیل مجوزها برای آغاز دوره ساخت است.

آیا برای فرهنگ‌سازی و همچنین جذب جمعیت جوان در بورس فعالیت خاصی را در دستور کار دارید؟

از جمله علل عدم توفیق جدی صندوق‌های پروژه‌ای در کشور ما، نبود زیرساخت مناسب برای آشنایی افکار عمومی با ابزارهای مختلف سرمایه‌گذاری و بهره‌مندی از منافع آن‌ها است. در شرکت تتا انرژی از بدو تاسیس، مدیریت دانش و آشناسازی با ارکان مختلف بازار سرمایه و روش‌های تامین مالی در این بازار، به‌ویژه تاسیس صندوق‌های سرمایه‌گذاری پروژه، به‌عنوان یک سیاست در دستور کار قرار گرفته و آموزش‌های لازم برای فرهنگ‌سازی مناسب در سازمان‌های نیازمند به تامین مالی با روش‌های مختلف، عملیاتی می‌شود. بدیهی است توسعه این ابزارها و ایجاد جایگاه مناسب در اقتصاد و فرصت‌های سرمایه‌گذاری، توجه بیشتر جمعیت جوان کشور را به این ابزارها جلب می‌کند و موجب تقویت شناخت و فرهنگ سرمایه‌گذاری در جامعه می‌شود.

پروژه‌های بزرگ حوزه انرژی عمدتاً به بیش از یک صد میلیون یورو منابع احتیاج دارند که تامین این منابع از طریق روش‌های عادی بانکی و ابزارهای رایج تامین مالی در بورس به‌آسانی امکان‌پذیر نیست

در یاری‌رسانی به مشارکت‌کنندگان این طرح ایفا کنیم؛ چراکه جزئیات اقتصادی این مشارکت با توجه به ملاحظات زیاد پیرامونی، برای خریداران حائز اهمیت است و عدم توجه به آن می‌تواند با عوارضی همراه باشد.

آیا در حال حاضر امکان سرمایه‌گذاری در تتا انرژی وجود دارد؟

تتا انرژی به‌عنوان یک نهاد مالی تحت نظارت بورس، در رسته هلدینگ‌های تخصصی حوزه انرژی به فعالیت می‌پردازد؛ لذا حسب قوانین می‌تواند به‌عنوان مدیر صندوق در صندوق‌های پروژه‌ای، سرمایه‌گذار یا سایر مواردی که به آن اشاره کردیم، با بهره‌مندی از سهامداران توانمند در حوزه‌های مرتبط با بازار سرمایه و بازار انرژی کشور فعالیت کند و با توجه به زمینه مساعد سرمایه‌گذاری و توسعه انرژی‌های پاک در کشور، در صورت علاقه‌مندی سرمایه‌گذاران، می‌توان از این مشارکت برای توسعه فعالیت‌های شرکت و نقش‌آفرینی در پیشبرد نیروگاه‌های خورشیدی، بادی یا سایر روش‌های تولید انرژی بهره برد. همچنین، پروژه‌هایی که بررسی‌های کارشناسی همکاران ما مؤید بازگشت سرمایه مناسب آن‌ها است و می‌تواند برای سرمایه‌گذاران یا بانیان آن سودآور باشد در تتا انرژی وجود دارد که در قالب مشارکت در سهام تتا انرژی یا مشارکت مستقیم در پروژه‌ها یا اوراق منتشره برای آن‌ها، می‌توان با اشخاص حقیقی و حقوقی علاقه‌مند مذاکره کرد.

بر اساس سیاست‌هایی که در صندوق‌های سرمایه‌گذاری انرژی لحاظ شده است، سهم سوخت‌هایی مثل نفت و گاز در سبد سهام تا چه اندازه است؟ به عبارتی، تمایل سرمایه‌گذاران به سمت سوخت‌های تجدیدپذیر است یا تجدیدناپذیر؟

آژانس بین‌المللی انرژی معتقد است که تولید برق جهان از انرژی‌های تجدیدپذیر در سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۲ با رشد ۹۲۰ گیگاوات روبه‌رو می‌شود که این رقم، نسبت به ظرفیت کنونی نصب شده، ۴۳ درصد بیشتر خواهد بود. نکته مهم این است که مطابق پیش‌بینی‌ها، چین و هند با توجه به سیاست‌گذاری‌های انجام شده در این رشد، سهم بیش از ۶۰ درصدی داشته باشند. همچنین پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۱، یک‌چهارم برق مورد نیاز جهان که برابر با ۷۶۰۰ تراوات ساعت برق است، توسط این نوع از انرژی‌ها تامین شود. این در حالی است که ایران نیز با وجود ۳۰۰ روز آفتابی در بیش از دوسوم ایام سال و متوسط تابش حدود ۵ کیلووات ساعت بر مترمربع در روز، یکی از کشورهای با پتانسیل بالا در زمینه انرژی خورشیدی معرفی شده است. همچنین، ظرفیت‌های بسیار مناسبی در تولید انرژی از باد وجود دارد که بالغ بر ۴۰ هزار مگاوات تخمین زده می‌شود و این در حالی است که بیش از ۹۲ درصد برق کشور ما از منابع تجدیدناپذیر و فسیلی تولید می‌شود و انرژی‌های نو نیز اینک سهمی کمتر از دو درصد در تامین برق کشور دارد. البته رشد ۷ برابری تولید برق از منابع تجدیدپذیر تا سال ۱۴۰۱ هدف‌گذاری شده، اما با تغییرات اقتصادی و عملکرد فعلی در این زمینه، این رشد با کندی و دشواری‌های جدی مواجه خواهد بود و ضروری است برای تسریع در آن، در سال‌های باقی‌مانده، اقدامات عاجلی صورت پذیرد. تامین مالی و تامین تجهیزات لازم با توجه به شرایط سیاسی و اقتصادی فعلی، مهم‌ترین چالش در این مسیر است هر چند اخیراً، شرکت‌هایی در خصوص تولید برخی تجهیزات مورد نیاز پروژه‌هایی از این‌دست سرمایه‌گذاری کرده‌اند. البته در بیشتر کشورهای پیشرو در این امر، تا ۴۰ درصد هزینه سرمایه‌گذاری در پروژه‌های بادی را دولت‌ها به‌عنوان کمک بلاعوض پرداخت کرده‌اند و ایفای نقش دولت در توسعه این بخش از انرژی کشور بسیار حائز اهمیت خواهد بود. بدیهی است

با توجه به ضرورت این موضوع و نقش حمایتی دولت و قراردادهای خرید تضمینی، تامین منابع مالی مابقی پروژه‌ها نیز از ترکیب روش‌های مختلف تامین مالی، اعم از استفاده از منابع صندوق توسعه ملی، فاینانس خارجی یا راه‌اندازی صندوق‌های پروژه‌ای در صورت جذابیت اقتصادی آن‌ها، به‌آسانی امکان‌پذیر است.

با توجه به گرایش دولت برای جذب سرمایه‌گذار خارجی، تتا انرژی در خصوص تامین مالی از این طریق چه نقشی ایفا می‌کند؟

پروژه‌های بزرگ حوزه انرژی عمدتاً به بیش از یک‌صد میلیون یورو منابع احتیاج دارند که تامین این منابع از طریق روش‌های عادی بانکی و ابزارهای رایج تامین مالی در بورس به‌آسانی امکان‌پذیر نیست. مضافاً اینکه نرخ بهره تسهیلات و تامین مالی از روش‌های فوق عموماً در این مقاطع زمانی بالاتر از ۲۴ درصد برای متقاضی و بانیان پروژه هزینه خواهد داشت که پروژه‌ها را با توجه به تغییرات زیاد محیطی با ریسک توجیه‌پذیر نبودن از نظر اقتصادی مواجه می‌سازد. البته در حوزه انرژی‌های تجدیدپذیر، به‌خصوص انرژی‌های خورشیدی، شرایط کمی مساعدتر است و همین موضوع باعث شده نزدیک به ۵۰ درصد منابع سرمایه‌گذاران خارجی طی یک‌سال گذشته به سرمایه‌گذاری در این دست پروژه‌ها تخصیص یابد و این نشان‌دهنده وجود زمینه مناسب جذب سرمایه‌گذار خارجی در این حوزه است. البته ریسک اعتباری و جایگاه بین‌المللی کشور نیز متاثر از روابط اقتصادی و مواضع سیاسی و همچنین وجود ساختارهای مالی و سازمانی ما بر اساس استانداردهای بین‌المللی در کنار عمل به تعهدات قبلی در برابر طرف‌های خارجی، در توفیقات آتی بسیار حائز اهمیت خواهد بود.

بازنگری در طرح‌ها و مشوق‌های برنامه‌ریزی شده به‌منظور جذب سرمایه‌گذار در حوزه انرژی نیز بسیار حائز اهمیت است، چراکه با توجه به تغییرات اخیر در اقتصاد کشور، با در نظر گرفتن این نکته که عمده تجهیزات این نیروگاه‌ها از خارج از کشور تامین می‌شود و تابع نرخ ارز است، با نرخ‌های خرید تضمینی فعلی یا حتی ۵۰ درصد افزایش، کماکان پروژه‌ها در وضعیت موجه اقتصادی قرار نمی‌گیرند. در نتیجه توجه به تعدیل به‌هنگام قیمت‌ها متناسب با شرایط روز اقتصادی، تدابیر لازم برای کاهش ریسک ناشی از نوسانات نرخ ارز و نحوه انتقال عواید ناشی از اجرای طرح توسط سرمایه‌گذاران خارجی، می‌تواند مانع از کندی پیشرفت پروژه‌های مربوط به این حوزه شود.

و سخن آخر...

پیشرفت و توسعه کشور نیازمند همکاری گسترده همه ارکان و وجود و ظهور جدی اراده‌ها بر این محور است. جایگاه ایران در رتبه‌بندی سهولت کسب‌وکار، نشان‌دهنده اوضاع و جایگاه نامناسب ما در این زمینه است که با توجه به چشم‌اندازهای ترسیم شده برای کشور، بازنگری در بسیاری از فرآیندهای مرتبط با راه‌اندازی کسب‌وکارها، از اخذ مجوزها گرفته تا ابزارهای تامین مالی و نظام‌های حمایت از سرمایه‌گذاران، در فضای رقابتی فعلی در منطقه و جهان بسیار ضروری است. امروز دستیابی به اهداف تعیین شده در چشم‌اندازهای کشور تنها با به‌کارگیری و جذب مؤثر سرمایه‌های داخلی و خارجی برای توسعه زیرساخت‌ها و پیشبرد پروژه‌ها و پیاده‌سازی رویه‌های امنیت سرمایه‌گذاری امکان‌پذیر خواهد بود و عملیاتی شدن آن‌ها در ارتقای سرانه اقتصادی خانوارها و امنیت کشور در ابعاد مختلف بسیار حائز اهمیت خواهد بود که در این زمینه، اراده رکن سیاست و قانون‌گذار، ارکان اجرایی کشور و نقش‌آفرینی مؤثر بازار پول و سرمایه و نهادهای نظارتی بسیار حائز اهمیت است. ■

از جمله علل عدم توفیق جدی صندوق‌های پروژه‌ای در کشور ما، نبود زیرساخت مناسب برای آشنایی افکار عمومی با ابزارهای مختلف سرمایه‌گذاری و بهره‌مندی از منافع آن‌ها است

در گفت‌وگو با مدیرعامل شرکت Ouspace تشریح شد

فضای کار اشتراکی پلی برای ارتباط مشاغل با یکدیگر

اکبر ابراهیمی

هم‌اکنون ایران بیش از هر دهه دیگری از نیروی کار جوان برخوردار است که در مطالعات اجتماعی از چنین رویدادی به عنوان **window population** پنجره جمعیتی تعبیر می‌شود. این پنجره، زمینه‌ساز گذار از مشاغل و رویکردهای سنتی و ورود به کسب‌وکارهای نوین و فراهم شدن زمینه‌های جدید سرمایه‌گذاری در کشور شده است. بسترهایی که تاکنون از دید بسیاری از صاحبان سرمایه دور مانده است. شرکت Ouspace (اوسپیس) که فعالیت خود را از ابتدای سال ۲۰۱۷ میلادی در ایران آغاز کرده است، ایجادکننده فضاهای کاری متعدد است که به کارآفرینان، شرکت‌های کوچک و استارت‌آپ‌ها این امکان را می‌دهد تا بر روی پروژه‌ها و کسب‌وکار خود تمرکز داشته و همچنین به جامعه‌ای از متخصصین حرفه‌ای دسترسی داشته باشند. برای آشنایی بیشتر با شرکت اوسپیس و زمینه فعالیت آن با آریتا سنگسری، مدیرعامل این شرکت در ایران به گفت‌وگو نشستیم. آنچه در پی می‌آید مشروح این مصاحبه است.

آیا شرکت‌های دیگری مشابه Ouspace در ایران فعالیت می‌کنند؟

شرکت‌هایی مثل Regus و Servcorp نیز در ایران هستند که زمینه کار آن‌ها مشابه Ouspace است و فضای کار اشتراکی را طراحی و فراهم کرده و در اختیار متقاضیان قرار می‌دهند. البته شرکت Regus بعد از تحریم‌های ۱۳ آبان مجبور به خروج از ایران شد و ادامه کار خود را به شرکت دیگری واگذار کرد. شرکت Servcorp هم یک شرکت استرالیایی است که هنوز در ایران فعالیت دارد. تفاوت شرکت‌هایی با زمینه کاری ما در واقع در سطح و نوع خدمات و بالطبع نوع مشتریان و مخاطبان هدف است. فعالیت این شرکت‌ها با هدف ایجاد فضای کار مجهز برای صاحبان کسب‌وکار باعث رقابت آن‌ها می‌شود.

استقبال از این مجموعه چگونه بوده است؟

بیشتر مخاطبان هدف شرکت‌هایی مثل Regus و Servcorp شرکت‌های خارجی بودند؛ اما Ouspace تلاش کرده است تا کسب‌وکار خود را به شرکت‌های ایرانی نیز معرفی کند و استقبال خوبی نیز از آن صورت گرفته است، چراکه اساساً مجموعه‌ها و شرکت‌های ایرانی از وجود چنین ایده‌ای آگاه نبودند. مجموعه Ouspace معتقد است که مدیران می‌توانند در کنار هم فضای کاری داشته باشند و در آن به انجام فعالیت بپردازند. در حال حاضر فضای سنتی تجارت و کسب‌وکار در ایران رایج می‌باشد و هرکسی مایل است تا یک دفتر خصوصی داشته باشد، اما ما تا حدودی ثابت کرده‌ایم که کار کردن در فضای کاری مشترک می‌تواند موجب افزایش ارتباطات آن‌ها نیز بشود.

آیا فضا برای ورود سرمایه‌گذاران به کانون‌های تجاری همچون Ouspace فراهم است؟

اگر سوال شما در مورد Ouspace است، بله. سرمایه‌گذاری در این شرکت منطقی است. دلیل آن هم این است که این مجموعه، پیش از این تلاش زیادی صرف ایجاد فضاهای کاری، ارتقای خدمات خود، استفاده از استانداردهای روز بین‌المللی، برندینگ و معرفی خود به‌عنوان یک نماد و ... کرده است و جایگاه خوبی دارد، بنابراین افرادی که مایل

ایده ایجاد فضای مجهز کاری در ایران از چه زمانی شکل گرفت؟

زمینه‌ساز ایجاد چنین شرایطی، مدیران شرکت‌های خارجی بودند که به دلیل فعالیت‌هایشان، نیاز به رفت‌وآمد به ایران داشتند. یکی از چالش‌ها این بود که در صورت حضور طولانی‌تر مدیران خارجی در ایران، فضای کار کافی برای آن‌ها وجود نداشت و هتل‌ها هم مکان مناسبی برای انجام کسب‌وکار نبودند و یک فضای حرفه‌ای مهیا نبود که این افراد بتوانند با مراجعین خود ملاقات داشته باشند؛ بنابراین، لزوم ایجاد یک فضای کار برای پاسخگویی به این نیاز مدیران خارجی احساس شد تا شرکت‌هایی که مایل به حضور در ایران هستند و در مورد فرآیند ثبت تجارت و کسب‌وکار خود در اینجا آگاهی ندارند، قادر به فعالیت باشند. در واقع صاحبان تجارت و مدیرانی که به دلیل شرایط کاری خود ناگزیر به حضور چند هفته‌ای در ایران بودند و روال اداری تاسیس دفتر در ایران را نمی‌دانستند، الهام‌بخش این ایده کاری بودند.

به سرمایه‌گذاری در Ouspace باشند همواره چند قدم جلوتر خواهند بود. ما با بهره‌گیری از تجرب گذشته و هم‌چنین آگاهی از شرایط تجارت و هزینه‌ها، قادر به حذف آزمون و خطاها هستیم. این شرکت علاقه‌مند است که زمینه فعالیت خود را در شهرهای بزرگ دیگر هم گسترش دهد که قطعاً این موضوع نیاز به سرمایه‌گذاری و ورود علاقه‌مندان به این حیطه دارد. Ouspace از کسانی که فضایی دارند و مایل هستند تا از آن برای کسب درآمد استفاده کنند و همچنین مدیران هتل‌های کشور که این نیاز را می‌بینند تا بخشی از هتل خود را تبدیل به یک محیط اداری کوچک کنند، استقبال می‌کند.

برای دریافت هزینه از چه الگوریتمی استفاده می‌کنید؟

بر اساس طراحی انجام‌شده، سه مدل عضویت در Ouspace وجود دارد. یک مدل، عضویت مجازی و مناسب برای شرکت‌هایی است که نیاز به حضور فیزیکی ندارند. در این نوع عضویت، ما به‌عنوان نماینده آن شرکت پاسخگوی تلفن‌های آن‌ها بوده و هرگونه ایمیل یا نامه‌ای که برای آن‌ها ارسال می‌شود را دریافت می‌کنیم. در صورت نیاز و یا امکان حضور در محل، شخص می‌تواند از اینترنت و تجهیزات استفاده کند. هزینه ماهانه اختصاص چنین خدماتی از یک میلیون تومان به بالا است. نوع دوم، فضایی است که در آن تا هشت نفر می‌توانند دور یک میز به انجام فعالیت بپردازند. در این نوع از خدمات نیز، پارتیشن‌بندی با شیشه این امکان را به هر یک از این افراد می‌دهد که بتوانند فضای خصوصی کوچکی برای خود داشته باشند. چنین فضاهایی معمولاً به‌صورت روزانه، هفتگی و ماهانه اجاره داده می‌شود و قیمت ماهانه آن نیز یک میلیون و ۸۰۰ هزار تومان است که هزینه‌های آب و برق، اینترنت، حقوق پرداختی به سرویس‌دهنده، نیروهای خدماتی و ... همگی جزو آن است و هزینه اضافی دریافت نمی‌شود. ویژگی این نوع طراحی این است که نیاز به قرارداد بلند مدت ندارد و بسته به زمانی که فرد برای انجام فعالیت کاری خود لازم دارد، هزینه دریافت می‌شود. این فضا بسیار مناسب شرکت‌های استارت‌آپی است که هنوز به‌طور کامل راه‌اندازی نشده‌اند و در مرحله مطالعات بر روی بازار هدف یا یک ایده هستند. اگر مدیری مایل باشد شرکتی را ثبت کند که نیازمند کدپستی است، باید از مدل سوم طراحی ما که اتاق‌های خصوصی هستند، استفاده کند چراکه فضای اشتراکی برای ثبت شرکت قابل قبول نیست. طراحی دفاتر خصوصی از یک میز تا چهار میز در مترهای مختلف، به‌صورت میله و به‌همراه یک خط ثابت تلفن است و افراد در همه روزهای هفته به‌غیر از جمعه‌ها می‌توانند در دفاتر خود به فعالیت بپردازند. مدل سوم طراحی ما مناسب شرکت‌هایی است که فضای بزرگی نیاز ندارند یا از لحاظ اقتصادی، داشتن فضای بزرگ برای آن‌ها به‌صرفه نیست. شما هر جای دیگری هم که بخواهید یک دفتر دایر کنید، نیاز به یک مسئول دفتر و یک سرویس‌دهنده دارید و در صورت جابه‌جایی ممکن است اقلام مصرفی دفتر دیگر به کار شما نیاید که Ouspace این نیاز و دغدغه را برطرف کرده است. درواقع فضایی را برایتان مهیا کرده‌ایم تا تنها چیزی که لازم است به همراه خود داشته باشید، فقط لپ‌تاپ خودتان باشد و در بدو ورود هم می‌توانید فعالیت خود را آغاز کنید.

آیا بر مشاغلی که با اسم و آدرس این فضا فعالیت خود را انجام می‌دهند، نظارت قانونی دارید؟ آیا قراردادی دارید که در آن سلامت فعالیت تأیید شود؟

قراردادهای ما توسط وکلای حرفه‌ای مورد مطالعه قرار گرفته‌اند. بندهای این قراردادها و شرایط ذکر شده در آن به‌گونه‌ای است که به‌کسانی که

حوزه فعالیت‌های آن‌ها غیرمجاز و ناسالم است، فضایی داده نشود. **متقاضیان دریافت فضای کار، بیشتر در چه رده سنی قرار دارند؟** بسیاری از متقاضیان ما افراد ۳۰ تا ۴۰ ساله هستند که حجم سرمایه زیادی ندارند و نمی‌توانند هزینه‌های هنگفتی را متحمل شوند. دسته دیگر هم شرکت‌هایی هستند که محل استقرار آن‌ها از جامعه هدف دور است و نیاز دارند که برای ارتقای سرویس‌دهی خود یا افزایش مشتریان‌شان به آن‌ها نزدیک باشند، بنابراین چنین دفاتری را اجاره می‌کنند. هزینه اجاره این دفاتر نیز از حداقل ۴،۵ میلیون تا حداکثر ۸ میلیون تومان است. **برای رسیدن به گردش مالی مطلوب به چقدر زمان نیاز دارید؟**

مطمئناً در سال اول شروع یک کسب‌وکار نمی‌توانید انتظار بازدهی بالا داشته باشید. زمان لازم است تا یک شرکت به گردش مالی قابل توجه برسد. مجموعه Ouspace در سال اول شروع فعالیت خود، پیشرفت خیلی خوبی داشته است. تعداد مشتریان و متقاضیان خدمات ما زیاد است و انتظار داریم تا پایان سال مالی در سال آینده به بازدهی قابل توجهی برسیم. هر شرکتی برای رسیدن به گردش مالی قابل قبول، باید بازارهای هدف خود را مطالعه کند. عمده هدف این شرکت هم این است که بین کسب‌وکارهای مختلف ارتباط ایجاد کند تا بتوانند به یکدیگر کمک کنند. **ظاهراً شرکت‌هایی با ماهیت استارت‌آپی از عمده‌ترین مشتریان شما هستند، روند رشد در این بخش را چطور ارزیابی می‌کنید؟**

این شرکت‌ها روند رشد بسیار خوبی داشته‌اند و بخش زیادی از مراجعین ما شرکت‌های استارت‌آپی هستند. رقیبانی هم داریم که تمرکز خود را بر شرکت‌های استارت‌آپی ایرانی گذاشته‌اند.

به عنوان یک کانون تجاری، نقش رسانه‌ها را در معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری و ارتقا شرکت‌های تجاری چگونه می‌بینید؟

رسانه‌ها می‌توانند به شرکت‌های نوپایی مثل ما کمک کرده و زمینه‌های سرمایه‌گذاری در این بخش را به سرمایه‌گذاران معرفی کنند. Ouspace کسب‌وکار خود را به‌عنوان یک خانواده می‌بیند و سطح خدمات ارائه شده توسط ما از حد معمول بالاتر است. هدف ما فراهم کردن زیرساخت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی برای کمک به رشد کسب‌وکارهای کوچک و متوسط است تا از این طریق بتوانند خدمتی به جامعه ارائه دهند. این مجموعه هر ماه دو ایونت (رویداد) برگزار می‌کند که در آن شرکت‌های داخلی و خارجی و اتاق‌های بازرگانی شرکت کرده و در مورد فرصت‌ها و چالش‌های پیش‌روی تجارت خود با هم به بحث و تبادل نظر می‌پردازند. ■

تفاوت شرکت‌هایی با
زمینه کاری ما
در واقع در سطح و نوع
خدمات و بالطبع نوع
مشتریان و مخاطبان
هدف است. فعالیت
این شرکت‌ها با هدف
ایجاد فضای کار
مجهد برای صاحبان
کسب‌وکار باعث رقابت
آن‌ها می‌شود

پیش‌بینی تورم ۳۵ درصدی برای سال آینده

علی حیدری

با توجه به تحولات داخلی، بودجه و عملکرد دولت و نهادهای سیاست‌گذار پولی و مالی، در سه‌ماهه اول سال ۹۸، میانگین نرخ برابری ارزش دلار در مرز ۱۳ هزار و ۸۰۰ تومان خواهد بود و این میزان، در سه‌ماهه دوم سال آینده به‌طور میانگین در مرز ۱۵ هزار و ۵۰۰ تومان قرار خواهد گرفت

۲۲

ماهنامه دنیای سرمایه‌گذاری
دی ۹۷، شماره ۲۷

با ادامه تحریم‌های ظالمانه علیه کشورمان، پیش‌بینی وضع آینده اقتصاد امری دشوار است. علاوه بر تحریم‌ها، اتفاقات سیاسی و منطقه‌ای نیز بر اقتصاد ما تأثیرگذار بوده و می‌تواند به‌ویژه بر بازار ارز اثرگذار باشد. در گفت‌وگویی تحلیلی با علی حیدری؛ کارشناس اقتصاد بین‌الملل، نظری را درباره وضعیت اقتصادی ایران در سال جدید میلادی جویا شده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

با توجه به اتفاقات جدیدی که در اقتصاد جهان رخ داده، سال ۲۰۱۹ را چگونه می‌بینید؟

سال جدید میلادی سرآغاز یک شگفتی در اقتصاد جهان است. در سال ۲۰۱۹، عمده سرمایه‌گذاری‌ها به سمت ایالات متحده خواهد رفت. کشور چین، رشد اقتصادی خود در سال ۲۰۱۹ را ۶٫۳ درصد پیش‌بینی کرده که نشان‌دهنده کاهش رشد اقتصادی این کشور است. اتحادیه اروپا نیز در سال جدید بیشتر درگیر مسایل سیاسی است تا اقتصادی. بحران ایتالیا و ادامه مساله برگزیت (خروج بریتانیا از اتحادیه اروپا)، تمایل به سرمایه‌گذاری در ایالات متحده را بیشتر می‌کند و کالاهایی مثل طلا در سال جدید محل خوبی برای سرمایه‌گذاری خواهد بود. سال ۲۰۱۹ سال شگفتی‌ها است و در بسیاری از روزهای سال در سطح بین‌الملل، رونق در بازار طلا و دلار را شاهد خواهیم بود.

با توجه به تعاملات میان ایران و ترکیه، روسیه و چین، وضعیت این سه کشور را در سال جدید میلادی چگونه ارزیابی می‌کنید؟
ترکیه در سال ۲۰۱۹ با بحران ارزی و حتی اعتراضات داخلی روبه‌رو خواهد شد و رشد اقتصادی این کشور کاهش ۲٫۳ درصدی خواهد داشت. این موضوع برای اردوغان به معنای چالش‌های جدید است و احتمالاً صندلی او به سمت کودتا کشیده شده و ترکیه علی‌رغم ژست‌های سیاسی، با بحران مواجه خواهد شد. چرخشی که روسیه از ابتدای سال ۲۰۱۸ انجام داده نیز، نشان می‌دهد که مایل است به توافقاتی با عربستان و ایالات متحده درباره نفت برسد؛ زیرا در سال ۲۰۱۹، ایالات متحده به‌تنهایی می‌تواند صادرکننده نفتی بزرگ‌تر از عربستان باشد که این موضوع، چالش بزرگی برای اوپک است. از این رو روسیه تمایل دارد با ایالات متحده و عربستان، سه ضلعی جدیدی را ایجاد کند؛ ولی به‌دلیل وجود مخازن گازی ایران، تعاملاتی با ما خواهد داشت. دولت چین نیز به دلیل میزان بالای سرمایه‌گذاری‌های این کشور در ایالات متحده، به واردات نفت مورد نیاز خود از آمریکا بیشتر از کشورهای حوزه خلیج فارس تمایل خواهد داشت.

تحولات بازار نفت، روابط میان ایران و عربستان و خروج قطر از اوپک در نهایت چه تأثیری بر صادرات نفت ایران و بازار دلار در سال آینده خواهد داشت؟

بازار دلار در کنار مسایل داخلی، به فروش نفت هم وابسته است. دغدغه سال آینده مسئولان کشورمان پس از پایان ضرب‌الاجل ۶ ماهه ترامپ به کشورهای خریدار نفت ایران، بیشتر به چگونگی دریافت پول صادرات نفت مربوط می‌شود تا خود فروش نفت. به نظر من، ایران و عربستان سعودی در این زمینه می‌توانند هم‌سویی داشته باشند. اگر از همین حالا برای چگونگی ورود دلارهای نفتی به

ایران در آینده چاره‌اندیشی نشود، احتمالاً دلار ۴۰ هزار تومانی هم بعید نیست. **با توجه به گزارش‌های بانک جهانی از اقتصاد جهان، سیاست‌های کلان اقتصادی ایران باید چه سمت و سوی داشته باشد؟**
گزارش نهادهای پولی بین‌المللی، بیشتر بازی با اعداد است و قطعاً به دور از اشتباه نیست. این گزارش‌ها عمدتاً برای برنامه‌ریزی‌های اولیه مناسب است. سال جدید میلادی برای ایران با توجه به سیاست‌هایی که بانک مرکزی اتخاذ کرده، سال انقباض سیاست‌های اقتصادی است. ما رشد اقتصادی کندی خواهیم داشت، ولی تورم بالایی به وجود نخواهد آمد.

آیا لایحه بودجه سال ۹۸ می‌تواند در کاهش نرخ تورم سال آینده نقش به‌سزایی داشته باشد؟

آنچه که از سال ۱۳۵۴ به‌عنوان لایحه بودجه تقدیم مجلس می‌شود یک ساختار مشخص دارد و دولت‌ها تنها بین ۵ تا ۱۰ درصد می‌توانند در آن اثرگذار باشند. هر دولتی، بیشتر نظاره‌گر لایحه است و نقشی در تغییرات اساسی بودجه ندارد. آنچه که انتظار می‌رود در لایحه بودجه سال ۹۸ دیده شود، کنترل آماری نرخ تورم است، اگرچه این تورم ممکن است به شکل دیگری نیز خود را نشان دهد. اگر رویکرد بانک مرکزی در ایجاد انضباط مالی با رونق اقتصادی همراه نباشد، سال آینده با رکود تورمی همراه خواهد بود.

با توجه به اتفاقات منطقه و قیمت‌گذاری نفت در بودجه سال ۹۸، پیش‌بینی شما از قیمت دلار در بهار سال آینده چیست؟

با توجه به تحولات داخلی، بودجه و عملکرد دولت و نهادهای سیاست‌گذار پولی و مالی، در سه‌ماهه اول سال ۹۸، میانگین نرخ برابری ارزش دلار در مرز ۱۳ هزار و ۸۰۰ تومان خواهد بود و این میزان، در سه‌ماهه دوم سال آینده به‌طور میانگین در مرز ۱۵ هزار و ۵۰۰ تومان قرار خواهد گرفت. ناگفته نماند که سیاست بانک مرکزی، یکسان‌سازی قیمت دلار برای سال آتی است. این یکسان‌سازی به حدی پیش خواهد رفت که قیمت دلار در صرافی‌ها با قیمت ارز نیمایی یکسان شود، البته تورم ممکن است مانع اجرای این سیاست بانک مرکزی باشد.

تعیین قیمت ۵۷۰۰ تومانی دلار در بودجه ۹۸ تا چه اندازه واقع‌بینانه است؟

تعیین این قیمت برای دلار در بودجه ۹۸ نشان‌دهنده پذیرش تورم پایه ۲۵ درصدی است که از نظر اقتصاد سیاسی و رویکرد مبارزه با فقر و فقرزدایی هرچند که پسندیده نیست، ولی مطلوب سیاست‌گذار داخلی است. از نظر علم اقتصاد، تعیین قیمت، بدون در نظر گرفتن سازوکارهای بازار، عواقب اقتصادی خاص خود را خواهد داشت. ■

پرونده ویژه

گل گهر؛ قطب تولید کنسانتره و گندله کشور

در این بخش می خوانیم:

- تولیدکنندگان نیازمند سیاست های پایدار اقتصادی هستند
- بهره مندی از تکنولوژی روز نیاز به سرمایه گذاری دارد
- صرفه جویی ۲/۵ میلیارد دلاری از محل باز یافت انرژی

دکتر عساری مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات:

نسخه‌های پیش از تحریم جوابگوی دوران تحریم نیست

سارا نظری

خروج پیش‌بینی نشده آمریکا از برجام، ارتباطات صنایع کشورمان را با خارج دچار مشکل کرده است. هم‌اکنون، شیوه‌های مقابله با تحریم نیازمند یک بازنگری همراه با اراده جدی است. طراحان این تحریم قرار است تا این‌بار تحریم‌ها را بسیار قوی‌تر از گذشته و با هدف از کار انداختن نیروهای محرکه اقتصادی کشور اعمال کنند و شاید راه‌حل‌های قدیمی، دیگر پاسخگوی مقابله با تحریم‌های جدید نباشد. در این شرایط، بی‌شک بخش معدن به دلیل کمترین میزان وابستگی به واردات و بالطبع کمترین تأثیرپذیری از تحریم‌ها، می‌تواند نقش مهمی در رشد اقتصادی کشور ایفا کند و به‌ویژه کمک مهمی در جهت مقابله با تحریم‌های نفتی باشد. به‌منظور بررسی اثرات تحریم‌ها بر سطوح کلان اقتصادی کشور و جست‌وجوی راهکارهای مناسب برای گذر از دوران تحریم با دکتر عزیزالله عساری مدیرعامل شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات به گفت‌وگو نشستیم. این شرکت که در چشم‌انداز خود تا سال ۱۴۰۴، تبدیل شدن به یکی از برترین شرکت‌های سرمایه‌گذاری تخصصی معدن و صنایع معدنی در منطقه خاورمیانه و "CIS" (کشورهای مشترک‌المنافع) را در دستور کار دارد، بدون تردید می‌تواند نقش آفرینی مؤثر و بارزی در توسعه صنایع معدنی و زنجیره معدنی کشور داشته باشد. آنچه در پی می‌آید، مشروح گفت‌وگوی "دنیای سرمایه‌گذاری" با وی است.

ماه آینده خود را اعلام کنند. اگر اهداف صنایع موجود برای کشور در قالب یک سمفونی باشد، نواختن این سمفونی که با هماهنگ‌سازی انجام خواهد گرفت باید توسط یک متولی انجام شود تا همه فعالیت‌های آن‌ها در یک‌جهت قرار گیرد. به نظر می‌رسد که مدیریت دوره گذار از تحریم، چندان جدی گرفته نشده است و در سطوح کلان، بین سازمان‌ها و شرکت‌ها هماهنگی‌های لازم وجود ندارد. در شرایط فعلی، صنایع باید هر چه سریع‌تر کنار یکدیگر قرار گیرند و روش‌های نو و خلاقانه را معرفی و همسو با هم از این گذر عبور کنند. مجلس شورای اسلامی به‌عنوان یک نهاد قانون‌گذار و دولت به‌عنوان مجری قانون، باید مقرراتی را وضع کنند که متناسب با چالش‌های دوره گذار از تحریم‌ها باشد؛ زیرا مقررات پیشین در این زمینه ممکن است آن‌طور که باید کارایی نداشته باشد. این موضوع باید بیش از هر مساله دیگری برای مجلس شورای اسلامی مهم باشد و قوانین مناسب، حتی موقتی تصویب کند.

به نظر شما چه شخصی یا نهادی مسئول تشکیل این اتاق فکر است؟

برای تشکیل یک اتاق فکر، همه نگاه‌ها به سمت دولت به‌عنوان بالاترین نهاد اجرایی معطوف است؛ ولی لازم است که همه ارکان حاکمیت در این اتاق فکر نقش اساسی داشته باشند تا نهادهایی که فعالیت اقتصادی دارند بدانند برای آینده و سال ۹۸، باید چه برنامه‌ای را پایه‌ریزی کنند. هم‌اکنون به دلیل این ناهماهنگی، هر مجموعه به‌تنهایی برنامه‌هایی در نظر دارد که ممکن است راهکار برون‌رفت کاملی نبوده و با استراتژی‌های مورد نظر کشور، همسویی نداشته باشد؛ به همین دلیل، کارایی مؤثری هم نخواهد داشت. شرایط جامعه در حال حاضر به‌گونه‌ای است که بعضی از تصمیمات، با تصمیمات پیش از دوره گذار متفاوت است و باید روی برنامه‌های کوتاه‌مدت تمرکز بیشتری داشت.

تحریم‌های اولیه چه تأثیراتی در حوزه معادن داشته و آن دوره چگونه طی شده است؟ تحریم‌های جدید چه اثراتی خواهد داشت؟

اگرچه تحریم به معنای محدودیت است؛ ولی امکان دارد در برگزاری جلسات و مشورت در اتاق فکر، این محدودیت به فرصتی برای توسعه اقتصادی تبدیل

به نظر شما ضروری‌ترین اقدام برای مقابله با تحریم‌ها چیست؟

گذار از دوره تحریم نباید ساده تصور شود؛ چراکه برنامه‌ریزی‌های زیادی توسط کشورهای دیگر به سردمداری آمریکا به منظور تضعیف اقتصاد ایران انجام شده است. این تحریم‌ها کارهایی که طبق برنامه چشم‌انداز قصد داشتیم اجرا کنیم و در پیشرفت کشور مؤثر بود را مورد هدف قرار داده است؛ بنابراین لازم است که به دنبال روش‌ها و مدل‌هایی برای مقابله با این معضل باشیم. باید بین مدیران و نمایندگان حوزه‌های معدن و فلزات، پتروشیمی، نفت و ... که در اقتصاد تأثیر قابل توجهی داشته و بازار پول و سرمایه متاثر از آن‌ها است، اجماعی کلی صورت گیرد. سازمان‌های ذی‌ربط نیز برای طرح مشکلات، باید جلساتی تشکیل داده و برای حل چالش‌های موجود، راهکارهایی ارائه و برنامه‌های چند

IRAN

اگر چه تحریم به معنای محدودیت است؛ ولی امکان دارد با برگزاری جلسات و مشورت در اتاق فکر، این محدودیت به فرصتی برای توسعه اقتصادی تبدیل شود. نکته قابل تامل این است که در حال حاضر، خود تحریمی‌ها، فشار تحریم خارجی را بیشتر و نبود برنامه اقتصادی مناسب تحمل این محدودیت‌ها را سخت‌تر می‌کند

اگر تحریم‌ها مانع نمی‌شد، چهار تا پنج میلیارد دلار از برنامه‌های توسعه‌ای مدنظر مجموعه قابلیت اجرا داشت. ما برای پیشبرد برنامه‌های توسعه‌ای خود نیازمند اختصاص ارز، مبادلات مالی، شریک خارجی و ... هستیم که فعلاً مهیا نیست. مقابله با تحریم، یعنی باید گام‌های مناسبی برای رسیدن به این هدف برداشته شود؛ به طوری که مثلاً، تعدیل نیرو در صنایع کشور رخ ندهد و وضع موجود به گونه‌ای تغییر کند که از تعطیلی کارخانه‌ها جلوگیری شود. این موضوع، جز با مدیریت صحیح مجموعه‌های صنعتی به دست نخواهد آمد.

چه زیرساخت‌هایی برای گذار از تحریم نیاز است؟

صنایع کشور حداقل تا پایان سال ۹۸، نیازمند قوانین خاص، همسو و موقت هستند. سختگیری بی‌مورد در واردات، صادرات و وجود مقررات دست‌وپاگیر گمرکی، تنها شرایط موجود را سخت‌تر می‌کند. وزارت صنعت، معدن و تجارت باید برای فراهم کردن زیرساخت‌های مورد نیاز اقداماتی را انجام دهد. یکی از مشکلاتی که در حال حاضر با آن روبه‌رو هستیم، عزل و نصب مدیران است. دستگاه‌های نظارتی که زیر نظر قوه قضائیه و دولت هستند، باید این موضوع را مدنظر داشته باشند که اگر مدیری با توجه به دوره گذار، اقدامی در جهت تسریع کارها انجام داد، شرایط او را در نظر بگیرند، چراکه در این دوره بیش از هر زمان دیگری نیاز به تثبیت مدیریت و استفاده از تجربیات مدیران کارآزموده داریم. مدت زمان و هزینه زیادی صرف شده تا یک مدیر به سطح بالایی از تجربیات دست پیدا کند و طبیعتاً مدیران کم‌تجربه نمی‌توانند در دوره گذار، مدیریت موثری داشته باشند. بهتر این بود که دولت در آغاز کار خود و نه در زمان تحریم، جوان‌گرایی را به عنوان یک اولویت در نظر می‌گرفت. البته بعد از دوره گذار هم می‌توان جوان‌گرایی را مد نظر قرار داد. استفاده نکردن از مدیران مجرب، نوع دیگری از خود تحریمی‌ها است که ما با آن مواجه هستیم. انگلیسی‌ها قاعده‌ای دارند که می‌گویند: right decision at the right time که معنای آن تصمیم درست در زمان مناسب است. در این شرایط، ما ناچار به تصمیم‌گیری درست هستیم و اگر مدیران اجرایی، مدام در حال تغییر باشند و مدیران جدید نیز معاونان و متصدیان خود را با تغییرات مواجه کنند، زمان و فرصت زیادی تلف خواهد شد و این همان است که تحریم‌کنندگان می‌خواهند.

و سخن آخر...

متأسفانه، برخی از مسئولان کمتر منافع کلی را در نظر داشته و آن‌طور که باید توجهی به شرایط حساس کشور ندارند. آسیب‌های این رویکرد، بیشتر از تحریم‌های خارجی است. وضعیت فعلی ما اینگونه است که در داخل کشتی‌ای هستیم که از بیرون، تلاطم دریا به آن آسیب می‌زند و از داخل، خودمان به یکدیگر آسیب می‌زنیم، درحالی‌که تمرکز همه مسئولان و به‌خصوص بخش‌های اقتصادی باید بر این باشد که از این موقعیت گذار به سلامت و باموفقیت عبور کنند. ■

شود. نکته قابل تامل این است که در حال حاضر، خود تحریمی‌ها، فشار تحریم خارجی را بیشتر و نبود برنامه اقتصادی مناسب، تحمل این محدودیت‌ها را سخت‌تر می‌کند. خوشبختانه تحریم‌ها کمترین اثرات را بر حوزه معادن دارد چراکه این صنعت دارای کمترین میزان وابستگی است. بخش زیادی از معادن کشور در روستاها واقع شده و در اختیار بخش خصوصی است که تعداد آن‌ها به حدود پنج هزار معدن می‌رسد و بهره‌برداری از آن‌ها می‌تواند صنایع معدنی را توسعه بخشد که این امر، مزیت بزرگی به حساب می‌آید. البته در شرایط فعلی هم بعضی از قطعات مورد نیاز از طریق بازار داخل قابل تامین است و حتی با نوآوری‌های درون سازمانی نیز مشکلات تا حدودی قابل رفع بوده و خواهد بود. به‌عنوان مثال در دهه گذشته، شرکت‌های گل‌گهر و چادملو که از شرکت‌های گروه هلدینگ توسعه معادن و فلزات هستند، بیش از هزاران قطعه مورد نیاز را با عمر چند برابر و هزینه بسیار پایین بومی‌سازی کردند که متأسفانه این موضوع، آن‌طور که باید مورد توجه رسانه‌ها قرار نگرفته است.

به نظر شما چه شرایطی باید فراهم شود که فعالیت‌های حوزه صنعت و معدن در شرایط گذار از تحریم با کمترین مشکلات حفظ و ادامه یابد؟

بنده طی جلسه‌ای که با یکی از معاونان وزارت صنعت، معدن و تجارت داشتم به ایشان پیشنهاد دادم که برای حفظ زنجیره گروه صنایع معدنی و صنعتی کشور، بایستی به فولاد مبارکه اصفهان که پیش‌تاز این صنعت بوده و حجم عملیاتی آن خیلی بالا است توجه ویژه‌ای شود؛ چراکه وقتی مجموعه‌ای با این عظمت، به خوبی کار کند مابقی حلقه‌های این زنجیره هم قادر به ادامه حیات و فعالیت خواهند بود. اگر بنده تاکید دارم که به فولاد مبارکه توجه شود به این معنا نیست که در این زنجیره، فولاد خوزستان، ذوب‌آهن و ... فراموش شوند. حفظ پیوستگی و انسجام بین صنایع، بسیار حائز اهمیت است، ولی متأسفانه مسئولان این موضوع را جدی نگرفته‌اند. همان‌طور که می‌دانید، حجم عملیاتی فولاد مبارکه بسیار عظیم است. این کارخانه دارای ۸ کوره است و تولید آن تا پایان سال جاری به بیش از ۸/۵ میلیون تن خواهد رسید. طبیعی است که اگر این شرکت با قوت به کار خود ادامه دهد، تقاضا برای سنگ‌آهن، کنسانتره و ... نیز افزایش یافته و این نیاز، زنجیره معدنی را پویا کرده و به تحرک بیشتری وادار خواهد کرد.

تحریم‌های موجود، چه تاثیری بر فعالیت‌های شرکت توسعه معادن و فلزات گذاشته است؟

در گفت‌وگو با محمد کلانتری مطرح شد

صبانور مالک اولین معدن سبز کشور

محمد جعفری

شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور در سال ۱۳۷۶ با سرمایه اولیه ۵۰۰ میلیون ریال تاسیس شد. این شرکت در سال ۱۳۹۰ با نماد «کنور» در بازار فرابورس پذیرش و در سال ۱۳۹۳ وارد بازار دوم بورس تهران شد. سرمایه شرکت نیز در سال ۱۳۹۶ به ۲ هزار و ۹۳۶ میلیارد ریال رسید. این شرکت در حال حاضر رتبه ششم کشوری را در تولید سنگ آهن، کنسانتره و گندله داشته و بزرگ‌ترین تولیدکننده این محصولات در غرب و شمال غرب کشور است. به‌منظور آشنایی بیشتر با فعالیت‌های این مجموعه، به سراغ محمد کلانتری، مدیرعامل شرکت صبانور رفته و با وی در مورد اهم اقدامات و فعالیت‌های این شرکت به گفت‌وگو پرداختیم. مشروح این مصاحبه به نظر خوانندگان می‌رسد.

اجتماعی (CSR) در راستای تکمیل زنجیره فولاد و سایر کانی‌ها در کشور، خصوصاً در استان‌های غربی از جمله مهم‌ترین ماموریت‌های صبانور است. **در مورد بزرگ‌ترین پروژه‌های که امسال اجرا کرده‌اید، کمی توضیح دهید؟**

پروژه یک‌میلیون تنی گندله‌سازی واقع در منطقه بیجار کردستان یکی از مهم‌ترین پروژه‌ها است که ۲۹ تیرماه امسال کلنگ احداث آن با حضور دکتر شریعتمداری، وزیر محترم و آقای کرباسیان مدیرعامل مجموعه ایمیدرو زده شد. سرمایه‌گذاری این پروژه نیز ۲۰ میلیون دلار ارزی و ۱۲۰ میلیارد تومان ریالی است.

مهم‌ترین اهداف مدنظر شرکت چیست و چه راهکارهایی برای نیل به آن‌ها در نظر گرفته‌اید؟

از جمله مهم‌ترین اهداف تعیین شده شرکت، ورود به عرصه استخراج و فرآوری سایر کانی‌ها به صورت مستقل یا از طریق مشارکت راهبردی با شرکت‌های صاحب‌نام داخلی و خارجی و نیز بومی‌سازی طراحی و بهینه‌سازی قسمت‌های مختلف خطوط تولیدی با استفاده از توان داخلی و نیروی انسانی شرکت است. همچنین، ارتقاء HSE و استفاده از عوامل توسعه پایدار و توسعه فرهنگی CSR جهت افزایش اثرات مطلوب با اقدامات پیشگیرانه در مسایل زیست‌محیطی و انرژی «تامین آب، بهینه‌سازی مصرف و جلوگیری از آلودگی آب» نیز یکی از اهداف مهم شرکت صبانور می‌باشد. در این میان، استفاده از سیستم‌های اطلاعاتی و فناوری اطلاعات برای دستیابی به اهداف شرکت مانند کارایی عملیاتی، برنامه‌ریزی، پیش‌بینی و نظارت بر تولید و خدمات مدنظر قرار دارد.

به‌طور کلی، اعمال تحریم‌ها علیه ایران تاکنون چه تأثیری بر فعالیت مجموعه صبانور داشته است؟

تحریم‌ها آسیب چندانی به فعالیت‌های ما وارد نمی‌کند؛ چون نیازمند واردات مواد اولیه از خارج کشور نیستیم؛ اما در عین حال، مشکلاتی نیز برای ما به وجود آمده است. قبل از تحریم‌ها و بحث افزایش نرخ دلار، ما صادرکننده C.F.R یا F.B.O بودیم. مشتری‌های داخلی ما محصولات را خریداری می‌کردند و به مشتری چینی می‌فروختند و در مورد نرخ پیش‌پرداخت‌ها و قیمت‌ها، مذاکره و نهایتاً با نرخ مناسبی صادرات را انجام می‌دادند. بعد از اعمال تحریم‌ها، طرف‌های چینی از این موضوع استفاده کرده و پیش‌پرداخت را نمی‌دهند و خواهان خرید محصول با نرخ کمتری هم هستند. با وجود چنین مشکلاتی، صادرکننده تمایل کمتری برای صادرات محصول دارد. نکته دیگر آن‌که در کشور تقریباً ۹ میلیون تن کمبود کنسانتره داریم، بنابراین اولویت ما،

فعالیت عمده شرکت صبا نور در چه زمینه‌ای است و تاکنون چه میزان اشتغال‌زایی داشته‌اید؟

این شرکت دارای سه معدن است. دو معدن در شهرک کردستان و گلالی در استان کردستان و معدن بابا علی در همان‌جا قرار دارند. ظرفیت ذخیره قطعی و احتمالی هر سه معدن جمعاً ۱۵۰ میلیون تن سنگ آهن است. دو کارخانه کنسانتره کردستان با ظرفیت یک‌میلیون تن و کنسانتره همان‌جا با ظرفیت ۶۰۰ هزار تن نیز از زیر مجموعه‌های این شرکت هستند. این معادن و کارخانه‌ها تاکنون برای حدود یک هزار نفر اشتغال ایجاد کرده است. همچنین شهرپورماه سال گذشته، استارت یک کارخانه گندله‌سازی با ظرفیت ۵۵۰ هزار تن در همان‌جا توسط شرکت صبا نور زده شد. طبق برنامه، امسال قرار است به ۸۰ درصد ظرفیت تولید گندله برسیم.

مهم‌ترین ماموریت‌های شرکت صبانور چه مواردی را شامل می‌شود؟

بهره‌برداری، تولید و سرمایه‌گذاری سودآور در حوزه اکتشاف؛ استخراج و فرآوری مواد معدنی به‌واسطه تاسیس شرکت‌ها؛ احداث خطوط تولید؛ خرید و فروش سهام مدیریتی؛ ارتقاء کمی و کیفی ظرفیت‌های موجود به‌همراه گسترش و پیاده‌سازی مفاهیم زیست‌محیطی (HSEE) و مسئولیت‌های

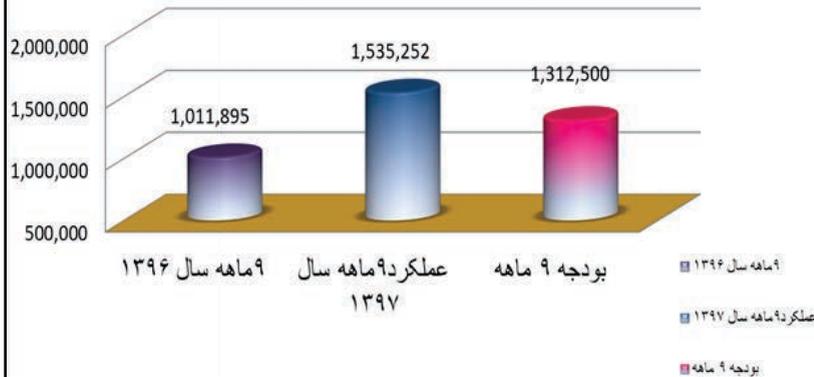
فروش سال گذشته شرکت ۲۷۰ میلیارد تومان بوده و نزدیک به ۱۰۰ میلیارد تومان سود کرده‌ایم. امسال نیز احتمالاً به ۴۰۰ میلیارد تومان فروش خواهیم رسید که سودی معادل ۲۰۰ میلیارد تومان را به همراه خواهد داشت

۲۶

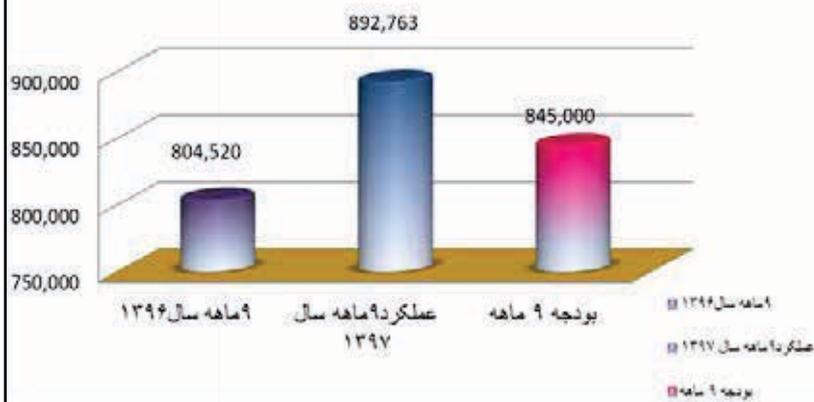
دنیای سرمایه‌گذاری شماره ۸۷

معادن بابعلی		معادن گلالی		معادن شهرک	
سال اخذ پروانه معدن					
۱۳۸۰	۱۳۸۰	۱۳۸۰	۱۳۸۰	۱۳۸۰	۱۳۸۰
ذخیره قطعی - میلیون تن					
۱۱	۲۵	۲۵	۴۴	۴۴	۴۴
ذخیره احتمالی - میلیون تن					
۴	۵	۵	۵۷	۵۷	۵۷
سقف فعلی سالانه پروانه بهره‌برداری					
۶۰۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰	۲۵۰۰۰۰	۷۵۰۰۰۰	۷۵۰۰۰۰	۷۵۰۰۰۰
عیار متوسط					
۴۰	۴۵	۴۵	۴۰	۴۰	۴۰
نوع سنگ					
مگنتیت	مگنتیت	مگنتیت	مگنتیت	مگنتیت	مگنتیت

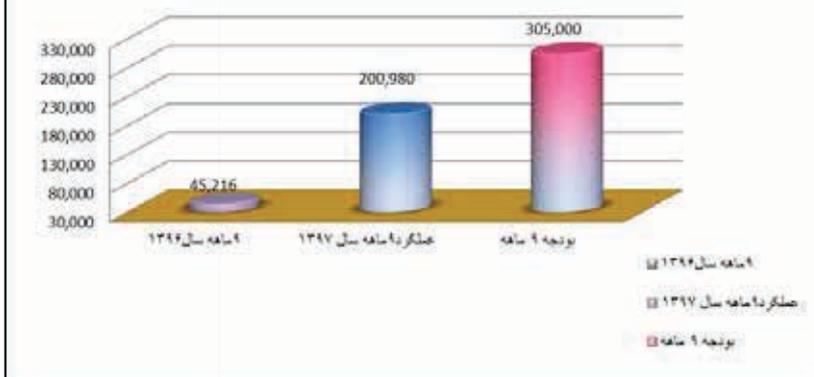
مقدار سنگ آهن دانه بندی شده - تن

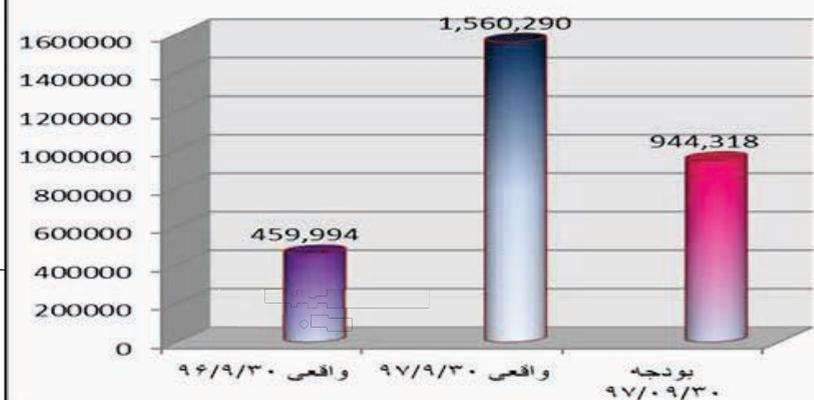
مقدار تولید کنسانتره - تن

فروش مقداری گندله - تن

سود عملیاتی - میلیون ریال

تولید به منظور فروش در داخل کشور است.

برنامه بلندمدت شما در مجموعه صبا نور چیست؟ چه چشم‌اندازی را برای مجموعه متصور هستید؟

با توجه به افزایش قیمت جهانی سنگ آهن و افزایش تولید و سودآوری شرکت، در مسیر خوبی قرار گرفته‌ایم. EPS مجموعه رشد صعودی دارد و در مقایسه با چهار ماه اول سال گذشته، افزایش داشته است. فروش سال گذشته شرکت ۲۷۰ میلیارد تومان بوده و نزدیک به ۱۰۰ میلیارد تومان سود کرده‌ایم. امسال نیز احتمالاً به ۴۰۰ میلیارد تومان فروش خواهیم رسید که سودی معادل ۲۰۰ میلیارد تومان را به همراه خواهد داشت.

عنوان «معادن سبز» چگونه به نام صبا نور معروف شده است؟

شرکت صبا نور فعالیت‌های معدنکاری و فرآوری سنگ آهن خود را بر اساس اصول توسعه پایدار بنا کرده است و با ایجاد همسویی بین فعالیت‌های معدنی و فرآوری با الگوهای محیط زیست و مسئولیت‌های اجتماعی، خود را شرکت توسعه معدنی و صنعتی سبز و مسئول معرفی می‌کند. ما بر این باوریم که معدنکاری سبز، محدود به پایان عمر معادن و بازسازی آن نمی‌باشد، بلکه در شرکت، دیدگاه سبز از مرحله پی‌جویی آغاز شده و در مراحل اکتشاف، استخراج و پس از استخراج همواره وجود دارد. این نگرش موجب شده تا شرکت صبا نور در مناطقی که فعالیت‌های پی‌جویی و اکتشاف را در دست اجرا دارد، معیارهای زیست‌محیطی نظیر جمع‌آوری و برداشت خاک نباتی، توجه به توان اکولوژیکی، شناسایی ارزش‌های زیستی و زیست‌محیطی، توجه به عیار حد استخراجی و منظر سیما را لحاظ کند. همچنین در چارچوب مسئولیت‌های اجتماعی خود؛ میزان و ساختار جمعیت، سطح و منابع کسب درآمد و سطح خدمات اجتماعی و رفاهی جوامع را در محدوده بلافاصله و تحت تأثیر مستقیم معدن و صنایع معدنی خود شناسایی کرده و راهکارهای موثری برای مدیریت هر یک از آن‌ها به کار می‌گیریم؛ به طوری که فعالیت‌های معدنی، نه تنها به محیط زیست آسیب نرساند و سلامت جامعه را به خطر نیاندازد، بلکه زمینه‌ساز رشد و توسعه اجتماعی و اقتصادی شود.

شرکت صبا نور خود را ملزم به شناسایی تمام اثرات منفی و مفید فعالیت‌های استخراج بر محیط زیست دانسته و اقدامات کنترلی موثر، نظیر حذف نشت و ریزش مواد نفتی، مدیریت زهاب اسیدی، جلوگیری از تخلیه فاضلاب‌های بهداشتی، حذف یا کاهش انتشار گردوغبار انجام می‌دهد تا از آلودگی آب، خاک و هوا پیشگیری کند. شرکت صبا نور خود را در قبال جامعه تحت تأثیر از معدن مسئول دانسته و برای حفظ و ارتقاء سطح سلامت، افزایش آگاهی و کیفیت زندگی، تأمین خدمات رفاهی و درمانی و تأمین زیرساخت‌های مورد نیاز برای بهبود شرایط محیط زیست، اقدامات چشمگیری را انجام داده است.

طی امسال و سال آینده چه اقداماتی را در موضوع معدن سبز انجام داده یا در دستور کار دارید؟

از جمله اقدامات انجام شده در سال جاری، می‌توان به بازسازی و احیای معادن شرکت صبا نور (معادن بابعلی در همدان و معدن گلالی و شهرک در کردستان) و ایجاد فضای سبز بر روی باطله‌های کارخانه فرآوری سنگ آهن (کنسانتره) اشاره کرد. همچنین، جنگل کاری در محوطه‌های پیرامونی مجتمع صنعتی همدان، جنگل کاری در محوطه‌های پیرامونی مجتمع صنعتی بیجار و نیز توسعه فضای سبز داخلی مجتمع صنعتی همدان از دیگر اقدامات سال ۹۷ در این زمینه بوده است.

برای سال ۹۸ نیز، در نظر داریم که با تهیه بستر زراعی مناسب و انتقال به محل اجرای طرح؛ تهیه و کاشت نهال و بوته‌های تأیید شده توسط اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری استان همدان؛ عملیات نگهداری از طرح اجرا شده و بالاخره، برنامه‌های مصوب جهت توسعه طرح به نقاط دیگر معدن را تهیه و ارائه کنیم.

مدیرعامل شرکت کارخانجات تولیدی شهید قندی:

تولید کنندگان نیازمند سیاست‌های پایدار اقتصادی هستند

سعید فخر واعظی

انتقال اطلاعات از طریق فیبر نوری، یکی از پراهمیت‌ترین اتفاقات جهان امروز در حوزه مخابرات و انتقال داده‌ها است؛ به طوری که رویکرد جهانی را به سمت توسعه آن تغییر داده است. مدیرعامل شرکت کارخانجات تولیدی شهید قندی می‌گوید: «تحریم ایران در سال‌های گذشته موجب شد تا صنعت کاران داخلی در این زمینه اقدام به تولید اقلام مورد نیاز کشور کنند.» برای بررسی دقیق‌تر فرصت‌ها و چالش‌های سرمایه‌گذاری در حوزه تولید کابل‌های مخابراتی به سراغ حمیدرضا قدری، مدیرعامل این شرکت رفتیم و نظر وی را در مورد دستاوردهای کشور در این زمینه جویا شدیم. با ما همراه باشید.

نواقص تولید داخلی، همزمان با کشورهای پیشرفته صنعتی بوده است که در آستانه عرضه آن به بازار هستیم.

چه میزان از نیاز بازار داخلی توسط این گروه پاسخ داده می‌شود؟ رقبای شما چه شرکت‌هایی هستند؟

پاسخگویی به نیاز بازار در حوزه‌های مختلف، متفاوت است. ۸۰ درصد نیاز بازار به فیبر نوری توسط ما تامین می‌شود. دو شرکت داخلی کابل رفسنجان و سیمین‌فر نیز در کنار ما فعالیت می‌کنند. در حوزه کابل‌های برق هم ۲۵۰ تا ۳۰۰ شرکت فعال وجود دارند؛ بنابراین در حوزه‌های تخصصی نسبت به رقبای مزیت نسبی بیشتری داریم.

چه میزان مواد اولیه مورد نیازتان داخلی و چه میزان وارداتی است؟

تارهای نوری، نوار جاذب رطوبت، نوار فولادی و عنصر مقاوم، اقلام وارداتی هستند. به‌تازگی، عنصر مقاوم و نوار فولادی را در داخل تولید کرده‌ایم، اما اقلام دیگر همچون تار نوری و نوار جاذب، نیاز به سرمایه‌گذاری دارد. اقلامی که به‌تازگی به تولید آن دست یافته‌ایم در گذشته از کشورهای هند، چین و کره وارد می‌شدند. البته فناوری تولید تار نوری وجود دارد؛ اما باید تیراژ آن به صورت گسترده باشد تا بتوان در بخش صادرات فعال بود، چون بازار داخلی اشباع است. بنابراین از نظر اقتصادی، تولید فیبر نوری برای عرضه به بازار داخل فعلاً مقرون به‌صرفه نیست. عمده واردات این فیبرها نیز در حال حاضر از ژاپن و کره جنوبی صورت می‌گیرد.

حوزه فعالیت گروه کارخانجات کابل‌های شهید قندی چیست و تاکنون چه دستاوردهایی داشته است؟

شرکت کارخانجات کابل‌های شهید قندی، مشتمل بر سه شرکت تابعه است و مدیریت این شرکت‌ها بر عهده ما است. همان‌طور که از نام شرکت بر می‌آید، حوزه فعالیت آن، تولید کابل‌های تخصصی و فوق تخصصی است. از جمله کابل‌های تخصصی که جنبه انحصاری هم دارد، کابل فیبر نوری است. امروزه پهنای باند بالا نیازمند داد و ستد اطلاعاتی است؛ بنابراین زیرساخت بقیه کشورها به این سمت گرایش پیدا کرده است. کشور ما هم از این حیث مستثنا نبوده و در حال حاضر رینگ کامل فیبر نوری و انشعاب آن در سراسر کشور در حال تکمیل است. علاوه بر این محصول، انواع کابل‌های تخصصی در حوزه برق و انرژی‌های نورا در دست تولید و اجرا داریم. از دستاوردهای این شرکت می‌توان به تولید کابل‌های زیرسطحی فیبر نوری اشاره کرد که در زیر دریا از آن‌ها استفاده می‌شود و در رده فناوری‌های بالا قرار دارد. تولید کابل‌های مربوط به انرژی خورشیدی را نیز در دست اجرا داریم. زمینه دیگر فعالیت این کارخانه‌ها، تولید کابل‌های مربوط به لوازم خانگی است و در حال مذاکره با سازندگان داخلی هستیم تا نیاز آن‌ها را در این زمینه تامین کنیم، چون به‌دنبال خودکفایی کشور هستیم. اولین گام برای رسیدن به این هدف، تولید کابل‌های زیرسطحی بود که تا چندی پیش وارد کشور می‌شد و اکنون پروژه آن به مرحله اجرا رسیده است. دومین گام، تولید کابل‌های شبکه اینترنت و رفع

بازارهای داخلی برای تولید کابل‌های مخابراتی اشباع شده و زمینه خوبی برای سرمایه‌گذاری وجود ندارد؛ اما چنانچه رویکرد سرمایه‌گذار صادراتی باشد؛ این بخش برای سرمایه‌گذاری مناسب است

از نظر اقتصادی، تولید فیبر نوری برای عرضه به بازار داخل فعلاً مقرون به صرفه نیست. عمده واردات این فیبرها نیز در حال حاضر از ژاپن و کره جنوبی صورت می‌گیرد.

یارانه می‌پردازند و آن‌ها حتی قدرت دامپینگ (فروش کالا به قیمتی کمتر از قیمت متعارف) را دارند. کشورهایی مثل ترکیه، قدرت زیادی در حفظ بازار دارند. چنانچه ما سیاست‌های ثابتی داشته باشیم، حداقل می‌توانیم با برنامه‌های میان‌مدت در بازار نفوذ کنیم. اگر واقعاً جهت‌گیری اقتصادی کشور صادرات‌محور است، دولت نیز باید به این موضوع اهتمام ویژه داشته باشد. توجه به مشکلات صادرات و تلاش برای رفع آن‌ها باعث می‌شود تا شرکت‌هایی که در شهرک‌های صنعتی غیرفعال هستند، کار خود را آغاز کنند. سیاست‌های اقتصادی اعمال شده به این شکل است که نرخ‌ها را به اجبار روی یک عدد ثابت نگه داشته‌اند. ادامه این روند کار را به جایی می‌رساند که تولیدکننده مجبور می‌شود تولید خود را متوقف کند. افزایش قیمت مواد اولیه با دلار ۱۱ هزار تومانی باعث می‌شود که تولیدکننده نتواند یک استراتژی چندساله برای خود داشته باشد.

چه راهکارهایی برای مقابله با این مشکلات دارید؟

مدیران معمولاً تن به تصمیمات کوتاه‌مدت می‌دهند؛ چراکه چشم انتظار تغییرات محیطی هستند و منتظرند این تغییرات تأثیر خود را نشان دهد تا بتوانند تصمیم‌گیری کنند. برای برون‌رفت از این مشکلات، چاره‌ای جز اخذ تصمیماتی که بتواند در کوتاه‌مدت قابل اجرا باشد، نیست.

تغییرات قیمت محصولات تولیدی شما نسبت به ۱۰ سال گذشته چقدر بوده است؟ تاکنون چند درصد افزایش قیمت داشته‌اید؟

افزایش قیمت مواد اولیه موجب شده که محصولات ما نسبت به سال گذشته ۳۰۰ تا ۴۰۰ درصد رشد قیمتی داشته باشد. در مقایسه با ۱۰ سال گذشته نیز تا ۱۵۰۰ درصد افزایش قیمت داشته‌ایم.

آیا سرمایه‌گذاری برای تولید کابل‌های مخابراتی را به سرمایه‌گذاران پیشنهاد می‌کنید؟

بازارهای داخلی برای تولید کابل‌های مخابراتی اشباع شده و زمینه خوبی برای سرمایه‌گذاری وجود ندارد؛ اما چنانچه رویکرد سرمایه‌گذار صادراتی باشد؛ این بخش برای سرمایه‌گذاری مناسب است.

پیش‌بینی شما از آینده این بازار در ایران و جهان چیست؟

ایران یکی از کشورهای پیشرفته در حوزه فیبر نوری است. شبکه جهانی طوری طراحی شده که ایران به عنوان یک هاب منطقه‌ای از طریق خلیج فارس بتواند دنیا را با استفاده از فیبر نوری به هم متصل کند. کشورهای همسایه ما هنوز در این حوزه وارد نشده یا عملکرد ضعیفی داشته‌اند؛ بنابراین طی سال‌های آینده، این کشورها همچنان بازارهای مناسبی برای ما به حساب می‌آیند.

و سخن آخر...

هرچند که دشوار است؛ ولی چنانچه در سیاست‌های کلان، آینده اقتصاد به روشنی ترسیم شود، تولیدکننده‌ها نیز می‌توانند تصمیمات شفاف‌تر و بلندمدتی اتخاذ کنند. در این شرایط سخت، اگرچه همه مسئولان زحمت می‌کشند، اما انتظارات ما هنوز به‌قوت خود باقی است. ■

چه جایگاهی در بازارهای جهانی دارید؟

ما در زمینه تولید کابل و فیبر نوری حرف‌های زیادی برای گفتن داریم و فکر می‌کنم در خاورمیانه رتبه اول را داشته باشیم. رقبای زیادی در بازارهای جهانی وجود دارند؛ اما در خاورمیانه، شرکتی در تولید کابل و فیبر نوری فعال نیست. البته شرکت سومیتوموی ژاپن در عمان سرمایه‌گذاری کرده است.

بازارهای هدف شما چه کشورهایی هستند؟

با سه کشور سوریه، افغانستان و عراق به صورت ثابت در تعامل هستیم. این کشورها سال‌ها است که از مشتریان ما هستند. رقابت در دسترسی به بازار آن‌ها سخت است، چراکه چین و ترکیه هم درصد دستیابی به بازار آن‌ها هستند. خوشبختانه تاکنون توانسته‌ایم سهم خوبی را از این بازارها داشته باشیم. در حوزه توسعه بازار، کشورهای جدیدی هم در حال پیوستن به حوزه‌های صادراتی ما هستند. در کشورهای غربی آفریقا و کشورهای حاشیه جنوبی خلیج فارس مانند عمان و قطر در حال رایزنی هستیم تا گستره فعالیت خود را توسعه دهیم. سایر کشورهای فرصت‌یابی از نظر بک‌بن فیبر نوری (شاهراه‌هایی از جنس فیبر نوری که این شاهراه‌ها از چندین فیبر نوری در هم تنیده تشکیل شده‌اند تا ظرفیت انتقال داده‌هایشان بیشتر شود) کامل هستند و جایی برای مانور در بازار ندارند؛ مگر اینکه مجموعه، تمرکز خود را بر کابل‌های دیگری بگذارد. فعالیت در این حوزه‌ها نیز به‌صورت مطالعاتی در دست بررسی است.

آیا اقداماتی برای سرمایه‌گذاری مشترک با دیگر کشورها انجام داده‌اید؟

پیش از شروع تحریم‌ها، پیشنهاداتی از شرکت ژاپنی فوجیکورا و شرکت کره‌ای تایهان مینی بر مشارکت مالی و سرمایه‌گذاری در طرح فیبر نوری مخابرات ایران داشتیم؛ اما وجود تحریم‌ها باعث شد که این شرکت‌ها از موضع خود عقب‌نشینی کنند.

در حال حاضر چه مشکلاتی برای تولید و صادرات کابل‌های مخابراتی، نوری و ... وجود دارد؟

به‌طور کلی، ناپایداری سیاست‌های اقتصادی آزردهنده است و صنعت کاران نمی‌توانند برنامه‌های بلندمدت داشته باشند و مجبور به تغییرات پی در پی در تصمیمات خود می‌شوند. در حوزه تخصصی، اقلام وارداتی مورد نظر ما مشمول تحریم شده‌اند. ژاپن به‌هیچ‌عنوان قبول نکرد که با ما در تولید همکاری داشته باشد. مذاکراتی هم با کره جنوبی داشتیم تا از کشور سومی به عنوان محل تامین مواد اولیه استفاده کنیم. نوسانات نرخ ارز هم لطمه زیادی به صنایع و از جمله مجموعه ما وارد کرده است؛ به‌طوری که دریافت نرخ ارز نیازمند طی کردن چندین مرحله است. در حوزه صادرات، بانک مرکزی طبق مصوبه‌ای، مشخص کرده است که چند درصد از ارز به سامانه نیما و سنا تعلق گیرد. فرض کنید که صادرکننده با شرایط قبل از نوسانات نرخ ارز اقدام به صادرات محصول خود کرده و حالا مجبور است به خاطر تغییر سیاست‌ها، خسارت زیادی را متحمل شود. این‌ها شوک‌هایی است که به بدنه تولید وارد شده و مدیریت آن بسیار سخت است. مجموعه ما در مناقصات داخلی و خارجی شرکت می‌کند؛ اما مناقصات داخلی ما به‌دلیل اینکه شرکت‌های طرف قرارداد با بالا رفتن هزینه‌ها دچار کسر بودجه شدید شده‌اند، متوقف شده است و به همین دلیل، این موضوع باعث شده تا فروش به‌شدت کاهش پیدا کند. در مناقصات خارجی هم نمی‌توانیم با نرخ ارز نیمایی مانور بدهیم. رقبای ما از این ماجرا آگاه هستند و قدرت رقابتی آن‌ها در بازارهای جهانی بسیار بیشتر است. کشورهای رقیب ما مثل ترکیه و چین، به تولیدکنندگان خود

محمود نوریان تاکید کرد

خودتحریمی‌ها عامل اصلی مشکلات چادرملو

محمد جعفری

وی افزود: کارخانه گندله سازی اردکان نیز در ۲۵ کیلومتری غرب اردکان، از جمله واحدهای فعال این شرکت است که در مجتمع صنعتی چادرملو واقع شده و سالانه ۳ میلیون و ۶۰۰ هزار تن گندله تولید می‌کند و این مقدار در سال آینده به ۴ میلیون تن افزایش خواهد یافت.

مدیرعامل شرکت معدنی و صنعتی چادرملو، با بیان اینکه در کارخانه فولاد چادرملو هم که اولین سال فعالیت رسمی خود را آغاز کرده، طی ۸ ماهه گذشته بیش از ۵۷۵ هزار تن شمش فولاد تولید شده است، افزود: در حال حاضر محصولات ما به صورت صد درصدی، خوراک واحدهای فولادسازی داخلی است؛ اما برای طرح‌های توسعه خود، نیازمند ارز هستیم. لذا با عنایت به اینکه در شرایط فعلی از طریق دولت، امکان تامین ارز وجود ندارد، به دنبال برنامه‌های برای صادرات برخی از محصولات خود هستیم تا بتوانیم بخشی از نیاز ارزی را برای توسعه طرح‌ها تامین کنیم.

نوریان، به توسعه و ایجاد ارزش افزوده در مواد تولیدی اشاره کرد و گفت: مدیران این شرکت در سال‌های گذشته پروژه‌های قابل توجهی را در دستور کار خود قرار داده‌اند که از جمله این پروژه‌ها، می‌توان به طرح ساخت کارخانه فولاد چادرملو و واحد احیای مستقیم در مجتمع صنعتی چادرملو اشاره کرد. وی در ادامه افزود: کارخانه فولادسازی چادرملو که بهره‌برداری آن از اواخر سال ۱۳۹۵ آغاز شده، قادر است سالانه یک میلیون و ۳۰۰ هزار تن شمش فولاد تولید کند. همچنین در واحد احیای مستقیم چادرملو که در مجاورت همین کارخانه بنا شده، سالانه یک میلیون و ۵۵۰ هزار تن آهن اسفنجی تولید می‌شود. از ویژگی‌های این طرح، استفاده از روش شارژ داغ یا (هات شارژ) است که موجب کاهش قابل توجه مصرف انرژی می‌شود.

مدیرعامل شرکت معدنی و صنعتی چادرملو با اشاره به اینکه یکی دیگر از طرح‌های زیربنایی و توسعه بخش چادرملو، نیروگاه سیکل ترکیبی اردکان است، گفت: این نیروگاه با ظرفیت ۵۰۰ مگاوات، با هدف تامین برق مورد نیاز طرح‌های فولاد و احیاء و سایر صنایع مستقر در مجتمع صنعتی چادرملو در سه فاز احداث شده و بهره‌برداری از ظرفیت کامل این طرح نیز از اردیبهشت سال ۱۳۹۵ آغاز شده است. وی اظهار داشت: این شرکت همچنین، جهت تحقق چشم‌انداز توسعه خود، در بسیاری از طرح‌های زیربنایی صنعت فولاد، مشارکت و سرمایه‌گذاری داشته؛ به طوری که هم‌زمان با راه‌اندازی کارخانه فولاد چادرملو در سال ۱۳۹۵، عملیات بهره‌برداری از کارخانه نورد فولاد سرمد ابرکوه نیز با سهم سرمایه‌گذاری ۶۵ درصدی چادرملو در احداث، راه‌اندازی شده است. وی در ادامه افزود: مجتمع آهن و فولاد سرمد ابرکوه، مشتمل بر یک کارخانه نورد به ظرفیت سالانه ۵۰۰ هزار تن انواع میلگرد و کارخانه فولادسازی به ظرفیت سالانه ۶۰۰ هزار تن شمش فولاد است و در زمینی به مساحت ۱۵۰ هکتار پایه‌گذاری شده است.

نوریان با اشاره به اینکه توسعه پایدار از اهداف ترسیم شده در دورنمای

چادرملو در مقابله با تحریم‌های خارجی مشکلی ندارد؛ آنچه که موجب بروز مشکلاتی برای این شرکت شده، نه بحث تحریم‌ها و کاهش صادرات، بلکه خودتحریمی‌های داخلی است.

مدیرعامل شرکت معدنی و صنعتی چادرملو، ضمن بیان مطلب فوق به خبرنگار ما افزود: در شرایط کنونی و در حالی که تحت تحریم‌های ظالمانه قرار داریم، آیا بهتر نیست که با برخی مانع‌تراشی‌های داخلی به تحریم‌ها کمک نکنیم؟ محمود نوریان در خصوص پروژه واحد مگامدول احیای مستقیم که ۶ ماه قبل باید به بهره‌برداری می‌رسید، گفت: این پروژه هنوز به خاطر بخشنامه‌های متفاوت و تصمیم‌گیری‌های بی‌مورد به سرانجام نرسیده است. تجهیزات این پروژه نیز که به سختی و با مذاکرات فراوان وارد کشور شده، به‌موقع ترخیص نشده و بهره‌برداری از کارخانه مگامدول چادرملو را به تعویق انداخته است.

مدیرعامل شرکت معدنی و صنعتی چادرملو، با اشاره به اینکه این شرکت، روزانه بیش از ۳ میلیارد تومان بابت هر روز تأخیر راه‌اندازی کارخانه احیای مستقیم چادرملو هزینه‌اضافه پرداخت می‌کند، گفت: این کارخانه قرار است تامین‌کننده آهن اسفنجی واحد تولید شمش فولاد باشد. نوریان با بیان اینکه مجتمع معدنی و صنعتی چادرملو، در قلب کویر مرکزی ایران و در ۱۸۰ کیلومتری شمالی شرقی شهر یزد، یکی از بزرگ‌ترین معادن سنگ آهن کشور و دارای ۴۰۰ میلیون تن ذخیره زمین‌شناسی است، افزود: در پنج خط تولید این مجتمع، سالانه بالغ بر ۱۰ میلیون تن کنسانتره سنگ آهن و حدود یک تا یک و نیم میلیون تن سنگ آهن دانه‌بندی تولید می‌شود که از این میزان، ۴ میلیون تن کنسانتره در کارخانه گندله‌سازی اردکان به گندله تبدیل و باقی‌مانده آن به شرکت‌های فولاد مبارک، فولاد خوزستان و دیگر واحدهای فولادسازی کشور عرضه می‌شود.

چادرملو، برای اجرای طرح‌های توسعه و در دست اجرای خود و به منظور تکمیل زنجیره تولید و ایجاد ارزش افزوده در محصولات فولادی، بیش از ۶۱ هزار میلیارد ریال سرمایه‌گذاری کرده و توانسته ۸ هزار شغل به‌طور مستقیم ایجاد کند

فعالیت‌های چادرملو است، اظهار داشت: این شرکت به منظور تامین آب مصرفی برای فرآیند عملیات تولید آهن اسفنجی و شمش فولاد، با توجه به کمبودهای شدید آب در منطقه، در توافق با سازمان آب و فاضلاب استان یزد، اجرای شبکه فاضلاب شهر اردکان و تصفیه آن را بر عهده گرفت. با اجرای این طرح، سالانه دو میلیون و ۹۰۰ هزار مترمکعب آب برای مصرف واحدهای تولیدی مجتمع صنعتی چادرملو به این مجتمع منتقل می‌شود.

وی افزود: یکی دیگر از طرح‌های مهم وزیربنايي، پروژه انتقال آب از خليج فارس به مناطق مرکزی کشور است که چادرملو در تامین هزینه آن به میزان ۲۲ درصد مشارکت دارد. این پروژه از بندرعباس تا یزد و در ۳ فاز اجرایی می‌شود که فاز اول آن، خط انتقال آب به طول ۳۰۳ کیلومتر از تصفیه‌خانه بندرعباس تا گل‌گهر سیرجان، فاز دوم از گل‌گهر تا مس سرچشمه در رفسنجان به طول ۱۵۴ کیلومتر و فاز سوم از مس سرچشمه تا صنایع فولاد منطقه اردکان یزد به طول ۳۷۰ کیلومتر و انشعاب فرعی آن به مجتمع معدنی چادرملو به طول ۱۵۰ کیلومتر است.

نوریان در ادامه گفت: چادرملو، برای اجرای طرح‌های توسعه و در دست اجرای خود و به منظور تکمیل زنجیره تولید و ایجاد ارزش افزوده در محصولات فولادی، بیش از ۶۱ هزار میلیارد ریال سرمایه‌گذاری کرده و توانسته ۸ هزار شغل به‌طور مستقیم ایجاد کند.

وی اظهار داشت: روند سودآوری چادرملو که از سال ۹۴ سیر صعودی داشته طی سال جاری سرعت بیشتری یافته و تحقق صد درصدی بودجه پیش‌بینی شده برای سال جاری در هشت ماهه نخست امسال، چشم‌انداز مثبتی را پیش روی سهامداران این شرکت قرار داده است.

مدیرعامل شرکت معدنی و صنعتی چادرملو گفت: این شرکت همچنین در صدد افزایش سرمایه از مبلغ سه هزار و ۲۵۰ میلیارد تومان به ۶ هزار و ۷۰۰ میلیارد تومان بوده و بر این اساس، اظهار نظر حسابرسان و بازرس قانونی نسبت به گزارش توجیهی هیأت مدیره در مورخ ۱۳۹۷/۸/۲۳ در سامانه کدال قرار گرفته و تشریفات قانونی این افزایش سرمایه در حال انجام است. هدف از این افزایش

سرمایه، جبران مخارج سرمایه‌گذاری در بهره‌برداری از معادن جدید و جبران مخارج مشارکت در افزایش سرمایه شرکت‌های سرمایه‌پذیر است.

نوریان در پاسخ به سؤالی در خصوص نقش رسانه در توسعه اقتصادی، گفت: در جامعه امروز، یک فرد زمانی می‌تواند بهترین و مطمئن‌ترین شرایط زندگی را برای خود و خانواده فراهم کند یا رفتار اقتصادی مناسبی در پیش گیرد که دارای آگاهی و اطلاعات کافی برای تصمیم‌گیری صحیح باشد؛ این امر محقق نمی‌شود مگر با بهره‌گیری از وسایل ارتباط جمعی مثل رادیو و تلویزیون، روزنامه‌ها و دیگر نشریات چاپی، کتب، سایت‌های اطلاعاتی، شبکه‌های اجتماعی و در یک کلام، قرار گرفتن در جریان سیال و مداوم اطلاعات.

وی در ادامه افزود: امروزه توجه صاحبان سرمایه نیز به سمت رسانه‌ها جلب شده است؛ چراکه از این طریق با تسلط بر اذهان عمومی می‌توانند بازاری مناسب برای محصولات خود ایجاد کنند. در گذشته که تعادلی نسبی میان عرضه و تقاضا وجود داشت و شکل سنتی تولید و مصرف در نظام‌های اقتصادی حاکم بود، هر آنچه که تولیدکنندگان عرضه می‌کردند فروخته می‌شد؛ اما با گسترش تکنولوژی‌های تولید و افزایش عرضه محصولات مازاد بر مصرف و نیز تعدد تولیدکنندگان، بازار به سمت رقابتی شدن سیر کرد و در این حالت رسانه‌ها به عنوان ابزاری برای معرفی محصولات تولید شده به کار گرفته شدند و مفهومی جدید از اطلاع‌رسانی با عنوان (تبلیغات) شکل گرفت که اکنون به عنوان یک حرفه و یک پل ارتباطی بین رسانه و اقتصاد مطرح است.

وی ادامه داد: بسیاری از صاحب‌نظران اقتصادی بر این باورند که امروزه رسانه نقشی مهم‌تر از پول در اقتصاد دارد. اگر پول، تولیدکننده را تشویق به راه‌اندازی یک مجموعه اقتصادی می‌کند؛ رسانه، یک جهان را قانع می‌کند که از این محصول استفاده کنند؛ بنابراین رسانه‌ها می‌توانند با ایفای نقش آگاه‌سازی و تلاش برای رفع موانع تولید از طریق پاسخگو کردن دستگاه‌های تصمیم‌گیرنده و قانون‌گذار، به رونق کسب کار و به گردش در آوردن چرخ اقتصاد، کمک شایانی کنند. ■

روند سودآوری
چادرملو که از سال
۹۴ سیر صعودی
داشته، طی سال
جاری سرعت بیشتری
یافته و تحقق صد
درصدی بودجه
پیش‌بینی شده برای
سال جاری در هشت
ماهه نخست امسال،
چشم‌انداز مثبتی را
پیش روی سهامداران
این شرکت قرار داده
است

برای مقابله با تحریم‌های ظالمانه آمریکا

افزایش سهم بخش خصوصی در اقتصاد ایران ضروری است

ابراهیم کاظمی

براساس آمارهای دریافتی، در سال ۱۳۹۵ ارزش کل تولیدات موادمعدنی با متوسط نرخ دلار ۳۶۳۰ تومان در آن سال، برابر با ۴/۵ میلیارد دلار بوده که در صورت تحقق تکمیل زنجیره ارزش و ۳۰ برابر شدن ارزش کل تولیدات موادمعدنی، ارزش آن به ۱۳۵ میلیارد دلار می‌رسید و سهم قابل توجهی از تولید ناخالص داخلی را به خود اختصاص می‌داد؛ اما متأسفانه، بی‌توجهی به معدن در اقتصاد ایران، علاوه بر تأثیرات نامطلوب در ایجاد ارزش افزوده بیشتر، مقوله اشتغال را نیز متاثر کرده است. بر اساس گزارش مرکز آمار ایران از معادن در حال بهره‌برداری کشور، تعداد شاغلان کل معادن در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۵، حدود یک هزار و ۱۵۴ نفر کاهش یافته که با احتساب ضریب اشتغال غیرمستقیم ۸ نفر به ازای هر شغل مستقیم، حدود ۱۰ هزار شغل از دست رفته است. برای بررسی مسایل و مشکلات بخش معدن کشور، این‌بار با دکتر بهرام شکوری، رئیس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران به گفت‌وگو نشستیم. وی معتقد است که در نظر نگرفتن زنجیره ارزش صنایع معدنی در سهم معدن از اقتصاد، موجب شده تا برنامه‌ریزان کشور، به سبب سهم اندکی که به این بخش نسبت داده شده، بخش معدن را جدی نگیرند. با ما در خواندن این مصاحبه همراه باشید.

حوزه پی‌ریزی شده است. به‌طور جزئی‌تر اهداف کلیدی کمیسیون شامل آسیب‌شناسی وضعیت اقتصادی معدن و صنایع معدنی کشور از بعد از انقلاب اسلامی تاکنون، تبیین وضعیت معدن و صنایع معدنی کشور در چشم‌انداز ۱۴۰۴، ترسیم نقشه راه توسعه، رشد و ارتقای معدن و صنایع معدنی کشور (از نظر قوانین بالادستی) و تشکیل کنفدراسیون معدنی متشکل از اعضای کلیه تشکلهای خصوصی مربوط به بخش معدن، جهت تقویت نیروی بخش خصوصی در تصمیم‌گیری و اعمال نظر در این حوزه است.

از طرح‌های بلندمدت کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران نیز، می‌توان به طرح نرم‌افزار حقوق دولتی، طرح اصلاح قانون معادن، طرح پایش زنجیره ارزش سنگ آهن تا فولاد، طرح تدوین استراتژی مدیریت منابع آب در معادن کشور، برپایی نهضت فرآوری معادن کوچک و متوسط و ارتباط با ارگان‌های متناظر و دولتی برای مذاکره و تسهیل مشکلات معدن و صنایع معدنی کشور اشاره کرد. همچنین جهت تحقق اهداف خود، کمیسیون معادن با نظر به مباحث چالشی روز ایران، شناسایی توانمندی‌ها و پتانسیل‌های بالقوه و بالفعل معدن و صنایع معدنی کشور و تحلیل عملکرد ۳۰ سال گذشته آن، تبیین فرصت‌ها و تهدیدهای پیش‌روی معدن و صنایع معدنی کشور، بررسی کارشناسانه و پیشنهادهای اصلاحی و اجرایی در خصوص قوانین مرتبط با صنعت و معدن از جمله؛ قانون اصل ۴۴ (خصوصی‌سازی شرکت‌های دولتی در حوزه معدن)، برنامه ششم توسعه، قانون معادن، قانون بهبود محیط کسب‌وکار و رفع موانع تولید را در اولویت کاری خود قرار داده است.

کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران، علاوه بر بخش معدن به‌صورت کلان و فراتر از حوزه معدن نیز، در راستای شناسایی، پیگیری و حل مشکلات فعالان اقتصادی همت گماشته است که از آن جمله می‌توان به پیگیری اجرای قوانین بهبود محیط کسب‌وکار و

در مورد فلسفه وجودی کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران و اهم وظایف و برنامه‌های این کمیسیون توضیحاتی بفرمایید؟

فلسفه وجودی این کمیسیون، به‌صورت کلی بر ایجاد زمینه مشورتی برای فعالان اقتصادی و سیاست‌گذاران دولتی، شناسایی وضع موجود حاکم بر فضای معدن، تبیین وضع مطلوب (طبق قوانین بالادستی) و ترسیم نقشه راه حرکت از وضع موجود به سمت وضع مطلوب این

رفع موانع تولید و آیین‌نامه‌های آن‌ها، شناسایی و پیشنهاد حذف قوانین مزاحم در اتاق بازرگانی ایران، تلاش در جهت اصلاح قوانین بانکی، گمرکی و مالیاتی در حوزه صنعت با همکاری سایر کمیسیون‌ها، کمک در بهبود نظام تعرفه‌ای جهت افزایش مزیت رقابتی، ارتباط گسترده و هدفمند با مراکز آموزش عالی جهت تجاری کردن پایان‌نامه‌های تحصیلات تکمیلی در حوزه معدن، ارتباط مؤثر با نمایشگاه‌های بین‌المللی و داخلی، ارائه پیشنهاد برای برگزاری سمینارها و همایش‌های لازم به اتاق و تشکل‌ها، برگزاری میزگردهای فصلی با محوریت موضوعات چالش برانگیز روز در زمینه معدن و صنایع با حضور مهمانان و کارشناسان متصدی در تشکل‌های دولتی، مجلس و بخش خصوصی اشاره داشت.

تاکنون چه اقداماتی برای نیل به اهداف تعیین شده صورت پذیرفته است؟

این کمیسیون از زمان تاسیس همچنان در تلاش بوده تا با برگزاری جلسات مشترک با کمیسیون صنایع و معدن مجلس شورای اسلامی، مقامات وزارتخانه، انجمن‌ها و اصناف و نشست‌های مشترک با سایر کمیسیون‌های تخصصی اتاق بازرگانی ایران، فضای معدن‌کاری کشور را تلطیف و همچنین به نمایندگی از معدن‌کاران کشور در تصمیم‌گیری پیرامون مباحث چالش برانگیز این صنعت، نقشی مؤثر ایفا کند.

از جمله مهم‌ترین این نشست‌ها می‌توان به نشست تخصصی نقش توسعه زیرساخت‌های حمل‌ونقل (جاده‌ای، ریلی و دریایی) در قیمت‌گذاری محصولات معدنی، نشست تخصصی بررسی نرم‌افزار محاسبه حقوق دولتی معدن کشور، نشست تخصصی نقش صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی در توسعه بخش معدن و صنایع معدنی، نشست تخصصی نقش آب در برنامه توسعه صنعت معدن‌کاری، نشست تخصصی بررسی چالش‌ها و فرصت‌های صنعت معدن‌کاری سنگ‌های ساختمانی، نشست تخصصی چالش‌ها و فرصت‌های حمل‌ونقل در اقتصاد معدن، نشست‌های مشترک با موضوعات متنوع از جمله ارز و خروج از برجام، نشست بررسی و جمع‌بندی مطالبات فعالان معدن و صنعت کشور از دولت دوازدهم، نشست بورس محصولات معدنی، نشست نقش و اهمیت برندینگ در حوزه معدن و صنایع معدنی، نشست مشترک با گمرک، نشست‌های تخصصی زنجیره ارزش آهن و فولاد، نشست‌های تخصصی اصلاح قانون معدن، نشست تخصصی بررسی مسایل و مشکلات صنعت مس کشور، بررسی مراتب اعتراض واحدهای روی زنجان به رای شورای عالی معدن در کمیسیون ماده ۱۲ جهت تعیین وضعیت مالکیت کیک‌های حاصل از پسماند واحدهای تولیدی شهرک صنعتی روی زنجان و نشست‌های مشترک با کمیسیون صنایع و معدن مجلس شورای اسلامی اشاره کرد. همان‌طور که از نام نشست‌های برگزار شده مشخص است، تنوع و پوشش مسایل مورد بحث از حوزه معدن تا صنایع معدنی، از نقاط قوت جلسات این کمیسیون است.

از جمله دستاوردهای مستقیم و غیرمستقیم این نشست‌ها و جلسات نیز، می‌توان به بخشودگی حقوق دولتی معدن، اصلاحات برخی از قوانین تامین اجتماعی، اصلاح بخشی از ساختار دولت، تسهیل در امور

گمرکی و بهبود فضای کسب‌وکار بخش خصوصی، لایحه مالیات بر ارزش افزوده، معافیت گمرکی ورود ماشین‌آلات و تجهیزات معدنی، ایجاد چشم‌انداز و سند استراتژی توسعه معدنی، اعتراض به دریافت سهم یک‌درصد از فروش واحدهای معدنی و اصلاح قانون معدن اشاره داشت.

به‌واقع، بزرگ‌ترین هدف کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق ایران رسیدن به بالاترین سطح از خودتنظیمی حوزه معدن است که در ساده‌ترین و ناب‌ترین برداشت، رسیدن به مرحله‌ای از رشد و اثرگذاری است تا کمیسیون، قابلیت و صلاحیت وضع مقررات، اجرای مقررات، پایش و نظارت و الزام بر اجرای مقررات را پیدا کند. مصداق بارز تلاش جهت تحقق این مهم را می‌توان در فعالیت‌های مصمم کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران مشاهده کرد که با برگزاری جلسات منسجم و مداوم و نشست‌های تخصصی پیاپی با نهادهای دولتی، ریاست جمهوری، وزرا و نمایندگان مجلس در صدد خودتنظیمی با مشارکت دولت است.

در مورد مهم‌ترین برنامه‌های کمیسیون معدن و صنایع معدنی اتاق توضیح دهید.

در حال حاضر اولویت‌های کمیسیون شامل بررسی سازوکار علمی و تعیین حقوق دولتی معدن، بررسی مشکلات بخش معدن با

سازمان محیط‌زیست در مراحل اکتشاف تا بهره‌برداری و ارتباط با ارگان‌های مرتبط (با همکاری کمیسیون آب و محیط‌زیست) بررسی مشکلات بخش معدن در صادرات مواد معدنی به‌عنوان مواد خام (با همکاری کمیسیون صادرات)، تدوین استراتژی توسعه معدنی کشور، تدوین برنامه نهضت فرآوری و تکمیل زنجیره ارزش آفرینی معدن، تعیین وضعیت فعلی و نیاز آبی بخش معدن کشور و برنامه‌ریزی جهت تخصیص مناسب آب و تدوین نظام تخصیص مناسب است. همچنین، این کمیسیون با توجه به نتایج مطلوب از بازدیدهای استانی و برگزاری جلسات در استان‌های معدنی کشور، از جمله بازدید از کارخانجات صنایع سرب و روی زنجان، بازدید از معدن سنگ‌آهن اسمالون و بازدید از ذوب‌آهن اصفهان، در نظر دارد با درگیر کردن هرچه بیشتر اعضای کمیسیون با مشکلات معدنی هر استان از طریق بازدیدهای استانی و برگزاری جلسات با اعضای کمیسیون معدن هر استان، به عملیاتی‌تر ساختن تصمیمات مورد اتخاذ در این حوزه به رفع بهتر و سریع‌تر موانع معدن‌کاری استان‌ها و در نهایت کشور کمک کند.

باید خاطر نشان کرد که برنامه‌های کمیسیون مانند پایش مستمر فضای کسب‌وکار معدن و صنایع معدنی کشور، ارائه راهکارهای حمایتی جهت استفاده متولیان دولتی و حاکمیتی، توسعه فعالیت پژوهشی و ارائه راهکارهای علمی جهت توسعه بخش معدن و صنایع معدنی صرفاً از طریق همکاری اعضای محترم و اعلام نظرات و پیشنهادات ایشان، قابل تحقق است؛ بنابراین می‌توان با وحدت اعضای این حوزه امید داشت به جای آنکه معدن‌کاران، مطیع تصمیمات آنی دولت و سیاست‌گذاران شوند، دولت با بهره گرفتن از سیاست‌های مدون پارلمان بخش خصوصی معدن‌کاری کشور در راستای تحقق اهداف

از آنجایی که اعضای کمیسیون با اتکا به رزومه عملیاتی خود و تخصص‌های مرتبط، عضو کمیسیون معدن و صنایع معدنی شده‌اند و اشخاصی که به آن‌ها رای می‌دهند نیز، در حوزه‌های اقتصادی کشور فعال هستند؛ بنابراین متخصص بودن اعضای این کمیسیون، پتانسیل ارزشمندی برای دولت و مجلس است

این بخش گام بردارد تا این حوزه از اقتصاد نیز به سهم لایق خود از رشد اقتصادی دست پیدا کند.

طبق قانون؛ اتاق ایران می‌بایست طرف مشاوره سه قوه قرار گیرد. به نظر می‌رسد که این امر یا صورت نمی‌گیرد، یا نظر اهالی اتاق در تدوین قوانین اعمال نمی‌شود. تا چه اندازه این موضوع را درست می‌دانید؟ چه باید کرد؟

اتاق ایران از سال ۱۳۶۹ به‌عنوان بازوی مشورتی بخش خصوصی همواره در تلاش است تا با تصمیم‌گیری‌های علمی در عرصه اقتصادی، مشاوره مناسبی را در اختیار قوای سه‌گانه کشور قرار دهد. چالش‌های درونی به‌وجود آمده که نتیجه تحریم‌های ظالمانه آمریکا است، با استفاده از ظرفیت‌های بخش خصوصی و نخبگان اقتصادی جامعه قابل حل خواهد بود که لازمه آن، اعتماد دوطرفه بین بخش خصوصی و قوای سه‌گانه است. باید سهم دولت از اقتصاد جامعه کاهش یابد و بخش خصوصی نیز جایگاه واقعی خود را بیابد، نه اینکه فقط در مقام مشاوره قرار بگیرد. عدم اعتماد دولت به بخش خصوصی بدین جهت که این بخش، منفعت‌طلبانه فقط به فکر منافع خودش است، نگاه درستی نیست؛ چراکه شاکله بخش خصوصی، مردم هستند و افزایش سهم مردم به‌عنوان بخش خصوصی به این جهت که رقابت مثبتی در جهت پیشرفت جزء-جزء این شاکله صورت می‌گیرد، نهایتاً باعث افزایش منافع تمام افراد جامعه و پیشرفت کشور می‌شود؛ به‌عبارت دیگر، مردم در قالب اجزای واحدهای صنعتی بخش خصوصی قابلیت خود تنظیمی دارند. خودتنظیمی از ابزارهای تنظیم بازار و اقتصاد است که از دل خود آن واحد، صنعت یا حوزه اقتصادی

شکل می‌گیرد. خود تنظیمی در ساده‌ترین و ناب‌ترین برداشت؛ به نظامی از مراحل وضع مقررات، اجرای مقررات، پایش و نظارت و الزام مقررات تقسیم می‌شود که در آن، مقررات خودتعیین، رفتار خوداجرا و ضمانت اجراها خودالزام هستند. در حوزه معدن و صنایع معدنی ایران خودتنظیمی از طریق نهادهای معدنی که از بین فعالان بخش خصوصی معدنی شکل گرفته، مانند کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران، قابل پیگیری است. دولت می‌تواند با اتکا و اطمینان به این نهادهای تنظیم‌گر، از بار مسئولیت‌های تنظیم‌گری خود بکاهد و به سایر وظایف حاکمیتی خود که ارتقاء رفاه اجتماعی جامعه است، بپردازد.

از آنجایی که اعضای کمیسیون با اتکا به رزومه عملیاتی خود و تخصص‌های مرتبط، عضو کمیسیون معدن و صنایع معدنی شده‌اند و اشخاصی که به آن‌ها رای می‌دهند نیز، در حوزه‌های اقتصادی کشور فعال هستند؛ بنابراین متخصص بودن اعضای این کمیسیون، پتانسیل ارزشمندی برای دولت و مجلس است تا بتوانند در سیاست‌گذاری و قانون‌گذاری کشور از نقطه نظرات کارشناسی این افراد بهره‌مند شوند که مطمئناً خروجی آن باعث توسعه و تعالی کسب‌وکار در این بخش خواهد شد. ناکفته‌نماند که اخیراً وعده‌هایی از سوی وزرای تعیین شده، مبنی بر پرهیز از دولت‌گرایی داده شده است؛ اما برای رونق اقتصادی و افزایش سهم در بازار بین‌المللی، حاکمیت باید به دنبال موثرسازی نتیجه جلسات شورای گفت‌وگوی قوای سه‌گانه و بخش

خصوصی باشد.

در حقیقت، اعتماد بیشتر به این بخش بی‌ثمر نخواهد بود و مقام معظم رهبری نیز در سخنرانی‌های متعددی بر این مهم تأکید داشته‌اند. به‌طور مثال "صنعتگران بخش خصوصی می‌توانند به دولت کمک کنند"، "یکی از مسایل مهم اقتصادی ما، ظرفیت بخش خصوصی است؛ ما از ظرفیت بخش خصوصی استفاده نمی‌کنیم" و "ما باید از ظرفیت‌های بخش خصوصی استفاده کنیم؛ بخش خصوصی آماده است." گویای اعتماد رهبری به فعالان اقتصادی بخش خصوصی کشور است؛ بنابراین حال که مقام معظم رهبری از اعتماد به بخش خصوصی سخن گفته‌اند بهتر است قوای سه‌گانه نیز شرایط و فضا را برای حضور هرچه پررنگ‌تر و تاثیرگذارتر بخش خصوصی فراهم کنند. **در یکی از سخنرانی‌هایتان اشاره داشته‌اید که سهم بهره‌وری در رشد اقتصاد ایران کمتر از ۸ درصد است. به نظر شما چه راهکارهایی برای افزایش بهره‌وری در اقتصاد ایران وجود دارد؟**

بهره‌وری عبارت است از به‌دست آوردن حداکثر تولید با حداقل عوامل تولید مانند نیروی کار، دسترسی به منابع انرژی، مواد اولیه، بازار مصرف، تکنولوژی و زیرساخت‌ها که این امر جز در سایه مدیریت صحیح حاصل نمی‌شود. در واقع، اولین رکن افزایش بهره‌وری، مدیریت است. وقتی سهم بهره‌وری در رشد اقتصادی یا شاخص بهره‌وری کل عوامل تولید نزولی می‌شود؛ یعنی مکانیسم‌ها و سازوکارهای مدیریتی که برای مدیریت عوامل و نهادهای تولید استفاده می‌کنیم، از کیفیت مطلوبی برخوردار نیستند و بر ارزیابی نظام‌های مدیریتی کشور و همچنین بنگاه‌های اقتصادی تاثیر منفی خواهد داشت.

از مقایسه میزان بهره‌وری در ایران و سایر کشورهای جهان در می‌یابیم بهره‌وری در کشور ما پایین است که علت آن، اقتصاد دولتی حاکم بر جامعه است. نیاز است تا دولت با رسیدگی و توسعه هرچه بیشتر زیرساخت‌های فیزیکی (جاده، ریل، آب و ...) و غیر فیزیکی (قوانین، مقررات، آیین‌نامه‌ها، مالیات و ...) به‌جای آنکه به‌عنوان رقیب بخش خصوصی، منابع خود را اتلاف کند، شرایط کسب‌وکار را برای فعالان بخش خصوصی مهیا سازد؛ چراکه دولت ما، کشور را گران اداره می‌کند و بخش عمده بودجه کشور صرف هزینه‌های جاری از جمله پرداخت حقوق پرسنل دولت

می‌شود. به‌طور مثال؛ در لایحه بودجه سال ۱۳۹۸؛ رشد ۹ درصدی هزینه‌های جاری دولت را به‌دلیل رشد هزینه "جبران خدمات کارکنان" شاهد هستیم، در حالی که می‌توان با واگذاری شرکت‌های دولتی در قالب خصوصی‌سازی واقعی، بهره‌وری این بنگاه‌ها را افزایش داد. متوسط بهره‌وری نیروی انسانی در صنعت فولاد کشور ۵۵۰ تن به ازای هر نفر است؛ اما واحدهایی در بخش خصوصی وجود دارند که بیش از یک هزارتن به ازای هر نفر تولید می‌کنند که با میانگین تولید جهانی برابری می‌کند. از این‌رو، وقتی مشاهده می‌کنیم که بخش خصوصی توانایی زیادی در حد استانداردهای جهانی دارد، باید بیش از پیش به سمت خصوصی‌سازی برویم و مدیریت را به بخش خصوصی واگذار کنیم. به‌عنوان مثال، در شرایطی که شاهد تعطیلی بیش از ۹۲

به‌واقع؛ بزرگ‌ترین هدف کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق ایران رسیدن به بالاترین سطح از خودتنظیمی حوزه معدن است که در ساده‌ترین و ناب‌ترین برداشت رسیدن به مرحله‌ای از رشد و اثرگذاری است تا کمیسیون، قابلیت و صلاحیت وضع مقررات اجرای مقررات، پایش و نظارت و الزام بر اجرای مقررات را پیدا کند

درصد از معادن سنگ آهن کوچک و متوسط کشور بوده‌ایم، مدیریت موفق بخش خصوصی در معادن سنگ آهن اسمالون ۱ و ۲ و آریاجنوب زرنند توانست این معادن غیراقتصادی را به چرخه اقتصادی بازگرداند. از بارزترین جنبه‌های مدیریتی اسمالون، راه‌اندازی این کارخانجات در کمتر از یک سال با کمترین میزان سرمایه‌گذاری است؛ به طوری که بهره‌وری سرمایه در پروژه اسمالون به ازای تولید هر تن کنسانتره ۶۲ هزار تومان، در پروژه آریاجنوب زرنند ۳۴ هزار تومان؛ ولی در پروژه‌های مشابه دولتی و خصوصی به‌ازای تولید هر تن کنسانتره، سرمایه‌گذاری بیش از ۳۰۰ هزار تومان انجام شده است. همچنین بازگشت سرمایه در پروژه زرنند و اسمالون نهایتاً ظرف مدت ۱/۵ سال محقق می‌شود؛ در حالی که از یک پروژه مشابه دولتی، بازگشت سرمایه در بالغ بر ۷ سال انتظار می‌رود.

دیگر اینکه، نظام بودجه‌ریزی بر پایه عملکرد به‌منظور ارتقای بهره‌وری مصرف منابع دولتی، باید مورد توجه جدی دولت‌ها قرار گیرد. در این نظام، اعتبارات بودجه‌ای بر مبنای عملکرد واحدهای سازمانی در راستای تولید محصولات و خدمات تخصیص می‌یابد و بدین ترتیب، سازمان‌ها به‌دلیل ملزم شدن به پاسخگویی در ارتباط با عملکرد خود به‌سمت افزایش شفافیت در نحوه مصرف منابع برای انجام فعالیت‌ها تولید خروجی‌ها و دستیابی به اهداف و استراتژی‌های تعیین شده پیش می‌روند که تا حدی افزایش بهره‌وری را در بدنه دولتی کشور به‌همراه خواهد داشت.

موضع شما به‌عنوان رییس کمیسیون معادن و صنایع معدنی اتاق بازرگانی ایران، در مورد سهم واقعی معدن از GDP و عوارض وضع شده بر صادرات مواد معدنی خام در شرایط کنونی چیست؟

ایران یک‌درصد از مساحت جهان و ۷ درصد از ذخایر معدنی را در خود جای داده است؛ اما با این حال، سالانه تنها ۰٫۶۳ درصد از ذخایر معدنی کشور استخراج می‌شود. با این سهم ناچیز استخراج از ذخایر بالقوه، در فضای پرتلاطم سیاسی و اقتصادی کنونی کشور، متأسفانه شورای عالی اقتصاد نیز با «وضع عوارض بر صادرات مواد معدنی خام» بر دلهره و دغدغه‌های فعالان این بخش افزوده است. از طرف دیگر، بر اساس آمارهای بانک مرکزی، سهم بخش معدن در تولید ناخالص داخلی در سال گذشته ۰٫۶۸ درصد اعلام شده که این سهم ناچیز در طی پنج سال گذشته، کاهش ۰٫۳۵ درصدی را نیز تجربه کرده است. مطرح کردن سهم ناچیز معدن از تولید ناخالص داخلی به‌علت در نظر گرفتن دستاوردهای استخراج از معادن و عدم توجه به سهم مستتر معدن در صنایع دیگر است؛ به‌طوری که سهم بخش‌های صنعت، کشاورزی، ساختمان و خدمات از تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۱۳۹۶، به ترتیب برابر با ۱۲٫۳، ۱۰، ۵٫۲ درصد و در مجموع بیش از ۵۰ درصد بوده است. تأثیرپذیری بخش‌های مختلف از حوزه معدن بیانگر غیرقابل انکار بودن نقش معدن در اقتصاد ملی است. حال با توجه به این مهم ضروری به‌نظر می‌رسد که بخش معدن نیز، سهم واقعی خود در اقتصاد را به‌دست آورد؛ چراکه عدم در نظر گرفتن زنجیره ارزش صنایع معدنی در سهم معدن از اقتصاد، باعث شده تا برنامه‌ریزان کشور به‌سبب سهم اندکی که به این بخش نسبت داده شده، بخش معدن را جدی نگیرند. تجربه کشور آمریکا نشان داده که با تکمیل زنجیره ارزش مواد معدنی، ارزش افزوده ۳۰ برابر محقق شده است؛ به‌طوری که ارزش مواد معدنی تأمین شده در سال ۲۰۱۵ در این کشور به میزان ۸۰ میلیارد دلار بوده که در چرخه بعدی به ۶۳۰ میلیارد

دلار و در صنایع پایین‌دستی این ارزش به ۲ هزار و ۴۰۰ میلیارد دلار رسیده و زمینه اشتغال ۱۰ میلیون نفر را فراهم کرده است. بررسی این مساله در ایران نشان می‌دهد که در سال ۱۳۹۵، ارزش کل تولیدات مواد معدنی با متوسط نرخ دلار ۳۶۳۰ تومان در آن سال، برابر با ۴/۵ میلیارد دلار بوده که در صورت تحقق تکمیل زنجیره ارزش و ۳۰ برابر شدن ارزش کل تولیدات مواد معدنی ارزش آن به ۱۳۵ میلیارد دلار می‌رسد. در آن صورت، سهم قابل‌توجهی از تولید ناخالص داخلی را به‌خود اختصاص می‌داد؛ اما متأسفانه بی‌توجهی به معدن در اقتصاد ایران، علاوه بر تأثیرات نامطلوب در زمینه ایجاد ارزش افزوده بیشتر، مقوله اشتغال را نیز متأثر کرده است. برای مثال؛ بر اساس گزارش مرکز آمار ایران از معادن در حال بهره‌برداری کشور، تعداد شاغلان کل معادن در سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۵، حدود یک هزار و ۱۵۴ نفر کاهش یافته که با احتساب ضریب اشتغال غیرمستقیم ۸ نفر به ازای هر شغل مستقیم، حدود ۱۰ هزار شغل از دست رفته است. همچنین در مورد وضع عوارض بر صادرات نیز، ما به‌عنوان پارلمان بخش خصوصی در این حوزه، از دولت تقاضا داریم که در این زمینه تغییر رویه داده و از اتخاذ تصمیمات خودتحریمی خودداری کند؛ زیرا در زمینه صادرات مواد معدنی، نمی‌توان با استناد به واژه کلی «خام‌فروشی»، سرمایه‌گذار این بخش مهم اقتصادی را دچار مشکل کرد، بلکه باید به‌جای برخورد با خام‌فروشی که معلول عوامل بسیاری است، علت را شناسایی و واکاوی کرد. یکی از علل تمایل صادرات به‌اصطلاح «موادخام» برای تولیدکنندگان معدنی، پیشرفت تکنولوژی است که پیش‌بینی می‌شود در آینده باعث کاهش یا حذف برخی از مواد معدنی از چرخه مصرف شود. در حوزه سنگ‌های تزئینی با وجود ذخایر ۷ میلیارد تنی، ذخایر قطعی ۳٫۳ میلیارد تن و همچنین تولید حدود ۱۵ میلیون تن سنگ سالانه در کشور، تا چندین قرن این ذخایر کافی خواهد بود؛ چراکه با عنایت به رشد روزافزون تنوع و تعداد کالاهای جایگزینی مثل کاشی، سرامیک و سنگ‌های مصنوعی و تغییر سلیقه و ذائقه مردم به‌سمت استفاده از شیشه و کامپوزیت در نمای ساختمان‌ها، به نظر می‌رسد که اگر امروز همانند کشور ترکیه که ۷۴ درصد از سنگ خود را به صورت کوپ صادر می‌کند اقدام نکنیم، در آینده این ذخایر ممکن است دیگر ارزش اقتصادی نداشته باشد و مجبور خواهیم بود معادن سنگ خود را که موهبتی اقتصادی برای کشور است، دست نخورده رها کنیم.

همچنین در بحث عوارض صادراتی به صورت علمی نیز اثبات شده که اگر یک کشور در تولید و صادرات محصولی، سهم ناچیزی از بازار جهانی را به خود اختصاص داده باشد، در صورت اعمال عوارض و محدودیت‌های صادراتی به بهانه ایجاد ارزش افزوده بیشتر و حمایت از صنایع پایین‌دستی آن محصول، تنها رفاه جامعه کاهش می‌یابد و باعث انتقال درآمد از تولیدکننده به مصرف‌کننده که عموماً صاحبان صنایع پایین‌دستی هستند، می‌شود؛ بنابراین چنانچه دولت به‌فکر افزایش رفاه جامعه از طریق ایجاد ارزش افزوده بیشتر و حمایت از صنایع پایین‌دستی است، اعمال عوارض صادراتی نه‌تنها راهگشا نیست، بلکه محدودیتی در مسیر رفاه جامعه ایجاد می‌کند؛ در حالی که دولت می‌تواند با ایجاد جذابیت در تولید و سودآور کردن فعالیت‌های اقتصادی با تغییر قوانین بازدارنده، تقویت زیرساخت‌ها، اصلاح نظام بانکی و مالیاتی و مهم‌تر از همه، خصوصی‌سازی به‌شکل انتقال مدیریت به‌جای مالکیت، حجم عظیم یک‌هزار و ۷۰۰ هزار میلیارد تومان نقدینگی مردم را به‌سمت تولید سوق دهد که می‌تواند موج عظیمی از تولید، اشتغال و صادرات را در کشور ایجاد کند. ■

معاون برنامه‌ریزی و نظارت بر امور شرکت‌های هلدینگ سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات:

بهره‌مندی از تکنولوژی روز نیاز به سرمایه‌گذاری دارد

احسان احمدی

ایران در منطقه‌ای واقع شده که کشورهای اطراف آن مانند ترکیه و کشورهای حوزه خلیج فارس با توجه به رشد و توسعه اقتصادی به منابع معدنی نیاز دارند و این در حالی است که این کشورها از نظر ذخایر معدنی بسیار فقیر هستند و اگرچه در صناعی مانند فولاد نیز سرمایه‌گذاری کرده‌اند؛ اما مواد اولیه آن‌ها وارداتی است و ایران می‌تواند منبع خوبی برای تأمین نیازهای رو به افزایش این کشورها محسوب شود. ایران در بین کشورهای معدنی دنیا موقعیت منحصر به فردی برای تأمین انرژی، به خصوص در فعالیتهای معدنی و فرآوری و فلزات دارد. قیمت انرژی در ایران، با توجه به منابع عمده‌ای که دارد، بعضاً تا ۵۰ درصد قیمت‌های جهانی است که این مزیت، شرایط مطلوبی را برای شرکت‌های بزرگ ایرانی فراهم می‌کند تا بتوانند کلیه عملیات مرتبط با معدن را با قیمت تمام شده مناسب انجام داده و محصولات به‌دست آمده را به بازارهای منطقه صادر کنند. شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات، از جمله شرکت‌هایی است که در این زمینه فعالیت دارد. برخی از اقدامات این شرکت همچنان که در اساسنامه به آن اشاره شده، شامل تأسیس، خرید، مشارکت در تأمین منابع مالی و سرمایه‌گذاری در انواع شرکت‌ها، موسسات و واحدهای صنعتی، معدنی و خدماتی است. علاوه بر این موارد، در حوزه‌های مالی و اعتباری در داخل کشور نیز فعالیت داشته و خدمات مشاوره‌ای در زمینه‌های مختلف سرمایه‌گذاری در خارج از کشور را نیز ارائه می‌دهد. این شرکت در سال ۱۳۷۷ در بورس اوراق بهادار تهران پذیرفته شد. به منظور آشنایی بیشتر با فعالیتهای این مجموعه، بر آن شدیم تا به سراغ محمدحسین قائمی‌راد؛ معاون برنامه‌ریزی و نظارت بر امور شرکت‌های هلدینگ سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات رفته و با وی به گفت‌وگو بپردازیم. آنچه در پی آمده، مشروح این مصاحبه است.

یکی از مهم‌ترین اهداف این شرکت استفاده از ظرفیتهای فنی دانشگاهی برای دستیابی به تکنولوژی‌های مورد نیاز است تا به نوعی بتوانیم در جهت اقتصاد مقاومتی گام برداریم

کرده است. البته افزایش نرخ ارز تأثیرات مثبتی هم به همراه داشته است. تراز تجاری تعدادی از شرکت‌های ما که در زمینه صادرات فعالیت دارند، با افزایش نرخ دلار، مثبت شده و سود ناشی از رشد قیمت ارز در صورت‌های مالی این شرکت‌ها تأثیر مناسبی داشته است.

آیا بازگشت تحریم‌ها علیه ایران، محدودیتهایی در فعالیتهای شما به وجود آورده است؟

بله، قطعاً محدودیتهایی را برای مجموعه به وجود آورده است. بخشی از تحریم‌ها مربوط به صادرات می‌شود و موافقی را برای ما ایجاد کرده است. بر اساس آمار که ایمیدرو ارائه کرده است، صادرات محصولات فولادی که در اردیبهشت‌ماه سال جاری ۱/۲۶ میلیون تن بوده، نزدیک به ۴۷ درصد کاهش داشته است. به‌طور متوسط در هر ماه حدود ۴۰۰ هزار تن افت صادرات داشته‌ایم که در مجموع، درآمد سالانه فولادسازان را به میزان نگران‌کننده ۲/۱ میلیارد دلار کاهش خواهد داد. اگر به صادرات کنسائتره آهن ایران که طی دو سال اخیر روند افزایشی داشته توجه کنیم، خواهیم دید از ۱۳ آبان ماه امسال و زمان آغاز تحریم‌های ثانویه، این صادرات حدود ۴۱ درصد افت داشته است.

چگونه می‌توان در بخش صنایع، معادن و فولاد کشور پویایی ایجاد کرد؟

موضوع اصلی در ارتباط با اکتشاف؛ با توجه به ریسک بالایی که دارد، بحث استفاده از تکنولوژی روز است که نیاز به سرمایه‌گذاری کلانی دارد. اکتشافاتی که اکنون در کشور انجام می‌شود، مربوط به معادن عمیق است؛ چون اکتشافات سطحی، قبلاً انجام شده و ماده معدنی در حال بهره‌برداری و استخراج است. شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات با همکاری ایمیدرو، کنسرسیومی از شرکت‌های مقتدر در زمینه زنجیره فولاد ایجاد نمود تا از طریق سرمایه‌گذاری مشترک قدم‌های اساسی و بزرگی را در سرمایه‌گذاری و اکتشاف معادن با عمق‌های بسیار زیاد در کشور برداریم و از این پتانسیل نهایت استفاده را ببریم. در زمینه تکنولوژی، استفاده از توانمندی دانشگاه‌های

شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات در چه زمینه‌ای فعالیت دارد؟

این شرکت در زمینه‌های اکتشاف و استخراج سنگ آهن، تولید کنسائتره، گندله، آهن اسفنجی و به‌طور کلی زنجیره کامل فولاد، تولید کابل‌های مخابراتی و فیبر نوری فعالیت دارد. بخشی از فعالیتهای شرکت نیز، مربوط به صنایع دانش‌بنیان است. شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات در ارتباط با مس و خدمات مشاوره مهندسی هم در شرکت‌های مرتبط با این موضوع، دارای سهام است و اخیراً اقدامات و سرمایه‌گذاری‌های مهمی هم در زمینه انرژی و حمل‌ونقل داشته است.

نوسانات نرخ ارز تاکنون چه تأثیراتی بر فعالیتهای مجموعه شما داشته است؟

با توجه به اینکه نرخ دلار از مدت‌ها قبل رو به افزایش بوده، تأثیر خود را به صورت روانی و واقعی در فعالیتهای ما گذاشته؛ ضمن این که شرکت‌هایی هم که در زمینه واردات مواد اولیه فعالیت داشته‌اند را با مشکلاتی مواجه

کشور را نیز مدنظر قرار داده‌ایم. در این ارتباط با حضور شرکت‌های مقتدر هلدینگ مانند گل‌گهر، چادملو و ارفع، گهرزمین و برخی شرکت‌های دیگر، در حال ایجاد یک شرکت مشترک هستیم تا به‌طور جدی، ارتباط مفید و موثری بین صنعت و دانشگاه برقرار شود. با انجام این کارها می‌توان در بخش صنایع معدنی و فولاد کشور پویایی لازم را ایجاد کرد. امیدوارم تا پایان امسال بتوانیم برنامه‌هایی را که در نظر داریم به سرانجام برسانیم.

آیا امکان جذب سرمایه‌گذار خارجی در صنایع معدنی و فلزات وجود دارد؟

بله، این امکان وجود دارد. با خیلی از کشورها در ارتباط با زنجیره فولاد وارد مذاکره شده‌ایم؛ ولی یکسری ملاحظات سیاسی وجود دارد که باید آن‌ها را نیز مدنظر قرار دهیم. برخی از کشورها با توجه به تحریم‌های موجود، با نگرانی وارد مذاکره می‌شوند و این موضوع، ما را در بحث‌های عملیاتی با مشکلاتی مواجه می‌کند. در برخی موارد نیز، این مذاکرات در حد حرف باقی می‌ماند و باعث می‌شود تا اقداماتمان به نتیجه لازم نرسد؛ اما همچنان به تلاش‌های خود ادامه می‌دهیم تا بتوانیم راه مناسبی برای استفاده از سرمایه‌گذاری خارجی پیدا کنیم. کشور ما ظرفیت‌های خیلی خوبی را از نظر مشارکت با شرکت‌ها و کشورهای خارجی دارد و انگیزه لازم برای استفاده از این پتانسیل نیز وجود دارد. ما نیز در حال بررسی هستیم تا راهکارهایی برای انجام یک مذاکره برد-برد را انتخاب کنیم.

بسیاری از کارشناسان معتقدند؛ تحقق اقتصاد مقاومتی با واردات فناوری امکان‌پذیر است، آیا شرکت شما در این زمینه اقداماتی انجام داده است؟

به نظرم با توجه به مواردی که مقام معظم رهبری در خصوص اقتصاد مقاومتی بیان فرموده‌اند، این ظرفیت در بسیاری از بنگاه‌های بزرگ اقتصادی و صنعتی از جمله سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات وجود دارد که بتوانند در این زمینه‌ها فعالیت مناسبی داشته باشند. به اعتقاد بنده، هر نوع فناوری و تکنولوژی که بخواهد وارد شود، باید بومی‌سازی شود؛ به‌طوری که اتکاء به خارجی‌ها از بین برود تا نهایتاً به اقتصاد مقاومتی دست پیدا کنیم. این شرکت، پتانسیل لازم برای انجام این کارها را دارد مثلاً در زمینه بومی‌سازی در بخش‌های تحقیق و توسعه شرکت‌های گروه، دستاوردهای وسیعی داشته‌ایم. **مهم‌ترین هدف شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات چیست؟**

یکی از مهم‌ترین اهداف این شرکت، استفاده از ظرفیت‌های فنی دانشگاهی برای دستیابی به تکنولوژی‌های مورد نیاز است تا به‌نوعی بتوانیم در جهت اقتصاد مقاومتی گام برداریم. شرکت‌های هلدینگ در این زمینه سرمایه‌گذاری می‌کنند و دستاوردهایی که به مرحله تولید می‌رسد در اختیار صنعت قرار می‌گیرد.

به‌عنوان یک فعال اقتصادی در حوزه صنایع معدنی و فلزات، چه انتظاراتی از دولت دارید؟

مهم‌ترین موضوعی که باید به آن اشاره داشته باشیم، بهره مالکانه یا حقوق دولتی است. به نظرم، نرخ یا ضریبی که اخیراً در بودجه تعیین شده، باید به صورتی باشد که به شرکت‌ها از نظر هزینه فشار مضاعفی وارد نیابد تا بتوانند نقدینگی خود را حفظ کرده و سود حاصل از تولیدات را وارد حوزه اکتشاف کرده یا صرف توسعه کار خود کنند و در نهایت، حاشیه سود را به این شکل افزایش دهند که این کار؛ به‌نفع سهامداران، بازار بورس و اقتصاد کشور است. اگر بدون بحث‌های کارشناسی شده، وارد موضوع بهره مالکانه شویم و حقوق دولتی را افزایش دهیم، قطعاً شرکت‌ها با مشکلاتی مواجه خواهند شد. انتظاراتمان از دولت این است که حداقل در ارتباط با مواردی که مربوط به حقوق دولتی است، یک تفکر ویژه‌ای داشته باشد و به شرکت‌ها کمک کند تا حقوق دولتی و بهره مالکانه کمتری را پرداخت کنند. ■

گل گهر؛ قطب تولید کنسانتره و گندله کشور

مهندس ناصر تقی‌زاده

مدیر عامل شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر

انجام عملیات فرآوری سنگ آهن، تولید کنسانتره، تولید گندله، آهن اسفنجی و در نهایت، تولید فولاد خام و محصولات فولادی، علاوه بر جلوگیری از خام‌فروشی این ماده معدنی و ایجاد اشتغال و ارزش افزوده بالا، گامی مهم در جهت خودکفایی فولاد کشور به حساب می‌آید

رسیده‌اند. پروژه‌های افزایش ظرفیت خطوط ۵، ۶ و ۷ کنسانتره به میزان ۲/۱ میلیون تن در سال و نیز پروژه انتقال کارخانه هماتیت (با هدف بازیابی باطله و استحصال کنسانتره) با ظرفیت یک میلیون تن در سال آغاز شده‌اند. پروژه افزایش ظرفیت زیر سقف کارخانه‌های گندله سازی نیز به زودی آغاز خواهد شد. به این ترتیب با تکمیل و نهایی شدن پروژه‌های افزایش ظرفیت خطوط کنسانتره و گندله، ظرفیت تولید این دو محصول در شرکت به ترتیب به بیش از ۱۷ و ۱۵ میلیون تن در سال افزایش خواهد یافت که از این حیث در سطح کشور منحصر به فرد خواهد بود.

چشم‌انداز توسعه‌ای منطقه معدنی و صنعتی گل‌گهر

طبیعتاً انجام عملیات فرآوری سنگ آهن، تولید کنسانتره، تولید گندله، آهن اسفنجی و در نهایت، تولید فولاد خام و محصولات فولادی، علاوه بر جلوگیری از خام‌فروشی این ماده معدنی و ایجاد اشتغال و ارزش افزوده بالا، گامی مهم در جهت خودکفایی فولاد کشور به حساب می‌آید. بخش قابل ملاحظه‌ای از فعالیت‌های شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر به ویژه در سال‌های اخیر، معطوف به تدوین چشم‌انداز توسعه منطقه و به تبع آن، سرمایه‌گذاری و اجرایی کردن پروژه‌های توسعه‌ای صنعتی و زیربنایی بوده است؛ پروژه‌هایی که این شرکت با همکاری سایر شرکت‌های همگروه در منطقه در راستای احداث و تکمیل زنجیره فولاد در منطقه معدنی و صنعتی گل‌گهر تعریف کرده و در حال اجرا و بعضاً بهره‌برداری از آن‌ها است. بدون شک تحقق این چشم‌انداز و تکمیل زنجیره فولاد در منطقه معدنی و صنعتی گل‌گهر گامی انکارناپذیر در جهت خودکفایی صنعت فولاد کشور به حساب آمده و منطقه معدنی و صنعتی گل‌گهر را از این حیث که کل زنجیره فولاد از معدن تا محصول نهایی را یکجا در اختیار دارد، متمایز و منحصر به فرد می‌کند. با تحقق این چشم‌انداز و تکمیل زنجیره مذکور، منطقه معدنی و صنعتی گل‌گهر ظرفیت تولید ۲۴ میلیون تن کنسانتره، ۲۱ میلیون تن گندله و ۵ میلیون تن محصولات فولادی را خواهد داشت. شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر به منظور دستیابی به این مهم و با مشارکت سایر شرکت‌ها و ارگان‌ها، اقدام به سرمایه‌گذاری و تأسیس شرکت‌هایی کرده که هر یک به نوبه خود در پیشبرد پروژه‌های توسعه‌ای و تحقق چشم‌انداز مذکور نقش ویژه و مشخصی را به عهده دارند. شرکت‌های توسعه آهن و فولاد گل‌گهر با ۳۵ درصد، جهان فولاد سیرجان ۵۱ درصد، سنگ آهن گهر زمین ۳۰ درصد، گهر انرژی

منطقه معدنی و صنعتی گل‌گهر در ۵۵ کیلومتری جنوب شرق شهرستان سیرجان و با فاصله ۲۵۰ کیلومتری از مرکز استان کرمان واقع شده است. دسترسی به ذخایر عظیم سنگ آهن، کارخانه‌های فرآوری سنگ آهن، تولید کنسانتره، گندله و نیز چشم‌انداز توسعه‌ای تدوین شده، شرکت و منطقه معدنی و صنعتی گل‌گهر را به عنوان یک قطب مهم صنعتی و اقتصادی در کشور مطرح کرده است. این شرکت در سال ۱۳۷۰ و با شماره ۴۰۹ و با سرمایه‌گذاری ۱۰۰ میلیارد ریال در اداره ثبت شهرستان سیرجان به ثبت رسید و در سال ۱۳۷۲ اقدام به اخذ پروانه بهره‌برداری کرد و در سال ۱۳۸۲ از شرکت سهامی خاص به سهامی عام تبدیل و سهام آن نیز در سال ۱۳۸۳ در بازار بورس عرضه شد. در حال حاضر نیز سرمایه ثبت شرکت ۳۶،۰۰۰ میلیارد ریال است. شرکت‌های گروه مدیریت سرمایه‌گذاری امید، سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات، کارگزاری سهام عدالت، گروه توسعه مالی مهر آیندگان، سرمایه‌گذاری سپه و فولاد مبارکه، سهامداران اصلی شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر هستند.

نگاهی به میزان تولید انواع محصولات در شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر طی سال‌های اخیر به روشنی نشان‌دهنده روند افزایشی این امر است. این مهم که نتیجه ارتقاء بهره‌وری در خطوط قبلی تولید و نیز احداث و بهره‌برداری از خطوط جدید تولید طی سال‌های اخیر است، به خوبی از اهمیت و نگاه ویژه به مقوله تولید در این شرکت حکایت می‌کند؛ به طوری که در سال گذشته، شرکت موفق به تولید بیش از ۱۴ میلیون تن کنسانتره و بیش از ۱۱ میلیون تن گندله شد و به ترتیب با سهم ۳۷ و ۳۵ درصد، رتبه نخست تولید این محصولات را در کشور به خود اختصاص داد. این میزان تولید برای کنسانتره و گندله در قیاس با سال ۹۵ به ترتیب رشد ۱۰ و ۵۱ درصد دارد. برای سال جاری نیز شرکت، تولید بیش از ۲۷ میلیون تن انواع محصول شامل کنسانتره و گندله را در دستور کار خود قرار داده است و در پایان ۱۰ ماهه نخست امسال با تولید بیش از ۲۳ میلیون تن محصول، ۸۶ درصد برنامه تولید را محقق کرده است.

نگاهی به عملکرد مالی شرکت در پایان سال ۹۶، نشان‌دهنده سود خالص ۲۱،۱۳۴ میلیارد ریالی شرکت در این سال است. این رقم که در مقایسه با سال ۹۵، رشد ۱۰۹ درصدی را نشان می‌دهد، عمدتاً از طریق فروش محصولات شرکت در بازارهای داخلی و صادراتی به دست آمده است. مهم‌ترین مشتریان داخلی شرکت؛ فولاد مبارکه، فولاد خوزستان، فولاد هرمزگان، فولاد کاوه جنوب کیش و فولاد خراسان هستند. خالص فروش شرکت در سال ۹۶، حدود ۵۰،۴۰۳ میلیارد ریال است که در مقایسه با سال گذشته، رشد ۶۷ درصدی داشته است.

هم‌اکنون در مجتمع معدنی و صنعتی گل‌گهر، تعداد هفت خط فرآوری سنگ آهن و تولید کنسانتره با ظرفیت مجموع ۱۴ میلیون تن در سال، یک واحد ۵۰۰ هزار تنی بازیابی باطله و استحصال کنسانتره و نیز ۲ کارخانه تولید گندله هر یک به ظرفیت اسمی ۵ میلیون و مجموع ۱۰ میلیون تن در سال در حال بهره‌برداری هستند. کارخانه خطوط ۵، ۶ و ۷ کنسانتره با ظرفیت ۶ میلیون تن در سال و نیز گندله سازی شماره ۵ با ظرفیت ۵ میلیون تن در سال از جمله واحدهای تولیدی هستند که در سال‌های اخیر به بهره‌برداری

سیرجان ۵۱ درصد و تامین و انتقال آب خلیج فارس ۴۴,۴ درصد سهم سرمایه‌گذاری شرکت معدنی و صنعتی گل گهر، از مهم‌ترین این شرکت‌ها و نقش‌آفرینان چشم‌انداز منطقه گل گهر هستند. هر یک از این شرکت‌ها به نوبه خود با تعریف، جذب سرمایه، اجرا و نهایتاً بهره‌برداری از پروژه‌های تدوین شده در چشم‌انداز، نقش خود را در تکمیل زنجیره فولاد منطقه گل گهر ایفا می‌کنند. حجم سرمایه‌گذاری لازم برای تکمیل پروژه‌های توسعه‌ای منطقه ۴,۷۶۹ میلیون یورو و ۶۳,۹۶۰ میلیارد ریال پیش‌بینی شده است که تا امروز ۱,۲۸۷ میلیون یورو و ۳۹,۵۲۶ میلیارد ریال آن انجام شده و پیش‌بینی می‌شود که برای تکمیل پروژه‌های باقی‌مانده، نیازمند سرمایه‌گذاری ۳,۴۸۲ میلیون یورو و ۲۴,۴۳۳ میلیارد ریال باشیم.

در ادامه شرحی از اهم پروژه‌های صنعتی و زیربنایی شرکت‌های مذکور ارائه می‌شود:

پروژه‌های که تکمیل شده و در حال بهره‌برداری هستند

ردیف	عنوان پروژه و کارفرما	ظرفیت تولید	سرمایه گذاری
		میلیون تن در سال	میلیون یورو
۱	احداث کارخانه گندله سازی شماره ۲ - شرکت معدنی و صنعتی گل گهر	۱ میلیون تن در سال	۴,۶۱۰
۲	احداث کارخانه کنسانتره (خطوط ۵ و ۶) - شرکت معدنی و صنعتی گل گهر	۴ میلیون تن در سال	۱,۸۷۰
۳	احداث کارخانه کنسانتره (خط ۷) - شرکت معدنی و صنعتی گل گهر	۲ میلیون تن در سال	۷۰۰
۴	احداث کارخانه تولید آهن اسفنجی - شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر	۱۷ میلیون تن در سال	۲,۶۶۰
۵	احداث کارخانه نورد میلگرد برهسیر - شرکت جهان فولاد	۱۵ میلیون تن در سال	۱,۰۰۳
۶	احداث کارخانه تولید آهن اسفنجی - شرکت جهان فولاد	۱ میلیون تن در سال	۲۳۰
۷	احداث کارخانه کنسانتره (خطوط ۳ و ۴) - شرکت گهر زمین	۴ میلیون تن در سال	۰
۸	احداث واحدهای گزی نیروگاه سیکل ترکیبی شهید کاظمی سیرجان - شرکت گهر انرژی	۳۳۳ مگاوات	۲۰۲
جمع کل		۱۱,۲۱۵	۷۵۸

مهم‌ترین پروژه‌هایی که در حال تکمیل هستند

ردیف	نام طرح	حجم سرمایه گذاری لازم
		میلیون یورو
۱	احداث واحد خریدایش شماره ۴ - شرکت معدنی و صنعتی گل گهر	۸۹
۲	احداث کارخانه بریکت سرد - شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر	۱۰
۳	احداث کارخانه ذوب و فولاد سازی (خط ۱) - شرکت جهان فولاد	۲۹۹
۴	احداث کارخانه اکسیژن - شرکت جهان فولاد	۰
۵	احداث واحد بخار نیروگاه سیکل ترکیبی سیرجان - شرکت گهر انرژی	۷
۶	احداث پست ۴۰۰ به ۲۳۰ کیلووات نیروگاه سیرجان - شرکت گهر انرژی	۸۲
۷	احداث کارخانه کنسانتره (خط ۳) - شرکت گهر زمین	۳۴۵
۸	احداث کارخانه گندله سازی - شرکت گهر زمین	۲,۰۶۲
۹	احداث کارخانه فرو سیلیسیوم ۱۷۵ - شرکت توسعه سرمایه گذاری گل گهر	۸۱۰
۱۰	احداث کارخانه بریکت سرد آهن به روش کوره توفلی - کانون آهن زمین	۷۰
۱۱	احداث کارخانه بریکت سرد آهن به روش کوره توفلی - شرکت کانون گهر	۵۰
۱۲	احداث مجتمع آب شیرین کن بندر عباس - شرکت مهندسی آب آسیا	۹۲۵
۱۳	انتقال آب خلیج فارس به صنایع جنوب کشور - شرکت تامین و انتقال آب خلیج فارس	۶۴۷
جمع کل		۵,۳۹۵

عملیات احداث سایر پروژه‌های مهم نیز به شرح ذیل در آینده نزدیک آغاز خواهد شد:

- پروژه احداث کارخانه ذوب و ریخته‌گری شرکت توسعه آهن و فولاد گل گهر به ظرفیت ۳ میلیون تن در سال
- پروژه احداث کارخانه آهن اسفنجی شماره ۲ و خط ۲ ذوب و ریخته‌گری شرکت جهان فولاد سیرجان به ترتیب به ظرفیت ۱,۸ و ۱ میلیون تن در سال
- احداث قطعه ۲ و ۳ خط انتقال آب از خلیج فارس به صنایع جنوب کشور
- احداث کارخانه نورد میلگرد در سیرجان و بردسیر - شرکت جهان فولاد سیرجان

شرکت معدنی و صنعتی گل گهر و مسئولیت‌های اجتماعی

مدیران ارشد شرکت در کنار پرداختن به فعالیت‌های تولیدی و طرح‌های توسعه‌ای منطقه، هرگز از پرداختن به مسئولیت‌های اجتماعی شرکت غافل نبوده‌اند. فهرست مهم‌ترین اقداماتی که شرکت معدنی و صنعتی گل گهر در راستای مسئولیت‌های اجتماعی خود در سال‌های اخیر انجام داده به شرح ذیل است:

- تکمیل مجموعه عظیم ورزشی گل گهر و تشویق همکاران به ورزش و سلامت فردی
- ایجاد شبکه فاضلاب شهری از طریق سیاست‌گذاری و تاسیس شرکت فاضلاب شهری با مشارکت شرکت‌های منطقه گل گهر
- مشارکت حداکثری در احداث تصفیه‌خانه آب آشامیدنی سیرجان
- احداث مجهزترین بیمارستان فوق تخصصی منطقه جنوب کشور در آینده نزدیک
- مشارکت در احداث راه‌آهن سیرجان - کرمان
- پروژه ایجاد کمربند سبز اطراف منطقه گل گهر به میزان ۵۰۰۰ هکتار
- پروژه گاز زدایی کارخانه گندله سازی شماره یک و تولید کود سولفات آمونیوم به میزان ۲۰۰ هزار تن در سال
- طرح آبخیر از باطله‌های تر خطوط تولید در دو فاز که منجر به بازگردانی آب به میزان ۲۲۰ لیتر در ثانیه می‌شود.
- توسعه زیرساخت‌های فرهنگی و اجتماعی سیرجان نظیر مشارکت در ساخت مصلا، بهسازی تنها سینمای سیرجان، بهسازی مرکز نگهداری معلولین، شرکت فعال در جشنواره‌ها و همایش‌ها و مراسم‌های مختلف فرهنگی، حمایت از خانواده‌های بی‌بضاعت، حمایت از نخبگان علمی سیرجان و راه‌اندازی مرکز تامین البسه منطقه گل گهر در راستای اشتغال‌زایی زنان سرپرست خانواده با همکاری کمیته امداد امام خمینی(ره)
- کمک نقدی به بازماندگان معدن زمستان یورت و نیز زلزله‌زدگان استان کرمانشاه

از سوی مدیرعامل شرکت پویا انرژی نگین سبز خاورمیانه اعلام شد

صرفه جویی ۲/۵ میلیارد دلاری از محل بازیافت انرژی

سهیلا زمانی

در یک دهه گذشته، پیشرفت‌های جهانی در تولید انرژی‌های تجدیدپذیر، بسیاری از متخصصان را شگفت‌زده کرده است. چشم‌انداز استفاده از این انرژی‌ها در ایران نیز، همانند سایر کشورهای توسعه‌یافته از اهمیت قابل توجهی برخوردار است؛ به طوری که سیاست دولت در برنامه‌های پنجم و ششم توسعه، همگام با سیاست‌های جهانی، برای بهره‌مندی از انرژی‌های تجدیدپذیر در حل مشکلات حوزه انرژی و ایجاد اشتغال کشور بوده است. فراگیر شدن استفاده از انرژی‌های نو می‌تواند نقش به‌سزایی در افزایش درجه امنیت حوزه انرژی کشور ایفا کند. «شرکت پویا انرژی، نگین سبز خاورمیانه» در دی‌ماه سال ۱۳۹۶ تاسیس شده و از همان ابتدای در قالب هلدینگ انرژی فعالیت خود را آغاز کرد. در حال حاضر، شرکت‌های تولید نیروی برق سمنان و تولید نیروی برق شاهرود به‌عنوان زیرمجموعه‌های این شرکت در حال فعالیت هستند؛ همچنین ۵۱ درصد سهام شرکت هدایت نور و ۴۹ درصد سهام شرکت ساسان انرژی متعلق به پویا انرژی است. این شرکت به‌عنوان نماینده شرکت توسعه معادن و فلزات به میزان ۲۴/۵ درصد از سهام شرکت گوهر انرژی سیرجان را نیز در اختیار دارد. به بهانه نخستین سالگرد تاسیس شرکت پویا انرژی با مدیرعامل این مجموعه به گفت‌وگو نشستیم. مهندس مهدی پورهایم که فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد برق از دانشگاه تبریز است، در عمر چهل‌ساله فعالیت اجرایی خود در سمت‌های گوناگون مدیریتی، کارنامه درخشانی برجای گذاشته است. وی معتقد است که توسعه زیرساخت‌هایی مانند برق، نیاز به تعامل دولت و سرمایه‌گذاران دارد و بی‌اعتنایی به آن نیز، زمینه‌ساز بروز بحران در کشور طی سال‌های آتی خواهد شد. آنچه در پی می‌آید، مشروح این مصاحبه است.

انرژی تامین می‌شود. این شرکت با برنامه‌ریزی‌های انجام‌شده، قصد دارد در اقیانوس ۱۴۱۰ به تولید هفت هزار مگاوات دست یابد. با طرح‌های توسعه‌ای که کلنگ آن‌ها در آذرماه ۹۷ و در جریان سفر ریاست محترم جمهوری به سمنان زده شد؛ قرار است ظرف سه سال آینده تولید اسمی برق از ۶۴۰ مگاوات فعلی به ۱۶۴۰ مگاوات افزایش یابد. اکنون ۲۵ هزار و ۳۵۵ مگاوات نیروگاه گازی داریم که معادل ۳۱،۶۷ درصد کل نیروگاه‌های نصب‌شده در کل کشور است. این میزان برای نیروگاه بخار نیز ۱۹،۷۷ درصد و معادل ۱۵ هزار و ۸۲۹ مگاوات است و برای سیکل ترکیبی شده‌ها ۲۹،۳۴ درصد و معادل ۲۳ هزار ۴۸۶ است. اگر نیروگاه‌های گازی به سیکل ترکیبی تبدیل شوند، در هر ساعت حدود سه میلیون و ۶۰۰ هزار مترمکعب گاز ذخیره شده و میزان ذخیره‌سازی در سال به ۳۰ میلیارد مترمکعب می‌رسد که ارزش آن بر مبنای قیمت‌های جهانی گاز بیش از دو و نیم میلیارد دلار در سال خواهد بود.

گردش مالی سالانه این شرکت چقدر است؟

در حال حاضر ارزش دارایی‌های در اختیار شرکت، با احتساب یوروی ۱۰ هزار تومانی، حدود یک هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان است و با اجرای طرح‌های توسعه‌ای سمنان و شاهرود به استثنای بلوک دوم سمنان، نیاز به سرمایه‌گذاری دو هزار و ۸۰۰ میلیارد تومانی دارد تا بتوانیم ضمن ارتقای ظرفیت نیروگاه‌های گازی موجود ۱۶۲ مگاوات فعلی به ۱۸۵ مگاوات باشیم. بخش بخار این دو نیروگاه را هم احداث کنیم که امیدواریم بخشی از طریق افزایش سرمایه و بخشی از طریق وام صندوق توسعه ملی با توجه به قول وزیر محترم نیرو بتوانیم هرچه زودتر عملیاتی کنیم.

آیا افزایش میزان تولید برق در کشور با استفاده از روش‌های بازیافتی امکان‌پذیر است؟

نیاز کشور به انرژی برق چقدر است؟ و تا چه اندازه از نیاز داخلی توسط این شرکت تامین می‌شود؟

هم‌اکنون در دو شهر سمنان و شاهرود حدود ۶۴۰ مگاوات نیروگاه نصب‌شده داریم و بیش از یک‌ونیم برابر انرژی الکتریکی مورد نیاز استان سمنان، توسط این شرکت تولید می‌شود. نیاز کشور به نیروی برق در فصول مختلف سال، متفاوت بوده و میزان آن در ساعات اوج مصرف برق در تابستان، حدود ۵۶ هزار مگاوات است. به عبارتی حدود ۱،۳ درصد نیاز برق کشور توسط پویا

۴۰

ماهنامه دنیای سرمایه‌گذاری
دی ۹۷، شماره ۲۷

یکی از چالش‌های بزرگی که در صنعت برق و حتی در صنایع دیگر با آن مواجه هستیم، این است که بخش زیادی از انرژی گازی مصرفی به شکل حرارت در حدود ۵۰۰ تا ۵۵۰ درجه‌ای از نیروگاه‌های گازی خارج می‌شود که نشان‌دهنده اتلاف حجم زیادی از انرژی است. نزدیک به هشت سال است که انرژی در نیروگاه‌های سمنان و شاهرود به هدر می‌رود و این میزان در نیروگاه‌های دیگر کشور به مراتب بیشتر است. با مطالعاتی که انجام شده به این نتیجه رسیدیم که اگر در شاهرود و سمنان، طرح توسعه‌ای بخش بخار به مرحله اجرا درآید، می‌توان از این طریق به تولید ۳۳۰ مگاوات برق دست پیدا کرد. نخستین فایده این اقدام این است که تولید برق، نیاز به مصرف مجدد سوخت گازی و گازوئیلی نخواهد داشت و با بازیافت حرارت تلف شده

انجام می‌شود. باید توجه داشت که با اجرای این طرح در هر یک از نیروگاه‌های شاهرود و سمنان، هر ساعت معادل حدود ۴۵ هزار مترمکعب و جمعاً ۹۰ هزار مترمکعب صرفه‌جویی گازی خواهیم داشت که جمع آن در سال حدود ۷۵۰ میلیون مترمکعب می‌رسد. تا پیش از تغییرات قیمت ارز، هر مترمکعب گاز حدود ۴۰۰ تومان به فروش می‌رسید که با احتساب همین قیمت، این میزان از صرفه‌جویی ارزشی قریب ۳۰۰ میلیارد تومان خواهد داشت که طبیعتاً با قیمت فعلی ارز، این ارزش خیلی بیشتر خواهد بود. اگر دولت، سرمایه‌گذاران بخش خصوصی را به سرمایه‌گذاری در پروژه‌های بخش بخار نیروگاه‌های گازی تشویق کند، سالانه هزاران

میلیارد تومان صرفه‌جویی خواهد شد. چنین اقدامی، علاوه بر اشتغال‌زایی، از بروز آلودگی‌های زیست‌محیطی نیز جلوگیری خواهد کرد. اجرای این پروژه زمانی مقرون به صرفه خواهد بود که آقای اردکانیان، وزیر محترم نیرو به قول خود مبنی بر اعطای وام از صندوق توسعه ملی عمل کند. در حال حاضر، تعداد زیادی نیروگاه، مشابه نیروگاه سمنان و شاهرود، در کشور داریم که موضوع اتلاف انرژی، یکی از چالش‌های بزرگ آن‌ها است. با اجرای این برنامه در تمام نیروگاه‌های گازی کشور، نیاز ما به تولید برق کاهش پیدا خواهد کرد.

بازگشت سرمایه در صنعت برق است؟

انشالله آقای وزیر به قول‌های خود حتماً عمل می‌کنند که در این صورت، بازگشت سرمایه در این پروژه‌ها بهبود خواهد یافت و سرمایه‌گذاری در آن توجیه اقتصادی نسبی خواهد داشت. در حال حاضر با توجه به قیمت بالای دلار، این حوزه محل جذابی برای سرمایه‌گذاری نیست. با توجه به تغییرات پیش‌آمده در نرخ ارز، هم‌اکنون قیمت خرید برق از ما به هیچ‌وجه جوابگوی هزینه‌های سرسام‌آور بهره‌برداری و به‌ویژه تعمیر و نگهداری نیست؛ ضمن این‌که با همین قیمت پایین هم، پرداخت‌ها بسیار دیر اتفاق می‌افتد.

آیا در صادرات برق هم فعالیت داریم؟

یکی از دلایلی که سبب راه‌اندازی هلدینگ پویا انرژی شد، این بود که شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات به‌عنوان یک شرکت سرمایه‌گذاری بزرگ در کشور، وظیفه خود می‌دید که در تولید برق به کمک دولت بشتابد. از طرفی، ارجح این است که هلدینگ‌هایی با مصرف بسیار بالای برق، تولیدکننده برق مورد نیاز خود باشند تا شرکت‌های زیر نظر توسعه معادن و فلزات، برای تولید محصولات فولادی و استخراج معدن، به شرایط پایداری برسند. باتوجه به سیاست‌های وزارت نفت، اگر صادرات برق به خارج از کشور انجام شود، گاز مورد نیاز نیروگاه‌ها تقریباً با قیمت‌های بین‌المللی به ما فروخته خواهد شد که این موضوع نیاز به بررسی بیشتری دارد.

با توجه به عمر بالای نیروگاه‌ها، برای افزایش راندمان در این بخش چه اقداماتی باید انجام شود؟

طول عمر مفید و اقتصادی نیروگاه‌ها ۲۵ سال است؛ اما متأسفانه عمر فعالیت بعضی از نیروگاه‌ها بیش از این است. در حال حاضر نزدیک به ۸ هزار مگاوات از نیروگاه‌های کشور بیش از ۴۰ سال عمر داشته و مصرف سوخت بسیار بالایی هم دارند. نیروگاه‌هایی در کشور داریم که با راندمان ۲۲ درصد کار می‌کنند. به عبارتی، با یک مترمکعب گاز، ۲۲ درصد انرژی الکتریکی تولید کرده و مابقی آن به‌صورت حرارت اتلافی ناشی از وجود فناوری قدیمی، مشکلات زیست‌محیطی ایجاد می‌کند. افزایش راندمان، نیازمند واردات فناوری‌های جدید است که فعلاً و در شرایط تحریم امکان آن وجود ندارد.

البته در حال حاضر شرکت مپنا به استانداردهای روز دنیا نزدیک‌تر است و با راه‌اندازی نیروگاه‌های کلاس F به ارتقای راندمان دست یافته است. اکنون متوسط سن نیروگاه‌های کشور به ۱۷ سال رسیده و این پیام خوبی نیست. سالانه دست‌کم ۲ هزار مگاوات از نیروگاه‌های قدیمی کشور نیاز به بازسازی و نوسازی دارد که این اقدام مستلزم یک میلیارد یورو سرمایه‌گذاری است. از طرفی، تأسیس ۶ هزار مگاوات نیروگاه جدید در سال نیز باید در دستور کار قرار گیرد. اهمال در این کار و جدی نگرفتن نوسازی شبکه نیروگاهی کشور، نه تنها موجب عدم توسعه مورد انتظار کشور خواهد شد، بلکه در سال‌های آینده، کشور را با بحران مواجه خواهد کرد.

در حال حاضر، بزرگ‌ترین مشکل این است که مدیران کشور سازمانی فکر می‌کنند، در حالی که وظایف یک مدیر ایجاب می‌کند که سیستمی و ملی فکر کند و زیرمجموعه‌های دولت نیز باید هم‌نواپی داشته باشند. اگر هم‌پای یک نیروگاه به‌عنوان یک سیستم دینامیک فعال که استهلاک بالایی دارد، صنایع دیگر پیشرفت نکنند، در زمان مناسب نیز از برق نیروگاه در صنایع دیگر استفاده نمی‌شود. مصداق آن را در دهه هفتاد کشور شاهد بودیم که گرچه صنعت برق کشور پیشرفت چشمگیری داشت؛ اما صنایع دیگر پایه‌پای آن پیشرفت نداشتند تا برق تولیدی در آن‌ها استفاده شود؛ در نتیجه، اقتصاد کلان کشور متوجه ضررهای هنگفتی شد.

چه برنامه‌ای برای بازیافت حرارت گاز مصرفی دارید؟

شرکت کک طیس که ۵۱ درصد سهام آن متعلق به شرکت سرمایه‌گذاری توسعه معادن و فلزات است، زغال سنگ را تبدیل به کک می‌کند و در این فرآیند، گازهایی با دمای یک هزار و ۱۵۰ درجه تلف می‌شود که به‌ظاهر گاز و گازوئیل نیست؛ اما با توجه به اینکه انرژی قابل توجهی دارد، می‌توان آن را بازیابی کرده و از آن ۴۰ مگاوات نیروگاه ایجاد کرد. چنین کاری ۱۵ هزار مترمکعب گاز صرفه‌جویی شده در پی دارد و نیاز ما را به مصرف مجدد گاز و گازوئیل برطرف و مشکلات زیست‌محیطی را مرتفع می‌کند. سرمایه‌مورد نیاز این پروژه ۳۵ میلیون یورو است. توصیه بنده به کارخانه‌های سیمان که شرایط مشابهی دارند این است که انرژی اتلافی را بازیافت کرده و حداقل، بخشی از انرژی مورد نیاز صنایع، کشاورزی و مصرف عمومی کشور را از این طریق تأمین کنند. بدون تردید، اگر مشوق‌هایی از طرف سازمان‌های متولی اداره کشور مثل محیط‌زیست، وزارت صنایع و خود دولت در نظر گرفته شود، یا اجبارهای قانونی برای انجام آن لحاظ گردد، کمک مناسبی برای بازیافت انرژی خواهد بود. البته این کار ممکن است برای بعضی از صنایع که درجه حرارت اتلافی حاصل از فعالیت‌های آن‌ها آن‌قدر بالا نیست، صرفه اقتصادی نداشته باشد، اما در کارخانه‌های سیمان و کک‌سازی حتماً توجیه اقتصادی خواهد داشت.

به‌غیر از اینورتر خورشیدی که یکی از مهم‌ترین تجهیزات نیروگاه‌ها است، مابقی تجهیزات از جمله ترانسفورماتور و تابلوها در داخل کشور تولید می‌شود. واردات اینورتر نیز، در حال حاضر از چین و اروپا انجام می‌شود

حريم‌ها به‌تنهایی تأثیر زیادی بر فعالیت ما ندارند و بخش عمده‌ای از نیروگاه‌ها در کشور به‌راحتی قابل تولید است؛ اما نوسان قیمت ارز، گاهی چنان زمینه کاری ما را تحت تأثیر قرار می‌دهد که کار را به تعطیلی کشانده و توجیه اقتصادی را از فعالیت‌های ما سلب می‌کند

تاکنون چه اقداماتی در حوزه نیروگاه‌های خورشیدی انجام گرفته است؟

شرکت پویا انرژی ۵۱ درصد از سهام شرکت هدایت نور را در اختیار دارد. هدایت نور شرکتی بود که برای اولین بار، بعد از انقلاب اسلامی توسط شرکت مخابرات تاسیس و به بخش خصوصی واگذار شد. این شرکت پتل خورشیدی تولید می‌کند و ما قصد داریم با تغییر خط تولید و به‌روزرسانی آن، تولید پتل خورشیدی را به ۱۰۰ مگاوات برسانیم. میزان تولید این شرکت در حال حاضر به دلیل فناوری پایین، کمتر از ۱۰ مگاوات است که صرفه اقتصادی ندارد و افزایش میزان آن نیز نیازمند این است که با دستگاه‌های تمام‌خودکار این تولیدات انجام شود. البته ما تولید پتل را از صفر آغاز نمی‌کنیم؛ به همین دلیل این مرحله از تولید نیاز به تخصص و دانش بالایی ندارد. ما سلول‌های فتوولتاییک را وارد کرده و با اسمبل سلول‌ها، آن‌ها را تبدیل به پتل می‌کنیم. به‌غیر از اینورتر خورشیدی که یکی از مهم‌ترین تجهیزات نیروگاه‌ها است، مابقی تجهیزات از جمله ترانسفورماتور و تابلوها در

داخل کشور تولید می‌شود. واردات اینورتر نیز، در حال حاضر از چین و اروپا انجام می‌شود. در برنامه‌های خود در نظر داریم که تولید این قطعات نیز در داخل کشور صورت گیرد. این کار فعلاً به‌عنوان استراتژی شرکت روی کاغذ آمده است ولی هنوز نمی‌دانیم که در شرایط تحریم چقدر قابل انجام است. تحریم‌ها، شرایط مذاکره با طرف‌های خارجی از جمله آلمان، چین و اسپانیا را برای اینکه فعالیت خود را تحت لیسانس آن‌ها انجام دهیم، دشوار کرده است. برنامه‌های ما در بخش انرژی‌های تجدیدپذیر هنوز عملی نشده‌اند، هرچند که تولید پتل خورشیدی توسط شرکت هدایت نور انجام می‌شود. در حال حاضر، بر روی احداث

۲۰ مگاوات نیروگاه خورشیدی در سمنان و چهار تا ۱۰ مگاوات از این انرژی در استان خوزستان و همچنین ۴۸ مگاوات نیروی بادی مطالعاتی در حال انجام است که امیدواریم به مرحله اجرا برسد.

تحریم‌ها و نوسانات نرخ ارز در سال جاری چه تأثیراتی بر فعالیت شرکت گذاشته است؟

تحریم‌ها به‌تنهایی تأثیر زیادی بر فعالیت ما ندارند و بخش عمده‌ای از نیروگاه‌ها در کشور به‌راحتی قابل تولید است؛ اما نوسان قیمت ارز، گاهی چنان زمینه کاری ما را تحت تأثیر قرار می‌دهد که کار را به تعطیلی کشانده و توجیه اقتصادی را از فعالیت‌های ما سلب می‌کند. هم‌اکنون اگر بخش بخار سمنان و شاهرود که در مورد مزایای فوق‌العاده آن صحبت کردم، مورد حمایت دولت قرار نگیرد، قطعاً دچار مشکل می‌شویم، مگر اینکه دولت، برق تولیدی ما را گران‌تر خریداری کند. تغییر نرخ ارز هم‌زمان با ثابت ماندن قیمت خرید انرژی توسط دولت، ادامه فعالیت ما را با مشکلات جدی مواجه می‌کند.

در ارتباط با نیروگاهی که هم گرما و هم سرما تولید می‌کند، توضیح دهید؟

نیروگاه‌های تولید پراکنده، نامی است که به این نیروگاه‌ها اطلاق می‌شود. اساساً تولید پراکنده به دو دسته CHP (تولید هم‌زمان برق و حرارت) و CCHP (تولید هم‌زمان برق، سرما و حرارت) تقسیم می‌شود. این نیروگاه‌ها با ظرفیت ۲۵ مگاوات در کشور نصب شده‌اند. اگر نصب به‌صورت CHP نباشد، تنها برق تولید می‌کند و انرژی حرارتی آن تلف می‌شود. در این رابطه

صحبت‌هایی با کمک نماینده محترم بروجرد در مجلس با نساجی انجام شده است. توجه داشته باشید که نساجی بروجرد با مصرف بالای گاز، حرارت اتلافی بسیار زیادی دارد و می‌توان از این حرارت در جهت تولید برق استفاده کرد. از طرف دیگر، اشتغال‌زایی حوزه CHP حدود ۱۰ تا ۱۵ نفر است و می‌تواند به شهرهای دیگر هم گسترش یابد.

احداث نیروگاه‌های CHP و CCHP چه مزایایی دارد؟

در شرایطی که ما با بحران آب و کمبود انرژی مواجه هستیم، وزارت کشاورزی بهتر است امتیازاتی را برای تولیدکنندگان گلخانه‌ای در نظر بگیرد. گلخانه‌ها در زمستان به گرمای زیادی نیاز دارند و طبیعی است که گاز زیادی هم مصرف کنند. در تابستان نیز، سرما و آب بیشتری برای خنک‌سازی گلخانه باید صرف شود. افزایش دما در تابستان و کاهش آن در زمستان به کیفیت محصول ضربه می‌زند. بهترین دما برای محصولات گلخانه‌ای، دمای ۲۲ درجه است و اگر یک گلخانه‌دار بتواند در تابستان و زمستان دما را بین ۱۸ تا ۲۲ درجه حفظ کند،

می‌تواند محصولات باکیفیت و در حجم انبوه تولید کند. برای ایجاد سرمایش یک گلخانه یک هکتاری در طول شبانه‌روز، حدود ۷۵ مترمکعب آب نیاز است، درحالی‌که با CCHP، دیگر نیاز به مصرف این میزان آب نیست. در زمستان هم برای یک گلخانه به همین ابعاد و بسته به جایی که گلخانه قرار دارد، ناچار به مصرف ۳۰۰ تا ۴۰۰ مترمکعب گاز در ساعت هستید؛ درحالی‌که با CCHP نیاز به مصرف گاز نیست، ضمن آن‌که گرمای یکتواختی را هم در زمستان ایجاد می‌کند. گفتنی است که هر ۲ مگاوات، ۷۰۰ هزار یورو سرمایه‌گذاری نیاز دارد.

اگر کسی بخواهد به‌صورت انفرادی دست به ساخت گلخانه و نیروگاه آن بزند، دولت

از او حمایت می‌کند؟

بله، دولت گاز مورد نیاز را به‌طور رایگان در اختیار فرد قرار می‌دهد و برق تولیدی را نیز گران‌تر از برق نیروگاه‌های بزرگ خریداری می‌کند. اگر وزارت نیرو و وزارت کشاورزی، وام و تسهیلاتی را برای این کار در نظر بگیرند، گلخانه‌دار ضمن انجام فعالیت خود، برق هم به فروش می‌رساند. نقاط حساس کشور مثل محل‌های نظامی، بیمارستان‌ها، ادارات و... نیازمند چنین نیروگاه‌هایی هستند. البته ساخت نیروگاه‌های کوچک، حدود پنج سال است که آغاز شده، ولی سرعت رشد زیادی نداشته است.

و سخن آخر...

دولت در زمینه فراهم‌آوری زیرساخت در شرایط مطلوبی قرار ندارد و همه صنایع، از جمله صنعت برق، باید به کمک بیایند. در راه توسعه و پیشرفت کشور و خدمت به مردم، باید میان دولت و سرمایه‌گذاران، همدلی و تعامل وجود داشته باشد. لازم است که سرمایه‌گذاران بزرگ با احساس مسئولیت بیشتری در رفع مشکلات کشور و فراهم‌آوری زیرساخت‌ها و اشتغال جوانان وارد عمل شوند. دولت نیز باید تلاش کند که تسهیلات بیشتری را برای سرمایه‌گذاران فراهم کند. اگر هر کدام از زیرساخت‌های آب، برق و گاز فراهم نباشد، فعالیت یک کارخانه با مشکل مواجه می‌شود و بیکاری شدت بیشتری می‌گیرد؛ لذا باید زنجیره اتحادی بین صنایع کشور، شرکت‌های سرمایه‌گذاری و دولت به وجود بیاید و همه با هم برای شکوفایی صنایع کشور کمک کنند. ■

سالانه دست‌کم ۲ هزار مگاوات از نیروگاه‌های قدیمی کشور نیاز به بازسازی و نوسازی دارد که این اقدام مستلزم یک میلیارد یورو سرمایه‌گذاری است. از طرفی، تاسیس ۶ هزار مگاوات نیروگاه جدید در سال نیز باید در دستور کار قرار گیرد

یکی از چالش‌های بزرگی که در صنعت برق و حتی در صنایع دیگر با آن مواجه هستیم، این است که بخش زیادی از انرژی گازی مصرفی به شکل حرارت در حدود ۵۰۰ تا ۵۵۰ درجه‌ای از نیروگاه‌های گازی خارج می‌شود که نشان‌دهنده اتلاف حجم زیادی از انرژی است

گفت‌وگوی اختصاصی با دکتر هدایت الله خادمی

در این بخش می‌خوانیم:

- پرداخت به‌موقع مطالبات، ضامن توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر
- پیش‌بینی بی‌ثباتی بازار جهانی نفت در سال ۲۰۱۹
- تشویق به مصرف‌گرایی از سوی نظام سرمایه‌داری در جهان

معاون توسعه بخش غیردولتی ساتبا اعلام کرد

پرداخت به موقع مطالبات ضامن توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر

سید مرتضی علوی

موضوع انرژی‌های تجدیدپذیر در وزارت نیرو قدمتی دیرینه دارد، اما از شروع به کار سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق (ساتبا) که با هدف ارتقای بهره‌وری و استفاده هر چه بیشتر از منابع تجدیدپذیر تاسیس شد، مدت زمان کوتاهی می‌گذرد. در واقع، از سال ۱۳۷۵ با احداث سازمان انرژی‌های نو ایران (سانا) و سازمان بهره‌وری انرژی ایران (سابا)، وزارت نیرو در زمینه انرژی‌های تجدیدپذیر گام بزرگی را برداشت؛ اما نهایتاً در دو سال گذشته با تصمیم مجلس شورای اسلامی این دو سازمان ادغام شده و ساتبا را به وجود آورد.

ساتبا هم‌زمان رویکرد جدیدی در برنامه‌ریزی‌ها و فعالیت‌ها داشته که آشنایی با آن نقش مهمی در شناخت این سازمان و انرژی‌های تجدیدپذیر ایفا می‌کند. حال این سوال پیش می‌آید که "چه حوزه‌هایی برای سرمایه‌گذاری در بخش انرژی‌های نو وجود دارد؟" و "آیا تحریم‌ها موانعی را در جذب سرمایه‌گذار خارجی ایجاد کرده است؟" برای دریافت پاسخ مناسب این پرسش‌ها، گفت‌وگویی را با محمد تقی زعفرانچی‌زاده، معاون توسعه بخش غیردولتی ساتبا ترتیب دادیم. در این مصاحبه، زعفرانچی‌زاده ضمن پاسخ به سؤالات مذکور، راجع به انتقال وظیفه احداث نیروگاه‌ها از بخش دولتی به بخش خصوصی سخن گفته و همچنین در مورد رویکرد ساتبا در مشارکت بخش خصوصی برای توسعه انرژی‌های نو نیز توضیحاتی ارائه کرده است. آنچه در پی آمده، ماحصل این گفت‌وگوی صمیمانه است.

مقررات و دستورالعمل‌های اولیه تهیه و تدوین شد که ماحصل آن در ساتبا قابل مشاهده است. این تحول با تغییر مدیریت در سازمان و حمایت وزیر نیروی وقت، آقای مهندس چیت‌چیان به منصف ظهور رسید.

در بحث بودجه لازم برای احداث نیروگاه، نکته قابل توجه این است که این بودجه، رقمی به مراتب بیشتر از بودجه‌ای است که برای خرید برق ظرف یک سال هزینه می‌شود. مثلاً در سال‌های گذشته، نیروگاه‌های تجدیدپذیر به ازای هر کیلووات ظرفیت حدود دو هزار یورو هزینه داشتند؛ ولی در همان زمان بودجه خرید برق از این نیروگاه‌ها در طول یک سال، شاید به یک‌پنجم این رقم هم نمی‌رسید. همچنین در روش قبلی، دولت باید یکجا بودجه را برای احداث نیروگاه پرداخت می‌کرد؛ ولی با رویکرد کنونی، دولت به تدریج این مبلغ را پرداخت می‌کند به این معنی که گویا از بخش خصوصی وام گرفته است. وظیفه دولت نیز، ایجاد یک مسیر امن برای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی است تا بتوانند با یک برنامه‌ریزی اصولی به اهداف بلندمدت خود دست یابند.

نتیجه اقدام ساتبا در تغییر آگهانه رویکرد، موجب رشد ۳۵ درصدی در سال ۹۵ و ۷۰ درصدی در سال ۹۶ شد. گرچه در سال ۹۷، به دلیل نوسانات نرخ ارز مشکلاتی پیش آمد؛ اما نهایتاً این تغییر هوشمندانه رویکرد، اقدامی موثر و کارآمد بود.

چه چالش‌هایی در زمینه ایجاد زیرساخت‌ها وجود دارد و تاکنون چه راهکارهایی را برای حل آن‌ها به کار برده‌اید؟

تهیه و تدوین آیین‌نامه اجرایی ماده ۶۱ قانون اصلاح الگوی مصرف انرژی و تصویب آن توسط هیات وزیران، به‌مثابه هموار کردن بخش عمده‌ای از مسیر سنگلاخی مشکلات بود. تغییر رویکرد با حل چند چالش اساسی و مهم همراه شد. اولین چالش مربوط به تعدد تصمیم‌گیری در بخش انرژی‌های تجدیدپذیر می‌شود. در وزارت نیرو شاهد تصمیم‌گیری‌های فراوان بودیم که با تاسیس نهاد ساتبا و ایجاد یک مدیریت واحد، این چالش به‌خوبی مرتفع شد. مشکل دوم نیز مربوط به نرخ غیرمنطقی خرید برق بود. در گذشته،

تغییر رویکرد ساتبا از دولتی به خصوصی چگونه شکل گرفت و تاکنون چه نتایجی داشته است؟

در گذشته، رویکرد وزارت نیرو در بحث انرژی‌های نو، بیشتر بر این مبنا بود که تاسیساتی به‌صورت آزمایشی یا پایلوت با بودجه دولت و توسط شرکت‌های دولتی احداث شود. به‌عنوان مثال؛ نیروگاهی بادی در شهرستان بینالود احداث شد که سازمان انرژی‌های نو امور اجرایی آن را بر عهده داشت. این دارایی متعلق به دولت بود و باید از آن نگهداری و بهره‌برداری نیز می‌کرد؛ در نتیجه، به‌مرور زمان بر دارایی‌های دولت در این بخش افزوده شد. نیروگاه‌های بادی منجیل و زمین‌گرمایی مشکین‌شهر، از جمله این دارایی‌های دولتی هستند. در این مقطع، کار اصلی نهاد انرژی تجدیدپذیر؛ احداث، نگهداری و بهره‌برداری از تاسیسات انرژی‌های تجدیدپذیر بود. بخش خصوصی هم نقشی جز پیمانکاری نداشت که با مناقصه انتخاب می‌شد و نتیجه آن، احداث ۱۰۰ الی ۱۲۰ مگاوات نیروگاه طی ۱۵ سال است؛ اما در چند سال اخیر در کنار این اقدامات، فعالیت‌های جانبی با موضوع خصوصی‌سازی و اینکه چگونه موتور توسعه را به بخش خصوصی بسپاریم در داخل سانا شکل گرفت.

در این مسیر، نمونه‌هایی هم در کشورهای خارجی داشتیم و از مکانیزم حمایتی جهانی برای تزریق برق به شبکه سراسری الگوبرداری کردیم که خرید تضمینی برق یا **tariff in feed** نام دارد. سازوکار این رویکرد نیز، دعوت از بخش خصوصی برای احداث نیروگاه با هزینه و سرمایه شخصی بود که در قبال آن، دولت متعهد به خرید محصول این نیروگاه‌ها با نرخ منطقی و معقول می‌شد. این نرخ به‌گونه‌ای تعیین و پرداخت می‌شود که شرکت خصوصی بتواند همچنان به کسب‌وکار خود ادامه دهد. مزیت این رویکرد در این است که کشور را صاحب نیروگاه کرده و سیاست‌های کلی نظام در جهت کوچک‌سازی دولت نیز به ثمر می‌نشیند.

چنین سازوکاری، مهم‌ترین دستاورد سانا بود که در اواخر عمر این سازمان و قبل از ادغام با سابا شروع شد و در ساتبا شکل گرفت و بدین ترتیب قوانین،

اکنون در کشور حدود ۶۷۰ مگاوات نیروگاه تجدیدپذیر داریم که حدوداً ۳۰۰ مگاوات آن را انرژی خورشیدی و مابقی را عمدتاً انرژی باد و دیگر انرژی‌ها تشکیل می‌دهد

نرخ ارز را داریم، این کاهش به چشم نمی‌آید. هرچه نیروگاه کوچک‌تر باشد هزینه احداث آن بالاتر می‌رود. هزینه تمام‌شده برای احداث یک کیلووات نیروگاه خورشیدی خانگی از ۶۰۰ تا ۷۵۰ یورو متغیر است.

چه حوزه‌هایی برای سرمایه‌گذاری در بخش انرژی‌های نو وجود دارد؟

برای سرمایه‌گذاری در بخش انرژی‌های نو، در واقع حوزه جامانده‌ای نداریم، ولی حجم کل نیروگاه‌هایمان اندک است. اکنون در کشور حدود ۶۷۰ مگاوات نیروگاه تجدیدپذیر داریم که حدوداً ۳۰۰ مگاوات آن را انرژی خورشیدی و مابقی را عمدتاً انرژی باد و دیگر انرژی‌ها تشکیل می‌دهد. حجم کم این نیروگاه‌ها فاکتوری است که شایسته کشوری همچون ایران که پتانسیل بالایی در زمینه انرژی‌های نو دارد؛ نیست، بنابراین می‌توان این‌طور بیان کرد که در بخش نیروگاهی هنوز جای زیادی برای سرمایه‌گذاری وجود دارد. **با وجود منبعی همچون آفتاب فراوان در کشور، چرا در توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر از کشورهای همسایه عقب مانده‌ایم؟ چه تمهیداتی برای جبران این عقب‌ماندگی در نظر گرفته شده است؟**

تنها داشتن پتانسیل کافی نیست؛ بلکه عزم و اراده ملی، تخصیص بودجه و همکاری‌های دولتی نیز از آیت‌های ضروری برای رقابت موفق در منطقه است و تا زمانی که به این فاکتورها دسترسی نداشته باشیم، طبیعی است که در زمینه انرژی‌های نو امکان رقابت با کشورهای پیشرفته و حتی کشور ترکیه در منطقه وجود ندارد.

آیا تحریم‌ها موانعی را در جذب سرمایه‌گذار خارجی ایجاد کرده است؟

تحریم‌ها و افزایش نرخ ارز دو مقوله جدا از هم هستند. بیشترین صدمه را از افزایش نرخ ارز خوردیم؛ چون قراردادهای فروش برق سرمایه‌گذاران ریالی است و ما قرارداد ارزی با هیچ‌جا نبسته‌ایم و حتی نماینده‌های شرکت‌های خارجی نیز دارای قرارداد ریالی هستند، این موضوع باعث می‌شود که شرکت‌های خارجی به‌هنگام تبدیل ریال به یورو، با کاهش شدید رقم ارز دریافتی مواجه شوند. در نتیجه برخی از این شرکت‌ها، احداث نیروگاه‌های بعدی‌شان را در ایران متوقف کرده‌اند. مساله تحریم‌ها نیز موجب شده که سرمایه‌گذاران خارجی در انتقال پول و سرمایه به ایران دچار مشکل شوند. امیدواریم گشایشی در این امور حاصل شده و این موانع رفع شوند.

و سخن آخر...

به‌عنوان یک سرباز، از مسئولان ذی‌ربط درخواست دارم تا مراقب نهال رو به رشد انرژی‌های تجدیدپذیر باشند. این نهال نازک، تاب سختی‌ها و نامالایمات را ندارد. بیشترین آسیبی که به این حوزه وارد می‌شود، ناشی از عدم دریافت به‌موقع بودجه است. از مسئولان تصمیم‌گیر برای بودجه خواهشمندم که ما را در تداوم مسیر توسعه و پیشرفت یاری دهند. ■

بدون توجه به هزینه‌های سرمایه‌گذاری و میزان تولید برق هریک از انواع نیروگاه‌ها، یک نرخ واحد برای خرید برق در نظر گرفته می‌شود؛ اما با تصویب آیین‌نامه فوق، برای اولین بار به این موضوع رسیدگی شد و نرخ‌ها براساس آیین‌نامه مصوب، به‌صورت متفاوت برای هر تکنولوژی تعیین و اعلام شد. در بحث تامین منابع مالی نیز، دچار معضلات فراوان بودیم چون از بودجه عمومی سهمی برای بخش انرژی‌های تجدیدپذیر در نظر گرفته نشده بود. برای حل این چالش نیز، پیشنهادی به مجلس داده شد که بر اساس آن، قرار شد تا از هزینه برق مصرف‌کنندگان، رقمی به ساتبا برای خرید برق از نیروگاه‌ها پرداخت شود که خوشبختانه این طرح در مجلس شورای اسلامی تصویب شده و به ساتبا منبعی برای خرید برق اختصاص داده شد. تمام سعی ما بر این بوده که اعتماد لازم را در سرمایه‌گذاران ایجاد کنیم و در سررسید مورد نظر، مبالغ را پرداخت کنیم. این بودجه در حقیقت باید مانند خون در کالبد توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر جریان داشته باشد.

طرح مشارکت بخش خصوصی در تولید برق از چه زمانی کلید خورد و در حال حاضر در چه مرحله‌ای است؟

اجرای این طرح در مناطق محروم باعث ایجاد کسب‌وکار شده است. به‌عنوان مثال؛ بخش خصوصی یک نیروگاه ۱۰ مگاواتی در زاهدان ساخته که در حال بهره‌برداری است. بشرویه، همدان، یزد، قم، اصفهان و شیراز نیز از شهرهایی هستند که این طرح در آن‌ها انجام شده است. مزیت مهم سیستم‌های تجدیدپذیر، پراکندگی و پخش بودن آن‌ها در سراسر کشور است که موجب می‌شود نقاط بیشتری از کشور از انرژی‌های نو بهره‌مند شوند. طرح مذکور در سال ۱۳۸۴ کلید خورد و در همان سال نیز کمیسیون اصل ۹۰ مجلس، وزارت نیرو را مکلف به بررسی و اجرای آن کرد. این وزارتخانه نیز از همان موقع شروع به تهیه آیین‌نامه و دستورالعمل‌هایی برای اجرای طرح کرد که به این ترتیب، اولین قراردادها در سال ۱۳۸۵ بسته شد. از سال ۱۳۹۴ به بعد نیز، شاهد رشد بیشتر آن‌ها هستیم، هرچند به‌دلیل مشکلات ناشی از تحریم در سال جاری، نتوانستیم به رشد مورد نظر برسیم، اما خوشبختانه مشکلات اصلی حل شده است.

پنل‌های خورشیدی که در پشت‌بام منازل نصب می‌شوند وارداتی هستند یا تولید داخلی؟ هزینه ساخت و نصب این پنل‌ها چقدر است؟

اصولاً به بخش خصوصی تکلیف نمی‌کنیم که این تجهیزات را از داخل یا خارج تهیه کنند؛ اما از آنجایی که تا سال گذشته سازنده داخلی قابل توجهی نداشتیم، بخش خصوصی این تجهیزات را وارد می‌کرد. خوشبختانه از سال گذشته، خط تولید داخلی راه‌اندازی شده و تاکنون نیز گسترش خوبی یافته است. نرخ خرید تاسیسات انرژی‌های تجدیدپذیر، مخصوصاً انرژی خورشیدی، در جهان به‌سرعت رو به کاهش است و در ایران نیز، این رقم از نظر ارزی کاهش یافته است؛ اما چون در کشور مشکلات مربوط به صعود

نرخ خرید تاسیسات انرژی‌های تجدیدپذیر مخصوصاً انرژی خورشیدی، در جهان به‌سرعت رو به کاهش است و در ایران نیز این رقم از نظر ارزی کاهش یافته است؛ اما چون در کشور مشکلات مربوط به صعود نرخ ارز را داریم، این کاهش به چشم نمی‌آید

پیش‌بینی بی‌ثباتی بازار جهانی نفت در سال ۲۰۱۹

دکتر احمد شاهوی

دلار قیمت داشته باشد که می‌تواند کف و سقف قیمت مورد انتظار برای نفت باشد. همچنین میانگین قیمتی نظرسنجی بلومبرگ از موسسات و بانک‌های سرمایه‌گذاری برای نفت در سال ۲۰۱۹ نیز، روی ۷۰ دلار در هر بشکه قرار داشته است؛ اما رقمی که برای میانگین قیمت نفت‌خام برنت در سال جدید میلادی در نظرسنجی یک ماه قبل وال‌استریت ژورنال از ۱۳ بانک سرمایه‌گذاری به دست آمده بود، ۷۷ دلار بر بشکه بوده است.

در نظرسنجی اخیر، همچنین این انتظار مطرح شده که شاخص نفت‌خام آمریکا در سال جدید میلادی به‌طور میانگین ۶۳ دلار بر بشکه قیمت داشته باشد. این رقم در نظرسنجی ماه نوامبر ۲۰۱۸ روی ۷۰ دلار بر بشکه قرار داشت. از مهم‌ترین عواملی که باعث کاهش قیمت‌های پیش‌بینی شده برای سال جدید در میان این بانک‌ها شده است، می‌توان به نگرانی از کند شدن رشد تقاضای نفت خام و بازگشت مازاد عرضه به بازار اشاره کرد. این نگرانی‌ها باعث شده تا میانگین قیمت نفت برای سال جدید میلادی کمتر از ۷۰ دلار بر بشکه پیش‌بینی شود در صورتی که تنها سه‌ماه پیش از این و با رسیدن قیمت نفت به بیش از ۸۶ دلار بر بشکه، بسیاری از کارشناسان احتمال بازگشت نفت ۱۰۰ دلاری تا چند ماه آینده را مطرح کرده بودند. با این حساب، شرایط آن‌طور که کارشناسان پیش‌بینی کرده بودند پیش‌نرفته است چون کشورهای تولیدکننده نفت‌خام به جای استفاده از نفت ۱۰۰ دلاری، به دنبال تثبیت قیمت‌ها در محدوده ۷۰ دلار در سال جدید میلادی هستند.

به‌طور کلی قیمت‌های پیش‌بینی شده برای ۲۰۱۹ از آخرین قیمت نفت در معاملات، در سطح بالاتری قرار دارند با این حال چند عامل ژئوپلیتیک و اقتصادی در بازار وجود دارد که می‌تواند قیمت‌ها را به کمتر از سطوح پیش‌بینی شده یا بالاتر از آن‌ها سوق دهد. چگونگی ادامه تحریم‌ها علیه ایران و میزان اثرگذاری آن بر وضعیت عرضه نفت‌خام از سمت کشورمان از مهم‌ترین عوامل اثرگذار بر بازار است که کارشناسان به آن اشاره می‌کنند. دیگر موارد اثرگذار بر بازار، میزان تولید نفت در ونزوئلا، سیاست تولیدی اوپک، روند تولید نفت در آمریکا و جنگ تجاری میان ابرقدرت‌های اقتصادی است. به عقیده بسیاری از کارشناسان از جمله نیک باتلر، ستون‌نویس فایننشیل تایمز، ایران می‌تواند اولین و فوری‌ترین عامل اثرگذار بر قیمت‌ها در بازار نفت باشد. این ادعا از این جهت مطرح می‌شود که هنوز مشخص نیست با پایان یافتن مهلت ۱۸۰ روزه معافیت خریداران نفت‌خام ایران از تحریم‌ها، دولت آمریکا به تمدید معافیت‌ها اقدام خواهد کرد یا خیر. برای میزان اثرگذاری صادرات نفت‌خام ایران بر بازار، کافی است این نکته را در نظر بگیریم که در ماه اکتبر، یکی از مهم‌ترین عوامل رشد قیمت نفت تا بالاترین سطح در چهارسال گذشته، نگرانی از صفر شدن صادرات نفت‌خام ایران تا ضرب‌الاجل ۴ نوامبر بود؛ اما با عقب‌نشینی دولت ترامپ از

علی‌رغم کاهش سهم نفت و گاز از کل مصارف انرژی جهان در ۱۰ سال اخیر، همچنان این دو ماده از مهم‌ترین منابع انرژی جهان به‌شمار می‌روند؛ به‌طوری‌که مطابق آمارهای بین‌المللی، بیش از ۵۷ درصد مصارف انرژی اولیه جهان را این دو ماده تشکیل می‌دهند. در سال ۲۰۱۶، ذخایر نفت اثبات شده دنیا در مجموع یک‌هزار و ۷۶۰ میلیارد بشکه بوده و کشور ونزوئلا با داشتن ۱۸ درصد از این ذخایر، مقام اول بزرگ‌ترین دارنده ذخایر نفت جهان را به خود اختصاص داده است. عربستان با ۱۶ درصد، کانادا با ۱۰ درصد و ایران با ۹ درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارند. نسبت ذخایر به تولید نشان می‌دهد که با تولید در سطح کنونی و در صورت افت نکردن فشار در سال‌های آتی، ذخایر اثبات شده کنونی مدت زیادی دوام نخواهند داشت. قیمت نفت و پیش‌بینی آن نیز، همواره یکی از تاثیرگذارترین شاخص‌ها در اقتصاد ایران بوده است. بازارهای مختلف از جمله مسکن، بورس و خودرو خصوصاً در زمینه تامین مالی، وابستگی غیرمستقیمی به بازار نفت دارند، بنابراین تا زمانی که قیمت نفت بالا باشد، این بازارها رونق خواهند داشت؛ اما چنانچه قیمت نفت پایین باشد، این بازارها که بسیاری از صنایع را به‌عنوان صنایع وابسته با خود یدک می‌کشند، تامین مالی نخواهند شد و در نتیجه صنایع وابسته به آن‌ها نیز راکد باقی خواهد ماند. بسیاری از صنایع از جمله میعانات گازی یا محصولات پتروشیمی، زیرمجموعه بازار نفت هستند که بالا رفتن قیمت نفت می‌تواند ارزش محصولات این شرکت‌ها را به‌مقدار زیادی افزایش دهد. در این میان؛ به کمک پیش‌بینی درست قیمت نفت، نه‌تنها بازار ایران، بلکه شاخص‌های بسیاری از اقتصادهای جهان را می‌توان پیش‌بینی کرد. گرچه ممکن است این روند در سال‌های آینده کمی تغییر کند، اما وابستگی به نفت در حال حاضر وجود دارد و یکی از مهم‌ترین و تاثیرگذارترین عوامل در پیش‌بینی‌های مالی و اقتصادی بسیاری از کشورها است.

براساس نظرسنجی رویترز، تحلیلگران نگاهی منفی به قیمت نفت در سال ۲۰۱۹ دارند. ۳۲ اقتصاددان و تحلیلگر پیش‌بینی کرده‌اند که قیمت متوسط هر بشکه نفت برنت در سال ۲۰۱۹ به ۶۹ دلار و ۱۳ سنت برسد که بیش از ۵ دلار کمتر از رقم پیش‌بینی شده در اکتبر ۲۰۱۸ است. متوسط قیمت هر بشکه نفت برنت در سال ۲۰۱۸ میلادی، ۷۱ دلار و ۷۶ سنت بود.

عملکرد نامناسب بازار نفت در پی نگرانی‌هایی که نسبت به رشد تقاضا و بازگشت مازاد عرضه در سال جدید میلادی وجود دارد، باعث شده تا تازه‌ترین پیش‌بینی‌های بانک‌ها و موسسات مالی نیز از قیمت نفت در سال ۲۰۱۹ شکلی کاهشی به خود بگیرد. براساس یک نظرسنجی که وال‌استریت ژورنال از بانک‌ها و موسسات مالی انجام داده، این انتظار وجود دارد که هر بشکه نفت‌خام برنت در سال جدید میلادی به‌طور میانگین بین ۶۸ تا ۷۳

یکی از نقاط قابل اتکالی بازار نفت در سال جدید میلادی، توافق ۶ ماهه کشورهای عضو و غیرعضو اوپک برای کاهش روزانه ۱/۲ میلیون بشکه از تولیداتشان است. این توافق به همان اندازه که امیدوارکننده است، ناامیدکننده نیز هست؛ زیرا بسیاری از ناظران بازار از جمله اوپک، آن را برای حذف مازاد عرضه از بازار کافی نمی‌دانند

آخرین گزارش خود، میزان رشد تقاضای جهانی نفت خام را بدون ایجاد هیچ تغییری نسبت به پیش‌بینی قبلی، ۱/۴ میلیون بشکه در روز اعلام کرد. این سازمان در عین حال این چشم‌انداز را مطرح می‌کند که تقاضا در قیمت‌های پایین نفت، رشد بیشتری داشته باشد. طبق انتظار این سازمان، مجموع رشد تقاضای کشورهای توسعه‌یافته در سال ۲۰۱۸، باید چیزی حدود ۳۸۰ هزار بشکه در روز بوده باشد. این میزان برای سال ۲۰۱۹ با رقم ۲۹۰ هزار بشکه در روز پیش‌بینی شده است. همچنین طبق پیش‌بینی آژانس بین‌المللی انرژی، رشد تقاضای چین

همچنان ادامه خواهد داشت و برخی دیگر از کشورهای در حال رشد نیز، با افزایش تقاضای روزانه نفت خام همراه خواهند بود. طبق انتظار آژانس، رشد تقاضای کشورهای در حال توسعه در سال ۲۰۱۸ حدود ۸۹۵ هزار بشکه در روز بوده که در سال ۲۰۱۹ به ۱/۱ میلیون بشکه در روز افزایش پیدا می‌کند. چین و هند، مانند همیشه موتور محرک رشد تقاضا از سمت کشورهای در حال توسعه به‌شمار می‌روند؛ بنابراین بازار نفت در صورت بروز رکود اقتصادی، در سال ۲۰۱۹ بسیار مشابه سال ۲۰۱۸ خواهد بود؛ بی‌ثبات، دوره‌ای و غیر قابل پیش‌بینی. ■

ادعای صفر کردن خرید نفت ایران از سمت مشتریان و در عوض، اعطای معافیت ۶ ماهه از تحریم‌های نفتی، نگرانی از مزاد عرضه، باعث فشار به قیمت‌ها شد. بانلر عقیده دارد: با توجه به اینکه ایران پیش از اعمال تحریم‌ها روزانه حدود ۲/۷ میلیون بشکه صادرات نفت خام و میعانات گازی داشته و طی ماه‌های گذشته نیز با وجود بازگشت کامل تحریم‌ها، صادراتش به بازار جهانی جریان داشته، یافتن راهکاری برای حل و فصل تحریم‌ها می‌تواند به معنای افزایش صادرات نفت خام سومین تولیدکننده بزرگ اوپک به بازار باشد. پیام این اتفاق، فشار به قیمت‌ها است.

در روی دیگر ماجرا، معافیت هشت خریدار اصلی نفت خام ایران از تحریم‌های نفتی قرار دارد. این معافیت‌ها طبق برآوردهای موجود می‌تواند صدور حدود یک میلیون بشکه نفت خام ایران به بازار را تضمین کند. نویسنده فاینشیل تایمز عقیده دارد که اگر آمریکا قصد داشته باشد در سال جدید با فشار حداکثری، فروش نفت ایران را صفر کند، بازار باید در انتظار رشد قیمتی ۲۰ دلاری یا بیشتر باشد. بانلر در حالی این میزان رشد قیمت بر اثر فشار تحریم‌های نفتی آمریکا علیه ایران را غیرممکن نمی‌داند که تاکید می‌کند: هیچ عامل دیگری در بازار نفت تا این میزان اثرگذاری بالقوه و قاطعانه‌ای در کوتاه‌مدت ندارد؛ به همین جهت می‌توان گفت که ایران، یکی از مهم‌ترین عواملی است که می‌تواند قیمت‌ها را در سال جدید میلادی به سمت افت یا رشد هدایت کند.

یکی از نقاط قابل اتکای بازار نفت در سال جدید میلادی، توافق ۶ ماهه کشورهای عضو و غیرعضو اوپک برای کاهش روزانه ۱/۲ میلیون بشکه از تولیداتشان است. این توافق به همان اندازه که امیدوارکننده است، ناامیدکننده نیز هست؛ زیرا بسیاری از ناظران بازار از جمله اوپک، آن را برای حذف مزاد عرضه از بازار کافی نمی‌دانند. به همین علت، بحث کاهش بیشتر تولیدات در نیمه دوم سال ۲۰۱۹ مطرح شد تا طی آن، تعادل بازار و حفظ قیمت‌ها تضمین شود. در کنار تصمیم اوپک برای کاهش تولید، قطع تولید ۳۲۵ هزار بشکه نفت در روز از سمت کانادا نیز، می‌تواند به کاهش عرضه کمک کند. در حال حاضر مخازن نگهداری نفت خام در کانادا پر شده‌اند؛ چراکه زیرساخت‌های لازم برای انتقال نفت تولیدی وجود ندارد و به همین دلیل تولید نفت در این منطقه تا سقف ۳۲۵ هزار بشکه در روز کاهش خواهد یافت. عربستان و روسیه از ماه ژوئن، یعنی پیش از آغاز تحریم‌های نفتی ایران، به درخواست آمریکا تولید روزانه خود را افزایش دادند و به رکوردهایی تاریخی رساندند تا افت احتمالی عرضه نفت خام ایران را پوشش دهند. با این حال، معافیت‌های اعطا شده از سمت آمریکا و تجربه ایران در دور زدن تحریم‌ها باعث شد تا صادرات نفت خام ایران به بازار جهانی، بیش از آنچه انتظار می‌رفت ادامه پیدا کند و این دو کشور برای کاهش تولید در نیمه نخست ۲۰۱۹ توافق کنند.

در کنار موضوعات یاد شده، شرایط اقتصادی دنیا نیز می‌تواند اثری تعیین‌کننده بر آینده قیمت نفت داشته باشد. به گزارش وال‌استریت ژورنال، تحلیلگران عقیده دارند که رشد اقتصادی در اوایل ۲۰۱۹ قوی خواهد بود و از رشد تقاضای نفت خام حمایت خواهد کرد. با این حال، آن‌طور که پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد، این رشد در نیمه دوم سال کاهش خواهد یافت. در این میان، بزرگ‌ترین ریسک اقتصادی که وجود دارد، تبدیل شدن رویارویی تعرفه‌ای چین و آمریکا به یک جنگ تمام‌عیار اقتصادی است که می‌تواند رشد اقتصادی چین و آمریکا را به‌عنوان دو مصرف‌کننده بزرگ نفت خام، با تهدید مواجه سازد. به این ترتیب، کند شدن رشد اقتصادی چین به‌عنوان موتور محرک تقاضای نفت خام در آسیا، نتیجه‌ای جز کاهش تقاضای نفت خام در سال ۲۰۱۹ نخواهد داشت. نگرانی از کند شدن رشد تقاضای جهانی نفت خام در حالی وجود دارد که آژانس بین‌المللی انرژی در

نایب رییس هیات مدیره سندیکای صنعت برق تاکید کرد

سنگینی خود تحریمی ها بر شانه های اقتصاد کشور

عباس فغانی (معارف)

صنعت برق، هشت برابر متوسط صنایع دیگر، امکان ایجاد ارزش افزوده دارد. آمارهای مربوط به صادرات غیرنفتی نیز نشان از توان بالای صنعت برق در بخش های مختلف صادراتی از جمله تجهیزات، خدمات و توزیع دارد. نکته مهمی که در این میان وجود دارد به موضوع رویکرد خام فروشی در صادرات نفتی و غیرنفتی مربوط می شود. کارشناسان معتقدند؛ برای مقابله با خام فروشی لازم است که توجه بیشتری به صنایع با ارزش افزوده بالا مثل صنعت برق باید داشت. پیام باقری، نایب رییس هیات مدیره سندیکای صنعت برق در این رابطه می گوید: «انرژی، محور توسعه است، ولی متأسفانه در اختیار صناعی قرار می گیرد که مواد خام صادر می کنند. بیشترین مشکل نیز قیمت پایین انرژی در کشور است که موجب می شود تا صنایع به جای ایجاد ارزش افزوده، به خام فروشی روی بیاورند و آمار صادرات مواد خام نیز به عنوان یک موفقیت، در تراز تجاری کشور ثبت می شود.» همچنین وی که نایب رییس هیات مدیره فدراسیون صادرات انرژی و عضو هیات نمایندگان اتاق بازرگانی ایران است، از احتمال وقوع خاموشی های بیشتر در تابستان سال آینده خبر داد. آنچه در ادامه می آید، مشروح مصاحبه اختصاصی «دنیای سرمایه گذاری» با وی است.

شرکتها به دنبال حفظ منافع اعضا و استیفای حقوق صنفی آنها است و در قالب یک فدراسیون مدیریت می شود و در راستای دستیابی به هدف ساماندهی تشکلهای اتاق بازرگانی، به دنبال تبدیل آن به فدراسیون صنعت برق هستیم. جالب است بدانید که در ارزیابی تشکلهای اتاق بازرگانی ایران، مبتنی بر شاخص های مختلف، سندیکای صنعت برق در میان بیش از ۲۰۰ تشکل عضو در سال جاری، مقام اول را به خود اختصاص داده و ضمناً با کسب عنوان تشکل نمونه صادراتی در چهار دوره متوالی به عنوان پرچمدار حوزه صادرات خدمات فنی و مهندسی شناخته شده است.

میزان تولید برق در کشور و نیاز بازار مصرف چقدر است؟ هم اکنون واردات و صادرات برق ایران به کدام کشورها انجام می شود؟

در دنیا از صنعت برق به عنوان یک صنعت استراتژیک یاد می شود و این صنعت زیربنایی، مقدم بر هر صنعت دیگر و محور توسعه است. در ابتدای انقلاب اسلامی با صنعت برقی روبه رو بودیم که در تمام حوزه های تامین، تجهیزات و خدمات پیمانکاری، صدرصد وابسته به کشورهای اروپایی بود و امروزه با افتخار اعلام می کنم که بعد از گذر از شرایط سخت در چهارده اخیر، صنعت برق نسبت به صنایع دیگر یک صنعت پیشرو به شمار آمده و با تفاوت معناداری جایگاه نخست صدور خدمات فنی و مهندسی را به دست آورده است. در حوزه تولید کالا با ظرفیتهای متنابهی روبه رو هستیم و استانداردهای موجود با استانداردهای اروپایی برابری می کند. همچنین در حال حاضر ظرفیت تولید از ۸۰ هزار مگاوات عبور کرده است و از منظر ظرفیت نصب شده، رتبه اول منطقه و رتبه چهاردهم دنیا در اختیار صنعت برق ایران است. صادرات نیز عمدتاً در سه بخش تجهیزات، خدمات فنی و مهندسی و انرژی برق رخ می دهد. اکنون صادرات انرژی برق ما به کشورهای پاکستان، افغانستان، ترکیه و عراق است. بیشترین میزان صادرات مربوط به عراق است (حدود ۱۰۰۰ مگاوات) و از ترکمنستان واردات برق داریم. با آذربایجان و ارمنستان هم تبادل برق داریم، اما متأسفانه صادرات در حوزه انرژی برق رقم قابل توجهی نیست و در بهترین حالت ۱۴۰۰ مگاوات است و این رقم برای واردات بین ۶۰۰ تا ۷۰۰ مگاوات می باشد؛ یعنی مجموع تبادل انرژی برق در حدود ۲۰۰۰ مگاوات است.

در خصوص اهداف ایجاد سندیکای صنعت برق بفرمایید و در مورد خدمات ارائه شده توسط این سندیکا به شرکتهای عضو توضیح دهید؟

بیش از دو دهه از آغاز فعالیت سندیکای صنعت برق می گذرد. در ابتدای فعالیت، تعداد کمی از شرکتهای صنعت برق عضو این سندیکا بودند و امروز با کمال افتخار ۵۴۰ شرکت صنعت برق عضو این تشکل هستند. حوزه های تحت پوشش سندیکا شامل بخش های مختلف توزیع، انتقال و تولید انرژی برق است. همچنین شرکتهای عضو در زمینه مشاوره، پیمانکاری، مهندسی، طراحی و ساخت فعالیت می کنند. این سندیکا از طریق ایجاد هم افزایی بین

لازم به ذکر است؛ علی‌رغم درخواست کشورهای همسایه مانند پاکستان برای واردات بیشتر برق از ایران، به دلیل وجود برخی از مشکلات به این مهم دست نیافته‌ایم؛ در صورتی که براساس برنامه ششم توسعه، قانونگذار دولت را موظف و مکلف کرده تا پایان این برنامه، کشور ایران به قطب برق منطقه (هاب منطقه) تبدیل شود. قطب برق منطقه به معنای مدیریت شبکه برق کشورهای همسایه و فراتر از آن است. در سطح وسیع‌تر؛ کشورهایی مثل سوریه، لبنان، هندوستان، عمان و امارات خواهان برق ایران هستند و حتی اروپا نیز درخواست برق‌رسانی از مسیر گرجستان یا اوکراین به اروپا را دارد که البته امری میسر و شدنی است. لازمه این مهم، ترغیب و وارد کردن بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری است که در همین راستا ضرورت حمایت‌ها و پشتیبانی‌های لازم از جانب دولت احساس می‌شود.

مهم‌ترین چالش‌های ورود بخش خصوصی یا جذب سرمایه‌گذار خارجی به حوزه صنعت برق چیست؟

مهم‌ترین دغدغه سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی؛ تضمین بازپرداخت سرمایه و مطلوب بودن نرخ بازگشت سرمایه است. این نرخ در حوزه انرژی بسیار مناسب است و مشکلی از این بابت وجود ندارد، به‌ویژه در حوزه نفت و گاز این موضوع به‌وضوح قابل مشاهده است؛ اما مشکل اساسی، تضمین سرمایه‌گذاری است. یکی از بخش‌های قابل سرمایه‌گذاری صنعت برق، احداث نیروگاه به منظور صادرات برق است که نرخ بازگشت سرمایه خوبی هم دارد. برای احداث نیروگاه، نیاز به خوراک گازی داریم که باید از وزارت نفت تهیه کنیم. به دلیل اختلاف نظر این وزارتخانه با وزارت نیرو، گاز در اختیار نیروگاه قرار داده نمی‌شود. در دنیا، روش تبدیل گاز به برق *gas to wire* یکی از متداول‌ترین روش‌های تولید و صادرات برق است که از نظر اقتصادی نیز صرفه‌مناسبی دارد؛ اما به دلیل اختلاف با وزارت نفت که گاز را به قیمت صادرات عرضه می‌کند و همچنین از آنجایی که این نرخ، یک نرخ توجیه‌پذیر برای احداث نیروگاه نیست؛ این مهم صورت نگرفته است. در حال حاضر چرخ صنعت برق قفل شده و سرمایه‌گذاری‌های جدید نیز به‌کندی پیش می‌رود.

آیا سال آینده هم مثل امسال در فصل تابستان و در ایام پیک مصرف شاهد خاموشی‌های برنامه‌ریزی شده خواهیم بود؟

ابتدا باید بگویم که میزان مصرف برق کشور دو و نیم تا سه برابر استانداردهای جهانی است و ما کشوری مصرف‌گرا خصوصا در بخش انرژی به دلیل وجود یارانه‌های این بخش هستیم. ریشه این مصرف‌گرایی، مقوله‌ای فرهنگی است و وفور منابع انرژی هم دلیل دیگری برای اثبات این موضوع است. نکته دیگر آنکه، ایران کشوری در حال توسعه است و میزان رشد تقاضای سالانه برق در آن حدود ۷ درصد می‌باشد. به این معنا که سالانه باید ۷ درصد به ظرفیت تولید کشور در این بخش اضافه کنیم تا بتوان تقاضای موجود را پوشش داد. این عدد در کشورهای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی یک درصد است که توانسته‌اند با کنترل منابع، به‌ویژه در بخش تقاضا و حرکت به سمت انرژی‌های تجدیدپذیر، مدیریت درستی را اعمال کنند. در ایران برای پوشش میزان افزایش ۷ درصدی تقاضا باید سالانه ۵ هزار مگاوات ظرفیت جدید نیروگاهی به شبکه برق اضافه کنیم؛ اما وقتی منابع کافی برای تولید این میزان برق را در اختیار نداریم، قطعا با مشکل خاموشی مواجه خواهیم شد. نرخ بالای ایجاد ظرفیت نیازمند سرمایه‌گذاری کلانی است که با در نظر گرفتن مجموع هزینه‌های احداث شبکه‌های انتقال، حدود ۴ تا ۵ میلیارد یورو می‌شود. از سوی دیگر در مجلس هفتم، مطابق با طرح تثبیت قیمت‌ها، مصوب شد تا قیمت حامل‌های انرژی نیز ثابت بماند که بزرگ‌ترین صدمه را بر پیکره صنعت برق وارد کرد؛ چراکه در این مصوبه، نرخ رشد تورم در صنعت برق دیده نشد. برق هم کالایی است که قیمت آن متناسب با رشد تورم، بالا می‌رود. تثبیت قیمت به این معنا است که اختلاف قیمت تکلیفی و قیمت تمام شده محصول

باید از منبع دیگری مثل درآمدهای نفتی تامین شود؛ اما با اجرای دور اول تحریم‌ها، این درآمد نفتی متوقف و مشکل نمایان شد. وزارت نیرو برای آن که در سال آینده با مشکل کمبود برق و خاموشی‌های برنامه‌ریزی شده مواجه نشود برنامه‌ای با عنوان «۰۹۸» تبیین کرد به این معنا که در سال ۱۳۹۸ میزان خاموشی باید صفر باشد. برای تحقق این مساله باید به نسبت تابستان گذشته حدود ۸ هزار مگاوات برق اضافه تامین کنیم که طبق برنامه‌ریزی امسال، ۵ هزار مگاوات از طریق احداث نیروگاه جدید و ۳ هزار مگاوات به‌واسطه پیک‌زایی یا مدیریت مصرف تامین می‌شود. پر واضح است که اگر منابع در اختیار نباشد و نتوانیم این مقدار را تامین کنیم، حتماً در سال آینده معضل خاموشی‌ها را خواهیم داشت. مشکل اصلی صنعت برق، نبود منابع مالی است. **سندیکا چه تمهیداتی برای حمایت از اعضای خود در نظر گرفته است؟**

شرایط اقتصادی کنونی کشور، صنعت برق را دچار رکود و بیکاری کرده است. مشکلات فعلی این صنعت هم دربرگیرنده دو بخش مطالبات و رکود است که بخش دوم، چون آثار سوء بیشتری دارد بسیار حائز اهمیت است. مهم‌ترین معضل رکود نیز، بیکاری است. مشتری اصلی صنعت برق، دولت است و اگر دولت بودجه کافی در اختیار نداشته باشد، چرخه صنعت برق با مشکلات عدیده‌ای روبه‌رو می‌شود. مشکلات اعضای سندیکا باعث شده تا فعالیت خود را تعدیل یا متوقف کنند. کار ما در سندیکا، مراقبت از حقوق این صنف است و تلاش داریم تا به‌واسطه تعاملات نزدیک با مسئولان ذی‌ربط از عهده آن برآییم. در بخش مطالعاتی چالش‌ها را شناسایی کرده و با تنظیم راهکارها به مجلس ارائه کرده‌ایم. طی دو سال گذشته نیز، سند توسعه کسب‌وکار صنعت برق که ماحصل ۸ هزار ساعت هم‌اندیشی با کارشناسان زبده مملکتی بود را تقدیم مراجع ذی‌ربط کردیم. بنده معتقدم که فراتر از تحریم‌ها، ما با خودتحریمی مواجه هستیم و در صورتی که بتوانیم بر مشکلات داخلی فائق آییم، آثار تحریم‌های خارجی کاهش می‌یابد.

ایجاد نهاد تنظیم‌گر (رگولاتوری) که اواخر آذرماه توسط شورای رقابت پیشنهاد شد در چه مرحله‌ای است؟

بحث ایجاد نهادهای رگولاتوری در بسیاری از کشورهای اروپایی در حال اجرا است و نتایج مثبتی هم داشته؛ همانطور که در کشور ما نمونه موفق آن در مخابرات دستاوردهای خوبی داشته است. بر این باورم که صنعت برق، مصداق انحصار است و مقابله با این انحصار، تنها از طریق ایجاد نهاد رگولاتوری ممکن می‌شود. اگرچه در وزارت نیرو جایگزینی برای این نهاد با عنوان ستاد تنظیم بازار برق ایجاد شده، اما این نهاد نیز دولتی است. خوشبختانه در سال‌های قبل، پیگیری‌های جدی در خصوص ایجاد این نهاد از سوی کمیسیون انرژی اتاق ایران شکل گرفت و نهایتاً شورای رقابت که متولی استقرار نظام‌های رگولاتوری در کشور است، متولی این امر شد و اساسنامه نهاد تنظیم‌گری برق در این شورا به تصویب رسید.

و سخن آخر...

از دولت می‌خواهیم به مشکلات و مسایل صنعت برق توجه کند و راهکارهای پیش‌رو را مورد بررسی قرار دهد. همچنین دولت باید به‌دنبال ایجاد منابع جدید از طریق جذب سرمایه‌گذار باشد. البته همانطور که پیشتر اشاره شد، شرایط کلی کشور برای این کار مهیا نیست و سرمایه‌گذار با بررسی شاخص‌های حقوقی، قضایی و سیاسی، مجاب به سرمایه‌گذاری نمی‌شود. بیش از ۸۰ هزار طرح نیمه‌تمام در کشور به ارزش حدود ۶۰۰ هزار میلیارد تومان وجود دارد؛ اما بخش خصوصی به‌دلیل عدم تضمین بازگشت سرمایه، تمایلی به سرمایه‌گذاری در این حوزه ندارد. به‌نظرم اگر به اشکالات داخلی رسیدگی شود و اقتصاد ما به سمت آزادسازی بازارها حرکت کند، بی‌شک بخش خصوصی می‌تواند نقش موثری را در شکوفایی صنعت برق کشور ایفا کند. ■

در ایران برای پوشش میزان افزایش ۷ درصدی تقاضا باید سالانه ۵ هزار مگاوات ظرفیت جدید نیروگاهی به شبکه برق اضافه کنیم؛ اما وقتی منابع کافی برای تولید این میزان برق را در اختیار نداریم، قطعا با مشکل خاموشی مواجه خواهیم شد

تشویق به مصرف گرایی از سوی نظام سرمایه‌داری در جهان

مهدیه شهسواری

آخرین وضعیت ردپای زیستی

امروزه جمعیت زمین از هر زمان دیگری بیشتر است و با این که تعداد ساکنان زمین همچنان در حال زیاد شدن است، اندازه سیاره‌ای که بر آن زندگی می‌کنیم ثابت است. افزایش جمعیت می‌تواند موجب تنزل و تهی‌شدن منابعی چون خاک سطحی، آب‌های زیرزمینی و پوشش جنگل شود و منابع قابل دسترس هر نفر را نیز کاهش دهد. در حال حاضر، تعداد جمعیت و نیز سرانه مصرف انسان‌ها در حال افزایش است؛ در حالی که تمام حوزه‌های مربوط به زمین‌های تولیدی و موجودی سرمایه طبیعی، ثابت یا در حال کاهش است. اگر عدد ۱۱,۲ میلیارد هکتار را بر تعداد جمعیت جهان تقسیم کنیم، متوجه می‌شویم که در حال حاضر برای هر یک از ما حدود ۱,۷ هکتار زمین وجود دارد در حالی که به‌طور میانگین، هر یک از ما حدود ۲,۸ هکتار جهانی «ردپای زیستی» داریم، یعنی حدود ۶۰ درصد بیشتر از آنچه بر روی کره زمین موجود است، مصرف می‌کنیم. متأسفانه این زمین‌ها نیز به صورت مساوی بین مردم جهان تقسیم نشده است. در واقعیت، هر یک از ما به‌میزان مصرفی که داریم از این زمین‌ها بهره می‌بریم و لذا هر کس بیشتر مصرف کند، زمین بیشتری نیز در اختیار خواهد داشت. میانگین ردپای کشورهای ثروتمند حدود ۴,۸ هکتار جهانی (تقریباً ۳ برابر موجودی زمین) و میانگین کشورهای فقیرتر حدود ۱,۲ هکتار جهانی (حدود ۷۰ درصد از ظرفیت زمین) است. سرانه ردپای زیستی مردم آمریکا حدود ۸,۲ هکتار جهانی یعنی حدود پنج برابر ظرفیت زیستی زمین و قاره اروپا با حدود ۴,۸ هکتار جهانی در مرتبه بعدی است. کشور چین به‌عنوان قطب صنعتی آینده جهان وضعیت به نسبت بهتری در مقابل آمریکا دارد. سرانه چین حدود ۳,۴ هکتار جهانی است. در آفریقا ردپای زیستی مردم حدود ۱,۴ است. دلیل اصلی کم بودن ردپای زیستی آفریقا، مصرف بسیار کم‌تر آن‌ها به دلیل رشد اقتصادی کم‌تر و فقر است. سرانه ردپای زیستی در ایران ۲,۶۶ هکتار جهانی و به سرانه جهانی نزدیک است؛ اما این مقدار، از سرانه منطقه خاورمیانه و آسیای مرکزی کم‌تر است.

بیشترین ردپای زیستی در ایران، مربوط به ردپای انرژی است. محاسبه ردپای زیستی نشان می‌دهد که امروزه از یک‌طرف، انسان‌ها به بهای کاهش ظرفیت حمایت زمین از نسل‌های آینده، از سرمایه طبیعی استفاده می‌کنند و از طرف دیگر، مصرف انسانی و تولید زباله، فراتر از ظرفیت ایجاد منابع جدید و جذب زباله توسط کره زمین است. در نتیجه، این مصرف بیش‌ازحد باعث از بین رفتن سرمایه طبیعی کره زمین شده است.

ردپای زیستی در واقع به معنی «ردپای انسان بر طبیعت» است و به‌مثابه شاخصی برای اندازه‌گیری عرضه و تقاضای منابع تجدیدپذیر مورد نیاز و اطمینان از پایداری خدمات انسانی به‌کار برده می‌شود. ردپاهای زیستی کشورها به ما نشان می‌دهد که ملل مختلف به چه میزان از طبیعت استفاده می‌کنند. در اواسط دهه ۱۹۸۰، ردپای زیستی انسان بر روی زمین، از ظرفیت کره زمین بیشتر شده و سال‌به‌سال نیز این ردپا عمیق‌تر شده است. نخستین بار «ماتیس و کرناگل» و «ویلیام ریز» در دانشگاه بریتیش کلمبیا، اصطلاح «ردپای اکولوژیکی» را در کتاب «ردپای اکولوژیکی ما: کاهش تأثیر انسان بر زمین» (۱۹۹۵) ابداع کردند، اما امروزه این موضوع از طرف همه نهادهای بین‌المللی و کارشناسان و دانشمندان پذیرفته شده است. هر واحد انسانی (اعم از فرد، شهر یا کشور) تأثیری بر زمین می‌گذارد، زیرا سیستم اقتصادی او «منبع»‌های زمین را خالی و «چاهک»‌های آن را پر می‌کند و تولیدات و خدمات برگرفته از طبیعت را مورد استفاده قرار می‌دهد. ردپای زیستی، محاسبه مساحت زمین مورد نیاز برای تغذیه، تأمین منابع، تولید انرژی و جذب زائدات است. به دلیل شکل‌گیری بازار جهانی، مردم در هر جای کره زمین، از منابع سایر نقاط نیز بهره‌مند هستند و با زباله‌ها و زائدات خود، مکان‌های بسیار دور را آلوده می‌کنند. ردپای زیستی در واقع شامل مصرف ما از تمامی مناطق زمین می‌شود.

دسته‌بندی مصارف

دانشمندان، کل ردپای زیستی بشر را در قالب پنج نوع مصرف تقسیم‌بندی می‌کنند: مسکن، غذا، حمل‌ونقل، کالا و خدمات (شامل دولت، سرمایه‌گذاری‌های ملی و خدمات). دانشمندان ثابت کرده‌اند که تمام انرژی، آب، زمین و منابع دیگر مورد استفاده در کارخانه‌ها، ادارات، بازارها، دولت‌ها و ... به‌طور مستقیم تحت تأثیر الگوی مصرف فرد قرار دارند. به‌طور مثال، اگر ما میزان خرید لوازم بهداشتی خود را کاهش دهیم، کارخانه‌های لوازم بهداشتی نیز مجبور هستند که کم‌تر تولید کنند، حمل‌ونقل لوازم بهداشتی از کارخانه‌ها به بازارها و مواد اولیه از طبیعت به کارخانه‌ها کاهش می‌یابد، فروشگاه‌های لوازم بهداشتی کم‌تر فعالیت می‌کنند، دولت کم‌تر به این صنعت می‌پردازد و خدمات کم‌تری لازم خواهد بود و سرمایه‌گذاری‌های وابسته به این صنعت نیز کاهش خواهد یافت. بدین ترتیب ما توانسته‌ایم مقدار انرژی، آب و مواد اولیه‌ای که در گروه کالاها و در بخش مواد بهداشتی مصرف می‌شود را کاهش دهیم و به دنبال آن، مقدار زباله و آلودگی کم‌تری هم توسط این صنعت تولید می‌شود و در نتیجه، ردپای زیستی ما نیز کم می‌شود.

دولت‌ها نقش عمده‌ای در ردپای زیستی بشر دارند، هم از نظر مصرف که در قالب ساختمان‌های اداری و بوروکراسی نمایش داده می‌شود و هم در بُعد مدیریتی که می‌توانند با وضع قوانین، باعث ایجاد تغییرات مثبت در ردپای زیستی بشر بشوند

چگونه زمین را نجات دهیم؟

برای آن که بتوانیم زندگی خود و فرزندانمان را نجات بدهیم دو راه حل کلی بزرگتر شدن کره زمین (!) و کاهش کمیت مصرف سرانه وجود دارد.

اولین راه حل مسلماً غیرممکن است و راه حل دوم منطقی و ضروری به نظر می‌رسد. به‌طور کلی ردپای زیستی بشر شامل دو بخش اصلی میزان مصرف و میزان آلودگی ناشی از مصرف است. منظور از مصرف کم‌تر این نیست که به‌طور کلی مصرف نکنیم؛ بلکه منظور، مصرف کردن به‌اندازه است. هر یک از ما برای ادامه حیات خود نیاز به کالاها و خدماتی داریم که بدون آن‌ها روند زندگی آهسته و غیرقابل تحمل خواهد شد. ما برای ادامه حیاتمان نیازمند مصرف هستیم و هرگاه از چیزی استفاده ببریم، مقداری آلودگی نیز تولید می‌کنیم، اما می‌توانیم بهینه مصرف کرده و آلودگی کم‌تری ایجاد کنیم. این کار کاملاً امکان‌پذیر است. هر چیزی را که مصرف می‌کنیم، در واقع بخشی از منابع زمین را استفاده کرده‌ایم و مقداری آلودگی به زمین برگردانده‌ایم. می‌توانیم به‌گونه‌ای مصرف کنیم که زمین، توانایی تولید مجدد آن را داشته باشد و می‌توانیم به شکلی آلودگی ایجاد کنیم که زمین توانایی احیاء آن را داشته باشد.

دولت‌ها یا ملت‌ها؟

دولت‌ها نقش عمده‌ای در ردپای زیستی بشر دارند، هم از نظر مصرف که در قالب ساختمان‌های اداری و بوروکراسی نمایش داده می‌شود و هم در بُعد مدیریتی که می‌توانند با وضع قوانین، باعث ایجاد تغییرات مثبت در ردپای زیستی بشر بشوند. دولت‌ها می‌توانند با تخصیص بودجه‌های عمرانی به صنایع مختلف، نقش تعیین‌کننده‌ای در ردپای زیستی ما داشته باشند و همچنین می‌توانند با وضع قوانین و مقررات، روند زندگی ما را تحت تأثیر قرار دهند. با این حال، با توجه به واقعیت‌های موجود در صحنه سیاسی جهان، دولت‌ها تأثیر آنچنانی در ایجاد تغییرات مطلوب ندارند و این ملت‌ها هستند که در نهایت خواهند توانست جهان را از فروپاشی نجات دهند. این بدان معنا نیست که دولت‌ها نقشی در این تغییرات ندارند، بلکه بدان معناست که اکثریت دولت‌های موجود و نظام‌های سیاسی حاکم بر کشورها، به جای آن‌که در اندیشه «اصلاحات زیربنایی در الگوی مصرف» باشند در حال رشد و ترویج روحیه مصرف‌گرایی بانگیزه گسترش بازارهای منطقه‌ای و جهانی برای تولید بیشتر و ایجاد درآمد بیشتر هستند و این، دقیقاً همان چیزی است که باید از آن دوری کنیم. دولت‌ها می‌خواهند برای مردم خود درآمد بیشتری ایجاد کنند؛ اما همین موضوع است که در نگاه جهانی آن، باعث آغاز بحران‌های «محدودیت منابع» شده و جهان را به سوی ناآرامی و درگیری پیش می‌برد. پس این ما هستیم که باید یاد بگیریم «جهانی بیاندیشیم» چون در حال حاضر نمی‌توانیم برای نجات بشریت و نجات زمین، روی دولت‌ها حساب باز کنیم. دولت‌ها پیوسته در حال وعده دادن به ملت‌های خود برای افزایش درآمد، افزایش تولید، کاهش بیکاری و... هستند. جمعیت همه کشورها روبه‌رشد است و دولت‌ها برای تامین مایحتاج ملت‌های خود، همواره اجرای برنامه‌های توسعه‌ای را ضروری دیده‌اند. اجرای برنامه‌های توسعه‌ای باعث رشد اقتصاد کشورها می‌شود؛ اما در مقابل، تجربه ثابت کرده است که بزرگ‌تر شدن اقتصاد کشورها بدون در نظر گرفتن شاخص‌های زیست‌محیطی و اجتماعی، باعث بدتر شدن شاخص صلح جهانی می‌شود. کم‌تر پیش آمده است که یک دولت اعتراف کند که برای نجات کره‌زمین،

رشد اقتصادی را محدود خواهد کرد. دقیقاً به همین دلیل است که ملت‌ها برای نجات کره‌زمین نمی‌توانند بر روی اقدامات دولت‌هایشان حساب باز کنند.

ردپای زیستی من

ردپای زیستی من یعنی میزانی که از کره‌زمین استفاده می‌کنم. ردپای من خلاصه زندگی من است، خلاصه شخصیت من است و نشان می‌دهد که من چگونه زندگی می‌کنم. زندگی من، رفتار من، بودن من، به زمین وابسته است و زمین نیز به کردار من وابسته است. عادات و سبک لباس پوشیدن، غذا خوردن، گذراندن اوقات فراغتم، تفریحاتم، اسباب و اثاثیه منزل، گوشی همراهم، حمام رفتنم، ظروف آشپزخانه‌ام، مسواک زدنم، تماشای تلویزیون، رانندگی، پنجره خانه‌ام، همه آنچه دارم حتی ساعت، انگشتر و گردنبندم، کولر و بخاری، میز، خودکار کاغذ... هر چیزی که به من مربوط می‌شود حتی تاکسی سوار شدنم، چای خوردنم... ردپای من سرنوشت زمین را رقم می‌زند. ردپای من آینده بشریت را می‌سازد. اگر آب‌وهوای جهان بدتر می‌شود، به‌خاطر سبک زندگی من است. اگر صلح جهانی به خطر افتاده، به خاطر ردپای من است.

هر کس به‌اندازه ردپایی که دارد مقصر است. هر کس که ردپایی بیشتر از ۱,۷ هکتار می‌سازد، مقصر است. اگر می‌خواهیم در این اشتباه بزرگ سهیم نباشیم، فقط یک‌راه وجود دارد: ردپای خود را از ۱,۷ هکتار کم‌تر کنیم. اگر بخواهیم که زمین، فرزندانمان و بشریت را نجات دهیم، باید کمتر از ۱,۷ هکتار زمین مصرف کنیم. در حال حاضر ما ایرانی‌ها ردپایمان ۲,۶۶ هکتار است، یعنی ۶۰ درصد بیشتر از سرمایه‌هایی که داریم، مصرف می‌کنیم. ما باید ردپایمان را کم‌تر کنیم، آن قدر کم‌تر که از ۱,۷ هکتار کم‌تر شود. نقطه آغاز زنجیره اقتصاد، تقاضای خریداران است. اگر تقاضا کم باشد، تولید کم می‌شود. سردمداران نظام سرمایه‌داری جهان، مردم را پیوسته به مصرف‌گرایی دعوت می‌کنند. اما آیا کسی می‌تواند ما را مجبور کند کالاهایی را بخریم که قصد خرید آن را نداریم؟!

اگر ما بخواهیم، به‌سادگی می‌توانیم چرخه ناسالم «مصرف بیشتر برای ایجاد درآمد بیشتر» را متوقف کنیم. اگر ما این چرخه را متوقف نکنیم کره زیبایی ما به ورطه نابودی خواهد افتاد.

این توده‌های مردم هستند که برنامه صنایع جهان را به بنگاه‌های تولیدی و خدماتی دیکته می‌کنند. در نتیجه اگر امروز جهان در خطر است، ما مقصریم و اگر جهان نجات یابد، ما آن را نجات داده‌ایم. ما برای نجات خودمان، هموعانمان، فرزندانمان و کره زمین فقط یک‌راه داریم: «بهینه مصرف کنیم».

ما می‌توانیم از همین‌جا و از همین الآن در جنبش جهانی توده‌های مردمی برای «مصرف بهینه» شرکت کنیم. اطلاعاتمان را با یکدیگر به اشتراک بگذاریم. بیاندیشیم و تحقیق کنیم و روش‌های بهینه مصرف کردن را بشناسیم و این اطلاعات را به یکدیگر هدیه دهیم. باید همه آن چیزی که مصرف می‌کنیم را یکی‌یکی بشناسیم و میزان تأثیر هر کدامشان را بر ردپایمان پیدا کنیم. همه مردم جهان با هر سنی، با هر شغلی، با هر جایگاهی، هم به‌صورت فردی و هم به صورت گروهی، باید در این جنبش بزرگ نقش‌آفرینی کنند. این جنبش از درون خانه‌هایمان آغاز می‌شود و به عادات و رفتارهای شخصی ما مربوط است. اگر می‌خواهید در جنبش جهانی نجات زمین شرکت کنید به اصلاح الگوی مصرف خودتان بیاندیشید. ■

منبع: کتاب "آینده صلح" نوشته مهندس محمد حسینی یگانه

ما توانسته‌ایم مقدار انرژی، آب و مواد اولیه‌ای که در گروه کالاها و در بخش مواد بهداشتی مصرف می‌شود را کاهش دهیم و به دنبال آن، مقدار زباله و آلودگی کم‌تری هم توسط این صنعت تولید می‌شود و در نتیجه، ردپای زیستی ما نیز کم می‌شود

دکتر هدایت‌الله خادمی عضو کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی:

راه توسعه کشور از جاده بخش خصوصی می‌گذرد

زهرا فضلعلی

جنگ‌ها در تاریخ هر ملتی از جمله مهم‌ترین رخدادها به‌شمار می‌آیند؛ زیرا بر خلاف بسیاری از پدیده‌های طبیعی و انسان‌ساخت که بعضاً تأثیرات موقت و محدودی بر بخش‌های معینی از جامعه دارند، یک جنگ می‌تواند تمامی بخش‌های هر جامعه‌ای را به‌شکلی بسیار جدی و بعضاً به‌صورتی برگشت‌ناپذیر تحت تأثیر قرار دهد. در ایران اما، علاوه بر جنگ سخت، اعمال تحریم‌های ظالمانه که به‌نوعی جنگ نرم به حساب می‌آید، ضرورت خودکفایی و به‌کارگیری دانش بومی را بیش از هر زمان دیگر نمایان می‌سازد. در سال‌های جنگ هشت‌ساله، دکتر هدایت‌الله خادمی نماینده مردم ایذه و باغملک و عضو کمیسیون انرژی مجلس دهم، ابتدا در گروه ملی صنعتی فولاد اهواز مشغول به کار بود، سپس در سال ۱۳۶۷، به شرکت ملی حفاری ایران پیوست. وی مدتی بعد با سمت‌هایی مثل رییس کمیسیون معاملات، مدیر امور مهندسی، عضو هیات مدیره و ... در صنعت نفت به فعالیت ادامه داد و همچنین مدتی عهده‌دار سمت معاونت مدیرعامل شرکت ملی حفاری ایران و از سال ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۴ نیز به‌عنوان مدیرعامل شرکت حفاری شمال فعالیت داشته است. گفت‌وگوی ماهنامه "دنیای سرمایه‌گذاری" با وی را با هم می‌خوانیم.

بررسی قرار گیرد. روش‌ها، امکانات و خدمات متفاوتی در مقایسه وجود دارد که زنجیروار به هم متصل هستند و ما نمی‌توانیم تنها یک مورد را جدای از موارد دیگر بررسی کنیم و بر مبنای آن هم برای کل جامعه تصمیم بگیریم. ایران، کشوری است که علی‌رغم داشتن امکانات فراوانی مانند حدود هفت‌درصد از منابع، یک‌درصد جمعیت و یک‌درصد وسعت جغرافیایی دنیا، در وضعیت اقتصادی مطلوبی قرار ندارد. آمار چندین میلیونی جوانان دهه شصتی جویای کار و خانوارهای تحت سرپرستی کمیته امداد و بهزیستی، حاکی از آن است که دولت‌مردان ما ظرف چندسال گذشته نتوانسته‌اند به‌خوبی به تعهداتشان عمل کنند و سیاست‌های مناسبی را اتخاذ نکرده‌اند. اگر ایران را با آلمان مقایسه کنیم درمی‌یابیم با وجود این که کشور آلمان از منابع نفت، گاز و مس برخوردار نیست، اما از آن تحت عنوان گول صنعتی اروپا یاد می‌شود. در میان کشورهای همسایه نیز، اگر چین را در نظر بگیریم که علی‌رغم نداشتن منابع طبیعی و با دارا بودن جمعیتی در حدود یک میلیارد و ۴۸۰ میلیون نفر (جمعیتی چندین برابر ایران) حتی یک‌نفر بیکار ندارد و سالانه بیست‌ودو میلیون شغل ایجاد می‌کند؛ بنابراین در یک مقایسه عادلانه، اگر قیمت سوخت در ایران را با کشورهای اروپایی مقایسه می‌کنیم، لازم است که حقوق کارمندان و سطح معیشت و رفاه آنان را نیز در مقایسه‌مان لحاظ کنیم. حال سؤال این است که اگر ما قیمت حامل‌های انرژی را آزاد کنیم، آیا بقیه مشکلات حل می‌شود و اصولاً اتفاق خاصی می‌افتد؟ در پاسخ باید بگوییم که این امر، جز آنکه به ضرر مردم تمام شود، تعداد مفسدین اقتصادی را بیشتر کند و نرخ فسادهای اقتصادی را بالاتر ببرد، دستاورد دیگری ندارد. با وجود آن که کشور ما یکی از بزرگ‌ترین دارندگان منابع نفتی و گازی جهان است، هنوز قادر نیستیم که این منابع را به‌صدها فرآورده باارزش دیگر تبدیل و درآمد حاصل از آن را وارد چرخه سرمایه‌گذاری کنیم و در نتیجه، هزینه این ناکارآمدی از مردم دریافت می‌شود. هزینه ناکارآمدی و فساد در لایه‌های مختلف جامعه را نباید تحت عنوان افزایش نرخ بنزین از مردم مطالبه کرد. هرگونه افزایشی در نرخ بنزین باعث افزایش قیمت ده‌ها کالای مصرفی دیگر می‌شود و

در شرایطی که در کشورهای توسعه‌یافته، نرخ محصولاتی که سلامت و بهداشت جامعه را به‌نوعی به‌مخاطره می‌اندازند آزاد محاسبه شده و مالیات‌های کلانی نیز بر آن‌ها وضع می‌شود، علت مخالفت شما با آزادسازی قیمت حامل‌های انرژی و به‌ویژه بنزین چیست؟

این که ما خواهیم وضعیت کشورمان را با کشورهای دیگر، آن هم تنها در یک آیت مقایسه کنیم، منطقی نیست. اگر قیمت سوخت در ایران با دنیا مقایسه می‌شود، باید در مورد دستمزدها نیز این مقایسه انجام شود. اشتغال جوانان، فساد اقتصادی و نوع برخورد با مفسدین اقتصادی در کشورهای دیگر جهان نیز از دیگر موارد قابل تامل است که باید مورد

ناگفته پیدا است که این کار فشار اقتصادی را به حدی شدت می‌بخشد که مردم توان تحمل آن را ندارند. از منظر دیگر هم؛ به نظر بنده، نرخ سوخت در کشور ما بالا نیست، مشکل این است که ما قادر به حفظ ارزش پایه پولی کشور نیستیم. با داشتن قدمتی ۱۰۸ ساله در تولید نفت؛ چرا باید واردکننده بنزین باشیم و یا نفت را به صورت خام بفروشیم و آن را تبدیل به ده‌ها یا صدها فرآورده بارز دیگر مانند گازوییل یا بنزین قابل صدور به کشورهای همسایه مثل پاکستان و ترکیه نکنیم؟ اگر این اقدام به موقع شکل می‌گرفت، اکنون دیگر نفتی وجود نداشت تا تحریمی بر مبنای آن شکل بگیرد. به اعتقاد بنده، یکی دیگر از خطاهای فاحش مسئولان این بود که از احداث پالایشگاه جلوگیری به عمل آوردند؛ در صورتی که احداث پالایشگاه، علاوه بر اشتغال‌زایی، ما را از واردات بنزین نیز بی‌نیاز می‌کرد.

بسیاری از تحلیلگران حوزه انرژی معتقدند که استفاده مجدد از کارت سوخت و سهمیه‌بندی بنزین، منجر به چندنرخ شدن و در نتیجه افزایش قیمت بنزین می‌شود. آیا مجلس اجازه این افزایش قیمت را می‌دهد؟

در کشورهای مختلف، دولت از درون پارلمان بیرون می‌آید و چنانچه دولت مذکور مطابق با برنامه تعیین شده عمل نکند؛ پارلمان می‌تواند دولت را عزل و دولت دیگری را جایگزین کند. در کشورهای جهان سوم و همچنین کشور خودمان، بعد از اینکه مدتی از تشکیل دولت جدید گذشت، لیست کاندیداهای نمایندگی مجلس توسط دولت منتشر شده و مردم، خصوصاً در شهرهای بزرگ، به لیست‌ها و کاندیداهای منتخب دولت رأی می‌دهند و در نهایت امر، مجلس به نوعی تبدیل به حیاط خلوت دولت می‌شود و نمایندگان راه یافته به مجلس نیز به نوعی کارمندان دولت محسوب می‌شوند که از نقش اصلی خود، یعنی نظارت بر عملکرد دولت، باز می‌مانند. با این تفاسیر، بعید نیست که مجلس در مورد افزایش قیمت

بنزین دستور دولت را اجرایی کند. از طرف دیگر، در لایحه بودجه سال ۹۶، دولت تصمیم گرفت نرخ حامل‌های انرژی را ۵۰ تا ۶۰ درصد افزایش دهد. این موضوع یک شوک اساسی به اقتصاد کشور بود و مورد مخالفت مجلس قرار گرفت. دلیل مجلس برای عدم پذیرش این افزایش قیمت، احتمال سیاسی کاری از جانب دولت هم بود؛ چراکه دولت می‌توانست از سال ۹۲، با شیب ملایمی، این رشد قیمت بنزین را اعمال کند، نه اینکه سال ۹۶ به یک‌باره تصمیم به افزایش ۶۰ درصدی قیمت بگیرد. در مجلس نهم، استفاده از کارت سوخت تصویب شد، اما مجدداً دولت زیر بار استفاده از آن نرفت. در مجلس دهم نیز، دولت سعی در حذف کارت سوخت داشت که این بار نیز، این امر محقق نشد. در همان زمان، بنده در مصاحبه‌هایم پیش‌بینی دونرخی شدن بنزین را داشتم، چراکه اصولاً واردکننده بنزین هستیم و دوباره به شرایط ۱۰ سال گذشته برمی‌گردیم و به بهانه پایین بودن نرخ سوخت، آن را سهمیه‌بندی می‌کنیم و مجدد در جاده چند نرخی شدن بنزین قدم می‌گذاریم. تعدادی از دولت‌مردان عقیده داشتند به جای تخصیص سهمیه به خودروها، سهمیه بنزین به مردم تعلق گیرد. در این میان، اگر خانواری فاقد خودرو است، می‌تواند سهمیه بنزین خود را بفروشد. همین تصمیم غلط اگر عملی شود، فاجعه‌ای ملی را به وجود می‌آورد و قطعاً شاهد تشکیل مافیای خریدوفروش بنزین خواهیم بود؛ ضمن آنکه مردم را به سمت مطالبه سهم سالانه بنزین سوق می‌دهیم. خوشبختانه این اتفاق

رخ نداد، اما در نهایت از آنجایی که مصرف روزانه بنزین بیش از مقداری است که دولت به‌عنوان سهمیه در نظر گرفته و مصرف مازاد را نیز باید از جایی تامین کند، با کمبود بنزین مواجه خواهیم شد و دولت ناچار است برای تامین این کسری، نرخ دومی را تعریف و اعمال کند. عملکرد دولت در این زمینه بسیار ضعیف و ناکارآمد است.

استفاده از کارت سوخت چه مزایایی دارد؟

۱۲ سال قبل به دلیل پایین بودن قیمت سوخت و قاچاق آن و همچنین واردات بنزین، نشانگر مصرف سوخت عددی غیرواقعی بود. آمار دولتی اما دقیق‌تر بوده و در برگیرنده مجموع مصرف واقعی و مقدار سوخت قاچاق بود. در این میان، عمده سود نصیب واردکنندگان و قاچاقچیان سوخت می‌شد. در چنین شرایطی که ابزاری برای کنترل خرید و فروش بنزین وجود نداشت؛ سامانه‌ای هوشمند تعریف و طراحی شد و کارت‌های سوخت شکل گرفت. با وجود کارت‌های سوخت هوشمند، اطلاعات مفیدی نظیر اینکه جایگاه‌دار چند لیتر بنزین دریافت کرده و این بنزین به کدام خودروها داده شده به دست می‌آید که همین موضوع، منتهی به شفاف‌سازی می‌شود و نهایتاً اجازه قاچاق سوخت را نمی‌دهد که از جمله مزیت‌های کارت سوخت است. آمار ثبت شده از کارت سوخت هنگام سرقت خودرو نیز یکی دیگر از مزایای این کارت‌ها است.

چه زیرساخت‌هایی برای جذب سرمایه‌گذار خارجی لازم است؟ آیا اصولاً تمهیداتی برای ایجاد زیرساخت‌های این چنینی در کشور اندیشیده شده است؟

گام اول برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی، داشتن ارتباطات بین‌المللی قوی است. دولت مرکزی باید زیرساخت‌های مناسب برای تعاملات با دنیا را فراهم آورد. ایجاد امنیت اقتصادی و پایین آوردن ریسک سرمایه‌گذاری، از دیگر اقدامات لازم در این زمینه است. سیستم سرمایه‌گذاری دولتی باید قادر به برقراری روابط اقتصادی مناسب با سرمایه‌گذار خارجی و ایجاد زیرساخت‌های مناسب باشد. در شرایط کنونی که روابط دیپلماتیک مناسبی با دنیا برقرار نکرده‌ایم؛ ریسک سرمایه‌گذاری در کشور ما بسیار بالا است. از طرف دیگر، نبود سوییفت و اعمال پایکوت‌های بین‌المللی، در صورت برقراری هرگونه روابط تجاری نیز، به بی‌ربغتی سرمایه‌گذاران خارجی برای سرمایه‌گذاری در ایران دامن می‌زند. پس در ابتدای امر ما باید روابطمان را با دنیا بهبود بخشیم تا مشکلات جانبی مربوط به سرمایه‌گذاری خارجی به مرور کاهش یافته و شاهد حضور این سرمایه‌گذاران در بخش‌های مختلف کشور باشیم. در الگوی کشورهای در حال توسعه با نرخ سرمایه‌گذاری بالا مانند گرجستان، می‌بینیم که دولت، زیرساخت‌های اولیه مانند زمین، آب و برق را در اختیار سرمایه‌گذار قرار می‌دهد، ضمن آن‌که تا چند سال نیز، سرمایه‌گذار از پرداخت مالیات معاف است.

چه راهکارهایی را برای برون‌رفت از اقتصاد تک‌محصولی پیشنهاد می‌کنید؟

عبور از اقتصاد تک‌محصولی راهکار ساده‌ای دارد که می‌توان به عدم صادرات مواد خام و تبدیل آن‌ها به دیگر فرآورده‌های مورد نیاز اشاره کرد؛ اما باید دید این راهکار، مورد استفاده مسئولان قرار می‌گیرد یا خیر؟ مقام معظم رهبری نیز چندین بار در سخنان‌شان به خام‌فروشی انتقاد داشته‌اند و بارها فرموده‌اند که فساد اقتصادی؛ یک بیماری مسری

اگر قیمت سوخت در ایران با دنیا مقایسه می‌شود، باید در مورد دستمزدها نیز این مقایسه انجام شود. اشتغال جوانان، فساد اقتصادی و نوع برخورد با مفسدین اقتصادی در کشورهای دیگر جهان نیز از دیگر موارد قابل تامل است که باید مورد بررسی قرار گیرد

مردم به لحاظ آگاهی باید به سطحی برسند که قابلیت پذیرش توسعه را داشته باشند و درگیر توهم دانایی نشوند. کشورهای توسعه‌یافته دنیا مانند فرانسه و آلمان، درصد بالایی از پیشرفت خود را مرهون فرهنگ بالای مطالعه و آگاهی شهروندان خود هستند

است که اگر به موقع درمان نشود، به تمام بخش‌های مملکت سرایت می‌کند. ما باید از سال‌ها قبل خام‌فروشی نفت را متوقف می‌کردیم و دست به تاسیس پالایشگاه می‌زدیم که متأسفانه از انجام این اقدامات جلوگیری به عمل آمد و ما به واردات بنزین اکتفا کردیم. همین اقتصاد تک‌محصولی، مشکلات پیش‌رو را برای کشور به ارمغان آورده است و گر نه چرا گاز صادراتی ایران به ترکیه را تحریم نمی‌کنند؟ آیا گاز صادراتی اروپا به روسیه هم قابل تحریم است؟ بی‌شک خیر. از طرف دیگر، با نگاهی اجمالی به کشورهایی مثل آلمان و تایوان می‌توانیم دریابیم که قرار گرفتن در مسیر توسعه و رشد، نیازمند چه عواملی است. مشکل ما از آنجا نشأت می‌گیرد که به‌طور ریشه‌ای تصمیم به حل مشکلات نگرفته‌ایم؛ چراکه منابع کشور در جهت منافع تعداد معدودی

قرار گرفته است. هم مشکلات جامعه و هم راهکارهای برون رفت از این مشکلات به قدری مشخص هستند که تقریباً تمام اقشار جامعه تا حدود زیادی از آن‌ها اطلاع دارند، اما سیستم اجرایی حاکم بر جامعه، بنابر دلایل مختلف، در این مورد نیز ضعیف ظاهر شده است. به‌عنوان مثال، در جریان استیضاح وزرا مشاهده کردید که وزیر معزول از یک وزارتخانه برداشته شد و به وزارتخانه دیگری فرستاده شد، بدون آنکه تخصص‌ها و توانمندی‌هایش در پست جدید در نظر گرفته شود. در عین حال از نقش مردم برای برون رفت از مشکلات جامعه نباید غفلت ورزید. به اعتقاد بنده، مردم به لحاظ آگاهی باید به سطحی برسند که قابلیت پذیرش توسعه را

داشته باشند و درگیر توهم دانایی نشوند. کشورهای توسعه‌یافته دنیا مانند فرانسه و آلمان، درصد بالایی از پیشرفت خود را مرهون فرهنگ بالای مطالعه و آگاهی شهروندان خود هستند.

جایگاه نفت را در بودجه ۹۸ چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در بودجه ۹۸ روزانه یک میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه با قیمت پایه هر بشکه ۵۴ دلار در نظر گرفته شده که نرخ پایینی است و بی‌شک قیمت از این مقدار بالاتر خواهد بود؛ اما این که بتوانیم روزانه یک و نیم میلیون بشکه نفت صادر کنیم، محل شک و شبهه اساسی است و صادرات کمتری خواهیم داشت. بنابراین، از آنجا که در سناریوی نفت وقوع هر اتفاقی محتمل است، امکان دارد قیمت نفت تا بشکه‌ای ۷۰ دلار نیز برسد که قابلیت جبران این صادرات کم را دارد.

رویکرد مجلس و خصوصاً کمیسیون انرژی برای مقابله با تحریم‌ها چه بوده است؟

در خصوص تحریم‌ها، راهکاری که اجرا کردیم این بود که با عرضه نفت در بورس انرژی، گرچه در سطح خرد اما مفید، بتوانیم جبران مالی کنیم. این طرح در ابتدا نظرات مخالف و موافق زیادی داشت. نهایتاً اقدام به عرضه بخشی از نفت در بورس انرژی کردیم. راهکار دیگر، پیشنهاد خرید تعدادی شرکت پتروشیمی و پالایشگاه در دنیا و یا لااقل خرید درصدی از سهام آن‌ها در مقابل تهاوت با نفت‌مان است که بعدها بتوانیم سهم خود را به‌صورت بنزین دریافت و وارد کشور کنیم. البته این راهکارها نیازمند بررسی همه‌جانبه و تجزیه و تحلیل در بازه زمانی مناسب است. متأسفانه در کشور، هنگامی که گشایشی در مراودات اقتصادی و بستری برای آینده‌نگری فراهم است؛ اقدامات مفید و دوراندیشی صورت نمی‌گیرد و

بهمحض مواجهه با مشکلات، ناگهان به فکر راه‌حل می‌افتیم. در دوره قبلی تحریم‌ها به دلیل اینکه تیم اجرایی مقابله با تحریم‌ها، عملکرد قابل ملاحظه‌ای داشت، با وجود سختی‌ها و مشکلات فراوان، توانستیم نفت را بفروشیم و از آن مرحله گذر کردیم. لازم به ذکر است در دوره قبلی، سقفی برای خرید نفت تعیین شده بود و کشورهای دیگر، بیشتر از سقف تعیین شده از ما نفت نمی‌خریدند. ما هم ارزی از آن‌ها دریافت نمی‌کردیم و در مقابل، کالا یا ارز همان کشور پرداخت می‌شد؛ اما در این دوره تحریم‌ها، اگر خریداران سنتی ما تحت فشارهای بین‌المللی، نفت را از ما نخرند، با مشکلی اساسی روبرو خواهیم شد.

چه راهکارهایی برای حل مشکلات صادرکنندگان فرآورده‌های پتروشیمی و شرکت‌های پتروشیمی در بازگرداندن ارز به چرخه اقتصاد کشور وجود دارد؟

در خصوص پتروشیمی‌ها دو رویکرد موجود است. رویکرد اول، عملکردها و مزیت‌های آن‌ها در جهت منافع کشور است و رویکرد دوم، مضرات و معایبی است که شرکت‌های پتروشیمی برای بدنه کشور دارند. رویکرد اول به جهت جلوگیری از خام‌فروشی و نیز، ایجاد اشتغال و ارزآوری برای کشور مثمرتر است. آنچه که به‌عنوان سوءاستفاده از این مقوله برداشت می‌شود، این است که این شرکت‌ها، گاز ارزان را به ماده خام و ارزان دیگری (متانول) تبدیل می‌کنند که این کار حدود ۳۰ تا ۴۰ درصد سودآوری به‌همراه دارد.

از آنجایی که هر تن متانول ۴۰۰ دلار به‌فروش می‌رسد، از این طریق سود هنگفتی نصیبشان

می‌شود و در نتیجه، نیازی به تولید محصولی که هر تن از آن ۲۰۰ دلار باشد، نمی‌بینند و درست در همین‌جا، به منابع کشور صدمه می‌زنند. نکته منفی دیگر، ضربه‌ای است که از این طریق به صنایع پایین‌دستی پتروشیمی وارد می‌شود. همان‌طور که می‌دانید، پتروشیمی به‌تلهایی اشتغال‌زا نیست و در اصل، صنایع پایین‌دستی پتروشیمی است که ایجاد اشتغال می‌کند. در صورت استمرار روند تولید متانول و صادرات آن، مشکلات عدیده‌ای برای این صنایع پایین‌دست به‌وجود می‌آید. همچنین، قرارداد خرید خوراک شرکت‌های پتروشیمی با دلار محاسبه می‌شود؛ اما تا مدت زیادی این مبلغ را به‌ریال و با نرخ تسعیر ۳۴۰۰ تومانی بازپرداخت می‌کنند؛ در حالی که درآمد ارزی دارند، آن هم در جایی که دولت نیز به این دلار احتیاج دارد. در بسیاری از موارد با وجود آن که این شرکت‌ها از امکانات منابع و خوراک ارزان کشور بهره می‌برند؛ اما ارز را وارد سیستم اقتصادی کشور نمی‌کنند. گرچه بخشی از این ارز برای خرید مواد اولیه صرف می‌شود، ولی برای مابقی درآمد باید پاسخگو باشند. در چنین شرایطی، دولت نیز باید خدمات به آن‌ها را با نرخ آزاد محاسبه کند که عملاً چنین اتفاقی نمی‌افتد.

گام اول برای جذب سرمایه‌گذاری خارجی، داشتن ارتباطات بین‌المللی قوی است. دولت مرکزی باید زیرساخت‌های مناسب برای تعاملات با دنیا را فراهم آورد. ایجاد امنیت اقتصادی و پایین آوردن ریسک سرمایه‌گذاری، از دیگر اقدامات لازم در این زمینه است

و سخن آخر...

اگر می‌خواهیم به توسعه دست پیدا کنیم باید از کشورهای موفق الگوبرداری کرده و مسئولانی متعهد و دلسوز داشته باشیم که با مفسدين اقتصادی برخورد کنند و از موقعیت خود برای رسیدن به منافع و اهداف شخصی استفاده نکنند و به معنای واقعی دلسوز جامعه و مردم باشند. امید به روزی که با استفاده از افراد کاردان و باتجربه و بهره از مردمی آگاه و با درایت، در مسیر توسعه قدم برداریم. ■

گفت‌وگوی اختصاصی با مهندس محمدمهدی صادق

در این بخش می‌خوانیم:

- یکه‌زارع: تحریم‌ها را به فرصت تبدیل می‌کنیم
- ایده‌پردازی و نوآوری لازمه موفقیت تولیدکنندگان
- دوران بانکداری الکترونیکی به سر رسیده است

مدیرعامل شرکت پرداخت الکترونیک سداد خبر داد:

تراکنش مالی بدون کارت امکان‌پذیر می‌شود

زهرا فضلعلی

با پیشرفت تجارت الکترونیک در دنیا، روش‌های پرداخت نیز دچار تحول شده و به تدریج شیوه‌های جدید جایگزین پرداخت‌های نقدی می‌شود. بیشترین رشد تعداد تراکنش‌ها در دنیا در دو سال گذشته مربوط به منطقه شرق آسیا و خاورمیانه بوده و در این میان ایران هم سهم قابل توجهی از این رشد را به خود اختصاص داده است. در سال ۲۰۱۰، ایران در تجارت الکترونیک در جایگاه ۱۰۲ قرار داشته که این جایگاه در سال ۲۰۱۴ به رتبه ۶۹ رسیده است. شرکت پرداخت الکترونیک سداد در سال ۱۳۹۳ از سوی بانک ملی ایران، بزرگ‌ترین نهاد بانکی خاورمیانه، مأموریت یافت تا به ارائه محصولات و خدمات نوین در زمینه پرداخت الکترونیکی بپردازد. پرداخت الکترونیک سداد می‌کوشد با بهره‌گیری از دانش و فناوری روز دنیا و ایجاد راهکارهای خلاق، پاسخگوی نیازهای جامعه در این زمینه باشد. پرداخت الکترونیک سداد در مدت‌زمان کوتاهی، توانسته به دستاوردهای مهمی همچون طراحی و اجرای کامل زیرساخت شبکه پرداخت (سوئیچ پذیرندگی و شبکه تجمیع) نائل گردد و در مقام یکی از بزرگ‌ترین شرکت‌های ارائه‌دهنده پرداخت الکترونیکی (پی‌اس‌پی) در ایران مشغول به خدمت شود. با مهندس محمدمهدی صادق مدیرعامل این شرکت درباره فرصت‌های سرمایه‌گذاری و چالش‌های حوزه پرداخت در ایران به گفت‌وگو نشستیم. آنچه در ذیل می‌آید مشروح این مصاحبه است.

شهری و روستایی امکان پرداخت الکترونیک فراهم است. در حوزه‌های پرداخت موبایلی هم شرایط بسیار خوبی داریم. سرویس‌های ما پایداری شبکه، دسترسی مناسب و گستردگی قابل توجهی دارد و می‌توان گفت که ما گام بسیار بزرگی در حوزه ارائه خدمات به مشتریان برداشته‌ایم. در مقطع زمانی کنونی، بیشتر تمرکز ما در بحث‌های امنیتی است؛ چراکه وقتی خدماتی در جامعه فراگیر می‌شود و همه آحاد جامعه از آن استفاده می‌کنند، موضوع امنیت اهمیت بیشتری پیدا کرده و برای اینکه مردم دچار مشکل و از این فناوری گریزان نشوند، باید بر امنیت و روش‌های کشف تقلب، تمرکز کرد.

جایگاه شما نسبت به دیگر شرکت‌های پرداخت در سطح کشور از نظر امنیتی چگونه است؟

ما سعی کرده‌ایم در حوزه امنیت پیش‌تاز باشیم. مقایسه مشخصی در این حوزه وجود ندارد؛ چون ما از میزان امنیت در شرکت‌های خدماتی دیگر آگاهی نداریم، اما همواره سعی داشته‌ایم آخرین دستورالعمل‌های ابلاغی را در سریع‌ترین زمان ممکن اجرا کنیم. بررسی دقیق در جامعه در حوزه پرداخت صورت نگرفته است؛ اما اگر اول نباشیم، قطعاً جزو اولین‌ها هستیم. ما در همه ارزیابی‌هایی که توسط نهادهای نظارتی انجام شده، عملکرد خوبی داشته و همواره سعی کرده‌ایم مشکلات موجود را برطرف کنیم.

این‌طور به نظر می‌رسد که خدمات شرکت‌های پرداخت با تاخیر و به صورت محتاطانه است، نظر شما چیست؟

شرکت سداد، موضوع اصالت‌سنجی و احراز هویت را با دقت و مطابق با دستورالعمل‌های بالادستی انجام می‌دهد و تا حد امکان سعی می‌کند به کسب‌وکارهای مشکوک و بدون مجوز، خدمات پرداختی ارائه ندهد. علت آن هم این است که وقتی به مجموعه‌ای سرویس خدمات پرداخت را ارائه می‌کنید، در واقع در حال اعتباربخشی به آن مجموعه هستید. اگر عملیات احراز هویت، به‌خصوص در حال حاضر که به وضعیت

فناوری‌های نوین حوزه بانکی در جذب و گردش سرمایه چه نقشی دارند؟

هر حوزه سرمایه‌گذاری تجاری در نهایت به یک سیستم بانکی و پرداخت مرتبط است. خدمات نوین بانکی و تسهیل در گردش پولی، به ارتقای همه صنایع و کسب‌وکارهای کوچک و بزرگ کمک می‌کند. فناوری‌های نوین در همه حوزه‌های صنعتی، سرمایه‌گذاری و خدماتی از عناصری هستند که زمینه را برای پیشرفت سایر حوزه‌ها و ارائه خدمات بهتر فراهم می‌کند؛ چراکه هر مبادله‌ای که اتفاق می‌افتد از طریق سیستم‌های بانکی است و هر چقدر خدمات نوین بانکی به وجود بیاید، تبادلات پولی و مالی آسان‌تر صورت می‌گیرد.

ایران در بهره‌گیری از صنعت دیجیتال برای کارآفرینی و جذب سرمایه‌گذار چه جایگاهی دارد؟

ما در سال‌های اخیر توانسته‌ایم ایده‌های نوین فناوری موجود در سطح دنیا را به شکل مطلوبی بومی‌سازی و در داخل کشور اجرایی کنیم و با مدیریتی مدون در دو حوزه سرمایه‌گذاری فنی و اجرایی سرویس خوبی را به مشتریان ارائه داده‌ایم؛ لذا از این منظر، ایران از جایگاه مطلوبی در منطقه برخوردار است. فناوری‌های دیجیتالی باعث شده تا نحوه زندگی مردم تغییر کند و فعالیت‌هایی که به شکل سنتی انجام می‌شده اکنون با شیوه‌های جدیدتر، با سرعت بیشتر و پیچیده‌تر انجام شود. بخش زیادی از پیشرفت‌های قابل توجه ما در این حوزه به وجود تحریم‌ها و محدودیت‌های اعمال شده بازمی‌گردد؛ چراکه این اتفاق ما را مجبور به بومی‌سازی بعضی از فناوری‌ها و در واقع بازتولید آن‌ها کرده است. این بازتولید، موجب خلق ایده‌های جدیدتر در کشور شده است تا حدی که اکنون می‌توانیم به عنوان یک شرکت سرویس‌دهنده ادعا کنیم؛ سرویس‌هایی که مردم در داخل کشور از آن استفاده می‌کنند، بسیار مناسب‌تر از سرویس‌های بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته است. پرداخت الکترونیک، گستردگی بسیاری در ایران دارد و در تمامی نقاط

اگر عملیات احراز هویت، به‌خصوص در حال حاضر که به وضعیت گردش پول کشور خیلی جدی‌تر نگریسته می‌شود، به درستی اتفاق نیفتد قطعاً مشکلات بزرگی مانند گم‌شدن چرخش پول، پولشویی و انجام معاملات غیرقانونی رقم خواهد خورد

فناوری‌های دیجیتالی باعث شده تا نحوه زندگی مردم تغییر کند و فعالیت‌هایی که به شکل سنتی انجام می‌شده اکنون با شیوه‌ای جدیدتر با سرعت بیشتر و پیچیده‌تر انجام شود

کسب‌وکار اینترنتی خود را می‌گیرد، خدمات پرداخت خود را نیز بدون هزینه و زمان اضافه از سداد دریافت کند. ما به بسیاری از شرکت‌هایی که نیاز به خدمات پرداخت منحصر به فردی داشته‌اند تا به کسب‌وکار آن‌ها کمک شود، خدمات مورد نیاز را ارائه داده‌ایم. سرویس‌های برگشت پول و سرویس‌های تقسیم وجوه، نمونه‌ای از این خدمات خاص است. به علاوه، با شتاب‌دهنده‌ها نیز تفاهم‌نامه مشترکی را به امضا رسانده‌ایم تا در حوزه سرمایه‌گذاری به این شرکت‌ها کمک کرده باشیم. یکی از دلایل فعالیت ما در حوزه استارت‌آپ‌ها این است که براساس آمار منتشر شده در سال گذشته، ۲۰۰ هزار اپلیکیشن در ایران تولید و ثبت شده است. شاید همه آن‌ها نیاز به خدمات پرداخت نداشته باشند؛ اما ما با ورود به این حوزه، اعلام آمادگی کرده‌ایم و این شرکت‌ها، چه از لحاظ توسعه اپلیکیشن و چه از نظر درگاه خدمات پرداخت، می‌توانند روی سداد حساب ویژه‌ای باز کنند.

برای تولید محصولات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری دستگاه‌های «پوز» و سایر امکانات مورد نیاز این حوزه در کشور، چه اقداماتی انجام گرفته است؟ آیا سرمایه‌گذاری در این حوزه مقرون به صرفه می‌باشد؟

صنعت پرداخت به گواه آمار و صورت‌های مالی شرکت‌های پرداختی که در بورس هستند، یکی از پرسودترین حوزه‌ها در بخش خدماتی کشور است. تا زمانی که چرخ صنعت و ارائه خدمات در شرکت‌های بازرگانی در حال چرخیدن است، نیاز به خدمات پرداخت نیز در کشور وجود خواهد داشت که به همین دلیل، سرمایه‌گذاری در این حوزه پربازده خواهد بود. ضمن اینکه، شرکت‌های پرداخت هم با توجه به توسعه مداوم بازار؛ از نظر ارائه سرویس‌های جدید، وجود مشتریانی که به این سرویس‌ها نیاز دارند و به دلیل تغییر تکنولوژی که هر چهار یا پنج سال یک‌بار نیاز به نوسازی شبکه دارد، نیاز به سرمایه‌گذاری دارند. سرمایه شرکت‌های پرداخت طی پنج سال گذشته دو تا سه برابر شده که این امر نشان‌دهنده آن است که این صنعت پویا، نیاز به سرمایه‌گذاری دارد و تا زمانی که صنایع در کشور فعال باشند، این صنعت نیز مورد نیاز آن‌ها خواهد بود.

شرکت پرداخت الکترونیک سداد در تراکنش‌های مالی چه جایگاهی دارد؟

شرکت پرداخت الکترونیک سداد، براساس آمار مختلفی که از سایر

گردش پول کشور خیلی جدی‌تر نگریسته می‌شود، به درستی اتفاق نیفتد، قطعاً مشکلات بزرگی مانند گم‌شدن چرخش پول، پولشویی و انجام معاملات غیرقانونی رقم خواهد خورد. به همین دلیل شرکت سداد با رعایت الزامات قانونی تا حد امکان از ارائه خدمات پرداخت به مجموعه‌هایی که از نظر نهادهای نظارتی صلاحیت دریافت خدمات را ندارند، پرهیز می‌کند. همین سخت‌گیری‌ها گاهی باعث می‌شود اقدامی که در مجموعه‌های دیگر سریع‌تر اتفاق می‌افتد در مجموعه ما کمی با تاخیر، اما با دقت بیشتری انجام شود. ما سعی کرده‌ایم که این زمان‌بری را با جذب نیروی بیشتر و انجام کارهای کارشناسی شده، به حداقل برسانیم. فعالیت ما محدود به فراهم‌آوری خدمات نیست؛ بلکه بعد از ارائه خدمات هم بر تراکنش‌ها و تعاملات مالی نظارت داریم تا مطابق با اظهارات اولیه و مشاهدات بعدی ما باشد و هر جا صحت این تطابق روشن نباشد، سرویس‌دهی قطع خواهد شد؛ اما در صورت اثبات یا در صورتی که متوجه شویم غیرفعال کردن کد پذیرندگان اشتباه بوده است، کدها مجدداً فعال می‌شوند.

سهم شرکت پرداخت الکترونیک سداد در حمایت از ایده‌های جدید و توسعه استارت‌آپ‌ها و کارآفرینی چه میزان است؟

یکی از استراتژی‌هایی که در شرکت سداد پیش گرفته‌ایم، حمایت از استارت‌آپ‌ها و شرکت‌هایی است که در حوزه فناوری‌های مالی فعالیت دارند یا در حوزه‌ای کار می‌کنند که نیاز به خدمات پرداخت دارند. در سال جاری به‌عنوان حامی اقتصادی در نمایشگاه تراکنش حضور داشتیم و از ایده‌های استارت‌آپی حمایت کردیم تا به دنبال جذب سرمایه‌گذاری باشند. در نمایشگاه cup VC شریف به عنوان اسپانسر حضور داشته و سعی کردیم استارت‌آپ‌ها را حمایت و هدایت کنیم. سداد این قول را به استارت‌آپ‌ها داده که به‌عنوان بزرگ‌ترین حامی، کنار آن‌ها خواهد بود. ما به عنوان اولین شرکتی که به سازمان توسعه تجارت متصل شده‌ایم، این امتیاز را داریم که هر مجموعه استارت‌آپی بتواند بدون ارائه مدارک اضافه به شرکت سداد، درخواست سرویس کند. دریافت درگاه بعد از تأییدیه‌ای که از سوی توسعه تجارت داده می‌شود اتفاق کمی نیست؛ زیرا فرآیند زمان‌بری را از آن‌ها می‌گیرد و احراز هویت مجدد هم لازم ندارد. ما در خط مقدم ایستاده‌ایم تا هر شرکتی به‌محض اینکه مجوز

در بلندمدت مانند در بازار سهام، سود بسیار خوبی را به ارمغان می آورد، هر چند ممکن است در کوتاه مدت در اثر ناپایداری غیرقابل اجتناب بازار سهام، این بازار دستخوش تغییرات ناامیدکننده‌ای شود

بخش‌ها ارائه می‌شود، در حوزه‌هایی مانند شاخص‌های مختلف از پایداری شبکه، میزان خطا، تعداد تراکنش و مبلغ تراکنش، جایگاه دوم تا پنجم را دارد. سیاست این شرکت در جذب منابع حداکثری با حداقل تراکنش است و آمار تراکنش به‌تنهایی ارزیابی درستی از نحوه ارائه سرویس نمی‌دهد. شاید هزینه انجام شده با جذب منابع اهمیت بیشتری داشته باشد که این شرکت موفقیت خوبی در این زمینه کسب کرده است.

درباره درگاه‌های پرداخت و مزایای شرکت الکترونیک سداد توضیح بفرمایید؟

اولین مزیت ما این است که سعی داریم تراکنش‌ها به راحت‌ترین شکل ممکن انجام شود. یکی دیگر از اهداف ما این است که هم مشتری و هم پذیرنده که صاحب دستگاه پرداخت است، تجربه‌ای جدید و راحت را با ابزار سداد داشته باشد. سرویس‌های مناسبی نیز ارائه داده‌ایم. در سال گذشته توانستیم به توافق‌نامه سطح خدمات (lev--Service agreement el) خوبی برسیم. علاوه بر آن در تلاش هستیم که تراکنش‌های مالی، دارای کمترین مغایرت‌های مالی باشد و در مواردی که مغایرت مالی اجتناب‌ناپذیر است، به راحت‌ترین شکل و بدون آنکه مشتری درگیر فرآیند رفع مغایرت شود، از منابع داخلی شرکت استفاده می‌کنیم و در فرصت مناسب با طرف مقابل تسویه حساب صورت می‌گیرد. علاوه بر این، سرویس‌های منحصر به فردی توسط شرکت سداد ارائه می‌شود که بخشی از این سرویس‌ها در راستای دولت الکترونیک است. به‌عنوان مثال، شرکت ما با همکاری سازمان‌های مالیاتی و ناجا، سرویس‌هایی را در پرداخت عوارض خروج از کشور ارائه می‌دهد که مشتری بدون اینکه نیاز به رسید کاغذی داشته باشد، به راحتی بتواند از مرزهای کشور عبور کند. این شرکت با سازمان‌های دولتی و غیردولتی همکاری می‌کند و امکان پرداخت غیرحضوری را برای بسیاری از سازمان‌ها فراهم کرده است. ۹۰ درصد مشتریان ما، بخش خصوصی و ۱۰ درصد هم، نهادهای دولتی هستند. بسیاری از شرکت‌های خصوصی مثل سینما تیکت، از خدمات ویژه ما استفاده می‌کنند.

برای بهره‌گیری و عقب نماندن از خدمات نوین و روزآمد حوزه فناوری‌های نوین دنیا، شرکت پرداخت الکترونیک سداد چه اقداماتی انجام داده است؟

شرکت ما به‌طور مداوم در حال بررسی و رصد پیشرفت‌های فناوری است که در کل دنیا صورت می‌گیرد. ما با بهره‌مندی از تیم تحقیق و توسعه شرکت، فناوری‌های نوین دنیا را بررسی و بخشی از آن را که قابل پیاده‌سازی است، اجرایی می‌کنیم. تیم تحقیق و توسعه سداد برای ارائه سرویس بهتر، به‌طور

پیوسته در حال به‌روزرسانی زیرساخت‌ها است و سعی می‌کند ایده‌های جدیدتری ارائه دهد. به‌عنوان مثال؛ اپلیکیشن پالس که به‌عنوان ابزاری برای مانیتورینگ کسب‌وکار ارائه می‌شود، الگوبرداری شده از فناوری روز دنیا است تا مشتریان بتوانند از طریق موبایل، کسب‌وکار خود را مدیریت کنند. اکنون در حال ارائه اپلیکیشنی به نام "اندروید پوز" به مشتریان خود هستیم که در واقع، پوزی است که قابلیت صندوق فروشگاهی را دارد و سیستم مدیریت کسب‌وکار روی آن قابل اجرا است. "ام پوز" نیز یک پوز موبایلی است که در کنار یک اپلیکیشن پرداختی، امکان ارائه سرویس را برای مشتری فراهم می‌کند.

آینده کسب‌وکار را در کشور از طریق استارت‌آپ‌ها چگونه ارزیابی می‌کنید؟

شرکت‌های استارت‌آپی در سال‌های گذشته پیشرفت‌های خوبی داشته و قادر به جذب سرمایه‌های خوبی بوده‌اند و توانسته‌اند تقریباً ایده‌های خوبی که در دنیا وجود داشته را پیاده‌سازی کنند. با محدود شدن تعاملات مالی کشور با دیگر کشورها، یکی از چالش‌هایی که شرکت‌های استارت‌آپی با آن درگیر هستند، جذب سرمایه‌گذاری است. چالش دیگر این است که بعضی از خدماتی که ایده اولیه آن را از کشورهای دیگر گرفته‌ایم، اشباع شده و وقت آن رسیده است که استارت‌آپ‌های ما، ایده‌های جدیدی ارائه دهند. در سال‌های گذشته، شرکت‌های ما سعی کرده‌اند تجربیات موفق شرکت‌های دیگر را بومی‌سازی کنند که البته کار ارزشمندی بوده است. با توجه به شرایط فرهنگی و بومی، بهتر است که خود ما ایده‌های جدیدی را ارائه و آن را توسعه دهیم.

آیا جذب سرمایه و سرمایه‌گذار خارجی را در دستور کار دارید؟

ما به‌عنوان شرکت خدمات پرداخت به دنبال جذب سرمایه‌گذاری خارجی نیستیم و خود ما در حوزه سرمایه‌گذاری ورود می‌کنیم؛ ولی همان‌طور که گفتیم، سرمایه‌گذاری یکی از چالش‌های آتی حوزه استارت‌آپ‌ها خواهد بود چون همیشه همراه با ریسک است. از هر ۱۰ سرمایه‌گذاری که در این حوزه انجام شده، شاید یکی از آن‌ها موفق بوده است، اما چنانچه موفق شوند، سرمایه‌شان با ضریب بالایی برگشت پیدا می‌کند. تحمل شکست، موضوع بسیار مهمی است و سرمایه‌گذار باید بپذیرد که در این حوزه، ضریب شکست از ضریب پیروزی بیشتر است. اگر سرمایه‌گذاران ما دارای تفکر اشتباه باشند، تحمل شکست در سرمایه‌گذاری را نخواهند داشت و همواره به‌دنبال پیروزی خواهند بود. بسیاری از استارت‌آپ‌ها بوده‌اند که با گذر زمان، سود سرشاری را برای سرمایه‌گذار به ارمغان آورده‌اند.

در خصوص اشتغال‌زایی، شرکت سداد تاکنون چه تعداد نیرو به کار گرفته است؟

حدود چهارسال است که از تاسیس شرکت سداد می‌گذرد و هم‌اکنون بیش از یک هزار و ۳۰۰ نفر در این شرکت مشغول فعالیت هستند. فعالیت در حوزه‌های نرم‌افزاری، سخت‌افزاری و راهبری سیستم‌ها، توسط شرکت انجام می‌شود. شاید بیش از ۹۰ درصد سرویس‌های ارائه شده توسط شرکت، در داخل شرکت توسعه یافته است.

آیا فکر می‌کنید شرکت‌های استارت‌آپی بتوانند در اشتغال‌زایی

نقش ویژه‌ای داشته باشند؟

بنده معتقد نیستم که استارت‌آپ‌ها بتوانند مشکلات بیکاری را حل کنند؛ چون اساساً شرکت‌هایی نیستند که نیروی انسانی زیادی را جذب کنند. حتی بسیاری از استارت‌آپ‌هایی که شکل می‌گیرند هم به‌دلیل تغییر شیوه سنتی، منجر به بیکار شدن افراد خواهند شد؛ چراکه بسیاری از آن‌ها در مسیر تسهیل و اتوماتیک‌سازی گام برمی‌دارند. به‌عنوان مثال؛ وقتی شما سرویس بیمه را به‌صورت آنلاین به مشتری ارائه می‌دهید، دیگر نیازی به کارگزاری‌ها و افرادی که به‌صورت حضوری این درخواست‌ها را انجام می‌دادند، نخواهد بود؛ یعنی استارت‌آپ‌ها در

ما در حوزه پرداخت، نه تحت تاثیر تحریم قرار می‌گیریم و نه نسبت به آن می‌توانیم واکنشی نشان دهیم؛ چون عملاً حوزه فعالیت ما بر اساس مقررات بالادستی داخلی است و قرار هم نبوده که این سرویس‌ها فرامرزی باشد

بعضی مواقع بر ضد اشتغال‌زایی عمل می‌کنند. تنها نکته مثبتی که استارت‌آپ دارد، این است که سختی کار را کاهش و شرایط برابری را ایجاد می‌کند. تا پیش از ظهور استارت‌آپ‌های حمل‌ونقل، آژانس‌ها فعال بودند؛ ولی بعد از آن، انحصار شکسته و شرایط برابری ایجاد شد تا

همه بتوانند به این حوزه ورود پیدا کنند. به نظر بنده، اگر استارت‌آپ‌ها درست مدیریت شوند، در درازمدت به توزیع عادلانه شرایط کاری کمک می‌کنند. استارت‌آپ‌های ایران به دلیل محدودیت‌های مالی، صرفاً محدود به جغرافیای کشورند و امکان اشتغال‌زایی زیادی هم ندارند. **آیا در شرایط تحریم، شرکت‌های پرداخت می‌توانند تحریم‌شکنا عمل کنند؟**

ما در حوزه پرداخت، نه تحت تاثیر تحریم قرار می‌گیریم و نه نسبت به آن می‌توانیم واکنشی نشان دهیم؛ چون عملاً حوزه فعالیت ما بر اساس مقررات بالادستی داخلی است و قرار هم نبوده که این سرویس‌ها فرامرزی باشد. تاکید بر این است که ارائه این سرویس، منحصر به

مرزهای ایران باشد و فعالیت در خارج از مرزها تخلف هم محسوب می‌شود. تفاوت‌هایی میان صنعت پرداخت کشورمان با صنعت پرداخت بین‌المللی، هم از لحاظ امنیت و هم از لحاظ کسب‌وکار وجود دارد و قرار بر این است که اپلیکیشن‌هایی مثل بله، ایوا و ... در بیرون از کشور فعالیت نداشته باشند.

شنیده شده که امکان کپی کردن کارت‌های پرداخت و کلاهبرداری در این بخش وجود دارد، آیا این موضوع واقعی است؟

امکان کپی کردن کارت‌های پرداخت وجود ندارد؛ چراکه استانداردهای امنیتی در این زمینه وجود دارد و هنگامی که تغییری در پوز صورت بگیرد، پوز عکس‌العمل امنیتی نشان می‌دهد و از کار می‌افتد. دستگاه پذیرش ما بسیار امن است؛ اما کارت‌های مغناطیسی اساساً امکان کپی شدن دارند و راهکار آن هم مهاجرت به سمت کارت‌های هوشمند است که کپی‌برداری از روی آن

امکان‌پذیر نیست. چالش امنیتی ما در حال حاضر، عدم امنیت کارت‌های مغناطیسی است. در دنیا از کارت‌های

هوشمند استفاده می‌شود و کارت‌های

مغناطیسی منسوخ شده‌اند، البته اگر

خود افراد نسبت به نگهداری

کارت خود دقت

داشته باشند،

خطری

آن‌ها را

تهدید

نمی‌کند. پوزهای استاندارد ارائه شده از سوی شرکت‌های پرداخت، کاملاً قابل اطمینان هستند و خود دستگاه پوز قابلیت کپی کردن ندارد. **در حال حاضر چند دستگاه پوز از سوی سداد در کشور مدیریت می‌شود؟**

در حال حاضر بیش از ۷۰۰ هزار دستگاه پوز از طریق شرکت سداد در سراسر کشور نصب شده است.

چه ظرفیتی برای نصب دستگاه‌های پوز وجود دارد؟

بر اساس آمار موجود، حدود چهار میلیون کسب‌وکار شناخته شده و مجاز وجود دارد و فکر نمی‌کنم واحد صنفی مجازی وجود داشته باشد که از دستگاه پوز برخوردار نباشد، مگر اینکه خود واحد صنفی علاقه‌ای به خرید آن نداشته باشد.

آخرین خبرهای حوزه فناوری‌های نوین بانکی را بیان فرمایید.

به نظر می‌رسد با اقدامات دستگاه‌های نظارتی در مسیر امن‌سازی پرداخت‌های موبایلی، اتفاق مثبتی که در سال آینده می‌توانیم شاهد

آن باشیم، انجام تراکنش‌های مالی بدون حضور کارت است. با این کار عملاً نیازی به تراکنش مالی با کارت و به صورت فیزیکی نخواهد بود. این موضوع، تجربه کاربری مشتری را بسیار تسهیل می‌کند و تراکنش را در زمان کوتاهی به انجام می‌رساند. در حال حاضر خرید بدون کارت در حال انجام است، اما فراگیر نیست. بهره‌مندی از آن نیازمند اقدام بانک مرکزی است که زیرساخت‌های لازم، صحت‌سنجی‌ها و احراز هویت‌های لازم برای دارنده کارت را فراهم کند. انجام معاملات بانکی با موبایل و بدون کارت، پیشرفت بسیار قابل توجهی است. ما در این حوزه اقدامات زیادی انجام داده‌ایم و به محض آماده شدن این زیرساخت‌ها، بهره‌برداری از آن را آغاز خواهیم کرد. ■

سرمایه‌گذاری یکی از چالش‌های آتی حوزه استارت‌آپ‌ها خواهد بود چون همیشه همراه با ریسک است. از هر ۱۰ سرمایه‌گذاری که در این حوزه انجام شده، شاید یکی از آن‌ها موفق بوده است، اما چنانچه موفق شوند، سرمایه‌شان با ضریب بالایی برگشت پیدا می‌کند

ما در حوزه پرداخت نه تحت تاثیر تحریم قرار می‌گیریم و نه نسبت به آن می‌توانیم واکنشی نشان دهیم چون عملاً حوزه فعالیت ما بر اساس مقررات بالادستی داخلی است و قرار هم نبوده که این سرویس‌ها فرامرزی باشد

مسعود عطاریان، تولیدکننده با سابقه طلا و جواهر اعلام کرد ایده پردازی و نوآوری لازمه موفقیت تولیدکنندگان

مژگان عسگری

آمار قابل توجهی
از فروشندگان و

تولیدکنندگان طلا و
جواهر وجود دارد که به
دلیل نوسانات نرخ ارز،
از این صنف رفته‌اند و
به گفته خودشان، دیگر
در زمینه تولید طلا و
جواهر فعالیتی نخواهند
داشت

ایران از لحاظ جغرافیایی بر روی کمر بند معدنی جهان قرار دارد و از ذخایر عظیم فلزات و کانی‌های با ارزش برخوردار است؛ همین موضوع، در گذشته موجب گسترش صنعت فلزکاری در ایران و انتقال این دانش به سایر مناطق جهان شده؛ به طوری که بسیاری از کشورها با وجود پیشرفت‌های صنعتی، نتوانستند در این زمینه از ایرانیان پیشی بگیرند. صنعت طلا و جواهر و ساخت و تولید زیورآلات و مصنوعات فلزات قیمتی ایران، سرآمد کشورهای جهان است. آثار هنری بسیار ارزشمند و گران‌بهایی که امروزه موزه‌های معتبر داخلی و خارجی و مجموعه‌های خصوصی کلکسیونرهای معروف دنیا را در سراسر جهان زینت بخشیده؛ بیانگر این حقیقت است که طلا و جواهرسازان ایرانی در ادوار مختلف تاریخی چه پیش از اسلام و چه بعد از آن در ساختن اشیاء تزئینی و زیورآلات گران‌بها از مهارت خارق‌العاده‌ای برخوردار بوده‌اند. حال این سؤال پیش می‌آید که "آیا در حال حاضر صنعت طلا و جواهر ایران، قابلیت رقابت با کشورهای دیگر را دارد؟" و "آیا ذائقه مردم در انتخاب طلا و جواهر نسبت به گذشته تغییر کرده است؟" برای دریافت پاسخ مناسب به سراغ مسعود عطاریان که سابقه ۴۰ ساله در تولید طلا و جواهر دارد رفته و با وی به گفت‌وگو پرداختیم. عطاریان معتقد است: صنعت طلا و جواهر کشور، قابلیت رقابت با کشورهای دیگر را ندارد و نگاه دولت به این هنر-صنعت، یک نگاه لوکس و لاکچری بوده که البته کاملاً اشتباه و غیر کارشناسی است، به همین دلیل تاکنون نتوانسته‌ایم در زمینه صادرات طلا و جواهر آن‌طور که باید موفق عمل کنیم. به اتفاق مشروح این مصاحبه را می‌خوانیم.

بفرمایید هم‌اکنون در چه زمینه‌ای فعالیت دارید؟

ما نقوش و طرح‌های ایران باستان و اسلیمی را در تولید زیورآلات خود مورد استفاده قرار می‌دهیم و در کنار آن، به بحث فرهنگ‌سازی نیز اهمیت ویژه‌ای می‌دهیم. به عنوان مثال؛ اگر بنده اثری را از زمان هخامنشی تولید می‌کنم، باید در خصوص آن آگاهی داشته باشم که این نقوش به چه دلیل مورد استفاده قرار گرفته و این امر خریدار را ترغیب می‌کند تا با خرید محصولات ما، درباره تاریخ هخامنشی نیز اطلاعاتی کسب کند.

چرا در تولید نقوش و طرح‌های ایرانی فعالیت می‌کنید؟

این حرفه، مورد علاقه بنده است و مهم‌ترین هدف این است که زیورآلات تولیدی خود را به خریداران معرفی و در زمینه صادرات نیز، فعالیت داشته باشیم. قصد داریم تا با تولید چنین محصولاتی، به کسانی که به تازگی می‌خواهند وارد این صنعت شوند انگیزه دهیم تا در این هنر-صنعت به فعالیت بپردازند. تمام تلاش بنده این است که محصول خوب و منحصر به فردی را ارائه و به کار خود توسعه دهم.

بیشتر چه زیورآلاتی را تولید می‌کنید؟ آیا در تولیداتتان از طرح‌های زیورآلات شاخص کشورهای دیگر نیز کپی برداری می‌کنید؟

در زمینه تولید انگشتر، گردنبند، آویزها، گوشواره‌ها و ... فعالیت داریم. تمام محصولات تولیدی ما، برگرفته از آثار ایرانی است و به هیچ وجه در کارهایمان، کپی برداری وجود ندارد و همیشه سعی کرده‌ایم تا از خلاقیت خود در تولید زیورآلات بهره ببریم. تولیدکننده واقعی؛ باید نوآوری، خلاقیت و ایده پردازی داشته باشد تا بتواند به‌طور مستقل، طرح و اثر را تولید و به بازار عرضه کند. البته در تمام مشاغل دنیا، کپی برداری وجود دارد و در این زمینه بیشتر از کشورهایی مانند ایتالیا که در زمینه تولید زیورآلات شاخص هستند، کپی برداری می‌شود. مهم، اصالت یک

تولیدکننده است که نخواهد از طرح‌های دیگر کپی برداری کند.

چگونه می‌توان در خرید زیورآلات، اعتماد کرد که کپی برداری نباشد؟

این موضوع به فروشگاه‌هایی که طرح را به فروش می‌رساند، برمی‌گردد. فروشگاه‌هایی که از اتحادیه جواز کسب دارند، مشکلی از این بابت نداشته و کنترل شده هستند و مهم‌ترین موضوع این است که از نظر عیار، سلامت باشند. هر طرحی یک قیمتی دارد؛ اگر ایتالیایی باشد، قیمت آن در اجرت ساخت بیشتر خواهد شد. تمام طرح‌هایی که توسط فروشگاه‌های طلا و جواهر به فروش می‌رسد، کد استاندارد داشته و اتحادیه نیز نظارت کافی بر آن دارد.

نظر شما درباره قاچاق مصنوعات طلا و جواهر چیست؟

حجم صادرات ما به دلیل اینکه صادرات طلا و جواهر به سختی انجام می‌شود، بسیار محدود است. متأسفانه در مدیریت‌های گمرک، نگاه تخصصی در زمینه طلا و جواهر وجود ندارد. به نظرم، گمرک باید برخی از افراد کاربلد و با تجربه را در قسمت صادرات طلا و جواهر به کار گیرد. صادرات طلا و جواهر، ارزش افزوده و اشتغال‌زایی بالایی دارد. گردش مالی صنعت طلا و جواهر نیز در کشور قابل توجه است؛ به طوری که فکر می‌کنم در رتبه دوم یا سوم قرار داشته باشد. متأسفانه سهم ایران در زمینه صادرات طلا و جواهر بسیار ناچیز است و کشورهایی مانند ایتالیا، ترکیه و چین در این زمینه از ما پیشی گرفته‌اند.

آیا صنعت طلا و جواهر ایران قابلیت رقابت با کشورهای دیگر را دارد؟

اگر صنعت طلا و جواهر کشور به‌خوبی مدیریت شود، قابلیت رقابت با کشورهای دیگر را خواهد داشت. متأسفانه نگاه دولت به این هنر-صنعت، یک نگاه لوکس و لاکچری است که البته کاملاً اشتباه و غیر کارشناسی شده است؛ به همین دلیل تاکنون نتوانسته‌ایم در زمینه صادرات طلا و جواهر آن‌طور که باید موفق عمل کنیم. افراد بسیار خلاق در زمینه تولید طلا و جواهر

وجود دارند و دویستی هستند که تولیداتشان بسیار با کیفیت و قابل رقابت با محصولات کشورهای دیگر است؛ ولی متأسفانه حمایتی از آن‌ها نمی‌شود. متولیان امر باید نگاه ویژه‌ای به این صنعت داشته باشند تا بتوانیم در این زمینه حرفی برای گفتن داشته باشیم.

آیا ذائقه مردم در انتخاب طلا و جواهر نسبت به گذشته تغییر کرده است؟

قطعاً تغییر کرده است. به‌طور متوسط، هر یک دهه، مدها و نگاه‌ها به طلا و جواهر تغییر یافته و سلیقه مردم در انتخاب طرح‌ها و مدل‌ها تغییر می‌کند. ما در این هنر - صنعت در دنیا پیش‌تاز بوده‌ایم، آثار چند هزارساله‌ای در موزه‌ها داریم و زرگرها و هنرمندانی داریم که آثارشان زینت‌بخش موزه‌ها است. ما رزومه بسیار مناسبی در هنر - صنعت طلا و جواهر داریم. هنرمندان کشور ما، سازنده تاج‌های سلطنتی ایرانی و خارجی بوده‌اند. آثار فاخری در موزه بانک مرکزی

وجود دارد که توسط هنرمندانی ایرانی ساخته شده است. متأسفانه، امروزه صنعت طلا و جواهر با رکود عجیبی روبه‌رو است و بسیاری از تولیدکنندگان فعالیت خود را متوقف کرده‌اند.

نوسانات نرخ ارز، چه مشکلی را برای شما به وجود آورده است؟

از ابتدای امسال تاکنون حدود ۷۰ درصد تعدیل نیرو داشته‌ایم؛ چراکه نمی‌توانستیم حقوق و هزینه کارشان را پرداخت کنیم و آن ۳۰ درصدی هم که باقی مانده‌اند، به دلیل رکود موجود در بازار، آن‌طور که باید فعالیتی ندارند و فقط هزینه کارکرد آن‌ها را پرداخت می‌کنیم. نوسانات نرخ ارز، صنعت طلا و جواهر را با رکود عجیبی مواجه کرد و موجب شد که خیلی از تولیدکنندگان کار خود را تعطیل کنند. آمار قابل توجهی از فروشندگان و تولیدکنندگان طلا

و جواهر وجود دارد که به دلیل نوسانات نرخ ارز، از این صنف رفته‌اند و به گفته خودشان، دیگر در زمینه تولید طلا و جواهر فعالیتی نخواهند داشت. بنده حدود

۴۰ سال است که در زمینه تولید طلا و جواهر فعالیت دارم و تاکنون چنین رکودی را تجربه نکرده‌ام.

برای این صنعت چه چشم‌اندازی را متصور هستید؟

با شرایط کنونی که در پیش گرفته‌ایم، صنعت طلا و جواهر نمی‌تواند چشم‌انداز روشنی داشته باشد. مالیات بر ارزش افزوده ۹ درصد یکی از مشکلاتی است که فعالان این بخش با آن مواجه هستند. نرخ مصوب سود برای فروش طلا ۷ درصد است؛ ولی برای ارزش افزوده باید ۹ درصد پرداخت کرد. مگر طلا تمام‌شدنی است که از آن ارزش افزوده دریافت می‌کنند؟ ارزش افزوده باید از اجرت کار گرفته شود نه از خود طلا. نباید با دریافت ارزش افزوده کاری کنیم تا انگیزه مردم برای خرید طلا کاهش پیدا کند. هر فروشگاه طلافروشی به صورت مستقیم و غیرمستقیم حداقل برای ۱۰ نفر ایجاد اشتغال می‌کند، بنابراین مسئولان ذی‌ربط باید توجه به این موضوع را داشته باشند.

یعنی فضای سرمایه‌گذاری در این

صنف مناسب نیست؟

خیر، فضای موجود برای سرمایه‌گذاری به هیچ‌وجه مناسب نیست. خیلی از افرادی که در این صنف سابقه و تجربه طولانی داشته‌اند؛ به‌صورت تدریجی، به‌خصوص در سال جاری از این صنف کناره‌رفته‌اند.

و سخن آخر...

به نظر بنده، باید به این هنر - صنعت توجه ویژه‌ای شود. حیف است هنرمندانی که نسلشان تکرار نشدنی است، از دست بروند و هنرشان نادیده گرفته شود. ما هنرمندان مستعد و سطح بالایی در صنعت طلا و جواهر داشته‌ایم که متأسفانه قدرشان را ندانستیم و دیگر در این صنعت فعالیت نمی‌کنند. اکنون عزیزان هنرمند و خلاق در

زمینه تولید طلا و جواهر فعالیت دارند که اگر از آن‌ها به خوبی استفاده نشود، آن‌ها را هم از دست خواهیم داد.

متأسفانه نگاه دولت به این هنر - صنعت، یک نگاه لوکس و لاکچری است که البته کاملاً اشتباه و غیر کارشناسی شده است؛ به همین دلیل تاکنون نتوانسته‌ایم در زمینه صادرات طلا و جواهر آن‌طور که باید موفق عمل کنیم

ایران خودرو همچنان بزرگ‌ترین خودروساز خاورمیانه باقی می‌ماند یکه‌زارع: تحریم‌ها را به فرصت تبدیل می‌کنیم

عباس فغانی (معارف)

داد: تحریم‌ها می‌تواند یک فرصت تلقی شده و سبب ایجاد یک موفقیت بزرگ شود. ما به دنبال آن هستیم که قطعات خودروها را داخلی‌سازی کرده و راضی نیستیم که حتی یک دلار از کشور خارج شود. در نمایشگاه صنعت خودروی امسال نیز برخی از قطعات و مواد اولیه وارداتی این گروه به نمایش درآمد تا قطعه‌سازانی که آمادگی برای تامین آن را دارند، وارد عرصه تولید شده و به زنجیره تامین ایران خودرو افزوده شوند.

یکه‌زارع در ادامه افزود: ایران خودرو ضمن همکاری با دفتر علمی و فناوری ریاست جمهوری، زمینه‌های لازم برای شرکت‌های دانش‌بنیان که توانایی تولید تکنولوژی و دانش فنی را دارند فراهم کرده است تا از این طریق مهندسان جوان ایرانی به تولید قطعه با تضمین خرید بپردازند. به علاوه، ایران خودرو آماده همکاری با هر شرکت و ارگانی است که بتواند برای خودکفایی صنعت خودروسازی فعالیتی را انجام دهد. مدیرعامل گروه صنعتی ایران خودرو در ادامه با بیان این که در حال حاضر حدود یک‌ششم از قیمت خودروهای پرتیراژ ارزبری دارند که این نشان‌دهنده خودکفایی حدود ۸۵ درصدی تولید است، افزود: هدف ما این است که تمام قطعات و مواد اولیه وارداتی را ساخت داخل کنیم و از ارزبری آن بکاهیم. از سوی دیگر، با کمک دانشگاهیان و افرادی که در دانش فنی قطعات الکترونیک خودرو فعالیت می‌کنند، نتایج مثبتی را در اردیبهشت سال آینده شاهد خواهیم بود.

مدل مناسب توسعه صنعت خودرو

تا قبل از خروج یک‌طرفه آمریکا از برجام و آغاز دور جدید تحریم‌های ظالمانه؛ تولید بدون سرمایه‌گذاری از راهبردهای اصلی ایران خودرو در کشورهای صادراتی هدف بوده که همچنان به‌عنوان یک سرفصل مهم در دستور کار این شرکت قرار دارد. این راهبرد در سال ۹۵ کلید خورد و عملیات ساخت خط تولید محصولات ایران خودرو در جمهوری

ناوگان خودروی ایران هم‌اکنون شامل ۳.۵ میلیون خودروی تجاری، ۱۵.۵ میلیون خودروی سواری و ۸.۶ میلیون خودروی فرسوده است. این ناوگان ۱۳۰ میلیارد دلار ارزش دارد؛ به این معنی که اگر این صنعت در کشور وجود نداشت، سالانه میلیاردها دلار ارز از کشور خارج می‌شد. در حال حاضر ۸۴ درصد تولید خودرو و قطعات در منطقه خاورمیانه متعلق به ایران و ترکیه است. در این منطقه ۲.۷ میلیون خودرو تولید می‌شود؛ اما ۴.۴ میلیون خودرو فروخته می‌شود، یعنی ۱.۷ میلیون خودرو وارداتی است. پیش‌بینی می‌شود که حجم این بازار به ۵.۳ میلیون خودرو در سال برسد.

بازار ۲۰ میلیارد دلاری خودرو در ایران

ارزش سالانه تولید خودرو در ایران ۲۰ میلیارد دلار است و حدود ۷۰۰ الی ۸۰۰ هزار نفر در این صنعت مشغول به کار هستند. در این میان، شرکت ایران خودرو با درآمد ۱۲/۸ میلیارد دلاری و سود خالص ۱/۳ میلیارد دلاری خود، بزرگ‌ترین و پرافتخارترین صنعت ایران محسوب می‌شود. مجموع دارایی این شرکت که در سال ۱۳۴۱ با نام ایران ناسیونال و سرمایه مالی ۱۰۰ میلیون ریالی تاسیس شد، هم‌اکنون به بیش از ۳۲ میلیارد دلار افزایش یافته است.

این شرکت مهم‌ترین شرکت خودروسازی ایرانی است که انواع خودروهای سبک و سنگین را به‌تنهایی یا با همکاری شرکای خارجی تولید و مونتاژ می‌کند. ایران خودرو سالانه حدود ۶۰۰ هزار دستگاه خودرو تولید می‌کند و ۵۲ درصد بازار خودروی کشور در دست این گروه صنعتی است. به گفته هاشم یکه‌زارع؛ مدیرعامل ایران خودرو، سهم این کمپانی در بازار ایران به سرویس‌دهی ۱۴ شرکت در خدمات فروش و ۱۲ شرکت در خدمات پس از فروش رسیده است. این شرکت همچنین ۱۱۲۲ مرکز فروش قطعات یدکی دارد.

وی تاکید کرد: در سال ۱۴۰۴ ما به ۶۰ درصد بازار ایران می‌رسیم و یک‌میلیون و ۸۰۰ هزار خودرو تولید خواهیم کرد که در این میان ۶۰۰ هزار خودرو باید صادر شود. این آمار برای کل ایران، تولید ۳ میلیون خودرو و صادرات یک‌میلیون خودرو خواهد بود.

تحریم‌هایی که تبدیل به فرصت می‌شوند

گروه صنعتی ایران خودرو قرار است در آینده‌های نزدیک به صورت مستقل و بدون حضور شریک خارجی، پژو ۳۰۱ را تولید کند و قطعا در این زمینه، تجربه تولید مستقل دو محصول ۲۰۶ و ۲۰۷ نیز موثر واقع خواهد شد. مدیرعامل گروه صنعتی ایران خودرو در این مورد توضیح

آذربایجان نیز در همین سال آغاز شد. این پروژه با سرمایه‌گذاری ۱۴ میلیون دلاری طرف آذربایجانی؛ در نیمه نخست سال ۹۶ به بهره‌برداری رسید و محصولات برند ایران‌خودرو شامل خودروهای دنا، رانا، سمند و سورن در آن تولید شد. به‌طور کلی در طول سال‌های گذشته، مشارکت و تولید محصول مشترک با خودروسازان جهانی، از جمله رویکردهای اصلی ایران‌خودرو در مسیر خودروساز شدن بوده است.

صادرات و بازارهای بین‌المللی

در حال حاضر بازار عراق یکی از بهترین بازارهای صادراتی ایران‌خودرو محسوب می‌شود و محصولات سمند، سورن، پژو پارس و دنا به این کشور صادر می‌شود. همچنین، با توجه به استقبال و نیاز مشتریان در بازار کشورهای عربی همسایه از خودروهای اتوماتیک، صادرات خودروهای اتوماتیک نیز به‌عنوان یکی از اهداف و اولویت‌های اصلی ایران‌خودرو در این کشورها دنبال می‌شود.

بازار نیجریه نیز به‌عنوان یکی از بازارهای صادراتی سودده برای ایران‌خودرو شناسایی شده است. این بازار هم در انتظار محصولات اتوماتیک گروه صنعتی ایران‌خودرو است. همچنین، استقبال مردم کشور عمان از سبد محصولات ایران‌خودرو بسیار چشمگیر بوده است. صدور دو تا سه محصول اتوماتیک شرکت ایران‌خودرو به بازار عمان، کام بلندی در توسعه بازار خودروهای ایرانی در کشورهای همجوار محسوب می‌شود. ایران‌خودرو در بازارهای صادراتی سال‌های ۹۲ و ۹۳ نیز، با وجود محدودیت‌های ناشی از تحریم‌ها، گام‌های موثری برداشت و توانست گواهی‌نامه صادرات محصولات خود به روسیه را دریافت کند. یکی دیگر از موفقیت‌های ایران‌خودرو در بازارهای بین‌المللی، تولید رانا در سایت عراق بود. در اردیبهشت‌ماه ۹۳، نخستین خودروی رانا در خط تولید گروه صنعتی ایران‌خودرو در سایت عراق تولید شد تا گامی بلند در جهت حضور پررنگ ایران‌خودرو در این کشور باشد. همچنین در سال ۹۴، صدور محصولات ایران‌خودرو به تاجیکستان آغاز شد. این رویداد با تبادل تفاهم‌نامه میان گروه صنعتی ایران‌خودرو و گروه توسعه اقتصادی و سرمایه‌گذاری تاجیکستان صورت پذیرفت. ایران‌خودرو، با ارسال نخستین محموله تجهیزات خط تولید محصولات خود به کشور الجزایر در سال ۹۵ نیز، گامی اساسی در خصوص احداث کارخانه ایکو الجزایر برداشت. برنامه پیش‌بینی شده برای تولید در این سایت، دستیابی به تولید ۲۵ هزار دستگاه رانا، دنا و سورن تا سال ۲۰۲۰ است که در کنار آن، برنامه خودکفایی محصولات برای سازندگان الجزایری هم پیش‌بینی شده تا به ۴۰ درصد خودکفایی در سال ۲۰۲۰ دست یابند. همچنین با صادرات بیش از ۳۰۰ دستگاه خودرو دنا به الجزایر، بازار ایران‌خودرو در شمال آفریقا نیز احیا شد.

توسعه موتور و مجموعه

گروه صنعتی ایران‌خودرو علاوه بر مشارکت با خودروسازان معتبر

جهانی برای تولید محصول مشترک، به‌دنبال تقویت برند ملی در سبد محصولات تولیدی هم هست. راهبرد بلندمدت این گروه صنعتی، اختصاص بیش از ۵۰ درصد سبد محصولات به برند ملی است. از سوی دیگر، در حال حاضر تمامی محصولات ایران‌خودرو دارای استاندارد زیست‌محیطی یورو ۴ هستند. این اقدام، کاهش مصرف سوخت پنج تا هفت‌درصدی برای تمامی محصولات را به همراه داشته و موجب کاهش ۳۵ تا حداکثر ۵۰ درصدی گازهای آلاینده نیز شده است. با برنامه‌ریزی‌ها و هماهنگی‌های صورت گرفته، در حال حاضر تمامی فرآیندهای تولید خودرو و تامین‌کنندگان که تحت نظارت شرکت ساپکو هستند، بر مبنای استاندارد یورو ۴ ارتقا یافته‌اند. افتتاح خط تولید پیشرفته‌ترین گیربکس در ایران نیز، دیگر اقدام ایران‌خودرو در راستای بهبود عملکرد سیستم قدرتی خودرو است. این خط تولید که با سرمایه‌گذاری سه‌میلیون یورویی به بهره‌برداری رسیده، گیربکس پیشرفته جی.اچ.کیو (JHQ) را تولید کرد. ظرفیت تولید این خط سالانه ۳۰۰ هزار دستگاه گیربکس است و با توجه به تکنولوژی پیشرفته و سطح کیفی بالای گیربکس تولیدی در چرخشگر، امکان صادرات این محصول نیز فراهم است.

سخن پایانی

سند توسعه صنعت خودرو ایران سال‌ها پیش تصویب شده است. طی این سال‌ها نیز، ایران‌خودرو با بسیاری از خودروسازان بزرگ جهان در ارتباط بوده و سالیان سال با پژو فرانسه، بنز آلمان و سوزوکی ژاپن همکاری داشته است. از سوی دیگر، علاوه بر این که زیرساخت‌های اصلی مثل تأمین راه، برق و انرژی در کشور موجود است، وجود تعرفه‌های بالا در چند دهه گذشته نیز از واردات بی‌رویه در این صنعت جلوگیری کرده و این فرصت را برای رقابت‌پذیر شدن صنعت خودرو فراهم آورده است. به عبارت دیگر، سیاست‌های مالی و سرمایه‌گذاری کشور در جهت بهبود توسعه صنعت خودرو بوده است که بر این اساس، مهم‌ترین نقطه بهبود برای صنعت خودروی ایران، افزایش دانش مهندسی و افزایش توانایی در توسعه محصول همگام با صنعت خودروی جهان با قابلیت فروش در بازارهای جهانی است. امری که شرکت ایران‌خودرو در قابلیت طراحی و توسعه محصول با ارائه سمند و دنا آن را نشان داده است.

حال که دور جدید تحریم‌های ظالمانه آغاز شده است، می‌توانیم با الهام از این جمله مهندس یکه‌زارع که «تحریم‌ها را به فرصت تبدیل می‌کنیم»، با افزایش کیفیت و روزآمدی محصولات، قادر به رقابت با محصولات ژاپن، چین، کره جنوبی، برزیل و هند در عرصه جهانی شویم تا همچنان امکان بقای تولید و صادرات خودروی ایرانی فراهم باشد. استراتژی جدید صنعت خودروی ایران در شرایط کنونی، باید با تمرکز بر تغییرات بازار خودرو و خروج بازیگران قبلی و ورود بازیگران جدید تهیه شده و با تمرکز بر امور تحقیق و توسعه، طراحی مهندسی و توسعه سیستم‌های نرم‌افزاری، تقویت صنایع مرتبط و تجهیز شبکه تامین و تنوع‌بخشی خدمات پس از فروش در طول چرخه عمر محصول، تدوین شود. اهمیت این موضوع از آن رو است که صنعت خودروی ایران قصد

دارد بعد از پشت سر گذاشتن دوره سخت تحریم‌ها از طریق مشارکت‌های جهانی، تحولات اساسی را در روند تولید و عرضه محصولات خود رقم بزند.

خودروسازان باید با درس گرفتن از تجربیات جهانی، استراتژی خود را در مسیر تغییرات

نیاز بازار مصرف و روندهای تکنولوژیکی که در این عرصه وجود دارد، پیش ببرند. ■

مدیرعامل شرکت داده‌ورزی سداد:

دوران بانکداری الکترونیکی به سر رسیده است

سید قاسم قاری

برخی از استارت
آپ‌ها با وجود این که
هیچ مشکلی را حل
نکرده‌اند، انتظار
حمایت هم دارند.
شرکت‌هایی موفق
هستند که پیش از
نگاه حمایتی، نگاه
مشارکتی داشته و
از ایده‌های مناسبی
برخوردار باشند

گسترش کاربردهای فناوری اطلاعات در صنعت بانکی کشور، همراه با افزایش فعالیت موسسات مالی و اعتباری و بانک‌های خصوصی، علاوه بر بالا بردن دامنه انتخاب و تنوع خواسته‌های مشتریان، بیش از پیش بازار این حوزه را رقابتی کرده است. در چنین شرایطی، بانک ملی ایران به عنوان بزرگ‌ترین نهاد بانکی جهان اسلام، با هدف بهره‌مندی بیشتر از قابلیت‌های فناوری اطلاعات و خدمت‌رسانی بهتر به آحاد جامعه، اقدام به تاسیس شرکت داده‌ورزی سداد کرد. این شرکت از بدو تاسیس تاکنون با ایجاد روندی پویا به منظور بهره‌برداری صحیح و اصولی از ابزار فناوری اطلاعات، همگام با انتظارات بانک و همسو با توسعه فناوری فعالیت داشته است. شتاب گرفتن بی‌سابقه دستاوردها و فعالیت‌های این شرکت ما را بر آن داشت تا به منظور آشنایی بیشتر با فعالیت‌های این مجموعه به سراغ مهندس حمیدرضا مختاریان، مدیرعامل مجموعه داده‌ورزی سداد برویم و با وی به گفت‌وگو بپردازیم. آنچه از نظر می‌گذرانید، مشروح مصاحبه «دنیای سرمایه‌گذاری» با وی است.

داشته باشیم تا بتوانیم با شرکت‌هایی که در این حوزه فعال هستند، تبادل نظر داشته و از نوآوری‌هایی که در این صنعت وجود دارد، بهره‌مند شویم و درصد هستیم تا بتوانیم خودمان نیز عرضه‌کننده این نوآوری‌ها باشیم. تاکنون اقداماتی را در خصوص تبادل دانش و اینکه چگونه می‌توان در اکوسیستم بانکداری تعاملات مناسبی داشت، انجام داده‌ایم تا بلکه مجموعه بانکداری و پرداخت کشور به سمت درستی حرکت

در آستانه برگزاری هشتمین همایش و نمایشگاه بانکداری الکترونیک و نظام پرداخت، مجموعه داده‌ورزی سداد چه رویکردی برای حضور در این نمایشگاه و همایش دارد؟ همایش نظام‌های پرداخت بانکداری الکترونیک، همایش بسیار معتبری است که همه ارکان نظام بانکی و پرداختی در آن حضور دارند. رویکرد مجموعه این است که در این همایش و نمایشگاه حضوری پررنگ

۶۴

دی ۹۷، شماره ۲۷
ماهنامه دنیای سرمایه‌گذاری

کند. بهترین بستری هم که برای ایجاد تعاملات وجود دارد، برگزاری همایش نظام‌های پرداخت است که سعی می‌کنیم به‌طور جدی در این نمایشگاه حضور داشته باشیم.

یکی از دستاوردهای شرکت سداد، فعالیت و سرمایه‌گذاری در حوزه شبکه اجتماعی مالی «بله» بوده است. در این خصوص توضیحاتی ارائه فرمایید؟

با توجه به حضور مردم در شبکه‌های اجتماعی، مجموعه بانک ملی و شرکت سداد، حدود چهار سال پیش تصمیم گرفتند که سرویس‌های بانکی را به سمت شبکه‌های اجتماعی سوق دهند. در آن زمان، پیام‌رسان‌ها و شبکه‌های اجتماعی متعددی فعال بودند که مورد بررسی قرار گرفتند و بنا به دلایل مختلفی مثل اهمیت مسایل امنیتی، به این نتیجه رسیدیم که باید این تکنولوژی بومی‌سازی شده و داخل کشور پیاده‌سازی شود و در کنار آن نیز، سرویس‌های بانکی و پرداختی ارائه شود. نگاه ما در شبکه اجتماعی مالی "بله"، یک رشد طبیعی و ارگانیک است؛ یعنی قصد نداریم که رشد غیرطبیعی با روش‌های خاص داشته باشیم. هدفمان این است که بر اساس آنچه نیاز مردم است، با همان رشد طبیعی پیش برویم؛ به همین دلیل سعی ما بر این بوده که از کارهای تبلیغاتی دوری کنیم و بیشتر تمرکز خود را روی قابلیت‌های محصول بگذاریم تا مردم از آن به خوبی استفاده کنند که خوشبختانه تا مقداری زیادی توانسته‌ایم در این زمینه موفق شویم.

به نظر شما، توسعه و تنوع سرویس در پیام‌رسان‌های داخلی دیگر هم وجود دارد؟

برخلاف همکاران ما که در خصوص پیام‌رسان بله نظراتی را ارائه می‌دهند، یکی از مهم‌ترین اصول مجموعه داده‌ورزی سداد این است که در خصوص پیام‌رسان‌های دیگر اظهارنظر نکند. همیشه اعتقادمان بر این است که باید کار خود را انجام دهیم. اگر هم نگاهی به پیام‌رسان‌های دیگر داریم، به این جهت است که شناختی از بازار و رقبا داشته باشیم. همیشه سعی ما بر این بوده که همکاران خود را قضاوت نکنیم.

شبکه اجتماعی مالی «بله» چه نقاط قوتی دارد؟

نقطه قوتی که «بله» دارد، مربوط به بحث‌های امنیتی آن است. پلتفرم «بله» با دیدگاه امنیت بانکی تولید شده و افرادی این پلتفرم را تولید کرده‌اند که آشنایی کامل با سازوکار سامانه‌های بانکی و پرداختی داشته‌اند. سامانه‌های بانکی همیشه از ضریب امنیت بالایی برخوردار بوده‌اند و مسلماً شما نمی‌توانید بدون در نظر گرفتن مسایل امنیتی، یک محصول بانکی تولید کنید. موضوع دیگری که در این پلتفرم در نظر داشته‌ایم این بوده که مشتریان به راحتی بتوانند کارهای بانکی خود را انجام دهند. وقتی شما می‌خواهید مبلغی را کارت به کارت کنید، باید شماره کارت، CCV2 و رمز دوم خود را وارد کنید تا تراکنش انجام شود؛ ولی در پیام‌رسان بله، شما فقط با وارد کردن رمز دوم کارت خود می‌توانید در کمترین زمان، به راحتی و در عین حال با حداکثر امنیت، تراکنش را انجام دهید.

برای توسعه بانکداری الکترونیک چه برنامه‌هایی دارید؟

دوران بانکداری الکترونیک به سر آمده و اکنون به سمت بانکداری دیجیتال در حال حرکت هستیم. در حال حاضر این موضوع یا پرسش مطرح است که مردم چگونه و با استفاده از چه روش‌ها و امکاناتی می‌توانند کارهای بانکی خود را به راحتی انجام دهند؟ آیا تمایل دارند که به شعبه مراجعه کنند یا ترجیح می‌دهند تراکنش‌های مالی خود را به وسیله موبایل انجام دهند؟ پاسخ به این سوالات ما را بر آن داشته که

با احترام به مشتریان باید برای نیازهایشان ارزش قائل شویم و اقداماتی را انجام دهیم تا بتوانند از طریق ATM، اینترنت، موبایل و ... بنا به انتخاب خودشان با بانک‌ها ارتباط برقرار کنند. مجموعه مواردی که عرض کردم باید به صورت یکپارچه عمل کنند تا در نهایت بتوانیم به نقطه‌ای برسیم تا مردم و مشتریانمان در استفاده از این ابزارها احساس خوشایندی داشته باشند.

آیا زیرساخت‌های لازم برای بهره‌مندی از این ابزارها در کشور به وجود آمده است؟

نمی‌توان گفت که زیرساخت‌ها به‌طور صد درصد ایجاد شده و وجود دارد. قطعاً ما در آغاز راه و ابتدای بانکداری دیجیتال هستیم و مشکلاتی از لحاظ زیرساختی وجود دارد که باید حل‌وفصل شود. ما وارد فضایی شده‌ایم که یکی از مهم‌ترین مولفه‌هایش، بهبود مستمر آن است. در واقع باید خود را جای مشتریانمان بگذاریم تا بتوانیم برای دریافت بازخورد مناسب، راه‌حل‌های جدیدی ارائه دهیم. لازم است که راه‌حل‌های موجود را در محیط‌های جدیدی آزمایش کنیم و بر رضایت مشتریانمان نیز نظارت داشته باشیم.

یعنی رضایت مشتریان از جمله گزینه‌های اصلی برنامه‌های توسعه‌ای شرکت است؟

قطعاً همین‌طور است. تمام تلاش ما این است که خدماتمان در حوزه بانکداری صرفاً در بخش‌های سپرده و تسهیلات نباشد، بلکه تأکید داریم بر این که مشتریانمان حس خوبی از ارتباط با بانک را تجربه کنند. تجربه و مسیری که در آن مشتری با ما همراه است، باید منجر به رضایت و احساس خوب او به خدمات ما شود. تنها در این شرایط است که می‌توانیم ادعا کنیم راه را به درستی پیاده‌ایم. تمرکز اصلی ما بر این است که همه محصولات، سرویس‌ها، خدمات زیرساختی، نرم‌افزاری، سخت‌افزاری و انسانی مورد نیاز را در اختیار مشتریان خود قرار دهیم.

در فضای فعلی تحریم‌ها، چه چالش‌هایی در حوزه بانکداری دیجیتال وجود دارد؟

چالش‌های بسیاری وجود دارد، اما ما با این فضا بیگانه نیستیم؛ چون در گذشته نیز، تحریم‌ها را تجربه کرده‌ایم، هرچند که هیچ‌گاه شرایط به سختی امروز نبوده است. کشورهای اروپایی در گذشته به‌طور مستقیم با ما همکاری نمی‌کردند و اکنون هم با ما همکاری ندارند. باید خودمان را آماده شرایط سخت‌تر کنیم. از همان ابتدای فعالیت شرکت داده‌ورزی سداد، قرار بر این بوده که از شرایط و امکانات داخلی به بهترین نحو استفاده کنیم و نیازهایمان را با همین امکانات برطرف کنیم. بیشترین مشکلات ما در فضای فعلی تحریم‌ها مربوط به حوزه‌های سخت‌افزاری است که طبیعی هم هست، ولی می‌توانیم این اطمینان را بدهیم که در حوزه‌های نرم‌افزاری جای هیچ‌گونه نگرانی وجود ندارد. هم‌اکنون تمام فعالیت‌های مربوط به اجراء، توسعه، پشتیبانی و نگهداری نرم‌افزارها را به خوبی انجام می‌دهیم و در آینده هم به همین شکل مسیر را خواهیم پیمود. کشور ما از سرمایه‌های انسانی بسیار خوبی بهره می‌برد. بسیاری از جوانان تحصیل کرده ما در حوزه‌های نرم‌افزاری خیره هستند به طوری که در این زمینه خودکفا هستیم.

سخت‌تر شدن شرایط واردات از یکسو و افزایش نرخ ارز از سوی دیگر، خواسته یا ناخواسته ما را در واردات تجهیزات و وسایل مورد نیازمان با مشکلاتی مواجه کرده است و به همین دلیل سعی ما بر این است که در زمینه بهینه‌سازی استفاده از منابع سخت‌افزاری کار کنیم. مثلاً، تکنولوژی «رایانش ابری» به ما کمک می‌کند که منابع سخت‌افزاری

با توجه به توان نرم‌افزاری و ارتباط خوبی که شرکت سداد با شرکت‌های خارجی در حوزه نرم‌افزارها دارد، انتظار می‌رود بتوانیم با آن‌ها تعامل خوبی داشته باشیم، ولی شرایط فعلی به‌شدت این تعامل را دشوار کرده است

نقطه قوتی که شبکه اجتماعی مالی «بله» دارد، مربوط به بحث‌های امنیتی آن است. پلتفرم «بله» با دیدگاه امنیت بانکی تولید شده و افرادی این پلتفرم را تولید کرده‌اند که آشنایی کامل با سازوکار سامانه‌های بانکی و پرداختی داشته‌اند

را به نحو بهینه‌تری مورد استفاده قرار دهیم. کاهش مصرف برق یکی از دلایلی است که موجب شده همه کشورها به سمت رایانش ابری گرایش پیدا کنند. همین مزیت کاهش استفاده از منابع انرژی و مشکلات مربوط به تهیه سخت‌افزارهای مورد نیاز، موجب تمایل بیشتر ما به بهره‌مندی از رایانش ابری شده است. در واقع، مشکلات مربوط به تحریم‌ها موجب شده از انجام فعالیت‌هایی که توجیه اقتصادی ندارند، پرهیز کنیم.

نظر خود را در خصوص استفاده از رمزارزها در نظام بانکی بفرمایید؟

رمزارزها؛ یک ابزار پرداخت هستند، ولی از تکنولوژی زیرساختی آن که بلاک‌چین است، می‌توان در حوزه بانکی هم استفاده کرد. رمزارزها در واقع ابزاری برای دور زدن سیستم بانکی هستند. در گذشته، بانک‌ها دفتر کلی داشتند که در آن به حساب و کتاب و ثبت‌های مالی می‌پرداختند، اما رمزارز، دفترکلی توزیع شده‌ای است که با دفاتر کلی همه افرادی که در این شبکه عضو هستند، ارتباط دارد. یکی از اصلی‌ترین تعاریف بانک این است که واسطه‌گری وجوه را انجام دهد؛ ولی با وجود رمزارزها، افراد به‌طور مستقیم با یکدیگر ارتباط دارند و به واسطه احتیاج ندارند. در این شرایط، بانک‌ها که نشان داده‌اند باهوش هستند و اجازه نمی‌دهند تکنولوژی باعث حذف آن‌ها شود؛ با ایجاد تکنولوژی بلاک‌چین، ایجاد زیرساخت و ... به شکلی وارد این بازی شده‌اند که بتوانند کنترل آن را نیز به دست بگیرند. افرادی که نگاه جدی به مسایل مالی دارند و در بانک‌ها کار می‌کنند، اگر احساس کنند که فعالیت‌های آن‌ها ضرورتاً به سمت تکنولوژی دیگری گرایش پیدا کرده، خود را با تکنولوژی جدید تطبیق می‌دهند. تکنولوژی زیرساختی بلاک‌چین هم، فقط به حوزه پرداخت و رمزارزها محدود نمی‌شود، بلکه بانک‌های بسیاری در سراسر دنیا وجود دارند که از این فناوری در انجام فعالیت‌های بانکی استفاده می‌کنند.

با توجه به نبود قوانین خاص مربوط

به این فناوری، راهکارهای جلوگیری از سوء استفاده از این فناوری در کشور چیست؟

طبیعتاً ابزارهای پرداخت می‌توانند مورد سوء استفاده قرار گیرند. در بحث امنیتی، دو نگاه وجود دارد. یک نگاه مربوط به امنیت رمزارزها به عنوان پروتکل زیرساختی لازم برای مدیریت، صدور و انتقال رمزارزها است. به‌عنوان مثال، بیت کوین مجموعه‌ای از پروتکل‌هایی است که بین نودهایی که می‌توانند بیت‌کوین را مدیریت کنند وجود دارد که متکی بر یک مدل ریاضی، رمزنگاری شده، از الگوریتم‌های اثبات شده بوده و تاکنون هم مشکلی نداشته است. در انتقال پول از یک شخص به شخص دیگر، وقتی شما با این رمزارزها کار می‌کنید، کسی نمی‌تواند مقدار وجه را تغییر دهد و مساله دابل اسپندینگ (دو بار خرج کردن) و انتقال چندباره پول نیز رخ نمی‌دهد. پروتکل‌های این زیرساخت با دقت چیده شده و تاکنون حمله جدی به الگوریتم آن نشده است. به همین دلیل گفته می‌شود که امنیت بیت کوین بسیار بالا است. نگاه دوم؛ به استفاده از بیت کوین توسط افرادی در جامعه برمی‌گردد که با خرید آن، به تبادل مالی می‌پردازند و بدیهی است رمزی که آن‌ها از طریق موبایل برای بهره‌برداری از بیت کوین استفاده می‌کنند، امنیت کامل

نداشته باشد. امکان سرقت و سوء استفاده از بیت کوین از طریق موبایل و لپ‌تاپ نیز وجود دارد. بسیاری از اوقات، ارتباط صمیمانه افراد با یکدیگر و سهل‌انگاری در مراقبت از مشخصات مالی باعث می‌شود امنیت رمزارزها پایین بیاید. اگر شما یک حساب بانکی داشته باشید و شخصی به اطلاعات حساب شما دسترسی پیدا کند، می‌توانید به بانک شکایت کنید؛ اما در حوزه رمزارزها، چون خلأهای قانونی وجود دارد، دست شما به جایی بند نیست. البته به‌مرور زمان و با فراگیر شدن استفاده از رمزارزها، زیرساخت‌های حقوقی آن نیز گسترش خواهد یافت.

کمی هم در مورد فین‌تک‌ها و استارت آپ‌ها توضیح دهید؟

استفاده از تکنولوژی برای کمک به مسایل مالی، می‌تواند با یک استارت آپ شروع شود یا این که به عنوان فین‌تک توسط یک سازمان قدرتمند مانند سداد پیاده‌سازی شود. سداد یک فین‌تک است و استارت آپ نیست. اپلیکیشن «بله»، یک فین‌تک استارت آپ است. استارت آپ‌ها با هدف حل موضوع خاصی وارد بازار می‌شوند و لزوماً این موضوعات، حل مسایل مالی از طریق تکنولوژی نیستند. فین‌تک‌ها و استارت آپ‌ها دو فضای جدا از هم هستند که در نقطه‌ای با هم فصل مشترک پیدا می‌کنند. استارت آپ‌های فین‌تکی، شرکت‌های نوپایی هستند که هدف آن‌ها استفاده از تکنولوژی برای حل مشکلات مالی است.

چگونه می‌توان از این شرکت‌ها حمایت کرد؟

در این زمینه یک فضای رقابتی خاص بین شرکت‌ها وجود دارد. گاهی اوقات حمایت از بعضی از شرکت‌ها باعث می‌شود که آن‌ها از این حمایت‌ها سوء استفاده کنند و نتیجه‌ای هم برایشان نداشته باشد. حمایت، باید هدفمند و بر مبنای منطق بازار باشد و در صورت نرسیدن به خروجی مورد نظر، باید قطع شود. متأسفانه برخی از استارت آپ‌ها با وجود این که هیچ مشکلی را حل نکرده‌اند، انتظار حمایت هم دارند. شرکت‌هایی موفق هستند که پیش از نگاه حمایتی، نگاه مشارکتی داشته و از ایده‌های مناسبی برخوردار باشند که در نهایت، حاصل مشارکت آن‌ها یک نتیجه برده‌است.

توان شرکت‌های داخلی از جمله سداد، برای انجام فعالیت‌های برون‌مرزی به چه میزان است؟

شرکت داده‌ورزی سداد، نگاه جدی به حوزه برون‌مرزی دارد و نمونه بارز آن هم، همکاری با بانک ملی ایران در توزیع ارز اربعین بود که به عنوان بازوی اجرایی به کمک بانک ملی آمد. این اقدام، نیازمند زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری بود که در شرکت سداد وجود داشت. یکی از موضوعات مورد علاقه ما، بحث حواله‌های خارج از کشور و ارائه خدمات به زائران و گردشگرانی است که به کشورهای دور و نزدیک سفر می‌کنند و نیاز به خدمات ارزی دارند. با توجه به توان نرم‌افزاری و ارتباط خوبی که شرکت سداد با شرکت‌های خارجی در حوزه نرم‌افزارها دارد، انتظار می‌رود بتوانیم با آن‌ها تعامل خوبی داشته باشیم، ولی شرایط فعلی به‌شدت این تعامل را دشوار کرده است. باید به این نکته مهم اشاره داشته باشم که تمرکز ما بر این است تا فارغ از تکنولوژی، شرایطی ایجاد کنیم تا مشتری به رضایت مورد نظر خود دست یابد. ■

سخت‌تر شدن شرایط واردات از یکسو و افزایش نرخ ارز از سوی دیگر، خواسته یا ناخواسته ما را در واردات تجهیزات و وسایل مورد نیازمان با مشکلاتی مواجه کرده است و به همین دلیل سعی ما بر این است که در زمینه بهینه‌سازی استفاده از منابع سخت‌افزاری کار کنیم

گفت‌وگوی اختصاصی با دکتر سیدحسین موسویان

در این بخش می‌خوانیم:

- مهم‌ترین ایراد بودجه سال ۹۸ دوری از برنامه ششم توسعه
- حذف صفر از پول ملی اصلاح اقتصادی یا اقدامی سیاسی؟
- توقف سرمایه‌گذاری خارجی در ایران به دلیل عدم تعیین رتبه‌بندی اعتباری

دکتر سیدحسین موسویان تاکید کرد

خسارت اصلی تحریم‌ها متوجه بخش خصوصی ایران

نفیسه میرگلوی بیات

روابط اقتصادی اروپا با آمریکا به قدری مهم و برای اروپا حیاتی است که قطع آن، اقتصاد اروپا را ناکارآمد می‌کند. منافع ملی و حیاتی اروپا ایجاب می‌کند که روابط اقتصادی خود با آمریکا را فدای روابط ناچیز اقتصادی با ایران نکند

دکتر سیدحسین موسویان متولد ۱۳۳۶، نخستین رییس جهاد سازندگی کاشان، معاون دبیر شورای عالی امنیت ملی در زمان ریاست حسن روحانی بر این شورا و مذاکره‌کننده ارشد هسته‌ای و نخستین سفیر ایران در آلمان متحد در دولت مرحوم هاشمی رفسنجانی و از اعضای مؤسس حزب اعتدال و توسعه است. وی که هم‌اکنون در دانشگاه پرینستون به عنوان پژوهشگر فعالیت می‌کند، معتقد است: بیشترین خسارت تحریم‌های اقتصادی تاکنون متوجه بخش خصوصی ایران بوده، ولی اقتصاد دولتی را چاق تر و فربه‌تر کرده است. نشریه «دنیای سرمایه‌گذاری» گفت‌وگویی اختصاصی با دکتر موسویان راجع به تاثیر تحریم‌ها بر اقتصاد ایران و دورنمای روابط ایران و آمریکا داشته است. آنچه در پی آمده، شرح این گفت‌وگو است.

تحریم‌ها تا چه اندازه می‌تواند بازار سرمایه و ارز ایران را دچار التهاب کند؟

بدون تردید تحریم‌ها آثار منفی گسترده‌ای بر بازار سرمایه و ارز داشته است. در صورتی که تحریمی وجود نداشت، سالانه ده‌ها میلیارد دلار سرمایه‌گذاری خارجی، سرمایه ایرانی‌های مقیم خارج از کشور و اعتبارات ارزان از بانک‌های معتبر جهان جذب می‌شد. مصیبت دیگری که تحریم‌ها در بخش بازار ارز و سرمایه داشته، فرار سرمایه از ایران است. سالانه میلیاردها دلار سرمایه از کشور خارج می‌شود، نقش سرمایه

ارزیابی شما از اثرات تحریم در حوزه اقتصاد ایران چیست؟ کدامیک از بخش‌ها بیشترین آسیب را خواهند دید؟

ایران از ابتدای انقلاب اسلامی تاکنون، هزاران میلیارد دلار از تحریم‌ها آسیب دیده است. خسارت‌ها هم شامل همه بخش‌ها می‌شود. برخی معتقدند که بخش نفت و گاز بیشترین خسارت را دیده است، اما بنده بیشترین خسارت را متوجه نقش بخش خصوصی ایران در اقتصاد می‌دانم. هرچه تحریم‌ها بیشتر شد، اقتصاد دولتی چاق‌تر و بخش خصوصی ضعیف‌تر شد.

در اقتصاد کشور مانند خون در بدن است. اگر خروج سرمایه برای خرید املاک در کشورهایی همچون کانادا، امارات، ترکیه و گرجستان را رصد کنید، خواهید دید که ایرانی‌ها طرف یکی دو دهه گذشته بیش از ۲۰۰ میلیارد دلار برای خرید ملک در این کشورها سرمایه‌گذاری کرده‌اند. یکی از مقامات گرجستان به سفیر ما گفته بود که طرف یکی دو سال گذشته، از بس ایرانی‌ها ملک خریده‌اند، بازار ملک را در کشور ما به هم ریخته‌اند و سالی ۳۰ درصد قیمت ملک را بالا برده‌اند به طوری که خرید ملک برای مردم خود ما مشکل شده است!

تاثیر تحریم‌ها بر جذب سرمایه‌گذار خارجی تا چه اندازه بوده و بر روابط ایران با سایر کشورها، به ویژه اروپایی‌ها چقدر موثر است؟

اگر تحریم‌ها نبود، روابط اقتصادی ایران و اروپا تا حد زیادی عادی بود. اروپا ظرفیت بیش از ۵۰ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در ایران را دارد. اگر روابط اقتصادی ما با سایر کشورها عادی باشد، جذب سالانه ۲۰۰ میلیارد دلار سرمایه از اروپا و کشورهای همچون چین، ژاپن، کره جنوبی و کشورهای ثروتمند عربی امکان‌پذیر است. ایران قابلیت درآمد سالانه ۵۰ میلیارد دلار از توریسم و گردشگری را دارد. روابط عادی اقتصادی هم بدون روابط حسنه سیاسی مقدور نمی‌باشد. یک نمونه اینکه؛ ایران و ترکیه که جمعیتی برابر دارند تا قبل از تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران، تولید ناخالص داخلی ۱۲۰ میلیارد دلاری و برابر هم داشتند. ترکیه حتی چند سال قبل از تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران که از سال ۱۳۸۶ جدی شد، تولید ناخالص کمتری نسبت به ایران داشت تا جایی که تولید ناخالص داخلی ایران بیش از دو برابر ترکیه بود؛ اما بعد از اینکه تحریم‌های سخت و اجماعی قدرت‌های جهانی علیه ایران آغاز شد، کشور ترکیه توانست حتی بدون داشتن نفت و گاز، تولید ناخالص داخلی خود را از ایران بیشتر کند و چند سالی هم هست که تولید ناخالص داخلی ترکیه حدود دو برابر ایران است.

در شرایط فعلی، تولید ناخالص داخلی ایران کمتر از ترکیه و شاید عربستان است؛ درحالی‌که براساس سند چشم‌انداز ۱۴۰۴، قرار بود کشورمان بر اساس این شاخص به اقتصاد اول منطقه تبدیل شود؛ ولی اکنون در رتبه نامناسب‌تری حتی نسبت به سال‌هایی که سند چشم‌انداز نوشته شد، قرار داریم. بررسی روند تولید ناخالص داخلی کشور حاکی از این است که اگر روند سال‌های قبل از ۱۳۸۴ می‌توانست تا ۱۳۹۰ ادامه پیدا کند، شاید می‌توانستیم به اهداف افق ۱۴۰۴ برسیم؛ اما از زمان آغاز تحریم‌های اساسی و سخت سازمان ملل از سال‌های ۱۳۸۶ به بعد، رسیدن به این هدف برای کشور غیرممکن شد. تنفس موقتی هم که برجام به اقتصاد کشور داد، با همکاری‌های مشترک آمریکا، عربستان و اسرائیل متوقف شد و اجازه ندادند که ایران به ریل پیشرفت برگردد.

میزان فعلی مبادلات اقتصادی ایران و آمریکا به طور مستقیم یا غیرمستقیم چقدر است؟ قبل از تحریم‌ها چقدر بوده و پس از اعمال تحریم‌های جدید چقدر شده است؟

روابط تجاری ایران و آمریکا در یک سال قبل از انقلاب اسلامی حدود ۶٫۵ میلیارد دلار بود که حدود سه میلیارد دلار آن، صادرات ایران به آمریکا بود. در سال‌های آخر ریاست جمهوری آقای احمدی‌نژاد، روابط تجاری آمریکا و ایران حدود ۲۵۰ میلیون دلار بود درحالی‌که صادرات ایران به آمریکا یکی دو میلیون دلار بیشتر نبود. بعد از برجام، صادرات ایران به آمریکا به حدود ۸۰ میلیون دلار افزایش یافت؛ چون تحریم

فرش، پسته و خاویار برداشته شد. سال ۲۰۱۸ که عملاً آخرین سال اجرای برجام بود، روابط تجاری به حدود ۴۸۰ میلیون دلار رسید؛ اما پیش‌بینی می‌شود که در سال ۲۰۱۹، صادرات ایران به آمریکا افت شدیدی داشته و مجدداً به صفر نزدیک شود. نهایت اینکه، روابط اقتصادی ایران و آمریکا بعد از انقلاب اسلامی بسیار ناچیز بوده است.

با توجه به سخنان آقای زنگنه (وزیر نفت) که گفته‌اند: "مشکلی با ورود سرمایه‌گذاران آمریکایی نداریم" به نظر شما موانع اصلی ارتباط اقتصادی ایران و آمریکا کدامند؟

تحریم‌ها عموماً از سوی آمریکا بوده و نه ایران. اگر ایران تحریمی هم علیه آمریکا داشته، بر اقتصاد آمریکا عملاً تاثیری نداشته، ولی تحریم‌های آمریکا علیه ایران همیشه تاثیر منفی زیادی بر اقتصاد ایران داشته است؛ زیرا نه تنها روابط اقتصادی دو جانبه، بلکه مهم‌تر از آن، روابط اقتصادی ایران با اکثر کشورهای تاثیرگذار جهان را شدیداً دچار مشکل کرده است.

روابط اقتصادی با آمریکا در صورتی بهبود می‌یابد که مشکلات سیاسی دو کشور حل شود؛ در غیر این صورت، تحریم‌های آمریکا ادامه خواهد یافت و در سایه تحریم‌ها نیز، روابط اقتصادی ممکن نخواهد بود. شرایط سیاسی بین دو کشور هم بسیار خصمانه است و پیش‌بینی بهبود آن در آینده دور یا نزدیک نیز ممکن نیست.

آیا کشورهای اروپایی در انجام تعهدات خود نسبت به ایران مصمم هستند یا در نهایت به سمت آمریکا خواهند رفت؟

اروپایی‌ها مصمم هستند، اما ظرفیت و توان ایستادگی در مقابل تحریم‌های آمریکا را ندارند. روابط اقتصادی اروپا با آمریکا به قدری مهم و برای اروپا حیاتی است که قطع آن، اقتصاد اروپا را ناکارآمد می‌کند. منافع ملی و حیاتی اروپا ایجاب می‌کند که روابط اقتصادی خود با آمریکا را فدای روابط ناچیز اقتصادی با ایران نکند؛ لذا، توقع از اروپا غیر واقع‌بینانه است، ضمن اینکه همین موضوع در مورد سایر کشورها مثل چین، ژاپن و کره جنوبی هم با نسبت‌های متفاوت صدق می‌کند.

برای کاهش عوارض ناشی از برگشت تحریم‌های آمریکا چه پیشنهاداتی دارید؟

اولین و مهم‌ترین قدم این‌که ایران باید قبل از هر چیزی، ناکارآمدی‌ها و مشکلات سیستم داخلی خود را اصلاح کند، چون مسئولان ایران سال‌ها است که مرتب وجود مشکلاتی مثل عدم خصوصی‌سازی، اقتصاد دولتی، فساد، بیکاری، تورم، قاچاق و رانت را عنوان می‌کنند و همچنان هم بر وجود این مسایل تاکید می‌کنند. اگر اقتصاد ایران به بخش خصوصی منتقل شود، قسمت عمده فساد در کشور حل شده، بیکاری کاهش یافته و تحریم‌ها نیز کم‌اثرتر می‌شود.

دومین اقدام، تامین یک "امنیت قابل اعتماد و پایدار" برای بخش خصوصی کشور و ایرانی‌های مقیم خارج از کشور است. بدین ترتیب صدها میلیارد دلار سرمایه ایرانی‌های داخل که در دیگر کشورها سرگردان است و نیز، سرمایه ایرانی‌های مقیم خارج از کشور به کشور برمی‌گردد. سومین مورد، بهره‌برداری از ظرفیت و پتانسیل میلیون‌ها ایرانی در سطح جهان است. ده‌ها هزار ایرانی مقیم خارج، ظرفیت‌های گسترده‌ای برای تاثیرگذاری بر افکار عمومی و ساختارهای سیاسی بسیاری از کشورها دارند. این ظرفیت خدادادی؛ به مثابه اقیانوس بی‌کرانی است که برداشت جمهوری اسلامی از آن، بسیار ناچیز است. از این قبیل اقدامات برای حل مسایل داخلی و در روابط خارجی بسیار است که می‌تواند راهگشا باشد. ■

اگر خروج سرمایه برای خرید املاک در کشورهای همچون کانادا، امارات، ترکیه و گرجستان را رصد کنید، خواهید دید که ایرانی‌ها ظرف یکی دو دهه گذشته بیش از دویست میلیارد دلار برای خرید ملک در این کشورها سرمایه‌گذاری کرده‌اند

در گفت‌وگو با نمایندگان خانه ملت مطرح شد

مهم‌ترین ایراد بودجه سال ۹۸ دوری از برنامه ششم توسعه

مصطفی حاتمی

بودجه یک کشور، نشان‌دهنده جایگاه دولت در اقتصاد و تعیین‌کننده حدود دخالت دولت در جامعه است؛ بنابراین تحلیل ارقام و اعداد ارائه شده در بودجه تا حدودی وضعیت یک‌ساله اقتصاد کشور را برای فعالان کسب‌وکار و مردم به تصویر می‌کشد. لایحه بودجه ۹۸ تفاوت‌های بسیاری با لویح گذشته دارد. این بودجه در شرایطی تدوین شده است که پس از دو و نیم سال، دوباره تحریم‌های اقتصادی آمریکا علیه ایران بازگشته است و به‌طور قطع بخشی از درآمدهای بودجه را تحت تأثیر قرار می‌دهد. طبق اعلام دولت، حمایت از معیشت عمومی و عدالت اجتماعی و کمک به تولید و اشتغال، دو ویژگی خاص در تدوین لایحه بودجه سال آینده است. تقویت انضباط بودجه‌ای، اصلاحات در رویه‌ها و فرآیندها و افزایش پایداری بودجه در مقابل تکان‌های بین‌المللی از دیگر ویژگی‌های لایحه بودجه سال ۱۳۹۸ به شمار می‌رود. همچنین ثبات اقتصاد کلان، بهبود فضای کسب‌وکار، اشتغال‌زایی، کنترل نرخ بیکاری، تأمین عدالت اجتماعی و بهبود توزیع عادلانه درآمدها، از مهم‌ترین سیاست‌های تنظیم بودجه آینده است. به منظور بررسی نقاط قوت و ضعف لایحه بودجه سال ۱۳۹۸، به مانند سنوات گذشته تصمیم گرفتیم تا به سراغ برخی از نمایندگان مجلس برویم تا نظرشان را در این خصوص جویا شویم. ما را در این مصاحبه همراهی کنید.

بودجه سال ۹۸ شباهتی به برنامه ششم توسعه ندارد

حمیدرضا حاجی بابایی؛ رییس فراکسیون نمایندگان ولایتی مجلس در پاسخ به این سوال که "با توجه به شرایط فعلی اقتصاد و مشکلات حوزه کسب‌وکار، چه تسهیلاتی در بودجه ۹۸ برای رونق این بخش در نظر گرفته شده است؟" گفت: اگر بودجه سال ۹۸، مطابق با برنامه ششم

تنظیم شود، راهکارهایی را می‌توانیم در حوزه کسب‌وکار و سرمایه‌گذاری در این زمینه داشته باشیم؛ اما چون این بودجه شباهت زیادی به برنامه ششم ندارد، لذا فعالیت در حوزه‌های کسب‌وکار بسیار کم‌رنگ خواهد بود. بودجه سال ۹۸ نقایص زیادی دارد و مهم‌ترین نقص آن هم، دوری از برنامه ششم است.

نماینده مردم همدان و فامنین در مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه برای سال آینده هیچ راهی جز شفافیت بودجه‌ای نداریم، گفت: در طول دهه‌های گذشته، چه کسی ۱۴،۵ درصد فروش نفت که به دلار در اختیار شرکت ملی نفت قرار گرفته را محاسبه کرده است؟ با دلار ۸ هزار تومان در سال آینده در شرایط تحریمی، ۶۳ میلیارد دلار در اختیار شرکت نفت قرار خواهد گرفت که رقمی معادل ۵۳ هزار میلیارد تومان می‌شود.

رییس فراکسیون فرهنگیان مجلس افزود: این رقم را باید در حساب‌ها بیاوریم و در عین حمایت از کارگران زحمتکش عسولویه، باید در این زمینه شفاف‌سازی صورت گیرد. این در حالی است که برای یک‌میلیون فرهنگی در سقف دوم بودجه، ۲ هزار میلیارد تومان در نظر گرفته‌اند؛ در حالی که اگر آن رقم ۵۳ هزار میلیارد تومان بررسی شود، حداقل ۱۰ هزار

علی‌اصغر یوسف نژاد:

اکنون بحث همسان‌سازی حقوق بازنشستگان و مستمری‌بگیران را در دستور کار داریم. باید مسایل مربوط به اقشار ضعیف و کم‌درآمد جامعه و خیلی از موارد دیگر بیشتر در بودجه رعایت شود که در نظر داریم تا در روزهای آتی درباره این موارد تصمیماتی اتخاذ کنیم

میلیارد تومان از آن را می‌توان برای حل مشکل بازنشستگان مظلوم در نظر گرفت.

وی یادآور شد: سال آینده باید بودجه، اعتمادساز و آرامش‌بخش باشد و هر آنچه که در این نظام وجود دارد باید خرج مردم شود. ما کشور و بودجه را برای مردم می‌خواهیم. مردم تشنه عدالت هستند و از این وضعیت کشور و مجلس راضی نیستند. باید کاری کنیم که رضایت در بین مردم ایجاد شود و راه آن نیز، ورود به حساب‌های شرکت‌های دولتی مانند شرکت ملی نفت، شرکت ملی گاز و شرکت ملی پخش فرآورده‌های نفتی است تا درآمدهای آن‌ها را نیز مانند تبصره ۱۴ در بودجه بگنجانیم.

این نماینده مردم در مجلس شورای اسلامی به تغییرات صورت گرفته در لایحه بودجه اشاره کرد و افزود: ما چند کار عمده و اساسی در بودجه ۹۸ داریم که باید مجلس به آن‌ها رسیدگی کند. بودجه شرکت‌هایی مانند شرکت نفت، نظام پرداخت، همسان‌سازی حقوق اقشار کم‌درآمد جامعه، بودجه‌های عمرانی، اشتغال، بیکاری، مسکن و ... از جمله مواردی است که مجلس شورای اسلامی باید در این زمینه‌ها ورود کند؛ ولی هنوز تصمیمی گرفته نشده است.

وی با اشاره به بودجه سال ۹۸ در خصوص مالیات و اینکه رقم پیش‌بینی‌شده برای کسب درآمد مالیاتی با توجه به رکود اقتصادی کشور محقق خواهد شد، اظهار کرد: زمینه‌های مناسبی در خصوص کسب درآمد مالیاتی در کشور وجود دارد؛ ولی به شرط آنکه عدالت محور باشد. در واقع باید به دنبال بخش‌هایی باشیم که از پرداخت مالیات فرار می‌کنند، نه اینکه فقط از یک قشر خاص مالیات دریافت کنیم.

حاجی بابایی در ادامه به سهم بخش معادن و صنایع معدنی در بودجه سال ۹۸ اشاره کرد و افزود: در برنامه ششم توسعه قرار بود که در هر استانی، یک شورای معدن داشته باشیم؛ ولی بعد از گذشت دو سال هنوز این شورا تشکیل نشده است و صنایع معدنی آن‌طور که باید تاکنون رونق

نداشته‌اند. به نظر بنده، در بودجه سال ۹۸ برنامه خاصی برای معدن در نظر گرفته نشده است.

وی به موضوع تغییر نرخ حامل‌های انرژی، به‌ویژه بنزین اشاره داشت و گفت: این موضوع از آن مواردی است که مجلس باید در مورد آن تصمیم‌گیری کند. اکنون نمی‌توان پیش‌بینی کرد که آیا در سال آینده شاهد تغییر قیمت حامل‌های انرژی خواهیم بود یا خیر.

دولت باید مدل بودجه‌ریزی را تغییر دهد

جبار کوچکی نژاد؛ عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی، به اقدامات نمایندگان مجلس در خصوص تسهیل روابط خارجی اشاره کرد و گفت: این موضوع به صراحت در قانون آمده است که وزارت امور خارجه و سفرا باید در حوزه روابط خارجی ورود

کنند. مجلس شورای اسلامی در خصوص بسیاری از موافقت‌نامه‌ها، عهدنامه‌ها و لویحی که دولت در حوزه ارتباطات خارجی به صحن مجلس می‌آورد، کمک می‌کند. به عنوان مثال؛ در خصوص گزارش‌های برجام یا در بحث موافقت‌نامه‌های مالی، لویح سه‌گانه‌ای که دولت به صحن آورد، مجلس آن‌ها را بررسی کرد و به آن‌ها رای داد.

کوچکی نژاد در ادامه به موضوع سهم بودجه بخش معادن و صنایع معدنی به عنوان حوزه جایگزین نفت اشاره داشت و افزود: به حوزه معادن و صنعت معدنی، آن‌طور که باید توجه ویژه‌ای نشده است. فقط درآمد سازمان زمین‌شناسی و اکتشاف در بودجه، اختصاصی شده و دولت کار خاصی در این بخش انجام نداده است؛ ولی بخش معادن و صنایع معدنی می‌تواند از منابع صندوق توسعه ملی و منابع کمک‌های خارجی که حدود ۳۰ میلیارد دلار است، استفاده کند.

وی با انتقاد از بودجه نویسی دولت، عنوان کرد: اگر به تبصره‌های بودجه نگاه کنید؛ متوجه خواهید شد که ۹۰ درصد آن‌ها رونویسی سال‌های گذشته است. نمایندگان مجلس کمتر از ۱۰ درصد بودجه را تغییر می‌دهند، این در حالی است که بودجه‌ریزی و تدوین آن، به عهده دولت است و باید

تغییرات اساسی در رویه بودجه‌نویسی لحاظ شود.

کوچکی نژاد با تاکید بر اینکه دولت باید مدل بودجه‌ریزی را تغییر دهد، عنوان کرد: اگر دولت زیر بار تغییر شیوه بودجه نویسی نمی‌رود، مجلس باید برای دولت قانونی وضع کند تا روش بودجه‌ریزی را تغییر دهد.

نماینده مردم رشت در مجلس شورای اسلامی، ضمن اشاره به مخالف شدید مجلس در خصوص افزایش نرخ حامل‌های انرژی و به ویژه بنزین گفت: در حال حاضر این امکان وجود ندارد که در سال آینده شاهد افزایش نرخ حامل‌های انرژی باشیم؛ چراکه سفره مردم بسیار کم‌رنگ شده و با مشکلات اقتصادی زیادی روبه‌رو هستند. هرگونه افزایش قیمت از طرف دولت یا مجلس، بر افزایش قیمت کالاهای دیگر نیز اثرگذار خواهد بود که این موضوع به زیان مردم کشور است؛ بنابراین مجلس با افزایش نرخ حامل‌های انرژی مخالفت خواهد کرد.

وی افزود: به نظر، عاقلانه نیست که هیچ‌گونه افزایش قیمت حامل‌های انرژی به خصوص بنزین را در سال آینده شاهد باشیم. اگر هم قرار بر افزایش باشد، به عنوان یک نماینده به‌شدت سعی می‌کنم که در صحن مجلس با آن مخالفت کنم.

نایب رئیس فراکسیون محیط‌زیست و توسعه پایدار مجلس شورای اسلامی به مواردی در خصوص رفع مشکلات حوزه کسب‌وکار اشاره کرد و گفت: دولت در تبصره‌ها، مقداری از منابع را به بانک‌ها، صندوق توسعه ملی و به اصل ۴۴ قانون اساسی (خصوصی‌سازی) اختصاص داده تا بتوانند در زمینه کسب‌وکار، رونق ایجاد کنند. در نظر گرفتن تسهیلات برای فارغ‌التحصیلان دانشگاه‌ها، پایان‌نامه‌ها، پژوهش و ... از جمله کمک‌هایی است که در راستای رونق حوزه کسب‌وکار انجام خواهد شد. این نماینده مردم در مجلس دهم به خروج اروپا در بحث حمایت‌های مالی از ایران و منتفی شدن موضوع ایجاد کانالی ویژه برای مراودات مالی با ایران اشاره کرد و گفت: از همان ابتدا، برخی از نمایندگان مجلس می‌دانستند که هیچ‌وقت انگلیس، فرانسه و آلمان، آمریکا را رها نمی‌کنند تا به سمت ما سوق پیدا کنند. دولت نیز در این زمینه به مانند برجام خیلی خوشبین بود که در نهایت، هم اروپایی‌ها ما را سرکار گذاشتند و هم آمریکایی‌ها از برجام خارج شدند. به اعتقاد بنده، دولت باید مسیر خود را طی کند و از منابع داخلی و توانمندی‌های داخلی کشورهایی که با ما دوست هستند استفاده کند که در این صورت، قطعاً به سود دولت خواهد بود.

حمیدرضا حاجی بابایی:

اگر بودجه سال ۹۸، مطابق با برنامه ششم تنظیم شود، راهکارهایی را می‌توانیم در حوزه کسب‌وکار و سرمایه‌گذاری در این زمینه داشته باشیم اما چون این بودجه شباهت زیادی به برنامه ششم ندارد، لذا فعالیت در حوزه‌های کسب‌وکار بسیار کم‌رنگ خواهد بود

در بودجه سال ۹۸، نسبت به بخش معدن و صنایع معدنی کم‌لطفی شده است

علی‌اصغر یوسف نژاد؛ عضو هیات رییس مجلس شورای اسلامی به موضوع تغییرات لایحه بودجه ۹۸ اشاره کرد و گفت: تاکنون هیچ بررسی در خصوص تغییرات لایحه بودجه انجام نداده‌ایم و در حال حاضر، فقط ساختار اصلی هیات رییس و کمیسیون تلفیق را مشخص

کرده‌ایم. در خصوص آیین‌نامه‌های داخلی صحبت‌هایی داشته‌ایم و از هفته‌های آینده راجع به مصوبات یا پیشنهادهای کمیسیون‌های تخصصی بحث خواهیم کرد.

وی افزود: به نظر ایراداتی در لایحه بودجه از جمله قوانین بالادستی و مواردی درباره خصوصی‌سازی و آموزش و پرورش وجود دارد که با قانون برنامه ششم تطبیق ندارد. اکنون بحث همسان‌سازی حقوق بازنشستگان و مستمری‌بگیران را در دستور کار داریم. باید مسایل مربوط به اقشار ضعیف و کم‌درآمد جامعه و خیلی از موارد دیگر، بیشتر در بودجه رعایت شود که در نظر داریم تا در روزهای آتی درباره این موارد تصمیماتی اتخاذ کنیم.

نماینده مردم ساری در مجلس شورای اسلامی در پاسخ به این سوال که "آیا رقم پیش‌بینی شده برای کسب درآمد مالیاتی با عنایت به رکود اقتصادی کشور محقق خواهد شد؟" گفت: بنده فکر می‌کنم به دلیل شرایطی که وجود دارد، این موضوع تا حدودی محقق نخواهد شد. در نظر داریم عملکرد سال‌های گذشته و امسال را مینا قرار دهیم تا بتوانیم برای سال آینده تصمیم‌گیری کنیم. عضو کمیسیون شوراها در تلفیق بودجه ۹۸ با اشاره به اینکه چارچوب پیشنهادهای دولت در خصوص بودجه سال آینده، تقریباً به مانند چارچوب سال‌های گذشته است، افزود: مجلس نمی‌تواند این بودجه را تا مقدار زیادی تغییر دهد. اجازه دهید آماری خدمت شما ارائه کنم؛ از ۳۷۳۱ پیشنهادی که نمایندگان در دوره گذشته برای اصلاح بودجه دادند، ۳۴۳ مورد در صحن علنی مطرح شده و از این تعداد، کمتر از ۵۰ مورد آن ملاحظه شده است که درصد بسیار پایینی است؛ بنابراین نمایندگان، اسکلت و چارچوب اصلی بودجه را زیاد نمی‌توانند تغییر دهند. یوسف نژاد با بیان اینکه در بودجه سال ۹۸، نسبت به بخش معدن و صنایع معدنی کم‌لطفی شده است، افزود: از پایه‌های اصلی بخش معدن می‌توان به پی‌جویی و اکتشاف اشاره داشت که متأسفانه در بودجه سال آینده مقداری نادیده گرفته شده است. سازمان زمین‌شناسی، ای‌میدرو و معاونت معدنی وزارت صنعت، معدن و تجارت متمرکز نیستند؛ به همین دلیل بودجه آن‌ها تقسیم می‌شود.

وی در ادامه افزود: به نظر من یکی از مواردی که باید در بودجه مورد توجه قرار گیرد، متمرکز کردن سیاست‌های بودجه‌ای در ارتباط با بخش معدن است که متولی آن سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی است.

این نماینده مردم به تبصره ۱۹ قانون بودجه اشاره کرد و گفت: بر اساس این تبصره، دولت برای واگذاری بیش از ۷۵ هزار پروژه نیمه‌کاره داخل کشور به بخش خصوصی، شرایطی ایجاد کرده است تا این طرح‌ها به سرعت تکمیل و به بهره‌برداری برسد. از طرفی، دولت تسهیلاتی را در زمینه نگهداری، تکمیل و بهره‌برداری برای شرکت بخش خصوصی در تبصره ۱۹ قانون بودجه در نظر گرفته تا بتواند این پروژه‌ها را به بخش خصوصی واگذار کند. یوسف نژاد در ادامه افزود: در مجموع، بیش از ۷۰۰

هزار میلیارد تومان برای تکمیل ۷۵ هزار پروژه نیمه‌تمام، سرمایه نیاز است و اگر سالانه ۲۰ هزار میلیارد تومان هم بتوانیم به این پروژه‌ها تخصیص دهیم، تکمیل آن‌ها حدود ۳۰ سال به طول می‌انجامد که در نتیجه، کاربری و خاصیت خود را از دست خواهند داد؛ بنابراین بهترین کار، استفاده از روش مشارکتی بخش خصوصی و عمومی است.

وی تصریح کرد: مجلس از سال گذشته تاکنون از تبصره ۱۹ قانون بودجه پشتیبانی کرده است و امسال هم قطعاً در بودجه سالانه به عنوان نکته مثبت موضوع را پیگیری می‌کنیم؛ ولی مهم آن است که در عمل تا چه میزان کارایی داشته باشد.

ردیف‌های بودجه‌ای مرتبط با شرکت‌های دولتی در لایحه اعلام شوند

اسدالله قره‌خانی؛ سخنگوی کمیسیون انرژی مجلس شورای اسلامی با اشاره به اینکه بیشتر فعالیت‌های بخش معدن و صنایع معدنی در اختیار بخش خصوصی است، افزود: بخش زیادی از صنایع یا معادن که در اختیار دولت بوده، به بخش خصوصی واگذار شده است که

البته باید در این خصوص سازوکارهای مشخصی تعریف شود. وی در ادامه به مشکلات بخش صنعت و معدن اشاره کرد و گفت: متأسفانه قوانین موازی و متضادی نسبت به گذشته داریم و بخش‌های اداری به سراغ قوانینی می‌روند که بازدارنده است و همین موضوع باعث کندی کار می‌شود. از سوی دیگر، بعضاً صنایع و معادن به اهل آن واگذار نشده یا به صورت رانت واگذار شده است. مشکل دیگر، موضوع تحریم‌ها است که فاینانسور خارجی به راحتی نمی‌تواند به بخش صنعت و معدن ورود کند. این مواردی که به آن‌ها اشاره کردم، باعث شده که بخش صنعت و معدن آن‌طور که باید نتواند کار کند. دولت نمی‌تواند در این بخش‌ها سرمایه‌گذاری کند و بودجه‌ای را در نظر بگیرد؛ چراکه بودجه‌ها، بیشتر مربوط به طرح‌های عمرانی و جاری است.

قره‌خانی به موضوع افزایش قیمت حامل‌های انرژی اشاره کرد و گفت: در حال حاضر تصمیمی در خصوص افزایش قیمت حامل‌های انرژی گرفته نشده و در لایحه بودجه هم نیامده است؛ ولی این احتمال وجود دارد که در صحن علنی یا کمیسیون تلفیق مجلس، پیشنهادهایی وجود داشته باشد. نماینده مردم علی‌آباد کتول در مجلس شورای اسلامی با اشاره به تصویب کلیات بندها و تبصره‌های مرتبط با حوزه انرژی لایحه بودجه سال ۹۸ گفت: از آنجا که بودجه سال ۹۸ با محدودیت روبه‌رو است و درآمدها همچون گذشته به حدی نیست که قدرت مانور نمایندگان را برای ارائه پیشنهادات اساسی بالا ببرد، مقرر شد؛ هیاتی متشکل از اعضای منتخب از کمیسیون انرژی در کمیسیون تلفیق و روسای کمیته‌های کمیسیون انرژی، پیشنهادات رسیده را مورد بررسی قرار داده و آن‌ها را اولویت‌بندی کنند. سخنگوی کمیسیون انرژی در مجلس شورای اسلامی به برخی از انتقادهای نمایندگان به لایحه بودجه سال ۹۸ اشاره کرد و گفت: متأسفانه ردیف‌ها و پیوست‌های بودجه‌ای در لایحه گنجانده نشده، در حالی که بخش عظیمی از بودجه در شرکت‌ها نهفته است؛ لذا باید ردیف‌های بودجه‌ای مرتبط با شرکت‌های دولتی در لایحه بودجه اعلام شوند، اما این اتفاق نیفتاده است. ■

اسدالله قره‌خانی:
در حال حاضر تصمیمی در خصوص افزایش قیمت حامل‌های انرژی گرفته نشده و در لایحه بودجه هم نیامده است؛ ولی این احتمال وجود دارد که در صحن علنی یا کمیسیون تلفیق مجلس، پیشنهادهایی وجود داشته باشد

حذف صفر از پول ملی اصلاح اقتصادی یا اقدامی سیاسی؟

مرتضی فغانی
عضو اتاق بازرگانی تهران

اگر برنامه‌های دولت
همسو با سیاست
ضد تورمی و کاهش
وابستگی به درآمدهای
نفتی نباشد، حذف
صفر از پول ملی از یک
اقدام نمادین، پا را فراتر
نخواهد گذاشت. در واقع
شرط اصلی موفقیت
اصلاح پولی، عدم
استمرار تورم بالا است

مواجه شد که با کنترل نقدینگی همزمان با حذف صفر، از دیگر نمونه‌های موفق اقتصادهای بازپروزی شده حاصل از تغییر واحد پولی است. هر چند حذف صفر از واحد پولی کشور پیش از اینکه یک تصمیم اقتصادی برای کنترل تورم باشد، بیشتر یک اقدام سیاسی است و کشورهای دموکراتیک از آن به‌عنوان ابزاری برای پیروزی‌های سیاسی استفاده می‌کنند، اما باید توجه داشت که یک قدم نادرست در اجرای آن می‌تواند ما را از تجربه موفق کشورهایی مثل آلمان و هلند دور کرده و به اقتصاد کشورهای آمریکای لاتین نزدیک کند. اثرات اجرای حذف صفر از پول ملی در ابتدا جنبه روانی و اجتماعی کشور را مورد هدف قرار خواهد داد. فاصله سردرگمی مردم تا عادی شدن شرایط برای آن‌ها از جمله نکاتی است که احتمال مغفول ماندن آن زیاد است. علاوه بر این، مواجهه مردم با کم شدن ناگهانی دستمزد از مواردی است که اعتماد مردم به دولت را تحت‌الشعاع قرار خواهد داد. از نکات مثبت حذف یک یا چند صفر از واحد پولی کشور و کاهش همزمان نرخ تورم نیز می‌توان به قدرتمند شدن پول ملی، افزایش اعتبار پول ملی در جامعه جهانی، مبادلات راحت‌تر تجاری، کاهش هزینه‌های چاپ اسکناس و ... اشاره کرد. از سوی دیگر انجام این اصلاحات و اقدامات ممکن است، موجب کاهش تمایل بازرگانان به صادرات شود و حجم صادرات کالاهای غیرنفتی را تقلیل دهد.

اگر برنامه‌های دولت، همسو با سیاست ضد تورمی و کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی نباشد، حذف صفر از پول ملی از یک اقدام نمادین، پا را فراتر نخواهد گذاشت. در واقع شرط اصلی موفقیت اصلاح پولی، عدم استمرار تورم بالا است. نمونه یکی از کشورهای موفق در حذف صفر، ترکیه است که مهار تورم را پیش از عملیاتی کردن حذف صفر آغاز کرد و بعد از رسیدن به ثبات نسبی در نرخ تورم، صفرهای پول ملی خود را حذف کرد. پول این کشور در سال ۱۹۸۸ میلادی با تورم ۱۲۰ درصدی، عملاً ارزش مبادله‌ای خود را از دست داده بود. حرکت موازی کنترل تورم و بازتعریف نظام پولی و اصلاح آن، زمینه‌ساز رشد اقتصادی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی در این کشور بوده است. بدون تردید تنها چند صفر از پول ملی، بدون آن‌که دولت برنامه‌ای برای کنترل تورم داشته باشد، در بلندمدت به بازگشت مجدد این صفرهای چموش و تشدید تورم خواهد انجامید. به این ترتیب اهداف حذف صفر که همان کاهش فشار اقتصادی بر مردم و به‌دست آوردن اعتبار جهانی است، محقق نخواهد شد، ضمن آن‌که اگر روند معضلات فعلی اقتصاد کشور ادامه پیدا کند، ممکن است این سیاست بعد از چند سال دیگر، مجدداً تکرار شود که این امر زمینه بی‌اعتمادی بیش از پیش مردم را در پی خواهد داشت.

یکی از نشانه‌های کارآمدی دولت‌ها در کشورهای مختلف، وضعیت مطلوب اقتصادی آن کشور است. ارزش پول یک کشور منطقی است که از طریق آن می‌توان اوضاع اقتصادی کشور را مورد سنجش قرار داد و اهمیت آن به حدی است که موجب تقویت اعتماد عمومی و صیانت از هویت سیاسی و اقتصادی آن کشور در عرصه جهانی می‌شود. در سال‌های اخیر کشورهای بسیاری به دنبال ثبات سیاسی، اقتصادی و حفظ جایگاه تجاری، اقدام به بازتعریف پول یا حذف صفر از پول رایج خود کرده‌اند تا به‌نوعی ارزش پول کشورشان را احیا کرده باشند. صفرزدایی از پول ملی برای نخستین بار در سال ۱۳۷۲ توسط بانک مرکزی مطرح شد. موضوعی که هر چند تاکنون در هاله‌ای از ابهامات اجتماعی، قانونی و اقتصادی به دلیل تورم حاکم بر نظام اقتصادی کشور معلق مانده است. تورمی که موجب از دست رفتن اعتماد مردم به پول ملی شده و تمایل عمومی به مبادلات تجاری با پول قوی‌تر را افزایش داده و از این طریق، فشارهای روانی جبران‌ناپذیری را به اقتصاد کشور وارد کرده است. در نیم‌قرن گذشته ۱۹ کشور اقدام به حذف صفر از پول ملی خود کرده‌اند که از این تعداد، ۱۰ کشور بیش از ۲ بار به بازتعریف پولی و اصلاحات ارزی دست زده‌اند. برزیل با هشت مرتبه تغییر نام پول رایج و ۶ مرتبه حذف صفر، سردمدار بازتعریف پولی در جهان است. اثرات ابرتورم بر اقتصاد برزیل در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ میلادی به‌گونه‌ای بود که ارزش پول این کشور، همراه بین ۳۰ تا ۴۰ درصد کاهش پیدا می‌کرد، نرخ تورم سالانه هم از ۱۰۰۰ تا ۲۴۰۰ درصد بود و همین موضوع، دولت برزیل را مجبور به چاپ بی‌رویه پول می‌کرد. برزیل بعد از به‌کارگیری سیاست‌های کنترل تورمی در سال‌های اخیر، تورم را به پایین‌ترین میزان خود در ۱۸ سال گذشته رسانده است که نویدبخش ضرب‌آهنگ توسعه اقتصادی این کشور می‌باشد. صفرزدایی اگر با برنامه مدون برای کنترل تورم همراه نباشد، با شکست مواجه خواهد شد که مصداق آن، کشور زیمبابوه است. براساس گزارش صندوق بین‌المللی پول، این کشور در سال ۲۰۰۳ میلادی با تورم هزار درصدی، سه صفر از واحد پولی خود را حذف کرد؛ اما بی‌برنامگی و عدم سیاست‌گذاری دقیق، تورم این کشور را در سال ۲۰۰۸ میلادی به ۳۳۱ میلیون درصد رساند. کشور آلمان نیز پس از جنگ جهانی دوم با اقتصادی فروپاشیده و تورم سنگین؛ به اصلاحات ارزی و تغییر واحد پولی خود پرداخت که نتایج این اقدام هم‌اکنون قابل مشاهده است. هلند هم بعد از ظهور منابع درآمدی ناشی از فروش گاز، با تورمی غیرقابل پیش‌بینی

در گفت‌وگو با رییس اتاق مشترک بازرگانی ایران و ارمنستان بررسی شد

نقش پیمان‌های منطقه‌ای در گسترش روابط اقتصادی

فاطمه آذرافراز

ارتباط تجاری میان کشورها و رشد اقتصادی، همواره مورد توجه نظریه‌پردازان بوده است؛ به طوری که اقتصاددانان کلاسیک، تجارت خارجی را موتور رشد و توسعه کشورها می‌دانند. آن‌ها اثرات تجارت خارجی را به دو بخش «تأثیرات مستقیم»، مانند تقسیم کار جهانی، گسترش بازار، افزایش اثرات جانبی سرمایه‌گذاری، تخصیص منابع و «تأثیرات غیرمستقیم» مانند تأمین مواد اولیه و اقلام مورد نیاز، انتقال دانش و تکنولوژی جدید، انتقال سرمایه خارجی و ایجاد رقابت و تشویق تولیدکنندگان تقسیم می‌کنند. از آنجایی که صادرات کالاها و خدمات با کیفیت، پتانسیل بهبود رشد اقتصادی و توسعه را در پی دارد، بیشتر کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه، سیاست رونق صادرات را یکی از اولویت‌های خود برای دستیابی به توسعه اقتصادی قرار داده‌اند. معرفی ظرفیت‌های بالقوه اقتصادی و ارائه اطلاعات مبسوط از وضعیت بازرگانی کشورها، از جمله مواردی است که اتاق‌های مشترک بازرگانی بر ضرورت تبادل آن هم‌رأی هستند. به منظور آگاهی از مزیت‌های سرمایه‌گذاری و همچنین موانع صادراتی میان ایران و ارمنستان، با هرویگ یاریجانیان، رییس اتاق بازرگانی ایران و ارمنستان به گفت‌وگو نشستیم که مشروح آن به نظر خوانندگان ارجمند می‌رسد.

سرمایه‌گذاری‌های احتمالی تصمیم‌گیری کنند؛ به عبارت دیگر، اتاق بازرگانی نقشی در تصمیم‌گیری‌های کلان تجارت میان کشورها ندارد و در نگاهی خوشبینانه، دولت تنها در بعضی از موضوعات با مسئولان اتاق‌ها، رایزنی و مشورت می‌کند. هدف اتاق‌های بازرگانی، جمع‌آوری و ارائه بانک‌های اطلاعاتی و معرفی زمینه‌های تجاری میان کشورها است. دولت به‌تازگی برنامه‌ریزی‌هایی انجام داده تا در تصمیم‌گیری‌های اقتصادی از اتاق‌های بازرگانی هم کمک بگیرد. کمتر از یک‌سال است که در وزارت امور خارجه، بخشی تحت عنوان معاونت اقتصادی شکل گرفته که این اقدام هر چند گام مثبتی است؛ اما انتظار بر این است که این حرکت مثبت، منجر به فعالیت‌های موزایی دیگری نشود. در حال حاضر، اتاق‌های بازرگانی، رایزنی‌های اقتصادی در سفارت‌ها، انجمن‌های دوستی و معاونت‌هایی که از سوی وزارت صمت در سفارت‌خانه‌های برون‌مرزی مشغول به فعالیت هستند، همگی کارهایی موزایی انجام می‌دهند که در نهایت این مساله باعث عدم دستیابی به یک عملکرد قابل توجه شده است.

ارتباطات تجاری و همکاری‌های اقتصادی بین دو کشور ایران و ارمنستان در چه سطحی قرار دارد؟ حجم مبادلات چقدر است؟
عمده تبادلات در حوزه انرژی است. صادرات گاز از ایران به ارمنستان و واردات برق از ارمنستان به ایران حجمی حدود ۳۰۰ میلیون دلار در سال دارد؛ اما در سایر زمینه‌ها، مبادلات در سطح نازلی قرار دارد.

چرا صادرات کالا میان دو کشور کم است؟ مشکل در کجاست؟
شاید یکی از دلایلی که صادرات کالا انجام نمی‌شود، نبود اطمینان به کالای ایرانی است. اگر بخواهم مصداق آن را بیان کنم؛ مثلاً چند سال قبل، شکلات آیدین به کشور ارمنستان صادر می‌شد و اتفاقاً با استقبال خوبی هم مواجه شد. هم‌زمان، این شکلات‌ها به بازار روسیه هم ارسال شدند؛ اما بعد از مدتی ناگهان متوجه شدیم که برندهای دیگری به سرعت جای ما را گرفته‌اند. بعد از بررسی متوجه شدیم که شکلات تقلبی در شهرهای مرزی ایران تولید و با همین نام به این کشورها ارسال شده است. با این اتفاق، شرکت‌های ارمنی

اتاق‌های بازرگانی در توسعه اقتصادی کشورها چه نقشی دارند؟

اتاق بازرگانی معجزه‌گر نبوده و تنها تحت تأثیر سیاست‌های اقتصادی دولت و حاکمیت عمل می‌کند. یک اتاق بازرگانی تلاش می‌کند اطلاعات درستی را در مورد موقعیت‌های سرمایه‌گذاری در کشور مقابل استخراج کرده و در اختیار هیات‌های بازرگانی خود قرار دهد و آن کشور را به گونه‌ای دقیق‌تر معرفی کند تا بازرگانان و سرمایه‌گذاران کشورش بهتر بتوانند در مورد

دیگر به ما اجازه ورود این محصولات را ندادند و متقابلاً ایران هم با توجه به جمعیت سه میلیونی نفری ارمنستان، ارتباط اقتصادی با این کشور را چندان مقرون به صرفه ندید. نکته اینجاست که جمعیت ارمنی‌ها در دنیا بین ۱۰ تا ۱۲ میلیون نفر است و چون بزرگ‌ترین فرانشیز (حق امتیاز) سوپرمارکت‌های روسیه در دست آن‌ها است ما به راحتی می‌توانستیم با دسترسی به بازارهای ارمنستان، کالاهای خود را در کشورهای دیگر نیز معرفی کنیم. در کمال تعجب، ما تعرفه ترجیحی را با کشور ترکیه بنا نهادیم و فقط از ترکیه کالا وارد کشور کردیم در صورتی که آن‌ها کالایی از ما خریداری نکردند. این تعرفه ترجیحی می‌توانست بین ما و روسیه هم برقرار شود. ما در بخش مواد غذایی، برندهایی بسیار عالی داریم که متأسفانه به جای صادرات آن‌ها، سمند صادر کرده‌ایم و طبیعی است که سمند ما توانایی رقابت با هیوندا را نداشته باشد و در جذب بازار خارجی و به دست آوردن سهمی در این بازار شکست بخورد. عدم دسترسی ما به بازارهای جهانی و این که فقط با یک کشور مشخص خریدوفروشی داشته باشیم، در نهایت به تولید کشورمان صدمه وارد می‌کند.

چه فرصت‌های تجاری در ایران وجود دارد که می‌تواند بازرگانان ارمنی را علاقه‌مند به حضور در بازار ایران کند؟

بنده فکر می‌کنم که سرمایه‌گذاری ارمنی‌ها در حوزه طلا و جواهر متضمن سود قابل توجه و از جذابیت بالایی برخوردار باشد. همان‌طور که می‌دانید ارمنستان، صنعتگران قابل‌توجهی دارد که می‌توانند مصنوعات طلا و موتورها ساعت را با کیفیت بالا تولید کنند.

با اجرایی شدن تحریم‌ها، روابط اقتصادی و تجاری ایران با دیگر کشورها دست‌خوش تغییر خواهد شد. راهکار شما برای مقابله با تحریم‌ها چیست؟

در دوره‌های اخیر، فشار تحریم‌ها تا جایی که امکان داشت کنترل شد و آمریکا به‌طور مؤثر نتوانست اقتصاد ایران را از پا درآورد؛ اما این‌بار آمریکایی‌ها مسلح‌تر به جنگ تجاری با ایران آمده‌اند. به نظر می‌رسد که با بازگشایی مجدد بانک چینی "کولون" و همچنین احیای روابط بازرگانی با کشورهای همسایه و به‌خصوص کشورهای حوزه اوراسیا به‌ویژه "CIS" (کشورهای مشترک‌المنافع) بتوانیم از این بحران خارج شویم. اگر بتوانیم به عضویت پیمان‌های منطقه‌ای درآئیم؛ همان‌طور که در حال حاضر عضو ناظر پیمان‌های حوزه اوراسیا هستیم؛ به یک بازار ۲۰۰ میلیون نفری دست پیدا خواهیم کرد و به راحتی می‌توانیم کالاهای خود را به کشورهای دیگر صادر کنیم. ما در حال حاضر به کشورهای عراق و افغانستان، به‌صورت محدود و نه کاملاً مؤثر، صادرات داریم؛ اما می‌توانیم برای دستیابی به بازارهای بزرگ‌تر، با کشورهایی مانند ترکیه، ارمنستان یا گرجستان، پیمان‌های منطقه‌ای تشکیل داده و خودمان هم میزبان آن‌ها باشیم. ما می‌توانیم با کانالی که از کشورهای ارمنستان و گرجستان آغاز می‌شود، از طریق دریای سیاه، به بازار کشورهای همچون لهستان که به تحریم‌های آمریکا چندان اعتنایی ندارد، دسترسی پیدا کنیم. البته بعید می‌دانم که دولت‌مردان و اقتصاددانان ما از این راهکارها اطلاعی نداشته باشند، اما مشخص نیست که چرا اقدامی صورت نمی‌گیرد.

ایجاد پیمان‌های منطقه‌ای به چه زیرساخت‌هایی نیاز دارد؟

نظر بنده این بود که در هلال ایران، ارمنستان و گرجستان، کالای خود را به کشورهای دیگر معرفی کنیم. ما مرتباً در حال برگزاری نمایشگاه‌های بین‌المللی در ارمنستان هستیم که فایده چندان ندارد. این نمایشگاه‌ها باید به شکل هدفمند برگزار شود. در نمایشگاه‌های تخصصی خارج از کشور، کالاهایی عرضه می‌شود که در پلتفرم‌های فروش داخل کشور دیده نمی‌شوند. این نمایشگاه‌ها، نقش چندان برای معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری در

ایران نخواهند داشت. ترکیه و ارمنستان روابط سیاسی و اقتصادی چندان ندارند؛ اما می‌بینیم که در فروشگاه‌های ارمنستان، اجناس ساخت ترکیه به فراوانی وجود دارد؛ ولی خبری از محصولات ایرانی در این فروشگاه‌ها نیست. نکته قابل تامل بعدی این است که برندهای داخلی ما پشتوانه دولتی ندارند. برای معرفی فرصت‌های سرمایه‌گذاری، باید کارگروه‌هایی توسط بخش خصوصی تعریف شود که برنامه‌های مدون و هدفمندی برای حضور در خارج از کشور داشته باشند. متأسفانه نه در بخش خصوصی و نه در بخش دولتی، مطالعه میدانی وجود ندارد و مشخص است که با این وضعیت، در جذب سرمایه‌گذار خارجی شکست خواهیم خورد.

آیا در سیاست‌گذاری‌های پتان از اتاق فکر استفاده می‌کنید؟

ما کمیسیون‌های فرهنگی، اقتصادی و ... داریم و مطالعات انجام‌شده توسط این کمیسیون‌ها به اتاق ایران گزارش داده می‌شود تا چنانچه بازرگانان ما نیاز به بررسی فضای سرمایه‌گذاری در کشور ارمنستان داشته باشند، این اطلاعات در اختیارشان قرار گیرد. هرچند که همپوشانی وظایف بین وزارت صمت، اتاق بازرگانی ایران و سفارتخانه‌ها وجود دارد؛ اما با عزل و نصب مدیران و سفرها دیدگاه‌ها نیز تغییر می‌کند.

دلیل ناموفق بودن ایران در جذب سهمی از بازارهای کشورهای دیگر چیست؟

نخستین عامل، عدم سیاست‌گذاری صحیح است. مثلاً طی توافقاتی، دو نوع محصول برای صادرات به ارمنستان در نظر گرفته می‌شود؛ اما ناگهان این دو محصول در لیست اقلام ممنوعه صادراتی قرار می‌گیرد. زمانی که شما مجاز به صادرات محصولی مشابه آنچه که ترکیه هم آن را تولید می‌کند، نیستید؛ بنابراین ترکیه به راحتی جای شما را در بازار خارجی خواهد گرفت؛ کما اینکه می‌بینید این کشور در همه دسته‌بندی‌های اقتصادی از ما حرفه‌ای‌تر بوده و بسیاری از بازارها را تصاحب کرده است. تنها راهی که هم‌اکنون به اقتصاد ما وصل است و آن را زنده نگه می‌دارد، بازار کشور عراق است. البته بازار کشورهای دیگر هم وجود دارند، اما دسترسی به آن‌ها آسان نیست. عراق در آینده‌ای نزدیک ممکن است به عضویت WTO (سازمان تجارت جهانی) درآید و ایران دیگر نتواند به راحتی به این کشور کالایی بفروشد. درواقع این خطر وجود دارد که ما حتی بازارهای ثابت خود را هم از دست بدهیم. دومین عامل، عدم آگاهی مناسب از وضعیت روابط اقتصادی با کشورهای دیگر است. ما هنوز نمی‌دانیم که آیا قادر به انجام مبادلات بانکی با ارمنستان هستیم یا خیر؟! نگاهی به کشورهای همسایه بیندازید؛ ارمنستان کشور کوچکی است، عراق کم‌وبیش در تصرف داعش است، افغانستان گرفتار جنگ داخلی با طالبان است و ارتباط ما با عربستان قطع شده است. اخیراً هم روابط کشورمان با گرجستان به دلیل رفتار نادرست گرجی‌ها به گردشگران ما کمی تیره‌وتر شده است. جدای از اینکه سفارت ایران باید در این مورد اعاده حیثیت کند؛ چنین اتفاقاتی باعث می‌شود تا سرمایه‌گذاران دو کشور، سرمایه‌گذاری را نپذیرند و اقتصاد، روند انقباضی به خود بگیرد. در کنار عدم ارتباط با کشورهای همسایه، تحریم‌ها هم اجرایی شده است و برآیند این مشکلات؛ رکود، تورم و سقوط ممتد ارزش پول ملی است.

آیا حرف ناگفته‌ای مانده که مایل باشید با خوانندگان نشریه در میان بگذارید؟

کشور ما تولیدکنندگان چیره‌دستی دارد که می‌توانند در حوزه‌های مختلف اقتصادی نقش قابل توجهی داشته باشند. ایران نباید فقط با برندهای فرش یا محصولات مثل پسته، نفت یا زعفران شناخته شود. فضای وسیعی برای پیشرفت در حوزه صادرات وجود دارد و اهمیت این موضوع نباید از دید دولت مغفول بماند. امیدوارم بتوانیم در برنامه‌های آتی، این امکانات را با جزئیات بیشتری بررسی کنیم. ■

در حال حاضر، اتاق‌های بازرگانی، رایزن‌های اقتصادی در سفارت‌ها، انجمن‌های دوستی و معاونت‌هایی که از سوی وزارت صمت در سفارت‌خانه‌های برون‌مرزی مشغول به فعالیت هستند، همگی کارهایی موازی انجام می‌دهند که در نهایت این مساله باعث عدم دستیابی به یک عملکرد قابل توجه شده است

مدیر آکادمی تامین مالی و سرمایه‌گذاری مولوی اعلام کرد

توقف سرمایه‌گذاری خارجی در ایران به دلیل عدم تعیین رتبه‌بندی اعتباری

مصطفی حانمی

رتبه‌بندی اعتباری بین‌المللی "International Credit Rating" یکی از مهم‌ترین ابزارهای سرمایه‌گذاران برای سنجش وضعیت سرمایه‌گذاری و خرید اوراق قرضه و بهادار موسسات و شرکت‌ها در یک کشور است. به عبارت دیگر، رتبه‌سنجی نظریه‌ای رسمی است که توسط موسسه‌های مرتبط درباره اعتبار دولت‌ها یا نهادها، سازمان‌های دولتی، موسسه‌های مالی و بنگاه‌های اقتصادی اعلام می‌شود تا مبنای لازم را برای مقایسه ریسک اعتباری یک بنگاه اقتصادی با بنگاه‌های دیگر فراهم سازد. در گزارش «رتبه‌بندی ریسک اعتباری کشورها» که توسط سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه منتشر شده، ریسک کشورها دارای هفت رده است و کشورهای گوناگون بر اساس آن به گروه یک یا کم‌ریسک تا گروه هفت یا پرریسک تقسیم می‌شوند. تا پیش از اجرایی شدن برجام، رتبه ایران با درجه هفت، بالاترین ریسک را برای کشورها و شرکت‌های خارجی داشت؛ اما بعد از برجام، شاهد نشانه‌های مثبت و ورود ایران به رتبه ۶ و سپس پنج بودیم. برای بررسی بیشتر وضعیت ایران در جذب سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی و ارائه راهکارهایی برای بهبود رتبه اعتباری ایران با دکتر پیمان مولوی، مدیر آکادمی تامین مالی و سرمایه‌گذاری مولوی به گفت‌وگو نشستیم که ماحصل این مصاحبه از نظر خوانندگان گرامی می‌گذرد.

حال تغییر پارادایم خود است و اگر نگاهی به مطالعات اندیشکده‌ها و موسسات ایده‌پرداز بیندازید، متوجه می‌شوید که آمریکا در حال تغییر شیوه اقتصادی خود است و به هیچ عنوان این موضوع، ارتباطی به دولت وقت ندارد. مدت‌زمان زیادی است که ما در بازار ایالات متحده حضور نداشته و ارتباط ارگانیک میان بازارهای دو کشور وجود ندارد و به همین واسطه، ضربه‌پذیری ما به صورت مستقیم بسیار پایین است؛ اما عدم دسترسی به بازارهای مالی که در اختیار آمریکایی‌ها قرار دارد، کار تامین مالی و بانکی را بسیار کاهش داده است.

دلایل تغییر رفتار اقتصادی آمریکا چیست؟

یکی از دلایل تغییر، بزرگ شدن اقتصاد چین است. به هر حال اقتصاد چین در سال‌های آینده از آمریکا بزرگ‌تر می‌شود و آمریکایی‌ها علاقه‌ای ندارند که چین در اقتصاد جهانی (البته هنوز فاصله زیادی به نزدیک شدن درآمد سرانه دو کشور وجود دارد) نسبت به آن‌ها برتری داشته باشد، لذا برای جلوگیری از این موضوع هر کاری می‌کنند. در دنیا ۸۰ هزار میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی وجود دارد که ایران در ۰.۰۵ درصد آن دخالت دارد. در ۱۰ سال آینده، نسبت تولید ناخالص داخلی چین که هم‌اکنون با در نظر گرفتن برابری قدرت خرید، از آمریکا بیشتر است، بزرگ‌ترین اقتصاد واقعی دنیا خواهد شد. آمریکا در حال حاضر ۳۳ درصد از ثروت دنیا را در اختیار دارد و چین برای رسیدن به این رتبه، ۲۰ سال زمان نیاز دارد. آمریکا، ۴۹ و چین، ۱۲ درصد از سرمایه در گردش دنیا را در اختیار دارند، ولی با سرعتی که چین دارد تا چند سال آینده این عدد به سطح قابل قبولی خواهد رسید. در حال حاضر بخش عظیمی از دستگاه‌های مالی و اقتصادی دنیا در اختیار آمریکا است.

آیا خروج آمریکا از برجام، شرایط را برای ایجاد یک

حوزه اقتصادی مستقل برای ایران مساعد می‌کند؟

بنده این‌طور فکر نمی‌کنم. خروج آمریکا از برجام، باعث شده تا دسترسی ایران به تمام سیستم‌های مالی قطع شود. به دلیل

آیا ساختار اقتصاد ایران تحمل تکانه‌های خروج پیش‌بینی نشده آمریکا از برجام را دارد؟ چگونه می‌توان ضربه ناشی از این خروج بر اقتصاد کشور را کاهش داد؟

نخستین سوال این است که چرا باید از خروج آمریکا از برجام شگفت‌زده شویم؟ در ماه‌های ابتدایی روی کار آمدن دولت ترامپ، کارشناسان اقتصادی مدعی بودند که ترامپ به دلیل پیشینه بازرگانی خود، خیلی بعید است بازار ایران را نادیده گرفته و از برجام خارج شود. این فرضیه از کجا آمده است؟ در دنیایی که آمریکا، روسیه و حتی اروپا از مدل‌های متفاوت هوش مصنوعی برای تحلیل مذاکرات اقتصادی استفاده می‌کنند، به چه دلیل ما هنوز امیدوار بودیم که ایالات متحده در «برنامه جامع اقدام مشترک» باقی بماند؟ ساختار کشور هنوز از یک روش مدون و حرفه‌ای برای پیش‌بینی‌های خود بهره‌مند نیست. در اقتصادی که طی چند سال، نرخ ارز حداقل چهار مرتبه چندین برابر شده، با مدیرانی روبه‌رو بوده‌ایم که با وجود سابقه ۴۰ ساله خود، از این موضوع تعجب می‌کردند! مگر امکان دارد روندی چهار بار اتفاق افتاده باشد و هنوز مدیران عامل شرکت‌های مختلف را متعجب کند؟ این موضوع نشان از وجود یک ضعف بزرگ در نوع پیش‌بینی انجام شده دارد. جهان ما، جهان داده و اطلاعات است و البته که فراوانی داده، موجب تفکر اشتباه می‌شود لیکن، نتیجه‌گیری باید بر اساس داده‌ها و تفکر منطقی باشد. تمرکز ما بر سیاست اقتصادی آمریکا پیرامون خروج از برجام، رویکرد نادرستی است. با شروع به کار دولت جدید در این کشور، سلسله اقداماتی انجام شد که یکی از آن‌ها، خروج کامل از نفتا (قرارداد تجارت آزاد آمریکای شمالی) بوده و بدیهی است که خروج از نفتا بسیار بزرگ‌تر از خروج از برجام است. ترامپ، بازی جدید تعرفه‌ای را هم با چین آغاز کرده است؛ تجارتي که ارزش آن چندین برابر تجارتي است که در ایران در حال انجام و در حدود ۴۲۵ میلیارد دلار تولید ناخالص ملی است. کاملاً واضح است که ایالات متحده با این اقدامات و آغاز بازی تعرفه‌ای روی واردات خودرو از اروپا، در

نگاه‌های ایرانی
از تامین مالی
بین‌المللی محروم
هستند و بسیاری از
پروژه‌های توسعه‌ای
کشور به سبب نبود
منابع مالی، پیشرفت
مناسبی ندارند و
گاهی از حرکت باز
می‌ایستند

تحریم‌های اولیه، بانک‌های خارجی و موسسات رتبه‌بندی اعتباری و مالی همچون موسسات PWC، Young & Earnst و... در ایران شعبه ندارند. در واقع، ما بزرگ‌ترین کشوری هستیم که از کل اقتصاد جهان بی‌بهره‌ایم. بر اساس گزارشی که تحت عنوان «الزامات رشد ۸ درصدی» توسط یک گروه اقتصادی شامل وزرای اقتصاد و دارایی اندونزی، مالزی، ترکیه، بوتسوانا، عمان و... منتشر شده و مرکز پژوهش‌های مجلس هم آن را ترجمه کرده است، رکن اول رسیدن به این رشد، استفاده از پتانسیل‌های اقتصادی جهانی است؛ درحالی‌که از ۸۰ هزار میلیارد دلاری که در بازارهای دنیا وجود دارد، سهم بسیار محدودی متعلق به ایران است. مکانیزم اقتصاد جهانی، آمریکا محور است؛ ولی خوشبختانه این مکانیزم در حال تغییر است، چراکه مشخص نیست چه اتفاقی در حال وقوع است. شاید مانند جنگ تعرفه‌ای آمریکا و چین، ایران هم در گوشه‌ای از بده بستان‌های میان این دو کشور قرار گیرد؛ زیرا به لحاظ اقتصادی، همه کشورها در یک صفحه، شطرنج‌بازی می‌کنند. ترکیه از سال ۲۰۰۲ تا به امروز، تولید ناخالص ملی خود را دو برابر کرده است و از اقتصاد جهانی بیشترین بهره را می‌برد و بانک‌ها و موسسات بین‌المللی در آنجا حضور دارند. هیچ کشوری با در لاک خود فرو رفتن، رشد طولانی‌مدت پیدا نمی‌کند. نمونه دیگری از این کشورها، ویتنام است. این کشور هم علی‌رغم داشتن حزب کمونیست و دولت مرکزی، در بازارهای جهانی حضور دارد و از پتانسیل‌های آن استفاده می‌کند. بعد از برجام، قرار بود ما نیز به چنین چیزی دسترسی داشته باشیم، اما آمریکا دست

روی نقاط دسترسی ما گذاشته است. خروج آمریکا از برجام، روی هر اقتصادی تاثیرگذار است. جدال آمریکا با روسیه بر سر انرژی نیز، تاثیر زیادی بر اقتصاد روسیه داشته، با این تفاوت که روسیه توانست شرایط را کنترل کند.

زیرساخت‌های تامین مالی و سرمایه‌گذاری در ایران را برای پاسخگویی به نیاز اقتصاد داخلی و بین‌المللی (پس از خروج آمریکا از برجام) چگونه ارزیابی می‌کنید؟
اقتصاد ایران از سال ۲۰۰۶ به بعد توسط موسسات معتبر بین‌المللی رتبه‌بندی نمی‌شود و رتبه بین‌المللی اعتباری ندارد، لذا شاخص

ریسک ایران برای سرمایه‌گذار بین‌المللی مشخص نمی‌شود. اقتصاد گسترده ایران در بخش‌های مختلف از پتانسیل و ظرفیت مناسبی برخوردار است ولی بدون سرمایه‌گذاری نمی‌توان به توسعه دست پیدا کرد. ایران تا زمانی که در سیستم رتبه‌بندی بین‌المللی قرار نگیرد، اقبالی در جذب سرمایه‌گذاری خارجی نخواهد داشت. زمانی می‌توان گفت که سرمایه‌گذاری خارجی در اقتصاد ایران آغاز شده که موسسات رتبه‌بندی مالی همچون «مودیز»، «فیچ ریتینگز»، «اس‌اند‌پی» و... اقتصاد ایران را رتبه‌بندی کرده و به تبع آن، ریسک اقتصاد ایران برای دنیا شفاف شود. رتبه اعتباری ایران در حال حاضر، در رده B است و می‌تواند به BB و BBB هم برسد. ۴۲۵ میلیارد دلار تولید ناخالص ملی با این میزان از تحریم و بایکوت شدن، رقم قابل توجهی است. ایران نقش عمده‌ای در اقتصاد جهانی از منظر انرژی دارد و ۸۰ میلیون نفر

با شروع به کار دولت جدید در این کشور، سلسله اقداماتی انجام شد که یکی از آن‌ها، خروج کامل از نفتا (قرارداد تجارت آزاد آمریکای شمالی) بوده و بدیهی است که خروج از نفتا بسیار بزرگ‌تر از خروج از برجام است

بازار مصرف دارد. جالب است که با اجرای تحریم، هنوز طیف عمده جمعیت کشور در سطح سه زندگی می‌کنند، یعنی درآمد سرانه بالای ۸ دلار در روز دارند. ایران زمانی می‌تواند به اقتصاد جهانی متصل شود که با استانداردهای بین‌المللی مطابق شده و ریسک اقتصادی خود را کاهش دهد. بعد از برجام، رتبه اعتباری ایران B و معادل رتبه ۶ در کمیته رتبه‌بندی ریسک کشورهای دنیا (OECD) شد. این سازمان اعلام کرد که رتبه ایران به پنج خواهد رسید که در زمستان سال ۹۶ این اتفاق افتاد، اما تبادلات مالی انجام نشد و اکنون رتبه اعتباری ایران به ۶ برگشته است. رتبه اعتباری آذربایجان BB+ و ارمنستان B است. دلیلی وجود ندارد که رتبه اعتباری ایران و ارمنستان یکسان باشد. رتبه اعتباری ترکیه BB-، عربستان سعودی A، امارات AA+ است و این کشورها وضعیت بهتری نسبت به ایران دارند. اگر رقابت اقتصادی منطقه‌ای ایران با کشورهای ترکیه، عربستان و امارات جدی گرفته نشود، در آینده لطمه‌های جبران‌ناپذیری به رشد تولید

ناخالص ملی وارد خواهد شد. طبیعتاً ایران نمی‌تواند خود را با افغانستان مقایسه کند. ما چهار سطح ریسک شرکتی، اقتصاد کلان، کشوری و سیاسی داریم و لازم است که به‌مرور ریسک کشوری را کاهش دهیم. چشم‌انداز جذب سرمایه‌گذار در ایران را چگونه می‌بینید؟

اقتصاد ایران یکی از امیدوارترین اقتصادها برای توسعه است. جمعیت، زیرساخت‌ها، تفکر و علاقه به پیشرفت وجود دارد. اگر تحریم‌هایی که علیه ایران اعمال شده بر اقتصاد آلمان وارد می‌شود، اقتصاد این کشور دوام نمی‌آورد. ما رابطه وسیعی با آمریکا نداشته و از امتیازات ارتباط با اقتصاد جهانی برخوردار نبوده‌ایم؛ لذا تحریم‌های موجود، کشور را از پایداری و پایداری به‌دنبال راهی برای کاهش ریسک اعتباری خود باشیم. قبل از اینکه به موضوع چشم‌انداز فکر کنیم، باید از خود بپرسیم که مقصد ما کجا است؟ نبود یکپارچگی در مفهوم توسعه اقتصادی و وجود رویکردهای متناقض درباره توسعه در ایران،

ما را در تصمیم‌گیری دچار مشکل کرده است. ما باید برای اهداف اقتصادی خود و ابزارهای رسیدن به آن، تعریف مجددی ارائه دهیم. اگر قرار است که تولید ناخالص ملی دو برابر شود، باید ابزارهای مناسب جهت دستیابی به این هدف وجود داشته باشد که در این صورت می‌توان به چشم‌انداز فکر کرد. افزایش سرانه هر ایرانی به این معنی است که به تولید خالص داخلی اضافه شود. برای تحقق بخشیدن به این موضوع، باید بر اساس مدل‌های اقتصادی رفتار کرد. تولید ناخالص ملی هیچ کشوری هم بدون اتصال به جریان مالی دنیا به‌صورت ممتد رشد نکرده است. ایالات‌متحده هم وقتی می‌بیند که در برخی از حوزه‌ها توانایی رقابت با چین

را ندارد، شروع به بازتعریف ابزارها، هرچند خشن می‌کند. به‌رحال هدف، وسیله را توجیه می‌کند. اقتصاد ایران از چنان گستردگی و ظرفیتی برخوردار است که بتواند در عرض ۱۰ سال، تولید ناخالص ملی خود را به دو برابر برساند. اگر از پنجره جمعیتی موجود استفاده نکنیم، تحقق بخشیدن به این امر در آینده کار سختی خواهد بود. اکنون ترکیه و عراق به‌عنوان رقبای منطقه‌ای ما محسوب می‌شوند. در بازگشت از سفری که به عراق داشتیم، بسیاری از دوستان از بنده درباره شرایط سرمایه‌گذاری پرسیدند. تمام کسانی که کارت‌بانک بازرگانی عراق را در اختیار داشتند، ویزا و مسترکارت نیز در دسترسشان قرار داشت، این در شرایطی است که دیگر داعش در این کشور حضور ندارد و به اعتقاد بنده، این یک تلنگر برای ما محسوب می‌شود.

آیا ابزارهای مالی ایران قابلیت رقابت در فضای اقتصاد جهانی را دارد؟

بنگاه‌های ایرانی از تامین مالی بین‌المللی محروم هستند و بسیاری از پروژه‌های توسعه‌ای کشور به‌سبب نبود منابع مالی، پیشرفت مناسبی ندارند و گاهی از حرکت باز می‌ایستند. این تفکر که فقط با منابع داخلی می‌توانیم تمامی برنامه‌های توسعه‌ای در حوزه نفت، گاز، پتروشیمی، فولاد، انرژی، سلامت و... را پیش ببریم به‌طور تقریبی جواب خود را در سال‌های گذشته داده؛ اما به سبب نبود دانش مدرن تامین مالی، هنوز کارشناسانی وجود دارند که منابع داخلی را برای

توسعه کافی می‌دانند.

بیابید فقط نگاهی به اعداد تامین مالی ابزارهای مالی اسلامی از سوی شرکت‌ها بیندازیم:

۱- بانک توسعه اسلامی عربستان سعودی، ۱.۲۵ میلیارد دلار، مشاوران انتشار این اوراق Citigroup، NBD Emirates، Stan- HSBC Chartered dard

۲- امارات متحده عربی، یک میلیارد دلار

۳- فرست‌بانک ابوظبی، ۶۵۰ میلیون دلار

۴- جمهوری اندونزی، ۱.۲۵ میلیارد دلار

زیرساخت‌های تامین مالی در ایران را این‌طور می‌توان ارزیابی کرد که ما در استفاده از ابزار تکنولوژی و به‌کارگیری اپلیکیشن‌ها، با استانداردهای ۲۰۱۸ مطابقت داریم، اما در تفکر مانند ۳۰ سال پیش رفتار می‌کنیم و استراتژی‌های قدیمی را به کار می‌گیریم؛ ما نیازمند درک فضای نوین تامین مالی در جهان هستیم. درک فضا از سوی بدنه‌های برنامه‌ریز و مذاکره‌کنندگان در سطوح شرکتی، یکی از الزام‌های مهم در پیشبرد اهداف یادشده است. متأسفانه در این حوزه ضعف‌های بسیار بزرگی وجود دارد و این امر باید با آموزش‌های اجرایی به‌سرعت جبران شود. جهان مالی در حال تغییر پارادایم از غرب به شرق است، اما ما هنوز در روش‌های تامین مالی در یک دهه پیش باقی مانده‌ایم. باید از جهان اطراف بیشتر آموخت؛ چه اشکالی دارد از چینی‌ها، مالزیایی‌ها و حتی ویتنامی‌ها درس‌های چگونگی استفاده از ظرفیت‌های اقتصاد جهانی را بیاموزیم؟ ما به آموزش و شایسته‌سالاری و تغییر تفکر توأمان نیاز داریم. هر زمان که فردی برای تصدی مدیرعاملی بانکی انتخاب شود و جز

او کسی شایستگی این سمت را نداشته باشد، آنگاه می‌توانیم بگوییم که زیرساخت‌های تامین مالی کشور و توجه به شایسته‌سالاری در حال بهبود است.

به‌نظر شما، چه راه‌حلی برای عدم سرمایه‌گذاری بانک‌ها در زمینه دارایی‌های سیمی وجود دارد؟

بانک‌ها، موسسات مالی هستند که به سود خود فکر می‌کنند. در سال ۱۳۸۵، نرخ بهره دستوری کاهش می‌یابد و حاشیه سود بانک‌ها روند عکس پیدا می‌کند و این موضوع باعث می‌شود تا وام‌هایی با سود بالا و نرخ تسهیلات مالی پایین ارائه دهند. یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های اقتصادی، اصلاحات ساختاری در نظام اقتصادی است. یک بانک در سیستمی که شایسته‌سالاری در آن وجود ندارد نمی‌تواند سودآور باقی بماند؛ بنابراین به‌سمت نگاه‌داری سوق داده می‌شود و به نگاه خود با نرخ بالا وام ارائه می‌دهد و آن نگاه، پول را در فضای تجارت وارد می‌کند. آیا بانک سازندگی چین (construction bank)، بانک آمریکایی Citygroup و دیگر بانک‌های بزرگ دنیا از وجود چنین راه‌حلی آگاهی نداشته‌اند؟ فضای اقتصادی را طوری پیش می‌بریم که بنگاه‌ها بر اساس همان فضا، فعالیت‌هایی انجام می‌دهند و دارایی‌های سیمی ایجاد می‌کنند که در این صورت نیاز به اصلاح ساختاری پیدا می‌کنیم و از جیب سهام‌دار و سپرده‌گذار این کار انجام می‌شود. ■

خروج آمریکا از برجام، باعث شده تا دسترسی ایران به تمام سیستم‌های مالی قطع شود. به‌دلیل تحریم‌های اولیه بانک‌های خارجی و موسسات رتبه‌بندی اعتباری و مالی همچون موسسات PWC و Young & Earnst و... در ایران شعبه ندارند

خواندنی‌های سرمایه‌گذاری

استارت‌آپ‌هایی که صنعت املاک را متحول می‌کنند

در این بخش می‌خوانیم:

- حذف دلار با تلاش ۵ کشور
- معرفی ثروتمندترین زنان مسلمان جهان
- جنگ تجاری آمریکا و چین بازی باخت-باخت

حذف دلار با تلاش ۵ کشور

مهندس سید احمد نبوی

روسیه با توجه به گسترش تحریم‌های آمریکا علیه این کشور، گام‌های متعددی برای رها شدن اقتصاد خود از سلطه دلار انجام داده و سیستم بومی مشابه سوئیت، ویزاکارت و مسترکارت را راه‌اندازی کرده است

سال گذشته رویدادهایی رخ داد که جهان را به‌ناچار به دو قسمت تقسیم کرد؛ کشورهایی که از نقش دلار در نظام مالی جهانی حمایت می‌کنند و کشورهایی که به آن پشت کرده‌اند. در گروه دوم، کشورهایی قرار دارند که توسط آمریکا به جنگ تجاری کشیده شده یا تحریم شده‌اند، لذا مجبور شدند به دنبال سیستم‌های پرداخت غیر دلاری بروند. در ادامه با نگاهی دقیق‌تر به کشورهایی می‌پردازیم که در مسیر حذف تدریجی وابستگی به دلار قدم برداشته‌اند و انگیزه آن‌ها را از این اقدام بررسی می‌کنیم.

چین

تداوم تنش‌های تجاری بین چین و آمریکا و تحریم شرکای بزرگ تجاری این کشور، باعث شده که چین، گام‌هایی در راستای حذف وابستگی خود به دلار بردارد. هرچند که چین به‌طور علنی اعلام نکرده که در حال کاهش وابستگی خود به دلار است؛ اما بانک‌های بزرگ چینی در حال واگذاری اوراق قرضه وزارت خزانه‌داری آمریکا هستند. به گزارش پایگاه خبری با اقتصاد، علی‌رغم اینکه چین بیشترین حجم اوراق بدهی آمریکا را در اختیار دارد، اما در حال حاضر این اوراق در پایین‌ترین میزان خود از ماه می سال ۲۰۱۷ قرار دارد. به‌علاوه چین در حال جهانی‌سازی بیشتر یوان در برابر دلار است. چین سعی کرده از طریق اقداماتی نظیر انباشتن ذخایر طلا، معرفی قراردادهای خرید نفت مبتنی بر یوان و استفاده از یوان در مبادلات تجاری با شرکای خارجی، وزن بیشتری به واحد پول ملی خود در عرصه جهانی بدهد. چین به‌عنوان بخشی از برنامه جاه‌طلبانه جاده ابریشم جدید، از قراردادهای سوآپ ارزی جدید که برحسب یوان منعقد شده رونمایی کرده است.

هند

هند ششمین اقتصاد بزرگ و یکی از واردکنندگان عمده جهان است. جای تعجب نیست که این کشور مستقیماً تحت تاثیر تنش‌های جهانی قرار گیرد. پیش‌تر در سال

گذشته، هند در پاسخ به مجازات اقتصادی آمریکا علیه روسیه اعلام کرد قصد دارد پول خرید سامانه موشکی اس ۴۰۰ از روسیه را برحسب روبل پرداخت کند. این کشور همچنین پس از اعمال مجدد تحریم‌ها علیه تهران اعلام کرد، بهای خرید نفت خام از تهران را برحسب روپیه پرداخت خواهد کرد. هند با امارات نیز قرارداد سرمایه‌گذاری دوجانبه بر اساس روپیه و درهم امضا کرده است.

ترکیه

در سال گذشته رجب طیب اردوغان، رئیس‌جمهور ترکیه از وجود برنامه‌هایی برای خاتمه دادن به سلطه دلار از طریق حذف دلار از مبادلات تجاری با شرکای عمده این کشور و اندکی بعد نیز از آمادگی کشورش برای مبادله با چین، روسیه و اوکراین و ایران برحسب ارز ملی خبر داد. اردوغان بارها واشنگتن را به دلیل اختلال در تجارت جهانی، تحریم ترکیه و تلاش برای منزوی کردن ایران مورد انتقاد قرار داده است. لیر سال گذشته حدود نیمی از ارزش خود را در برابر دلار از دست داد و همین امر منجر به افزایش نرخ تورم در ترکیه شد.

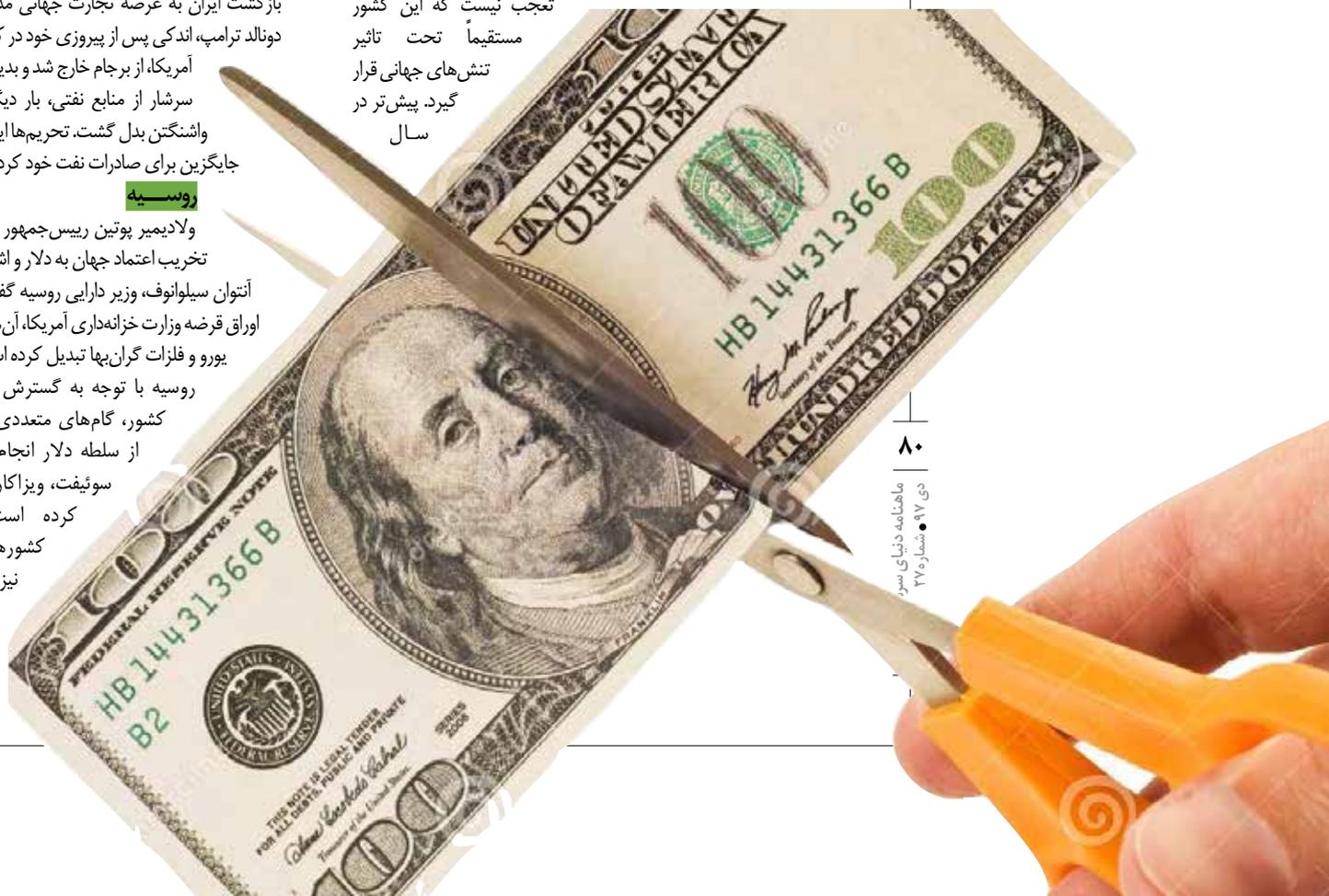
ایران

بازگشت ایران به عرصه تجارت جهانی مدت زیادی طول نکشید؛ چراکه دونالد ترامپ، اندکی پس از پیروزی خود در کارزار انتخابات ریاست جمهوری آمریکا، از برجام خارج شد و بدین ترتیب، ایران در مقام کشوری سرشار از منابع نفتی، بار دیگر به هدف تحریم‌های شدید واشنگتن بدل گشت. تحریم‌ها ایران را وادار به جستجوی ارزهای جایگزین برای صادرات نفت خود کرده است.

روسیه

ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهور روسیه، اقدامات آمریکا را باعث تخریب اعتماد جهان به دلار و اشتباهی استراتژیک خوانده است. آنتوان سیلوانوف، وزیر دارایی روسیه گفته است که این کشور با فروش اوراق قرضه وزارت خزانه‌داری آمریکا، آن‌ها را به دارایی‌های امن‌تری نظیر یورو و فلزات گران‌بها تبدیل کرده است.

روسیه با توجه به گسترش تحریم‌های آمریکا علیه این کشور، گام‌های متعددی برای رها شدن اقتصاد خود از سلطه دلار انجام داده و سیستم بومی مشابه سوئیت، ویزاکارت و مسترکارت را راه‌اندازی کرده است. روسیه در تجارت با کشورهایی نظیر هند، ایران و چین نیز، روند حذف دلار را از مبادلات تجاری خود آغاز کرده است. ■

معرفی ثروتمندترین زنان مسلمان جهان

نادیا وکیلی

در دهه‌های اخیر، شاهد فعالیت زنان مسلمان در حوزه‌های مختلفی همچون هنری، جامعه‌شناسی، ورزش و ... بوده‌ایم. در میان آن‌ها زنانی هستند که علاوه بر شهرت، به قدرت و ثروت بسیاری نیز رسیده‌اند. این افراد بانفوذ توانسته‌اند به‌عنوان تأثیرگذارترین زنان مسلمان در جهان شناخته شوند. در ادامه، ثروتمندترین زنان مسلمان جهان را به شما معرفی می‌کنیم.

سلمی بنانی

سلمی بنانی، متولد ۱۰ مه ۱۹۷۸ و بانوی اول کشور مغرب است. او همسر محمدشاه ششم پادشاه مغرب است و جزو اولین نفراتی است که در ملا عام، عنوان سلطنتی را به‌طور رسمی از آن خود کرده است. با این اوصاف، او همیشه خودش را از رسانه‌ها دور نگه می‌داشت. ارزش خالص سرمایه او بیش از ۲٫۵ میلیارد دلار برآورد شده است.

رانسا خاواجا

رانسا خاواجا، موسس و مدیرعامل شرکت توکان است که استارت آپ‌های موفق را در حوزه مواد غذایی، سبک زندگی و فروش لباس راه‌اندازی کرده است. او دختر وافیک سعید، یکی از موفق‌ترین بازرگانان عربی است که ارزش خالص سرمایه‌اش حدود ۱٫۵ میلیارد دلار محاسبه شده است.

آل مایاسا بنت حمدین خلیفه آل ثانی

آل مایاسا، خواهر تمیم‌بن حمدین خلیفه آل ثانی امیر قطر است که یکی از تأثیرگذارترین افراد در حوزه هنری شناخته می‌شود. در سال ۲۰۱۵، او گران‌ترین نقاشی جهان را به قیمت ۲۵۰ میلیون دلار خریداری کرد. ارزش خالص دارایی او حدود یک میلیارد دلار محاسبه شده است.

ملکه امراه آل تاویل

ثروت و جذابیت ظاهری پرنسس امراه آل تاویل شهرت جهانی دارد. او در ششم نوامبر سال ۱۹۸۳ به‌دنیا آمد. همسرش پرنس الولید بن تلال از افراد خانواده سلطنتی سعودی است که با ۵۹ سال سن، بیست‌وششمین مرد ثروتمند جهان محسوب می‌شود. ملکه امراه آل تاویل یکی از تأثیرگذارترین زنان عرب است که ارزش دارایی او به ۲۰ میلیون دلار می‌رسد.

ملکه حاجا حفیظه سورورال بولکیا

پرنسس بولکیا، دختر سلطان بولکیا در دوازدهم مارس سال ۱۹۸۰ متولد شده است. پدر او پادشاه برونئی می‌باشد که در سال ۱۹۹۷ به‌عنوان ثروتمندترین فرد جهان معرفی شده است. دارایی آن‌ها به‌طور دقیق محاسبه نشده؛ اما به حدی سرمایه دارند که در کاخی با یک هزار و ۷۰۰ اتاق زندگی می‌کنند و فقط برای مراسم عروسی ملکه بولکیا، ۲۰ میلیون دلار هزینه کرده‌اند.

شیخا مایتها بنت محمد بن راشد آل مکتوم

شیخا مایتها در ۵ مارس ۱۹۸۰ متولد شد. پدرش، شیخ محمد بن راشد آل مکتوم نخست‌وزیر امارات متحده عربی و از خاندان سلطنتی دبی است. او در مسابقات آسیایی سال ۲۰۰۶، برنده مدال برنز در رشته کاراته شد. ارزش خالص دارایی خانوادگی او ۴۰ میلیارد دلار تخمین زده شده است.

رانیا عبدالله

رانیا عبدالله ملقب به ملکه رانیا ملکه اردن و همسر ملک عبدالله دوم است. وی در کویت به دنیا آمد و در دوران جوانی برای کار به اردن نقل مکان کرد. او در آنجا ولید بن طلال، کارآفرین، سرمایه‌دار و مدیر ارشد اجرایی اهل عربستان سعودی که ثروتمندترین فرد جهان عرب نیز شناخته می‌شود را ملاقات کرد و از آن زمان به بعد جزوی از خانواده سلطنتی اردن شد. شهرت او بیشتر به خاطر حمایت‌هایش در زمینه‌های سلامت، تحصیلی، فرهنگی و حقوق زنان بوده است. پس از ازدواج با ملک عبدالله دوم، ارزش خالص سرمایه او به ۱۸٫۲ میلیارد دلار رسید.

سلطانہ نور زهیرا از ترانگانو مالزی

سلطانہ نور، همسر میزان زین‌العابدین پادشاه ایالت ترنگانوی مالزی، متولد ۷ دسامبر سال ۱۹۷۳ است که در سال ۲۰۰۶ لقب سلطنتی سلطانہ را از آن خود کرد. او از یک خانواده بسیار ثروتمند است؛ اما کسی میزان دقیق دارایی آن‌ها را نمی‌داند، با این حال گفته می‌شود که ارزش خالص سرمایه او چیزی حدود ۱۵ میلیارد دلار است.

موزا بنت ناصر

موزا بنت ناصر، همسر چهارم حمدین خلیفه آل ثانی، امیر پیشین قطر است. او نماینده ویژه یونسکو در امور آموزش پایه و پیشرفته و همچنین رییس بنیاد آموزش، علوم و توسعه مؤسسه قطر و مؤسسه سلنک است. او مادر امیر فعلی قطر، تمیم‌بن حمدین خلیفه آل ثانی است. موزا در رشته جامعه‌شناسی از دانشگاه قطر فارغ‌التحصیل شده و شهرت او بیشتر به خاطر مدیریت پروژه‌های بین‌المللی عملی، تحصیلی و اجتماعی است. او یکی از جذاب‌ترین زنان مسلمان در جهان است و ارزش خالص سرمایه او ۱۰ میلیارد دلار است.

جنگ تجاری آمریکا و چین بازی باخت-باخت

امیر حسین رازقی

جنگ تجاری آمریکا و چین، به میلیاردها دلار ضرر برای هر دو طرف در سال ۲۰۱۸ منجر شد و به همه صنایع از جمله خودروسازی، فناوری و به خصوص کشاورزی ضربه زد. این ضرر سنگین ناشی از تعرفه‌های تجاری که از سوی اقتصاددانان متعدد برآورد شده، نشان می‌دهد که اگرچه صنایع تخصصی از این اختلاف سود برده‌اند؛ اما در مجموع، این جنگ تاثیر مخربی بر روی هر دو اقتصاد بزرگ جهان داشته است. این زیان سنگین ممکن است دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا و شی جین پینگ، همتای چینی وی را ترغیب کند تا اختلافات تجاری خود را پیش از مهلت دوم مارس حل کنند. با این حال، احتمال شکست مذاکرات میان دو قدرت اقتصادی جهان همچنان وجود دارد. با ما در ادامه این گزارش همراه باشید.

تعرفه‌های چین، حاشیه سود فرآوری‌کنندگان سویای آمریکایی مانند شرکت «آرچر دانیلز میدلند» را با وفور سویای ارزان در بازار داخلی بهبود بخشید. از سوی دیگر، شرکت‌های چینی پیش از اعمال تعرفه‌ها به میزان زیادی سویا خریداری کردند که این امر باعث ایجاد مازاد عرضه و کاهش حاشیه سود فرآوری سویا در چین شده و موجب شد تا کارخانه‌های چینی در تابستان، بزرگ‌ترین کاهش تولید کنجاله سویا که برای تهیه خوراک دام انجام می‌شود را داشته باشند.

چین، خرید سویای آمریکا را در اوایل دسامبر ۲۰۱۸ به دنبال آتش‌بس تجاری که میان رهبران دو کشور در حاشیه نشست گروه ۲۰ در آرژانتین توافق شد، از سرگرفت؛ اما تعرفه ۲۵ درصدی سویای آمریکا را حفظ کرد که در نتیجه، خرید چینی‌ها را محدود نگه داشت.

چین همچنین با زیان سنگینی مواجه شده؛ چراکه محصولاتی مانند باتری تلفن همراه، هدف تعرفه‌های آمریکا قرار گرفته و موجب شده که مشتریان آمریکایی به دنبال خرید از کشورهای دیگر برآیند. مطالعاتی که به سفارش انجمن فناوری مصرفی انجام گرفته، نشان داد که تعرفه‌های آمریکا روی کالاهای وارداتی چینی، به صنعت فناوری یک میلیارد دلار در ماه زیان زده است. این درگیری همچنین شرکت‌های خرده‌فروشی، تولید و ساخت‌وساز آمریکا را که ناچار شده‌اند پول بیشتری برای فلزات و سایر کالاهای وارداتی، تحت فشار قرار داده است. سه خودروساز بزرگ دیترویت شامل جنرال موتورز، فورد و فیات کرایسلر اعلام کرده‌اند که هزینه تعرفه‌های بالاتر باعث خواهد شد تا سود هر کدام از آن‌ها امسال حدود یک میلیارد دلار کاهش داشته باشد. بر اساس گزارش رویترز، این روند در سال ۲۰۱۹ نیز ادامه خواهد یافت و اقتصاددانان انتظار دارند که فورد و فیات به همین میزان در سال جدید ضرر کنند. ■

والی تاینر، اقتصاددان کشاورزی در دانشگاه پردو یونیورسیتی اظهار کرد: اقتصادهای آمریکا و چین هر کدام حدود ۲.۹ میلیارد دلار در سال به دلیل تعرفه‌های پکن در محصولات سویا، ذرت، گندم و ذرت خوشه‌ای ضرر کرده‌اند. مختل شدن تجارت کشاورزی به هر دو طرف ضربه زده است، زیرا چین بزرگ‌ترین واردکننده سویای جهان بوده و سال گذشته ۱۲ میلیارد دلار سویا از آمریکا خریداری کرده بود.

چین از زمانی که به تلافی تعرفه‌های آمریکا روی کالاهای چینی، تعرفه ۲۵ درصدی روی سویای آمریکا تعیین کرد، عمدتاً از برزیل سویا خریداری کرده است. این افزایش خرید، سویای برزیلی را نسبت به سویای آمریکایی در بازار شیکاگو گران‌تر کرد و در نتیجه جنگ تجاری، فروش صادرکنندگان آمریکایی کاهش پیدا کرده و هزینه واردکنندگان چینی نیز افزایش پیدا کرد.

طبق آمار وزارت کشاورزی آمریکا، مجموع صادرات کشاورزی این کشور به چین در ۱۰ ماه نخست سال ۲۰۱۸ به میزان ۴۲ درصد نسبت به مدت مشابه سال گذشته کاهش یافت و به حدود ۸.۳ میلیارد دلار رسید. دولت آمریکا برای جبران زیان کشاورزان آسیب دیده از جنگ تجاری، حدود ۱۱ میلیارد دلار یارانه مستقیم به کشاورزان اختصاص داد و پس از مشاوره با اقتصاددانان از جمله تاینر، کالاهای کشاورزی را برای برنامه‌های غذایی دولت خریداری کرد.

به گفته مارک واتنی رئیس اتحادیه کشاورزان داکوتای شمالی؛ در این ایالت که محصولات کشاورزی را از طریق بنادر «پسیفیک نورت‌وست» به چین صادر می‌کند، کشاورزان سویا حداقل ۲۸۰ میلیون دلار به دلیل تعرفه‌های پکن ضرر کردند.

استارت آپ‌هایی که صنعت املاک را متحول می‌کنند

حمید رضا ریسی

صنعت املاک در سال‌های اخیر دست‌خوش تغییرات بسیاری شده است. پشت تمام این تغییرات، کارآفرینان نوظهوری حضور دارند که با معرفی فن‌آوری‌های جدید در پی ایجاد انقلابی در نحوه مدیریت فرآیندها و کارکردهای موجود هستند و می‌توان انتظار داشت که استارت‌آپ‌های آن‌ها در ماه‌ها یا سال‌های پیش‌رو، نوآوری‌های مهمی را عرضه کنند. در این مطلب چند مورد از این استارت‌آپ‌ها را بررسی می‌کنیم.

WeSmartPark فعلاً در بارسلونا، مادرید و سانتیاگو شیلی فعالیت دارد. این به‌معنای بیش از ۱۶۰ محل پارکینگ است که به‌دست هزاران راننده می‌رسد. انتظار می‌رود که این پلتفرم به‌زودی گسترش یابد و این یعنی تعداد بیشتری از صاحبان زمین می‌توانند به‌زودی فضاهای خالی خود را به نقاطی برای پارکینگ خودروها تبدیل کنند.

موتورهای جست‌وجوی املاک و مستغلات اغلب به پیشنهادهایی محدود می‌شوند که معمولاً به طولانی شدن مراحل جست‌وجو می‌انجامد. **AskDoss** این مشکل را دیده و بر آن شده تا نحوه جست‌وجوی آنلاین املاک را متحول کند. **AskDoss** با دنبال کردن ردپای **Siri**، **Alexa** و **Google Assistant**، تبدیل به یک دستیار مجازی برای افرادی شده که به دنبال خانه بعدی‌شان می‌گردند.

کاربران تنها باید به‌سادگی ترجیحات خود را به این دستیار مجازی بگویند و **AskDoss** خودش بقیه کارها را انجام می‌دهد. از آنجاکه این پلتفرم هنوز در مراحل ابتدایی کار است، کاربران می‌توانند انتظار به‌روزرسانی‌های عمده‌ای را در آینده داشته باشند که قابلیت هوش مصنوعی آن را بهبود خواهد بخشید.

افرادی که به شهر جدیدی نقل‌مکان می‌کنند با مشکل رایج روند طولانی و خسته‌کننده یافتن یک خانه مواجه هستند. آن‌ها مجبور خواهند شد بین منزل فعلی و خانه‌هایی که چشمشان را گرفته، رفت‌وآمد کنند. این روند می‌تواند با **Transported VR** به تجربه بهتری تبدیل شود. **Transported VR** برای صاحب‌خانه‌ها، تورهای مجازی از خانه‌هایشان می‌سازد. این روند انقلابی، هم به خریداران مشتاق و هم به صاحب‌خانه‌ها سود می‌رساند. برای مستأجران احتمالی هم این فایده را دارد که دیگر مجبور نیستند برای بازدید اولیه، خانه خود را ترک کنند، چراکه آن‌ها هم مثل صاحب‌خانه‌ها می‌توانند از این پلتفرم برای مشاهده فهرست مشتریان خود در نقاط دور دست استفاده کنند.

استارت‌آپ‌هایی که در این مقاله با هم بررسی کردیم در حال معرفی فن‌آوری‌های تازه‌ای هستند که قرار است برای کل صنعت املاک و مستغلات، صاحب‌خانه‌ها و مستأجران سودآور باشد. همچنان که این صنعت از خدمات استارت‌آپ‌ها بهره می‌برد، می‌توان از این شرکت‌ها انتظار داشت روی بنیان‌هایی که برای خود گذاشته‌اند، دائماً بهبود یافته و پیشرفت کنند. ■

Airbnb برای گردشگرانی که به دنبال محل سکونت موقتی هستند بسیار مفید است، اما برای کسانی که می‌خواهند مدت بیشتری اقامت داشته باشند، هتل‌ها و دیگر مکان‌های کوتاه‌مدت فایده‌ای ندارد. اینجا جایی است که **Flip** وارد عمل می‌شود. این پلتفرم به صاحب‌خانه‌ها اجازه می‌دهد ملک خود را اجازه دهند یا خانه اجاره‌ای را به شخص دیگری واگذار کنند. کاربران **Flip** اجازه دارند پروفایل‌های خودشان را بسازند تا صاحبان خانه اجاره‌ای بتوانند به راحتی آن را ببینند. جزئیات این پروفایل‌ها شامل نمرات اعتباری، تاریخچه پرداخت و درآمد تاییدشده می‌شود تا آن‌ها درک بهتری از مستأجر احتمالی خود داشته باشند. این ساختار باعث ایجاد اعتماد و شفافیت میان صاحب‌خانه‌ها و اجاره‌دهندگان می‌شود.

شرکت خدمات **RESAAS** با ایده گرفتن از شرکت‌های مختلف در صنایع دیگر، تصمیم گرفت تا فن‌آوری بلاک‌چین را در فرآیندهای خود به کار بگیرد. مدیرعامل **RESAAS** (تام رُسیتر) اظهار داشته که آن‌ها اخیراً شرکت **Real-Block** را خریده‌اند. در ابتدای ماه ژوئن، فن‌آوری مبتنی بر بلاک‌چین شرکت مذکور در پلت‌فرم‌های ابر محور **RESAAS** پیاده خواهد شد که تراکنش‌ها را سریع‌تر و امن‌تر خواهد کرد. وقتی شرکت در پی گسترش خود، پایگاه کاربری بزرگ‌تری را تشکیل دهد، امکانات بیشتری نیز به اجرا گذاشته و کیفیت خود را بهبود خواهد بخشید. هدف اصلی **RESAAS** این است که در صنعت املاک، به جایگاهی برسد که در حال حاضر بلومبرگ در بازار سهام دارد. حالا که **RESAAS** یک تأمین‌کننده خدمات بلاک‌چین را زیر پرچم خود گرفته است، قادر خواهد بود تا دقیق‌ترین و درست‌ترین فهرست‌ها و داده‌ها را در ارتباط با دارایی‌ها در اختیار صنعت املاک بگذارد.

دیرزمانی است که مساله پارکینگ، بلای جان رانندگان بوده و رفتن به مراکز خرید و دیگر مکان‌های عمومی که فضای آن‌ها اغلب امنیت ندارد را به خطری برای آن‌ها تبدیل کرده است. **WeSmartPark** یک ایده انقلابی است که جای خالی یک نفر را به یک پارکینگ سودآور تبدیل می‌کند. درواقع نوعی **Airbnb** برای جای پارک است و در حال حاضر به رانندگان بی‌شماری در مناطق مختلف کمک می‌کند.

«عالم الاستثمار»؛ تجربة مشروع تجاري ناجح

إيران هي دولة ذات حضارة آلاف السنين، لديها ثاني أكبر احتياطي من الغاز في العالم، والمعادن المتنوعة و الموارد الهيدروكربونية الغنية والتنوع المناخي الغني وتبلغ مساحتها ١٦٤٨٠٠٠ كيلومتر مربع ويبلغ عدد سكانها أكثر من ٨٠ مليون شخص ودية ومضياف، انها سوق الاستراتيجي الرئيسي في الشرق الأوسط، وقد جذبت اهتمام العديد من الشركات الصناعية والتجارية والحدمية. في غضون ذلك ، تسببت علاقات إيران القديمة والحارة والمستقرة مع جيرانها ، وخاصة الدول العربية ، في الحاجة إلى الاعتراف وخلق سياق للتواصل المتبادل بين الشركات الإيرانية والشركات النشطة في البلدان المجاورة التي قررت أن يكون لها وجود فعال في هذه السوق الهامة. لقد جعلتنا هذه الحاجة ، باستخدام المعلومات والقدرات الإعلامية، مع أدواق جمهور الصحافة، جسراً بين رجال الأعمال والحرفيين من إيران وجيرانها.

عالم الاستثمار هو واحد من أكثر المنشورات تأثيراً في مجال الاقتصاد الإيراني الذي يسعى للاستفادة من الرأي الجماعي لكبار التنفيذيين والمديرين وأساتذة الجامعات والخبراء لتقديم فرص الاستثمار في مختلف قطاعات التصنيع والصناعة ، السياحة ، التجارة والخدمات. تنشر هذه المجلة الشهرية في ستة أقسام منفصلة على النحو التالي و ستنشر هذه المجلة مرة في الشهر وفي اليوم الاول من الشهر.

١- قطاع الطاقة ، ويشمل مجالات النفط والغاز والبتروكيمياويات ومحطة الطاقة والصناعات المنبع والمصب.

٢- قطاع الصناعة ، ويغطي مواضيع التصنيع والشركات الصناعية في مختلف المجالات.

٣- يقوم قطاع سوق رأس المال بتقييم آخر التطورات والتطورات في مجال سوق الأوراق المالية والبنك والتأمين والسياسة النقدية.

٤ - وفي الوقت الذي يعكس فيه قطاع الاقتصاد الكلي آراء الشخصيات البارزة ، فإنه ينتقد قرارات وإجراءات كبار المسؤولين التنفيذيين الإيرانيين بشأن تنفيذ سياسات الاقتصاد الكلي للبلاد.

٥- قسم القضايا الخاصة ؛ يبحث على وجه التحديد في فرص وتحديات الاستثمار في الأعمال التجارية في كل قضية.

٦- قسم القراءة ؛ يتضمن محتوى داخلياً وخارجياً مثيراً للاهتمام حول الأفراد الذين حققوا نجاحاً خاصاً في أعمالهم أو إنتاجهم.

جمهورنا الأعزاء ؛ الآن "عالم الاستثمار" أمامك بثلاث لغات: الفارسية والعربية والإنجليزية. إن عهدنا معك هو احترام التوقعات ، بكل القدرة على النجاح ، والعمل معاً لبناء مستقبل أفضل. نحن على يقين من أن دعمكم هو لرعائنا.

نحن نغورون بدعوتك للاتصال بالناشر من خلال تقديم معلومات أو إدراج إعلانك.

صاحب الامتياز: مرتضى فغانى

الرئيس التنفيذي: حميد اسدى

نائب الرئيس التنفيذي: عباس فغانى (معارف)

المدير التجارى: سارة نظرى

المترجم: سعيد عدالت جو

اتصل بنا:

شارع شهيد مفتح، زقاقى مرزبان نامه ، لوحة رقم ٢٧، الوحدة الثامنة

رقم الهاتف: ٩٨٢١ ٨٨٨٦٤٨٤٢ + رقم الفاكس: ٩٨٢١ ٨٨٨٦٤٧٨٦ +

الرمز البريدي: ١٥٨٧٥-٨٩١٥ رقم الهاتف المحمول: ٩٨ ٩١٢٧٧٠٧٧٤٥ +

البريد الإلكتروني: d.sarmayeh@gmail.com

موقع الكتروني: http://dsg-m.ir

الاختبار

مقابلة مع مسعود خوانسارى ، رئيس غرفة تجارة وصناعات ومناجم وزراعة طهران

مقابلة مع محمود نوريان ، المدير الإدارى لمجمع تشادرملو الصناعى

المقابلة مع الرئيس التنفيذى لشركة المصانع شهيد قندى للإنتاج "إيران واحدة من أكثر الدول تقدماً في مجال الألياف البصرية"

مقابله مع المدير الإدارى لشركة «بويانرجى، الفص الاخضر للشرق الأوسط»

مقابلة مع الدكتور بهرام شكورى رئيس لجنة المعادن والصناعات المعدنية التابعة لغرفة التجارة الإيرانية

ملاحظة للدكتور فغانى:

إزالة الصفر من العملة الوطنية؛ الإصلاح الاقتصادي أو العمل السياسى؟

مقابلة مع الدكتور سيد حسين موسويان باحث في جامعة بريسنتون،

"العقوبات حققت خسائر لاقطاع الخاص في إيران"

مقابلة مع الدكتور بيجان مولوى، مدير أكاديمية المولوى للقبول والاستثمار «التقلبات الإثتمانية الإيرانية والغموض في جذب الاستثمار الاجنبى»

مقابلة مع مسعود خوانساري، رئيس غرفة تجارة وصناعات ومناجم وزراعة طهران

حل هذه المشاكل ، بل كان مجرد تسريعها ومتابعة سياسات الخطأ ، ونتيجة لذلك لم تكن المشكلات دون حل محسب ، بل أيضاً مع مرور الوقت ، وأكثر عمقا وتعقيدا ، والآن تظهر آثاره. أن المشاكل هي في شكل طوق أصبح مرتبكا ومربكا.

هذا الحجم من المشاكل التي يواجهها اقتصاد البلاد هو سبب وعامل كبير ، وهذا هو تدخل الحكومة في الاقتصاد. التحدي الأهم لدينا هو مشاركة الحكومة في الاقتصاد. أعادت التدخلات الحكومية المهمة الرئيسية للغرفة ، ألا وهي تقديم الخدمات للناشطين الاقتصاديين. على الأقل توقعات الوكالات التنفيذية هي أنه تماشياً مع المادتين ٢ و ٣

من قانون التحسين المستمر لمساحة الأعمال ، في إصدار التوجيهات ، يُطلب أيضاً رأي القطاع الخاص ولكن على الرغم من الدعم القانوني لهذا الطلب ، وكذلك تركيز كبار المسؤولين على اتخاذ القرارات في القطاع الخاص أثناء عملية صنع القرار ، ما زلنا نرى أن القرارات تتم دون استشارة الجهات الفاعلة الاقتصادية وأصحاب المصلحة ، وبعد بعض التعديلات التي لا يمكن إصلاحها في هذه القرارات أصبح من الواضح أن إصدار التعديل استقر دون اعتبار لوجهات نظر القطاع الخاص.

لقد جئنا مراراً وتكراراً إلى الأبحاث والدراسات التي تفيد بأن بيئة الأعمال في البلاد تواجه تنظيمًا تضخيمياً ، وأن جميع اللوائح المرسله إلى الوكالات التنفيذية في شكل توجيهات وتوجيهات ولوائح ، تعوق المزيد من الحواجز. العدد الكبير لأوامر العملة ، والذي أصبح مشكلة خطيرة في مجال التجارة الخارجية ، يؤكد ذلك. يجذب المستثمرون المحليون والخارجيون ، في المقام الأول ، إلى استقرار القوانين وبقية السوق. لا يدخل أصحاب رأس المال إلى السوق إذا لم يشعروا بالاسترخاء. للأسف ، يفترق الاقتصاد الإيراني إلى راحة البال اللازمة لرأس المال والاستقرار التي تتطلبها القوانين ، وهو المبدأ الأساسي في قبول المستثمرين ، ولهذا السبب لم يكن قادراً على جذب رأي المستثمرين الأجانب إلى القطاعات الاقتصادية في البلاد حسب الحاجة.

إن السياسة الحكومية الحافظة خلال السنوات الأخيرة جعلت الدور الفعال للغرفة في تبني وتطبيق القوانين وحتى تطوير خطط البلاد غامضة للغاية. ولتحقيق أفضل للتحديات الاقتصادية التي تواجه البلاد وإيجاد حلول لهذه التحديات ، التقينا بمسعود خوانساري ، رئيس غرفة التجارة والصناعة والمناجم والزراعة في طهران. ما يلي جزء من هذه المحادثة.

ير اقتصاد إيران بمرحلة انتقالية من شتاء صعب يمكن جذورها في الأمراض المزمنة والتي عفا عليها الزمن وبعض الضغوط الخارجية المفروضة عليها ، مثل العقوبات. ولسوء الحظ ، فإن الأزمات الكبرى في اقتصاد البلد كانت في كثير من الأحيان نتيجة لتجاهل الخبرة والمعرفة والسياسات المؤقتة ولكن المكلفة.

وقد بدأت هذه المشاكل من العجز في الميزانية السنوية وأدت إلى مشاكل أخرى ، مثل ارتفاع السيولة ، والتضخم ، وانخفاض النمو الاقتصادي ، وفتح العملة والأسعار ، والعديد من التحديات والتحديات الأخرى. والأهم من ذلك ، لم يكن نهج النظام الاقتصادي لدينا هو

مقابلة مع الرئيس التنفيذي لشركة Ouspace

تجارية. ولم يكن هناك جو محمي يمكن لهؤلاء الناس أن يجتمعوا مع عملائهم ؛ وبالتالي ، فإن الحاجة إلى خلق مساحة عمل لتلبية الحاجة إلى مديرين أجنبي شعرت أن الشركات الراغبة في الحضور في إيران وحول عملية تسجيل الأعمال التجارية هم ليسوا على علم بأنفسهم هنا ، يمكنهم العمل. في الواقع ، أصحاب الأعمال والمديرين الذين اضطروا للبقاء في إيران من أجل ظروف العمل ولم يعرفوا العملية الإدارية لتأسيس مكتب في إيران ألهمت هذه الفكرة. هناك شركات مثل ريجس (Regus) و سيرفكوروب (Servcorp) حاضرة أيضاً في إيران ، التي تشبه خلفيتها Ouspace ، وقد صممت ووفرت مساحة للعمل التعاوني. بالطبع ، اضطر ريجس لمغادرة إيران بعد العقوبات الأمريكية ، وتركها لشركة أخرى. كما أن سيرفكوروب هي شركة أسترالية لا تزال تعمل في إيران. الفرق بين الشركات مع مجال عملنا هو في نوع الخدمة ، وبالتالي ، نوع العملاء والجمهور المستهدف. معظم الجمهور المستهدف مثل Regus و Servcorp كانوا شركات أجنبية ، لكن شركة Ouspace حاولت تقديم أعمالها إلى الشركات الإيرانية ، وقد تم استقبالها بشكل جيد ، حيث أن المجموعات والشركات الإيرانية لم تكن على دراية بمثل هذه الفكرة. يعتقد جناح Ouspace أنه يمكن للمسؤولين العمل معاً للقيام بأعمال تجارية. تعد الأعمال التجارية التقليدية والمساحات التجارية شائعة في إيران ، وعلى الرغم من أن أي شخص يرغب في الحصول على مكتب خاص ، فقد أثبتنا أن العمل في مساحة عمل مشتركة يمكن أن يزيد من اتصالاتهم. الاستثمار في Ouspace منطقي. نحن قادرون على إزالة الاختبارات والأخطاء من خلال الاستفادة من التجارب السابقة وكذلك معرفة شروط وتكاليف التداول. نتمتع الشركة بتوسيع مجال نشاطها في المدن الكبرى الأخرى ، والتي تحتاج بالتأكيد إلى الاستثمار والدخول إلى المنطقة. ترحب Ouspace أولئك الذين لديهم مساحات ويريدون كسب المال ، وكذلك أصحاب الفنادق من البلاد الذين يريدون الحاجة إلى تحويل جزء من الفندق إلى بيئة مكتبية صغيرة.

قامت (Ouspace) ، (أوسبيس) ، التي بدأت عملها في إيران منذ بداية عام ٢٠١٧ ، بإنشاء العديد من أماكن العمل التي تمكن رواد الأعمال والشركات الصغيرة والشركات الناشئة من التركيز على مشاريعهم وأعمالهم ، بالإضافة إلى تسهيل الوصول لمجموعة من المهنيين في مهنهم. وتحدثت آريتا سنجرسي الرئيس التنفيذي للشركة عن السبب وراء خلق مساحة مجهزة تجهيزاً جيداً في إيران هو مديري الشركات الأجنبية الذين كانوا بحاجة إلى الذهاب إلى إيران بسبب أنشطتهم. كان أحد التحديات هو أنه في حالة وجود مديراً أجنبياً لفترة طويلة في إيران ، لم يكن هناك مساحة عمل كافية لهم ، ولم تكن الفنادق مكاناً جيداً للقيام بأعمال

مقابله مع المدير الإداري لشركة «بويانرجي، الفص الاخضر للشرق الأوسط»

إن استخدام الطاقة المتجددة في بلدنا ، وكذلك في البلدان المتقدمة الأخرى ، له أهمية كبيرة ، حيث أن السياسات الحكومية والتخطيط في خطتي التنمية الخامسة والسادسة تتماشى مع السياسات العالمية لتوسيع استخدام الطاقة المتجددة في حل مشاكل الطاقة وخلق فرص العمل في البلاد.

يعتقد المهندس محمدي بورهاشم ، الرئيس التنفيذي لشركة «بويانرجي، الفص الاخضر للشرق الأوسط» ، أن تطوير البنية التحتية مثل الكهرباء يتطلب تفاعل الدولة والمستثمرين ، وتحاولها ، سيؤدي إلى أزمة في البلاد خلال السنوات القادمة. ما يلي جزء من هذه المقابلة. حاليا ، يتم توفير حوالي ١,٣٪ من احتياجات الكهرباء في بلدنا من قبل شركتنا. وتخطط الشركة لإنتاج ٧٠٠٠ ميغاواط من الكهرباء في أفق ٢٠٣١. يوجد حاليا ٢٥٣٥٥ ميغاوات من محطات توليد الطاقة بالغاز ، أي ما يعادل ٣١,٦٧٪ من إجمالي محطات الطاقة المركبة في جميع أنحاء البلاد. تبلغ هذه الكمية محطة توليد الطاقة البخارية ١٩,٧٧٪ وتساوي ١٥,٨٢٩ ميغاوات ، وبالنسبة للدورة المركبة ، تبلغ ٢٩,٣٤٪ ، أي ٢٣٤٨٦ ميغاوات. إذا تم تحويل محطات الغاز إلى دورة مجمعة ، سيتم تخزين حوالي ثلاثة ملايين و ٦٠٠ ألف متر مكعب من الغاز في الساعة ، وسيصل التخزين إلى ٣٠ مليار متر مكعب في السنة ، والذي سيكلف أكثر من مليار ونصف مليار دولار على أساس أسعار الغاز العالمية. أحد أكبر التحديات التي تواجه صناعة الطاقة الكهربائية ، وحتى في الصناعات الأخرى ، هو أن جزءا كبيرا من الطاقة المستهلكة ، يخرج من محطات الغازية بشكل الحرارة من ٥٠٠ إلى ٥٥٠ درجة مئوية. مع الدراسات التي أجريت ، توصلنا إلى استنتاج مفاده أنه في مدن شاهرود وسمنان ، يمكن تحقيق خطة تطوير القطاع البخاري ، وبالتالي إنتاج ٣٣٠ ميغاواط من الكهرباء. الفائدة الأولى لتوليد الكهرباء بهذه الطريقة هي أنه لا يحتاج إلى استهلاك لأنه يعمل باستعادة الحرارة. وسيلعب توفير الغاز في محطة شاهرود وسمنان للطاقة حوالي ٤٥ ألف متر مكعب في الساعة و ٩٠ ألف متر في المجمع ، التي تجمع حوالي ٧٥٠ مليون متر مكعب في السنة. قبل تغيير سعر العملة ، تم بيع كل متر مكعب من الغاز عند حوالي ٤٠٠٠ ريال ، والتي ، مع الأخذ بعين الاعتبار نفس السعر ، سيكون لها قيمة ادخارية تبلغ حوالي ٣٠٠٠ مليار ريال ، وهو ما سيكون بطبيعة الحال أعلى بكثير عند سعر الصرف الحالي.

إذا شجعت الحكومة المستثمرين في القطاع الخاص على الاستثمار في مشاريع قطاع البخار البخاري ، فإهم سيوفرون المليارات من الريالات سنويا. من الضروري أن يأتي كبار المستثمرين بمسؤولية أكبر لحل مشاكل البلاد وتوفير البنية التحتية وتوظيف الشباب. يجب على الحكومة أيضا أن تحاول توفير المزيد من التسهيلات للمستثمرين. يجب أن تكون هناك سلسلة من الاتفاقيات بين صناعات البلاد ، وشركات الاستثمار والحكومة ، وكلها مجتمعة من أجل ازدهار صناعات البلاد.

المقابلة مع الرئيس التنفيذي لشركة المصانع شهيد قندي للانتاج «إيران واحدة من أكثر الدول تقدماً في مجال الألياف البصرية»

يعد إرسال البيانات عبر الألياف البصرية أحد أهم الإنجازات في مجال الاتصالات ونقل البيانات. بحيث يميل العالم نحو تميمتها. لاستكشاف فرص وتحديات الاستثمار في مجال التصنيع الكابلات الاتصالية ، ذهبنا إلى حميد رضا قادري ، الرئيس التنفيذي للشركة ، وسألناه عن إنجازات البلاد في هذا الصدد. في أجزاء من هذه المقابلة يقال: اليوم ، نحن بحاجة لنقل البيانات لعرض النطاق الترددي العالي ، للوصول إلى هذا الهدف ، وقد تميل البنية التحتية للبلدان الأخرى إلى هذا. بلدنا ليس استثناء في هذا الصدد ، والان يتم الانتهاء من الحلقات الألياف البصرية كاملة في جميع أنحاء البلاد. بالإضافة إلى هذا المنتج ، قمنا بتصنيع وتشغيل مجموعة متنوعة من الكابلات المتخصصة في مجال الكهرباء والطاقات الجديدة.

تشمل إنجازات الشركة إنتاج كابلات الليفية البصرية التي يستخدمها تحت سطح البحر و ويعتبر تكنولوجيا متقدمة. إنتاج كابلات الطاقة الشمسية هو أيضا على جدول أعمالنا. مجال آخر من أنشطة هذه المجموعة هو إنتاج كابلات الاجهزة المنزلية، ونحن نتفاوض مع المصنعين المحليين لتوفير المعدات اللازمة لهم ، لاننا نبحث عن الاكتفاء الذاتي في البلاد. وكانت الخطوة الأولى نحو تحقيق هذا الهدف هي تصنيع الكابلات الفرعية التي كانت مستوردة من الخارج في السابق ، وقد تم الآن تنفيذ مشروع إنتاجها. وكانت الخطوة الثانية هي إنتاج كابلات إنترنت وإزالة العيوب في الإنتاج المحلي ، إلى جانب البلدان الصناعية المتقدمة التي على وشك تزويدها بالسوق.

يتم توفير ٨٠٪ من الطلب في السوق للألياف البصرية من قبل شركة المصنعات شهيد قندي للتصنيع. في الآونة الأخيرة ، قمنا بتصنيع عنصر المقاومة و شرائط الفولاذية في الداخل. في الماضي ، كانت العناصر التي اوردناها من الهند والصين وكوريا الجنوبية. هناك ، بطبيعة الحال ، تكنولوجيا الألياف البصرية ، ولكن يجب أن يتم تعميمها على نطاق واسع بحيث يمكن أن تكون نشطة في قطاع التصدير ، لان السوق المحلي مشبع.

أعتقد أننا المرتبة الأولى في الشرق الأوسط. هناك العديد من المنافسين في السوق العالمية ، لكن في الشرق الأوسط ، لا تنشط الشركة في صناعة الكابلات والألياف البصرية. بالطبع ، في الآونة الأخيرة استثمرت شركة سوميتومو اليابانية في عمان.

المقابلة مع الرئيس التنفيذي لشركة تنمية المعادن و الفلزات

«الحلول السابقة ليست مناسبة لفترة العقوبات»

* لحسن الحظ ، فإن العقوبات لها أقل تأثير على القطاع المعادن ، لأن الصناعة لديها أقل درجة من التبعية. يقع جزء كبير من معادن البلاد في القرى ومنتاح للقطاع الخاص ، التي تصل تعدادها إلى حوالي ٥٠٠٠ معادن ، ويستطيع استغلالها لتطوير صناعة المعادن ، وهي ميزة عظيمة. بالطبع ، بعض الأجزاء المطلوبة تأتي من خلال الواردات ، والتي ، لحسن الحظ ، يمكن السيطرة عليها.

* لمواجهة العقوبات ، يجب أن نتخذ الخطوات المناسبة لتحقيق هذا الهدف ، بحيث لن يتم ، على سبيل المثال ، فصل العمال في الصناعات القطرية وسيتم تغيير الوضع بطريقة تمنع إغلاق المصانع. لن نتحقق هذه المشكلة إلا من خلال الإدارة السليمة للمجمعات الصناعية.

* الصناعات في البلاد على الأقل حتى نهاية عام ٢٠١٩ ، تتطلب قوانين محددة ومتناسقة وموقتة. إن تعنت الحكومة في الاستيراد والتصدير ، ووجود الأنظمة الجمركية ، يجعل من الصعب على الوضع القائم. يجب على وزارة الصناعة والمعادن والتجارة اتخاذ خطوات لتوفير البنية التحتية المطلوبة.

وضع خروج غير متوقع من الولايات المتحدة، الكثير من التحديات في صناعات البلاد. هذه المرة العقوبات أقوى بكثير من الماضي وهدفهم هو تعطيل اقتصاد البلاد. الحلول القديمة لن تكون مناسبة لمواجهة العقوبات الجديدة. في ظل هذه الظروف ، يمكن لقطاع التعدين أن يلعب دوراً هاماً في النمو الاقتصادي للبلاد بسبب اعتماده المنخفض على الواردات وأقل تأثير من العقوبات وعلى وجه الخصوص ، لها دور مهم في التعامل مع العقوبات النفطية. وضعت لشركة تنمية المعادن و الفلزات في وجهات النظر حتى ١٤٠٤ ، لتصبح واحدة من أكبر الشركات الاستثمارية المتخصصة في مجال التعدين وصناعة المعادن في الشرق الأوسط (CIS) و الدول الكومنولث. دون شك، يمكن أن يكون لها دور فعال وسيكون لها تأثير كبير على التنمية الاقتصادية لصناعة المعادن والحفاظ على سلسلة المعنوية في البلاد. من أجل دراسة آثار العقوبات على مستويات الاقتصاد الكلي في البلاد وإيجاد حلول مناسبة للانتقال من فترة العقوبات ، كنا نتحدث مع الدكتور عزيز الله عساري ، الرئيس التنفيذي لشركة تنمية المعادن و الفلزات. و في المقابلة تحدث عساري:

* نحن بحاجة إلى البحث عن أساليب ومناخ لمواجهة العقوبات. يجب أن يكون هناك إجماع بين المديرين ومثلي شركات المعادن والبتروكيماويات والبترو وغيرها التي لها تأثير كبير على الاقتصاد الأسواق المالية والتقديرية متأثرة منها. تحتاج المنظمات المعنية أيضاً إلى عقد اجتماعات لحل المشكلات وتقديم الحلول وتقديم خططها للأشهر القليلة القادمة لحل التحديات الحالية.

* في الوضع الحالي ، يجب على مديري الصناعة أن يجتمعوا في أقرب وقت ممكن وأن يقدموا أساليبهم ويضوضون معاً. يجب أن تكون هذه القضية مهمة بالنسبة للبرلمان أكثر من أي قضية أخرى وتوافق على القوانين المناسبة.

مقابلة مع محمود نوريان ، المدير الإداري لمجمع تشادرمولو الصناعي

، والتي سترتفع إلى ٤ ملايين طن في العام التالي. في مصنع تشادرمولو ، الذي بدأ عامه الأول من نشاطه الرسمي ، تم إنتاج أكثر من ٥٧٥.٠٠٠ طن من سبائك الصلب خلال الأشهر الثمانية الماضية. في الوقت الحاضر ، يتم استخدام منتجاتنا بنسبة ١٠٠٪ من قبل شركات الصلب في البلاد.

في تطوير القيمة المضافة لإنتاج المواد ، قام المسؤولون التنفيذيون في الشركة بمشاريع رائعة في السنوات الأخيرة ، بما في ذلك مشاريع مثل بناء مصنع الصلب في تشادرمولو ووحدة التنشيط المباشر في مجمع تشادرمولو الصناعي.

من أجل تحقيق إمكاناتها التكنولوجية ، ساهم تشادرمولو واستثمر في العديد من مشاريع البنية التحتية للصلب. في نفس الوقت الذي تم فيه إنشاء مصنع تشادرمولو للصلب ، تم البدء في تشغيل مصنع سارمد أباركوه للصلب مع ٦٥٪ من تكلفة البناء التي دفعتها تشادرمولو. وهناك مشروع آخر لتنمية وتطوير البنية التحتية لشركة تشادرمولو هو محطة أركان للطاقة المركبة. تم بناء محطة توليد الكهرباء هذه التي تبلغ طاقتها ٥٠٠ ميغاوات على ثلاث مراحل بهدف توفير الطاقة لمشاريع الصلب والتجديد وغيرها من الصناعات في مجمع تشادرمولو الصناعي ، وقد بدأ الاستخدام الكامل لهذا المشروع في أبريل ٢٠١٦.

يعتبر المجمع الصناعي والصناعي في تشادرمولو ، في قلب إقليم إيران المركزي ، وعلى بعد ١٨٠ كيلومتراً شرق مدينة يز ، واحداً من أكبر مناجم الحديد الخام في البلاد وناديه ٤٠٠ مليون طن من الاحتياطيات. في خطوط الإنتاج الخمسة لمجمع تشادرمولو الصناعي والصناعي ، يتم إنتاج كمية سنوية تبلغ ١٠,٥ مليون طن من ركاز الحديد الخام وحوالي واحد إلى واحد ونصف مليون طن من خام الحديد. من هذا المبلغ ، سيتم تحويل ٤ ملايين طن من التركيز في محطة تحبيب أركان إلى الحبيبات. وسيتم توفير الباقي إلى الشركة

مباركة للصلب والشركة صلب خوزستان وغيرها من مصانع الصلب في البلاد. لمعرفة المزيد عن أنشطة هذا المجمع المعدني ، أجرينا حواراً مع محمود نوريان ، الرئيس التنفيذي للمجمع. فيما يلي بعض أجزاء هذه المحادثة استثمرت تشادرمولو أكثر من ٦١ تريليون ريال من أجل تنفيذ خططها التكنولوجية ولإكمال سلسلة الإنتاج وخلق قيمة مضافة لمنتجات الصلب ، وتمكنت من توفير ٨٠٠٠ فرصة عمل مباشرة. هذا العام ، نما اتجاه الربحية لتشادرمولو ، والذي كان في تصاعد منذ عام ٢٠١٥ ، وتوقعت الميزانية المتنبأ بها بنسبة ١٠٠٪ للعام الحالي في الأشهر الثمانية الأولى من هذا العام توقعات إيجابية لمساهميها.

يعد مصنع تحبيب أركان ، الواقع على بعد ٢٥ كيلومتراً غرب أركان ، أحد الوحدات النشطة لهذه الشركة الواقعة في المجمع الصناعي في تشادرمولو ، والذي ينتج ٣,٦٠٠,٠٠٠ طن من الكريات سنوياً

مقابلة مع محمد كلانتري:

صبانور مالك أول معدن الأخضر في إيران

ملايين طن من نقص التركيز ، لذلك فإن أولويتنا هي إنتاج مبيعات محلية.

نظرًا للزيادة في أسعار خام الحديد والزيادة في إنتاج ورش الشركة ، فإننا نسير على الطريق الصحيح. وفي العام الماضي ، باعت الشركة ٢٧٠ تيرليون ريال ، وحصلنا على ما يقرب من ١٠٠٠ مليار ريال. ومن المرجح أن نبيع هذا العام ٤٠٠٠ مليار ريال بربح ٢٠٠٠ مليار ريال. أنشأت شركة صبانور أنشطتها في التعدين والمعالجة على أساس مبادئ التنمية المستدامة، وتعرف نفسها على أنها مسؤولة عن تطوير التنمية المعدنية والصناعية من خلال إقامة صلة بين الأنشطة المعدنية والمعالجة مع الأنماط البيئية والمسؤوليات الاجتماعية. نحن نؤمن بأن التعدين الأخضر لا يقتصر على نهاية حياة المناجم وإعادة بنائها، ولكن في الشركة ، يبدأ المنظور الأخضر من المرحلة التقدمية وهو في طور الاستكشاف والاستخراج و بعد الاستخراج. وقد دفع هذا الموقف شركة صبانور إلى التركيز على مجالات مثل التنقيب والاستكشاف ، والمعايير البيئية مثل جمع وحصاد التربة ، والنظر في القدرة الإيكولوجية ، وتحديد القيم البيولوجية والبيئية ، والنظر في حجم معدل الاستخراج والمنظرة الطبيعية للمعدن بعد الاستخراج. كما أنه يحدد ، في إطار مسؤولياته الاجتماعية ، حجم وهيكيل السكان ، ومستوى الدخل ومصادره ، ومستوى الخدمات الاجتماعية وخدمات الرعاية للمجتمعات في المنطقة المباشرة المتأثر بصناعات التعدين والمعادن ، والاستراتيجيات الفعالة لإدارة كل منها في العمل. حتى لا تضر الأنشطة المعدنية بالبيئة وتعرض صحة المجتمع وتؤدي إلى نمو اجتماعي واقتصادي.

مطلوب من شركة صبانور تحديد جميع الآثار السلبية والمفيدة لأنشطة الاستخراج المعادن على البيئة ، وتدابير الرقابة الفعالة مثل التخلص من التسريبات وانسكاب النفط ، وإدارة مياه الصرف الحمضية ، ومنع تصريف مياه الصرف الصحي ، وإزالة أو تقليل انبعاثات الغبار. منع من تلوث المياه والتربة والهواء. وقد التزمت الشركة بالمسؤولية بالمجتمع المتضرر من المعادن والتخذت تدابير هامة للحفاظ على مستوى الصحة وتحسينه، وزيادة الوعي ونوعية الحياة ، وتوفير الرعاية والخدمات الصحية ، وتوفير البنية التحتية اللازمة لتحسين البيئة.

تأسست شركة صبانور للتعدين والتطوير الصناعة التعدين عام ١٩٩٧ برأس مال أولي قدره ٥٠٠ مليون ريال. تم إدخال الشركة إلى السوق في عام ٢٠١٢ برمز "كونور" في سوق "ما وراء البورص" ودخلت بورصة طهران في عام ٢٠١٤. كما بلغ رأس مال الشركة ٢٩٣٦ مليار ريال في عام ٢٠١٨. تحتل الشركة حاليا المرتبة السادسة في إنتاج البلاد من خام الحديد والمركبات والكبريت ، وتعد أكبر منتج لهذه المنتجات في الغرب والشمال الغربي من البلاد. للتعرف على أنشطة هذه المجموعة ، ذهبنا إلى محمد كلانتري ، الرئيس التنفيذي لشركة صبانور ، وتحدثنا معه عن الأنشطة الرئيسية للشركة. المقابلة الكاملة.

شركة التطوير التعدين و الصناعة صبانور لميسا ثلاثة معادن. يقع معدنين في كردستان وبلدة جولالي في إقليم كردستان ومنجم بابا علي في مدينة همدان. القدرة الاحتياطية النهائية والمحتملة للمعادن الثلاثة هي ١٥٠ مليون طن من خام الحديد. يعتبر مصنع كردستان و همدان لتكرير بقدرة مليون طن و ٦٠٠ ألف طن من الشركات التابعة لهذه الشركة وقد عملت هذه المعادن والمصانع بالفعل على توظيف حوالي ١٠٠٠ شخص. في سبتمبر الماضي ، أطلقت شركة صبا نور بدء تشغيل مصنع تكوير بقدرة 550 طن في مدينة همدان. وفقا للخطة ، هذا العام سنصل إلى ٨٠٪ من الطاقة الإنتاجية للكربات. يعتبر مشروع إنشاء مصنع تكرير بليون طن في منطقة بيجار في كردستان أحد أهم المشاريع لهذه الشركة. في ٢٩ يوليو من هذا العام ، وقد بدأ إنشاء هذا المجمع بحضور الدكتور شريفماداري ، الوزير والسيد كرباسيان ، الرئيس التنفيذي لمجموعة ايميدرو. الاستثمار في هذا المصنع هو ٢٠ مليون دولار و ١٢٠ مليار الريال.

من بين أهم أهداف الشركة دخول استخراج ومعالجة المعادن الأخرى بشكل مستقل أو من خلال الشركة الإستراتيجية مع الشركات المحلية والأجنبية الشهيرة ، بالإضافة إلى توطین التصميم والتحسين لاجزاء مختلفة من خطوط الإنتاج باستخدام القدرات الداخلية والقوى العاملة بالشركة. لا تسبب العقوبات الكثير من الضرر لانشطتنا ، لاننا لا نتأخر إلى استيراد المواد الخام من الخارج ، ولكن في الوقت نفسه ، نشأت مشاكل لنا. في البلاد ، لدينا حوالي ٩

أغنى النساء

المسلّمات في العالم

في العقود الأخيرة ، شهدنا أنشطة النساء المسلمات في مختلف المجالات ، مثل الفن ، والاجتماع ، والرياضة ، وما إلى ذلك. بين النساء اللواتي ، بالإضافة إلى سمتهن ، وصلن إلى السلطة والثروات. وقد تم التعرف على هؤلاء الأشخاص المؤثرين باعتبارهم أكثر النساء المسلمات نفوذاً في العالم. في ما يلي ، سوف نقدم لكم أغنى النساء المسلمات في العالم.

صاحبة السمو الاميرة حجة مجيدة

وهي الطفلة الرابعة لسلطان بروناي الذي كان أغنى شخص حسب مجلة فوربس في عام ١٩٩٧ وهي متزوجة من خير خليل وهو مساعد المدير التنفيذي في مكتب رئيس الوزراء.

رشا خواجه

رشا خواجه هي المؤسس والرئيس التنفيذي لشركة توكان. هي ابنة وافي سعيد ، واحدة من أنجح رجال الأعمال العرب الذين تقدر ثروتها الصافية بـ ١,٥ مليار دولار.

مالا يوسفري

مالا يوسفري هي فتاة استهدفت من قبل حركة طالبان لجهودها عن الحق في التعليم البنات. كانت مالا قد حصلت على الجائزة نوبل للسلام مناصفة مع الناشط الهندي كايلاش ساتيارثي في الدفاع عن حقوق الطفل في عام ٢٠١٤ تقدر ثروتها بمبلغ ٢ مليون دولار.

داليا حازم جميل خورشيد: أول امرأة تتولى منصب وزيرة الاستثمار في تاريخ مصر

"المرأة الحديدية" هكذا وصفت مجلة "فوربس" داليا خورشيد في سبتمبر ٢٠١٦ ، لاختيارها ثاني أقوى سيدة في القطاع الحكومي بالشرق الأوسط.

وعادت "خورشيد" من جديد لتلطف على الساحة منذ اختفائها بعد أن تركت منصبها كأول وزيرة للاستثمار فبراير الماضي ، لتتولى رئاسة مجلس إدارة شركة "إيجل كابيتال" للاستثمارات المالية، التي استحوذت على حصة رجل الأعمال المصري أحمد أبو هشيمة في شركة إعلام المصريين للتدريب والاستشارات الإعلامية.

داليا حازم جميل خورشيد هي أول امرأة تتولى منصب وزيرة الاستثمار في تاريخ مصر حاصلة على بكالوريوس إدارة أعمال من الجامعة الأمريكية في القاهرة، وبدأت حياتها المهنية المصرفية مع البنك التجاري الدولي، ثم تولت منصب نائب رئيس سيتي بنك لمدة ٨ سنوات.. وفي عام ٢٠٠٥ انضمت داليا خورشيد لشركة أوراسكوم للإنشاء، ثم تولت منصب أمين الصندوق في أوراسكوم

-واولت في أبريل ١٩٧٤ ، ودرست في الجامعة الأمريكية في القاهرة حتى حصل على درجة البكالوريوس. -تولت داليا خورشيد منصب نائب الرئيس التنفيذي لمجموعة الشركات «الكون» بدأت مشوارها المهني مع البنك التجاري الدولي، ثم تولت منصب نائب رئيس «سيتي بنك» لمدة ٨ سنوات.

وانضمت لشركة «أوراسكوم للإنشاء» في العام ٢٠٠٥ ، وتدرجت في المناصب بها حيث تولت منصب أمين الصندوق في الشركة، والمدير التنفيذي لشركة أوراسكوم الفاضلة للإنشاءات. لعبت «خورشيد» دوراً أساسياً في حل أزمة شركة «أوراسكوم للإنشاء والصناعة» مع مصلحة الضرائب المصرية، والتي وجهت اتهامات للشركة في عهد الرئيس الأسبق محمد مرسي بتهربها من تسديد ١٤ مليار جنيه ضرائب مستحقة على صفقة بيع قطاع الاسمنت لشركة لافارج الفرنسية والتي تمت في عام ٢٠٠٧ ، لتنتهي الأزمة في عام ٢٠١٤ ، حيث أغلقت الحكومة قضية النزاع الضريبي الذي استمر أكثر من ٣ سنوات مع رجل الأعمال ناصف سالويين.

ولكن قبل أن تنتهي الأزمة كان هناك صحابا من طرف آخر هم مساهمي الشركة قبل شطبها من بورصة الأوراق المالية، حيث عرضت شراء أسهمها قبل الأزمة بجمعة ٢٧٠ جنيه وبعد فرض الضرائب قامت بتعديل العرض إلى ٢٥٥ جنيه وخضمت قيمة الـ ١٤ مليار من المساهمين وبعد حل القضية لم يتم تعويضهم عن ذلك لتستقر تلك الأموال في خزانة الشركة.

وفي يوم ٢٣ مارس ٢٠١٦ أدت «خورشيد»، الأمين الدستورية أمم الرئيس عبد الفتاح السيسي، في قصر الاتحادية، لتتولى منصب وزيرة الاستثمار خلفاً لأشرف سلمان، ضمن ٩ آخرين انضمو لحكومة المهندس شريف إسماعيل، ورئيس مجلس الوزراء.

وكان «خورشيد» عدد من التصريحات: «عازين المستقر والفرصة يتجوزو وبعض يخلفوا كان»، أثناء كلمتها أمام اللجنة البرلمانية الخاصة المشكلة لدراسة المحور الاقتصادي ببيان الحكومة، مضيفة: ضرورة التأكد من مزاولة المستقر للنشاط، وأنه بدلا من جذب الاستثمار فقط يجب استخدام البنوك والبورصة وتشجيع المستقر على مضاعفة استثماراته، قائلة: «المستقرين تأيين جوانا، إحنا عازين نجوز المستقر للفرصة وخلفوا كان».

مقابلة مع عضو لجنة الطاقة بالبرلمان "طريق التنمية بالبلاد يمر عبر طريق القطاع الخاص"

في إيران، تُظهر العقوبات العدائية، التي تشبه الحرب على نحو ما، ضرورة الاكتفاء الذاتي واستخدام المعرفة المتولدة في

البلاد أكثر من أي وقت مضى. يعتقد هداية الله خادي، ممثل إيذه وباغ ملك في البرلمان، وعضو لجنة الطاقة، أنه «من أجل تحقيق التنمية، يجب أن تتخذ استراتيجيات مناسبة، وبهذه الطريقة، طالما أن القطاع الخاص لا يتطور، فإن البلاد لن يتطور كذلك.» في أجزاء من المحادثة مع مراسل مجلة الاستار العلمي، قال: الخطوة الأولى لجذب الاستثمار الأجنبي هي العلاقات البولية جيدة يجب على الحكومة المركزية توفير البنية التحتية المناسبة للتفاعل مع العالم. إن تحقيق الأمن الاقتصادي وحفظ مخاطر الاستثمار خطوة هامة أخرى في هذا الصدد. يجب أن يكون نظام الاستثمار الحكومي قادراً على إقامة علاقات اقتصادية ملائمة مع المستثمر الأجنبي وإنشاء البنية التحتية المناسبة. نحن بحاجة إلى تحسين علاقاتنا مع العالم من أجل الحد من مشاكل الاستثمار الأجنبي ومشاهدة وجود هؤلاء المستثمرين في مناطق مختلفة من البلاد. في نغز البلدان النامية ذات معدلات الاستثمار المرتفعة، مثل جورجيا، نرى أن الحكومة تزود المستثمرين ببنية تحتية للبنية التحتية الأساسية مثل الأراضي والمياه والكهرباء، في حين أن المستثمر معفى من الضرائب على مدى السنوات القليلة المقبلة. يجب أن يكون الناس على وعي بالمستوى الذي يمكنهم قبوله ولا يخطر ببالهم وهم المعرفة. لدى الدول المتقدمة في العالم، مثل فرنسا وألمانيا، نسبة عالية من تقدمها بفضل الثقافة العالية لدراسة مواطنيها ووعيهم. إننا نرى أن تطور، فإن البلدان الناجمة ستكون نموذجنا. ويجب أن يكون لدينا عملاء ملتزمون يعاقبون المسئدين ولا يستخدمون مواقفهم لتحقيق مصالحهم الشخصية وغاياتهم. أمل أن نسير في يوم من الأيام على طريق التنمية باستخدام أشخاص ذوي خبرة ومطلعين. بالنظر إلى بلان مثل ألمانيا وتايوان، يمكننا أن نرى ما الذي يجب عمله من حيث النمو والتنمية. إن مشكلتنا تنبع من حقيقة أننا لم نقرر بشكل جدي حل المشاكل؛ فكل من مشاكل التجمّع والحلول لهذه المشاكل إلى حد كبير هي معروفة عند جميع قطاعات التجمّع تقريباً، لكن النظام الحكم للتجمّع، لأسباب مختلفة، ضعيف في هذا الصدد.

مقابلة مع الدكتور بهرام شكوري رئيس لجنة المعادن والصناعات المعدنية التابعة لغرفة التجارة الإيرانية

لمناقشة القضايا والمشاكل في قطاع المعادن في البلاد، أجرينا محادثة مع الدكتور بهرام شكوري، رئيس لجنة المعادن والصناعات المعدنية التابعة لغرفة التجارة الإيرانية. إنهم يعتقدون أن تجاهل سلسلة القيمة في المناجم من الاقتصاد قد جعل مخطط البلاد لا يأخذونها مأخذ الجد. وهنا بعض المقاطع من هذه المقابلة:

تتمثل الهدف الأكبر للجنة التعدين والمعادن والصناعات المعدنية التابعة لغرفة التجارة الإيرانية في الوصول إلى أعلى مستوى من التنظيم الذاتي في قطاع التعدين، مما يعني أن اللجنة ستصل إلى مرحلة النمو والفعالية، والتي ستكون لديها القدرة والسلطة على تنظيم وإفاد ومراقبة وإنفاذ اللوائح.

يجب تخفيض حصة الحكومة في الاقتصاد، وسيسجد القطاع الخاص مكانه الحقيقي، بدلاً من التشاور معه فقط. يجب تخفيض حصة الحكومة في الاقتصاد، وسيسجد القطاع الخاص مكانه الحقيقي، بدلاً من التشاور معه فقط. لا تثق الحكومة بالقطاع الخاص لأنها تعتقد أن هذا القطاع لا يفكرون إلا بمصالحهم الخاصة، لكن هذه ليست النظرة

الصحيحة، لأن القطاع الخاص هو الشعب، ومع زيادة حصة الناس والتنافس الإيجابي للتقدم، كل الناس في التجمّع يستفيدون من هذا التقدم. مقارنة الإنتاجية في إيران والدول الغربية الأخرى في العالم، نجد أن الإنتاجية في بلدنا منخفضة، بسبب سيادة الحكومة في الاقتصاد. يبلغ متوسط إنتاجية العمل في صناعة الصلب في البلاد ٥٥٠ طن لكل شخص، ولكن هناك وحدات في القطاع الخاص تنتج أكثر من ألف طن لكل شخص، وهو ما يساوي متوسط الإنتاج العالمي. ومن ثم، عندما نلاحظ أن القطاع الخاص لديه درجة عالية من المعايير العالمية، ينبغي أن نذهب إلى بعد من المخصصة وإدارة التحويل إلى القطاع الخاص تمتلك إيران ١٪ من أراضي العالم و ٧٪ من احتياطياتها المعدنية. تتأثر قطاعات الاقتصاد المختلفة بقطاع التعدين، وهذا في حد ذاته يُظهر الدور الهام للتعدين في الاقتصاد. في عام ٢٠١٦، بلغت القيمة العالمية للمنتجات المعدنية التي تم إنتاجها في ذلك العام ٤,٥ مليار دولار أمريكي، ولكن من خلال استكمال سلسلة القيمة، بلغت تكلفتها ١٣٥ مليار دولار.

لقد ثبت علمياً أنه إذا خصصت دولة حصة صغيرة من السوق العالمية لإنتاج وتصدير المنتج، إذا تم فرض رسوم التصدير، بحجة خلق المزيد من القيمة المضافة ودعم الصناعات التحويلية، يتم تقليل رفاة التجمّع وهو يؤدي إلى تحويل الدخل من المنتج إلى المستهلك، هم عموماً أصحاب الصناعات التحويلية. يمكن للحكومة، من خلال جعل الأنشطة الاقتصادية المرحة، تغيير قواعد الوقائية، وتعزيز البنية التحتية، وإصلاح النظام المصرفي والضرائب، والأهم من ذلك، المخصصة مع نقل الإدارة بدلاً من الملكية، دفع سيولة الناس نحو الإنتاج، والتي يمكن أن تولد موجة ضخمة من الإنتاج والعالة والصادرات في البلاد.

مقابلة مع محمد تقى زعفرانجي زاده، نائب مدير تطوير المنظمات غير الحكومية في ساتبا

في عام ١٩٩٦، مع إنشاء منظمة الطاقة الجديدة لإيران (ساتبا) ومنظمة تكافؤ الطاقة في إيران (ساتبا)، اتخذت وزارة الطاقة في مجال الطاقة المتجددة خطوة كبيرة، وفي نهاية عام ٢٠١٦، وبتقرار من البرلمان، قام ساتبا بإنشاء دمج المنظمات. لدى ساتبا منبر جديد للتخطيط والأنشطة المهمة للمنظمة وطاقاتها المتجددة. في هذا الصدد، لدينا محادثة مع محمد تقى زعفران زاده، نائب مدير قسم تطوير غير الحكومية لمنظمة ساتبا، في جزء من هذه المقابلة، يقول:

في الماضي، كان نهج وزارة الطاقة في مسألة الطاقة الجديدة يعتمد أكثر على حقيقة أن المنشأة كانت إما تجريبية أو أولية، بأموال حكومية وشركات حكومية. هذه الملكية مملوكة للدولة ويجب الاحتفاظ بها واستغلالها؛ ونتيجة لذلك، تمت إضافة ممتلكات الدولة إلى هذا القسم مع مرور الوقت. في هذه المرحلة، كانت المهمة الرئيسية لوكالة الطاقة المتجددة هي بناء وصيانة وتشغيل مرافق الطاقة المتجددة. لم يكن للقطاع الخاص دور آخر غير الممول الذي تم اختياره عن طريق المناقصة، وكانت النتيجة بناء ١٠٠ إلى ١٢٠ ميجاوات من محطات الطاقة على مدى السنوات الخمس عشرة الماضية، ولكن في السنوات القليلة الماضية، تم تشكيل أنشطة جنباً إلى جنب مع المخصصة داخل صناعات. وتمثل ميزة هذا النهج في امتلاك الدولة لحظة توليد الطاقة، كما ستساعد السياسة العامة للنظام على تقليل الحكومة إلى الحد الأدنى. المتجددة. ولحل هذا التحدي، تم تقديم اقتراح للبرلمان، يقضي بأنه كان التصدي منه دفع تكلفة الكهرباء للمستهلكين في «ساتبا» لشراء الكهرباء من محطات الكهرباء، لحسن الحظ، البرلمان وافقت عليها. هناك الآن حوالي ٦٧٠ ميجاوات من محطات الطاقة المتجددة في البلاد، حوالي ٣٠٠ ميجاوات منها طاقة شمسية، والباقي معظمها طاقة الرياح وطاقات أخرى. لذلك لا يزال هناك الكثير من الاستثمار في محطة الطاقة* بالإضافة إلى وجود الإمكانات؛ فالعزيمة الوطنية، وتخصيص الميزانية، والتعاون الحكومي هي أيضاً عناصر أساسية للتنافس الناجح في المنطقة؛ وطالما أنه لا يمكن الوصول إلى هذه العوامل، فمن الطبيعي أن لا يمكن تنافس في إنتاج الطاقة الجديدة مع الدول المتقدمة والمنطقة.

مقابلة مع مسعود العطاري، منتج الذهب والمجوهرات

تاريخياً، كانت إيران في صناعة المجوهرات، من الدول الرائدة في العالم. هناك بعض الأعمال الفنية الثمينة في المتاحف العظيمة في إيران والعالم والتي تظهر أن صناعة الذهب وصانعي المجوهرات الإيرانيين يتمتعون بمهارة رائعة في بناء الحلي الثمينة والجميلة قبل وبعد الإسلام. من أجل دراسة الوضع الحالي في هذه الصناعة، ذهبنا إلى مسعود عطاريان، الذي كان يمتلك 40 عامًا من الخبرة في مجال إنتاج الذهب والمجوهرات، وتحدث معه. جزء من المقابلة هو ما يلي:

نحن نستخدم التصميم الإيرانية والإسلامية القديمة في إنتاج المجوهرات وتعلق أهمية كبيرة على مناقشة الثقافة. نستند جميع منتجاتنا على الأعمال الإيرانية وليس هناك نسخ في عملنا على الإطلاق. بالطبع، هناك نسخ في جميع أعمال العالم، لكن صلاح منتج جيد يجعل من المستحيل نسخ نسخ من تصميمات أخرى. يجب أن يكون لدى المنتج الحقيقي الابتكار والإبداع والحيل لإنتاج وتسويق التصميم والآخر بشكل مستقل. لقد حاولنا دائماً استخدام إبداعنا لإنتاج المجوهرات الفنانين الإيرانيين كانوا يقودون هذه الفنون في العالم. هناك الآن عدة آلاف من الأعمال الفنية في متاحف العالم لصانعي الذهب الإيرانيين والفنانين. الفنانين في بلدنا هم خالقون النيجان الملكي الإيراني والأجنبي، كما تجد أعمال فخري في متحف البنك المركزي الإيراني، الذي تم تصميمها واتجاهها من قبل فنانين من البلاد، ولكن للأسف، اليوم تواجه صناعة المجوهرات في البلاد ركوداً غربياً، ونشاط العديد من المنتجين توقفت بسبب تقلبات في سعر الصرف، ذهب عدد كبير من بائعي ومصنعي الذهب والمجوهرات من الطبقة، ولن يكونوا نشطين في مجال إنتاج الذهب والمجوهرات. صناعة المجوهرات في البلاد لديها القدرة على التنافس مع الدول الأخرى، شريطة أن تدار بشكل صحيح. لسوء الحظ، فإن نظرة الحكومة إلى صناعة الفن هذه هي مظهر وربيش فخ، وبالطبع إنها خاطئة تماماً وغير خيبرية. لنا لم نتكهن من النجاح حتى الآن في مجال تصدير الذهب والمجوهرات. لسوء الحظ، لا توجد لدى إدارات الجمرك خبرة متخصصة في مجال الذهب والمجوهرات في الحالة التي يكون فيها لصادرات الذهب والمجوهرات قيمة مضافة عالية وخلق وظائف الوضوح في هذه الصناعة ليست مناسبة للاستثمار على الإطلاق. كثير من الناس الذين لديهم تاريخ طويل في هذا الصنف قد تنحرف تدريجياً، وخاصة هذا العام. يجب الانتباه إلى هذه الصناعة الفنية. إنه لأمر مؤسف أن الفنانين الذين لا يتكرر أجيالهم سوف يضعون ويتم تجاهل فهم. مع استمرار الاتجاه الحالي، لا يمكن صناعة المجوهرات لديها أفق جيد.

ملاحظة للدكتور فغاني:

إزالة الصفر من العملة الوطنية؛ الإصلاح الاقتصادي أو العمل السياسي؟

إحدى علامات فعالية الحكومات في مختلف البلدان هي وضعها الاقتصادي المواتي. إن قيمة عملة البلد هي مقياس يمكن من خلاله قياس الوضع الاقتصادي للبلاد وأهميته إلى درجة أنها تعزز ثقة الجمهور للحكومة وتحمي هويتها السياسية والاقتصادية في الساحة الدولية. في السنوات الأخيرة، سعت العديد من البلدان إلى إعادة تعريف العملة أو القضاء على الصفر من عملتها سعياً لتحقيق الاستقرار السياسي والاستقرار الاقتصادي والحفاظ على مكان عملها من أجل استعادة قيمة لعملة بلدهم. لأول مرة في عام 1993، في إيران اقترح البنك المركزي إزالة الصفر من العملة الوطنية. قضية تم إعاقتها حتى الآن بسبب سلسلة من أوجه عدم اليقين الاجتماعية والقانونية والاقتصادية نتيجة للتضخم في النظام الاقتصادي للبلاد.

التضخم، الذي أدى إلى فقدان ثقة الناس بالعملة الوطنية وميل عام إلى التجارة بالعملة أكثر قوة، أضاف ضغوطاً نفسية لا يمكن السيطرة عليها لاقتصاد البلاد. في الخمسين سنة الماضية، كان بدأ زوال الصفر من عملته الوطنية، ١٠ منهم قاموا بأكثر من الضعف في إصلاحات النقود والعملة. البرازيل هي دولة الرائدة في هذه المجال. تعيد تعريف العملة بتأني مرات، وإزالة الصفر بست مرات. كانت آثار التضخم المفرط على الاقتصاد البرازيلي في الستينيات والسبعينيات من القرن الماضي شديدة بحيث انخفضت قيمة البلد بنسبة ٣٠ إلى ٤٠ في المائة كل شهر، مع معدل تضخم سنوي يتراوح بين ١٠٠٠ و ٢٤٠٠ في المائة، مما اضطرت الحكومة البرازيلية لطباعة النقود دون تمييز. بعد تطبيق سياسات الرقابة التضخمية في السنوات الأخيرة، جلبت البرازيل التضخم إلى أدنى مستوى له في السنوات الـ ١٨ الماضية، والتي تعد بالثقة الاقتصادية في البلاد.

سوف تفشل النصفية إذا لم يسيطر عليها البرنامج للسيطرة على التضخم، وأفضل مثال هو فشل زيمبابوي. ووفقاً لصندوق النقد الدولي، أوالت البلاد ثلاثة أضعاف من عملتها في عام ٢٠٠٣، مع تضخم قدره ألف في المائة، لكن عدم الاستقرار وسياساتها أدت إلى تضخم ٢٣١ مليون في عام ٢٠٠٨، بعد الحرب العالمية الثانية، واجهت ألمانيا أيضاً الإمبراطورية الاقتصادية والتضخم الشديد؛ ومع ذلك، بدأت في إصلاح عملتها وتعديل عملتها، والتي أصبحت نتائجها واضحة الآن، واجهت هولندا تضخماً غير متوقع بعد ارتفاع عائدات مبيعات الغاز. ولكن من خلال التحكم في السيولة في نفس الوقت الذي يتم فيه القضاء على الصفر، أصبحت مثال ناجح في الاقتصادات التي تم إصلاحها عبر الإصلاح العملة. على الرغم من أن إزالة الصفر من عملة بلد ما هو أكثر من قرار اقتصادي للسيطرة على التضخم، إلا أنه عمل سياسي وتستخدمه الدول الديمقراطية كأداة للاتصالات السياسية، ولكن يجب ملاحظة أن خطوة غير صحيحة في تنفيذها يمكن أن تجعلنا لقد قطعت التجربة الناجحة لبلدان مثل ألمانيا وهولندا شوطاً طويلاً نحو الوصول إلى اقتصادات أمريكا اللاتينية.

ستستهدف آثار إزالة الصفر من العملة الوطنية في البداية الجانب النفسي الاجتماعي للبلاد. المسافة بين ارتباك الناس وتطبيع الشروط بالنسبة لهم هي واحدة من الأشياء التي يمكن تفويتها. بالإضافة إلى ذلك، فإن تعرض الناس للأجور المفاجئة هو أحد الأمور التي من شأنها تقويض ثقة الجمهور في الحكومة. يمكن أن تكون الجوانب الإيجابية لإزالة واحد أو أكثر من أضعاف عملة البلد وتقليل معدل التضخم في نفس الوقت تقوية العملة الوطنية، وزيادة ائتمان العملة الوطنية في المجتمع الدولي، وتسهيل التبادل التجاري، وخفض تكاليف الطباعة، إلخ. من ناحية أخرى من ناحية أخرى، فإن تنفيذ هذه الإصلاحات والتدابير قد يقلل من رغبة رجال الأعمال في تصدير وتقليص حجم الصادرات من السلع غير النفطية.

إذا كانت الخطط الحكومية لا تتماشى مع السياسات المناهضة للتضخم وتقليل الاعتماد على عائدات النفط، فإن التخلص من الصفر من العملة الوطنية من العمل الرمزي لن يذهب أبعد من ذلك. في الواقع، الشرط الرئيسي لنجاح الإصلاح النقدي هو عدم استمرار التضخم المرتفع. وقد بدأ مثل أحد البلدان الناجحة في عملية إزالة الصفر، تركيا، في كبح التضخم قبل عملية الإزالة الصفر. وبعد القضاء على الاستقرار النسبي عند معدل التضخم، أزال أضعاف العملة الوطنية. في عام ١٩٨٨، خسرت عملة البلاد، التي بلغت نسبة تضخمها ١٢٠٪، قيمتها. أدت الحركة الموازية للتحكم في التضخم وإعادة تحديد النظام النقدي وإصلاحه إلى نمو اقتصادي وجذب الاستثمار الأجنبي في هذا البلد. مما لا شك فيه أن إزالة بضع صفارات من العملة الوطنية، دون أن يكون لدى الحكومة برنامج رقابة تضخمية، سوف يؤدي على المدى الطويل إلى استئثار هذه الأضعاف وتكثيف التضخم. وهذه الطريقة، لن تحقق أهداف التخلص من الصفر، وهو نفس الحد من الضغط الاقتصادي على الناس وأكساب المصادقة العملية، في حين أن المشاكل الحالية لاقتصاد البلد مستمرة، فقد تتكرر هذه السياسة بعد عدة سنوات. سبب عدم الثقة سيكون المزيد والمزيد من الناس.

افتتاح متجر كبير للسجاد الإيراني في مسقط

ومحضور الدكتور نوري شاهرودي، سفير إيران في عُمان، تم افتتاح متجر كبير للسجاد الإيراني في مسقط.

حضر حفل افتتاح متجر في منطقة مسقط الوسطى (الخوير)، الدكتور محمد رضا نوري شاهرودي، سفير جمهورية إيران الإسلامية في عمان، ومحمد توتونوتشي، مسؤول السفارة والسيد علي موسوي زاده، المستشار الثقافي في السفارة ومسؤولون من عمان.

وأعرب سفير جمهورية إيران الإسلامية عن رضاه عن إنشاء المتجر والمهرجان في مسقط، و قد وصف رحب شعب العمان بالمنتجات الإيرانية مثل السجاد بامر هامة

مقابلة مع هرويک ياريجانيان،

رئيس غرفة التجارة المشتركة بين إيران وأرمينيا

إدخال إمكانات اقتصادية محتملة وتوفير معلومات شاملة عن حالة التجارة في البلدان، بما في ذلك تلك التي تؤكدها غرفة التجارة المشتركة. من أجل التعرف على مزايا الاستثمار وحواجز التصدير بين إيران وأرمينيا، التقينا مع هرويک ياريجانيان رئيس الغرفة التجارية إيران وأرمينيا. في الجزء من المقابلة جاء.

تسمى غرفة التجارة جاهدة لاستخلاص المعلومات الصحيحة عن الوضع الاستراتيجي في البلاد وتزويد لجانبها التجارية بتوصيف أكثر دقة لهذا البلد حتى يتمكن رجال الأعمال والمستثمرون من اتخاذ قرار أفضل بشأن الاستثمارات المحتملة. الغرض من غرف التجارة هو جمع وتوفير قواعد البيانات وإدخال مجالات العمل بين البلدان.

قد وضعت الحكومة في الآونة الأخيرة خططاً لمساعدة القرارات الاقتصادية في غرف التجارة. في وزارة الخارجية في العام الماضي، تم تشكيل قسم تحت اسم الزيادة الاقتصادية، و تلك خطوة إيجابية، ولكن من المتوقع أن هذه الخطوة الإيجابية لن تؤدي إلى أنشطة موازية أخرى. وفي الوقت الحاضر، تقوم كل من غرف التجارة والمستشارين الاقتصاديين في السفارات وراعات الصداقة ووزارات الشؤون الخارجية في السفارات في الخارج بعمل متوازي، مما يؤدي في النهاية إلى الإقتران إلى الأداء السليم. معظم التبادلات بين إيران وأرمينيا موجودة في قطاع الطاقة. إن تصدير الغاز من إيران إلى أرمينيا واستيراد الكهرباء من أرمينيا إلى إيران يصل إلى حوالي ٣٠٠ مليون دولار في السنة. يبلغ السكان الأرمينيين ١٠ و ١٢ مليون شخص في العالم وأكبر الامتياز (الإتاوات) سوبر ماركيت روسيا في أيديهم، يمكننا بسهولة إدخال البضائع في البلدان الأخرى عن طريق الوصول إلى الأسواق الأرمينية. وتشمل الاستثمارات الأرمينية في مجال الذهب والمجوهرات أيضاً أرباحاً كبيرة وهي ذات أهمية كبيرة إذا أمكننا الانضمام إلى المعاهدات الإقليمية، حيث أننا الآن عضو في منظمة شنغهاي للتعاون، فسوف نصل إلى سوق يضم ٢٠٠ مليون شخص ويمكننا بسهولة تصدير بضائعنا إلى بلدان أخرى. يتم حالياً تصدير منتجاتنا إلى دول العراق وأفغانستان، بطريقة محدودة وليس فعالة جداً، ولكن يمكننا بناء اتفاقيات إقليمية واستضافتها للوصول إلى أسواق أكبر مع دول مثل تركيا وأرمينيا أو جورجيا. مع قفزة تبدأ من أرمينيا وجورجيا عبر البحر الأسود، يمكننا الوصول إلى أسواق بلدان مثل بولندا، التي لا تولي اهتماماً كبيراً للعقوبات الأمريكية.

لدى بلدنا ثروة من المنتجين المؤهلين الذين يمكنهم لعب دور هام في مختلف المجالات الاقتصادية. لا ينبغي أن تكون إيران معروفة بمنتجات مثل النفط أو الفستق أو الزعفران. هناك مجال واسع للتحصين في مجال التصدير، وهذا لا يجب أن يتم تجاهله من قبل الحكومة.

مقابلة مع الدكتور بيان مولوي ، مدير أكاديمية المولوى للتمويل والاستثمار

«التقلبات الائتمانية الإيرانية والغموض في جذب الاستثمار الأجنبي»

التصنيف الائتماني هو واحد من أهم الأدوات للمستثمرين لقياس وضع الاستثمارات وشراء السندات والأوراق المالية للشركات في أي بلد. لمواصلة استكشاف موقف إيران في جذب الاستثمارات الدولية وتقديم الحلول لتحسين التصنيف الائتماني الإيراني ، التقينا بالدكتور بيان مولوي ، مدير أكاديمية المولوى للاستثمار والتمويل. في أجزاء من مقابلة «عالم الاستثمار» مع الدكتور مولوي ، قرأ:

أحد أسباب التغيير هو نمو الاقتصاد الصيني. ومع ذلك ، فإن الاقتصاد الصيني سوف ينمو بشكل أكبر من الولايات المتحدة في السنوات القادمة ، والأميركيون ليسوا حريصين على حقيقة أن الصين تتفوق عليهم في الاقتصاد العالمي ، لذا يقومون بأي شيء لمنع ذلك. في العالم هناك 80 الف مليار دولار من الناتج المحلي الإجمالي ، والتي تشارك إيران في 0.05٪. في السنوات العشر القادمة ، تعتبر نسبة الناتج المحلي الإجمالي للصين ، والتي هي بالفعل أكبر من حيث تعادل القوة الشرائية ، أكبر اقتصاد حقيقي في العالم.

* الآلية الاقتصادية العالمية تتمحور حول الولايات المتحدة ، ولكن لحسن الحظ ، فإن هذه الآلية تتغير ، لأنه ليس من الواضح ما الذي يحدث. ربما ، مثل حرب التعريفات بين الولايات المتحدة والصين ، إيران أيضاً جزء من العبة التجارة بين البلدين ، لأنه ، من وجهة نظر اقتصادية ، جميع البلدان على نفس الصفحة ، الشطر الخ.

* يتبع الاقتصاد الإيراني المتشتر بالإمكانات والقدرات في مختلف القطاعات ، ولكن بدون الاستثمار ، لا يمكن تحقيق التنمية. لن تكون إيران قادرة على اجتذاب الاستثمارات الأجنبية حتى يتم وضعها في نظام التصنيف الدولي.

تلعب إيران دوراً رئيسياً في الاقتصاد العالمي من وجهة نظر الطاقة وإيديا 80 مليون مستهلك. ومن المثير للاهتمام أنه مع تنفيذ العقوبات ، لا يزال معظم سكان البلد يعيشون في المستوى الثالث ، أي أن متوسط دخل الفرد أكثر من 8 دولارات في اليوم. يمكن لإيران أن تتصل بالاقتصاد العالمي عندما تتوافق مع المعايير الدولية وتقلل من مخاطرها الاقتصادية.

* يعتبر الاقتصاد الإيراني من أكثر الاقتصادات الواعدة للتنمية. السكان والبنية التحتية والتضخيم والاهتمام بالتقدم. إذا تم فرض العقوبات المفروضة على إيران على الاقتصاد الألماني ، فإن الاقتصاد لن يستمر.

* الاقتصاد الإيراني واسع النطاق لدرجة أنه يمكنه مضاعفة ناتجها القومي الإجمالي خلال السنوات العشر القادمة. إذا لم نستخدم الديموغرافية الحالية ، فسيكون من الصعب تحقيق ذلك في المستقبل.

* نحن ملتزمون بمعايير 2018 في استخدام التكنولوجيا والتطبيقات ، لكننا نفكر بطريقة ما قبل 50 عامًا وباستخدام استراتيجياتنا القديمة! نحن بحاجة لفهم بيئة التمويل الحديثة في العالم. يعتبر فهم المساحة من قبل المخططين والمفاوضين من الشركات أحد المتطلبات الرئيسية في تطوير هذه الأهداف.

مقابلة مع الدكتور سيد حسين موسويان باحث في جامعة بريمنستون ،

«العقوبات حققت خسائر للقطاع الخاص في إيران»

ولد سيد حسين موسويان في 1957. كان هو أول رئيس الجهاد البناء في كاشان و نائب الأمين العام للمجلس الأعلى للأمن القومي خلال رئاسة حسن روحاني على ذلك ، و احد من الكبراء المفاوضاتيين و أول السفير الإيراني لدى ألمانيا الموحدة في فترة الرئاسة المرحوم هاشمي رفسنجاني وأحد الأعضاء المؤسسين للحزب الاعتدال والتنمية. يعمل حالياً كباحث في جامعة بريمنستون. يعتقد موسويان أن أكبر ضرر للعقوبات الاقتصادية كان حتى الآن بالنسبة للقطاع الخاص في إيران. أجرت مجلة «العالم الاستثمار» حواراً خاصاً مع موسويان حول تأثير العقوبات الأمريكية على الاقتصاد الإيراني وأفاق العلاقات الإيرانية الأمريكية. في أجزاء من هذه المقابلة يقال:

منذ بداية الثورة الإسلامية لقد تكبدت إيران خسائر بالآلاف المليارات الدولارات بسبب العقوبات الاقتصادية. وتحمس جميع قطاعات الاقتصاد الإيراني للعقوبات، يعتقد البعض أن قطاع النفط والغاز قد شهد أكبر ضرر ، لكنني أعتقد أن أكبر ضرر كان لمبور القطاع الخاص الإيراني في الاقتصاد. ومع تصاعد العقوبات ، أصبح اقتصاد الدولة أكثر تطوراً وأصبح القطاع الخاص أضعف.

إذا نظرت إلى تدفق رأس المال الإيراني لشراء عقارات في دول مثل كندا والإمارات وأوروبا وتركيا وجورجيا ، فسترى أن الإيرانيين استثمروا أكثر من 200 مليار دولار في شراء العقارات في هذه البلدان على مدى العقدين الماضيين.

يمكن لأوروبا أن تستثمر أكثر من 50 مليار دولار في إيران . إذا كانت علاقتنا الاقتصادية مع الدول الأخرى طبيعية ، فمن الممكن جذب 200 مليار دولار سنوياً من دول مثل الصين وأوروبا واليابان وكوريا الجنوبية والدول العربية الغنية. إيران يمكن أن تكسب 50 مليار \$ سنوياً من السياحة.

بلغ حجم التجارة بين إيران والولايات المتحدة في العام الذي سبق الثورة حوالي 6.5 مليار دولار ، منها حوالي 3 مليارات دولار كانت صادرات إيران إلى الولايات المتحدة. منذ الثورة كان حجم التبادل التجاري بين إيران والولايات المتحدة محدوداً جداً. في عام 2018 ، والذي كان في الواقع العام الأخير من تنفيذ خطة العمل الشاملة المشتركة (JPCO) ، كان حجم التجارة حوالي 480 مليون دولار ، ولكن من المتوقع أنه في عام 2019 ، سوف تنخفض صادرات إيران إلى الولايات المتحدة بشكل حاد وتعود إلى الصفر مرة أخرى.

In a conversation with the head of Iran-Armenia
Joint Chamber of Commerce

The Role of Regional Treaties in the Expansion of Economic Relations

The introduction of potential economic potential and the provision of comprehensive information on the state of trade of countries is one of the issues that common business chambers are consistent with the need for exchange. In order to learn about the investment advantages as well as export barriers between Iran and Armenia, we met with Hervik Yarijanian, the Chancellor of the Chambers of Commerce of Iran and Armenia, some of which are considered by the readers.

- The Chamber of Commerce tries to strive accurate information about the investment status in the country and provide its trading committees with a more accurate description of the country so that its businessmen and investors can better decide on possible investments. The purpose of the chambers of commerce is to collect and provide databases and to introduce business areas among countries.

- The government has recently made plans to help economic decisions in the chambers of commerce. In the ministry of foreign affairs, less than a year, a section has been formed under the name of the economic deputy, which is a positive step, but it is expected that this positive move will not lead to further parallel activities. Currently, chambers of commerce, economic advisers at embassies, friendship associations and ministries of foreign affairs at external embassies are doing all the work in parallel, which ultimately leads to a lack of performance.

- Major exchanges between Iran and Armenia is in the field of energy. Exporting gas from Iran to Armenia and importing electricity from Armenia to Iran amounts to about 300 \$ million a year. The Armenian population in the world is between 10-12 million people, and since Russia's largest supermarket franchise is in the hands of them, we can easily introduce our goods in other countries by accessing Armenian markets. Armenian investments in the field of gold and jewelry also involve significant profits and are of great interest.

- If we can join the regional treaties, as we are currently a Eurasian observer, we will reach a market of 200 million people and we can easily export our goods to other countries. We are currently exported to the countries of Iraq and Afghanistan, in a limited and not very effective manner, but we can build regional agreements and host them to reach larger markets with countries such as Turkey, Armenia or Georgia. We can access the markets of countries such as Poland, which do not pay much attention to US sanctions, with a canal that starts from Armenia and Georgia through the Black Sea.

- Our country has proven producers that can play a significant role in various economic spheres. Iran should not only be recognized with carpet brands or with products such as pistachio, oil or saffron. There is a vast room for improvement in the field of exports and the importance of this issue should not be neglected by the government.

Director of the Molavi Finance and Investment Academy

Stop Foreign Investment in Iran Due to a Lack of International Credit Rating

Credit rating is one of the most important tools for investors to measure the status of investments and the purchase of bonds and the securities of firms and companies in one country. To further explore Iran's position in attracting international investment and providing solutions to improve Iran's credit rating, we met with Dr. Peyman Molavi, Director of Molavi Investment and Finance Academy. In the parts of this interview you read:

- With the start of the new government in the United States, a series of actions was taken, one of which was the complete withdrawal from NAFTA (North American Free Trade Agreement). Obviously the exit from NAFTA is much larger than the JCPOA. Trump has begun a new tariff game with China, which is worth several times the business that is currently operating in Iran and about \$ 425 billion in gross national product. It is very clear that the United States is changing its paradigm with these measures and the start of the game of tariffs on car imports from Europe. If you look at studies of think tanks, you will find that the US is changing its economic way, the issue has no relation to the government.

- The Chinese economy will grow larger from the United States in the coming years, and Americans are not keen on taking China's lead in the global economy, so doing anything to stop it. In the world there are 80 thousands billion dollars of gross domestic product, which Iran is involved in 0.05%. In the next 10 years, the ratio of China's gross domestic product, which is already larger in terms of purchasing power parity, is the largest real economy in the world. The United States already has 33 percent of the world's wealth, and China needs 20 years to reach this rank. The United States, 49, and China, hold 12 percent of the world's capital, but with the speed that China has, it will reach the acceptable level in the next few years.

- According to a report entitled "8% Growth Requirements", published by an economic group included finance ministers of Indonesia, Malaysia, Turkey, Botswana, Oman the first element to arrive this growth is the use of global economic potential, while of the \$ 80 thousands billion that exists in the world, Iran has a very limited share. The ultimate use of Iran's global market is \$ 100 billion, or about 0.08%. Turkey, Azerbaijan, Saudi Arabia and even the United Arab Emirates with a population of one-eighth of Iran and a GDP of \$ 390 billion have already been planned to reach this market.

Deleting Zeroes from National Currency Economic Reform or Political Action?

One of the signs of the efficiency of governments in different countries is the favorable economic situation of that country. The value of money in a country is a perspective through which the economic situation of the country can be measured and its significance to the extent that strengthens public confidence and protects its political and economic identity in the international arena. In recent years, many countries have sought to redefine money or eliminate zero from their currency in pursuit of political stability, economic stability and maintaining their place of business, in order to restore their country's money worth. Deleting zeroes from national currency was first introduced by the Central Bank in 1372. An issue that has remained suspended in the midst of social, legal and economic uncertainties due to inflation in the country's economic system. Inflation, which has led to a loss of people's confidence in national currency and a general tendency to trade with more powerful money, thereby bringing impenetrable psychological pressures to the country's economy. In the past half-past month 19, countries have been eliminating zero from their national currency, of which 10 have more than doubled redefined monetary and currency reforms. Brazil has been redefining the currency by eight times and eliminating zero six times. The effects of hyperinflation on the Brazil economy in the 1960s and 1970s were such that the value of the country fell by 30 to 40 percent every month, with an annual inflation rate ranging from 1,000 to 2400 percent, which forced the government of Brazil to print extravaganzas would make money. After adopting inflationary control policies in recent years, Brazil has brought inflation to its lowest level in the last 18 years, which promises a boom in economic development. De-zeroing will fail if it is not controlled by the program to control inflation, which is the case in Zimbabwe. According to the International Monetary Fund (IMF), (the country eliminated three per cent of its currency in 2003 with a one-thousand-percent inflation, but the lack of precise and precise policies made Iran's inflation to 231 million percent in 2008.

After the Second World War, Germany also suffered from a collapse of economic and heavy inflation; currency reforms and a change in its currency, the results of which are now visible. The Netherlands also encountered unpredictable inflation after the emergence of revenue from gas sales, which, with the liquidity control at the same time as eliminating zero, is another successful example of rebuilding economies resulting from the change of currency.

Although the removal of zero from the currency of a country before an economic decision to control inflation is more of a political act and democratic countries use it as a tool for political victories, but it should be noted that an incorrect step in its implementation can make us Moving away from the successful experiences of countries like Germany and the Netherlands, it is closer to the economy

Morteza Faghani
member of Tehran Chamber of Commerce

of Latin America. The effects of the removal of zero from the national currency will initially target the social and psychological aspects of the country. The distance between people's confusion and the normalization of the conditions for them is one of the things that can be missed. In addition, people's exposure to sudden wages is one of the things that will undermine people's trust in the government. The positive aspects of removing one or more zeroes from the country's currency and simultaneously reducing the inflation rate could be the strengthening of the national currency, the increase of the national currency's credit in the international community, easier trade exchanges, and the reduction of printing costs. On the other hand, the implementation of these reforms and measures may reduce the willingness of traders to export and reduce the volume of non-oil goods exports.

If government plans are not consistent with anti-inflationary policies and reduce dependence on oil revenues, eliminating the zero of the national currency from a symbolic act will not go further. In fact, the main condition for the success of monetary reform is the lack of continued high inflation. The example of one of the successful countries in the zero removal, Turkey, has begun to curb inflation before the zero-elimination operation and, after achieving relative stability at the inflation rate, eliminated zero national currency. In 1988 the country's currency, with a 120 percent inflation, virtually lost its exchange value. The parallel movement of inflation control and redefinition of the monetary system and its reform have led to economic growth and attracting foreign investment in this country. Undoubtedly, the removal of only a few zero of the national currency, without the government having a program to control inflation, will in the long run lead to the resumption of these zeroed and inflationary pressures. In this way, the goals of zero elimination, which is to reduce economic pressure on people and gain global credibility, will not be realized, while the current policy of the country's economy may continue to persist after a few years. This will cause more distrust of the people.

Dr. Seyyed Hossein Mousavian

Damage of Sanctions Against Iran`s Private Sector

Seyyed Hossein Mousavian, deputy secretary of the Supreme National Security Council during the presidency of Hassan Rouhani on this council and senior nuclear negotiator, and Iran's first ambassador to Germany in the late Hashemi Rafsanjani government. He currently works as a researcher at Princeton University. Read the parts of the "World of Investment World" interview with him.

➤ Since the beginning of the Islamic Revolution, Iran has been suffering from thousands of milliard dollars of sanctions. These damages include all sections. Some believe that the oil and gas section has seen the most damage, but I know the most damage to the role of Iran's private sector in the economy. As sanctions increased, the state economy became stronger and the private sector became weaker.

➤ Undoubtedly, sanctions have had a wide negative impact on the capital and currency markets. If there were no sanctions, tens of billions of dollars of foreign investment annually, the capital of Iranian overseas residents, and cheap loans from world reputable banks were attracted. The other catastrophe that sanctions have had in the foreign exchange and capital markets sector is the escape of capital from Iran. Billions of dollars of capital come out of the country annually. If you look at the capital outflow to buy real estate in countries such as Canada, the UAE, Europe, Turkey and Georgia, you will see that Iranians have invested more than \$ 200 billion in property purchases in these countries over the past two decades.

➤ Europe has more than \$ 50 billion in investment in Iran. If our economic relations with other countries are normal, it is possible to attract \$ 200 billion annually from countries such as China, Europe, Japan, South Korea and the rich Arab countries. Iran has an annual revenue of \$ 50 billion in tourism. Normal economic relations are not

possible without good political relations.

➤ Sanctions are generally from the US not Iran. If Iran had a boycott against the United States, it had no effect on the American economy, but US sanctions against Iran had always had a profound negative impact on the Iranian economy, since not only bilateral economic relations have gotten more difficult but also more importantly Iran's economic relations with the world's most influential countries has been severely affected.

➤ Europeans are determined to fulfill their commitments to Iran ,but they are not capable of resisting US sanctions .Europe's economic relations with the United States are vital for Europe ,and its closure will make Europe's economy ineffective .The national and vital interests of Europe require that they do not sacrifice their economic ties with the United States to the negligible economic ties with Iran ;therefore ,the expectation of Europe is unrealistic ,while the same applies to other countries ,such as China ,Japan and South Korea ,with different ratios.

➤ The first and most important step in reducing the costs of US rebates is that Iran needs to rectify inefficiencies and problems with its internal system .Iran authorities have repeatedly called for problems such as non-privatization ,the government's economy ,corruption ,unemployment ,inflation, smuggling and rent for many years ,and they continue to emphasize these issues .If the Iran`s economy is transferred to the private sector ,most of the corruption in the country will be resolved ,unemployment will decrease and sanctions will become even less powerful.

➤ Providing" reliable and sustainable security "for the private sector and Iranians residing abroad will lead to hundreds of billions of dollars of domestic Iranian capital wandering in other countries and returning capital from Iranians residing abroad.

Iran Khodro still remains as largest automaker in the Middle East

Yeke Zare :We make sanctions to an opportunity

The Iranian car fleet currently has 3.5 million commercial vehicles 15.5 million passenger cars and 8.6 million worn out vehicles .The fleet is worth 130 \$billion ;it means that if there were no such industry in the country ,billions of dollars would come out of the country every year .Now 84 percent of the car and parts production in the middle east belongs to Iran and Turkey 2.7 million vehicles are produced in this area ,but 4.4million vehicles are sold, representing 1.7 million imported vehicles .The market is expected to reach 5.3 million vehicles a year.

The 20 \$ billion automotive market in Iran

The annual value of car production in Iran is 20 \$ billion, and about 700 to 800 thousand people are employed in the

industry .Meanwhile ,Iran Khodro ,with a revenue of 12.8 \$ billion and a net profit of 1.3 \$ billion, is considered to be Iran's largest and most honored Iranian industry .The company's total assets, established in 1341 with the name of Iran National and 100 million Rials ,has now risen to more than 32 \$billion .This company is the most important Iranian automobile company that manufactures and assembles a variety of light and heavy vehicles alone or in cooperation with foreign partners .Iran Khodro annually produces about 600 thousand cars and 52 percent of the country's car market is in the hands of this industrial group.

According to HHashem Yeke Zare ,CEO of IranKhodro" ,The company's share in the Iranian market has been serviced by 14 companies in sales services and 12 companies in after-sales services .The company also has 1122 spare parts sales centers .We will also reach 60% of the Iranian market in 1404and will produce one million and 800,000 cars ,of which 600,000 vehicles will be exported .These statics will account for the whole of Iran ,producing 3 million cars and exporting one million vehicles. "Yeke Zare announced that" IranKhodro Industrial Group is going to produce Peugeot 301 independently and without the presence of a foreign partner in the near future ,and certainly in this regard ,the independent production experience of both 206 and 207 products will also be effective and also sanctions can be considered an opportunity ,and they will create a great success .We're looking for internal parts of vehicles and we never want to get even one dollar out of the country" .

Conclusion

Iran's auto industry development document has been approved many years ago .During these years, Iran Khodro has been involved with many of the world's major automakers and has been collaborating with peugeot France ,Benz Germany and Suzuki Japan for many years.

Now a new round of cruel sanctions has begun ,the new strategy of the Iranian automotive industry should focus on the changes in the car market and the departure of previous actors and the arrival of new actors ,focusing on research and development ,engineering design and development of software systems ,reinforcement the related industries and equipping the supply chain and the diversification of after sales services throughout the product lifecycle.

Possibility of Transaction without a Card

SADAD Electronic Payment Company was mandated by the National Bank of Iran in 1393 to provide electronic payment products and services. The company quickly achieved important achievements such as designing and fully implementing the network infrastructure (admission switch and network integration) and serving as one of the largest providers of electronic payment services (PSP) in Iran. In parts of the conversation with the CEO Mohammad Mahdi Sadegh said:

*In recent years ,we have succeeded in implementing the newest technologies of the world around the globe as well as localization and internally .We have provided a good service to our customers with a management team in two areas of technical and operational investment .From this perspective ,Iran has a favorable position in the region.

*A large part of our significant advances in this area come from

enforced sanctions and restrictions ,because this has forced us to localize some of the technologies and actually reproduce them .This reproduction has created newer ideas in the country to the extent that we can now claim to be a service company ;services that people use internally are much more appropriate than services from many developed countries.

*SADAD will do its job of authentication and authentication in accordance with the upstream instructions and ,as far as possible, try to provide paid services to suspicious and unlicensed businesses .If the authentication process ,especially in the current situation ,which looks at the situation of the country's money circulation much more seriously ,does not happen properly ,there will surely be major problems like the loss of money rotation ,money laundering and illegal transactions .For this reason ,SADAD Company ,with due observance of legal requirements ,refrains from providing payment services to collections that do not qualify as regulatory bodies.

Hamid Reza Mokhtarian ,Managing Director of SADAD Information Corps

The E-Banking Period Has Been Over

The expansion of IT applications in the banking industry, coupled with the increased activity of financial and credit institutions and private banks, in addition to increasing the range of choice and diversification of customer demands, has more and more compete with the market in this field. In such a situation, the National Bank of Iran, as the largest Islamic banking institution, began to establish a data warehouse for the purpose of benefiting from better information technology capabilities and better service to the community. Since its establishment, the company has been active in creating a dynamic process for the proper exploitation of IT tools, in line with the bank's expectations and in line with technological development.

The unprecedented acceleration of the achievements and activities of this company led us to go to Hamidreza Mokhtarian, managing director of the SADAD Information Corps, to discuss with him in order to get to know more about the activities of this complex. What you read, is a detailed interview of the world of investment "with him.

•Due to the presence of people on social networks, the National Bank and Sadad Company decided about four years ago to push banking services towards social networks. At that time, there were many active social media messengers and networks that were investigated and, for various reasons, such as the importance of security issues, we came to the conclusion that this technology should be localized and implemented within the country, along with banking and payment services will be provided.

•The point of "Bale" is related to its security discussions. The "Bale" platform was developed with a banking security vision and produced individuals who have become familiar with the mechanism of banking and payment systems. Banking systems have always enjoyed a high safety standard, and of course you can not produce a banking product, regardless of security issues. Another thing we have in mind on this platform is that customers can easily do their banking work.

•All our efforts are to ensure that our services in the banking sector are not limited to the deposits and facilities, but we emphasize that our customers have a good sense of communication with the bank. The experience and the way in which the customer is accompanied by us must lead to his satisfaction and a good sense of our service.

Masoud Attarian, producer of gold and jewelry

Creating Idea and Innovation the Requisite for success of manufacturers

The jewelry industry and the manufacture of jewelry and artifacts from Iran's precious metals are the leading countries in the world. The precious and valuable artworks that are nowadays adorned by internationally acclaimed museums and private collections of famous collectors around the world, reflect the fact that Iranian goldsmiths and jewelers, in pre-Islamic and post-Islamic history, Decorative objects and precious jewelry have enjoyed extraordinary skill. In order to examine the current situation in this industry, we went to Masoud Attarian, who had 40 years of experience in gold and jewelry production, and talked with him. Part of the conversation is as follows:

*We use ancient Iranian and Islamic designs in the production of jewelry and we also attach great importance to the discussion of culture. All our productions are based on Iranian works and there is no copying in our work at all. Of course, in all the world's businesses, there is copying, but the originality of a good producer makes it impossible to copy copies of other designs. The real producer has to had innovation, creativity, and ideas in order to independently produce and market the product. We have also always tried to take advantage of our creativity in the production of jewelry.

*Iranian artists have been leading the arts industry in the world. There are now several thousand years of artwork in the world's museums of Iranian goldsmiths and artists. Our country's artists have been the creator of the Iranian and foreign royal crowns. Precious works are also being made at the museum of the Central Bank of Iran, which was created by artists of the country, but unfortunately, today the jewelry industry of the country faces a strange recession, and many producers of activity Have stopped themselves. A significant number of sellers and manufacturers of gold and jewelry have only gone through the exchange rate fluctuations, and according to them, they will no longer be active in the field of gold and jewelry production.

*The country's jewelry industry has the ability to compete with other countries, provided it is managed properly. Unfortunately, the state's view of this art industry is a luxurious look, and of course it's completely wrong and non-expert; that's why we have not been able to succeed so far in exporting gold and jewelry as it should be. Unfortunately, there are no specialist goldsmiths in the customs administrations in the area where gold and jewelry exports have high value added and creating jobs.

Hedayat Khademi, Member of Parliament's Energy Commission

The road to development of the country passes through the private sector road

In Iran, the outrageous sanctions, which are soft war in some way, show the necessity of self-sufficiency and the use of indigenous knowledge more than ever. Hedayatollah Khademi, representative of the people of Izeh and Baghmalek, and member of the Tenth Parliament Energy Commission, believes that "in order to achieve development, it should take appropriate strategies and, in this way, as long as the real private sector does not develop, the country will not develop either. In parts of the conversation with the world of investment reporter he said:

such as land, water and electricity, while the investor is exempted from tax for a number of years.

➤ People should be conscious of the level that they can accept development and do not engage in illusion of knowledge. The developed countries of the world, such as France and Germany, have a high percentage of their progress thanks to the high culture of studying and awareness of their citizens.

➤ If we want to develop, we must model successful countries and have committed and compassionate officials who deal with the economic seditions and do not use their position to achieve personal interests and goals, and in the real sense of sympathy of society and the people. I hope for the day to go on the path of development with the help of experienced and experienced people and the benefit of a knowledgeable and well-informed people.

➤ Looking at countries like Germany and Taiwan, we can see what needs to be done in terms of growth and development. Our problem comes from the fact that we have not radically decided to solve the problems; both the problems of the society and the solutions to these problems are certain that almost all sectors of society are known to a large extent, but the system of governing the society, according to various reasons have appeared weak in this case.

➤ The first step is to have strong international connections to attract foreign investment. The central government should provide the appropriate infrastructure for interactions with the world. Making economic security and lowering the risk of investing is another important step in this regard. The state investment system should be able to establish appropriate economic relations with the foreign investor and create the appropriate infrastructure.

➤ We need to improve our relations with the world, so that the external problems of foreign investment are diminishing and we see the presence of these investors in different parts of the country. In the pattern of high-investment countries such as Georgia, we see that the government provides the investor with initial infrastructure

Deputy of Development SATBA Non-Governmental Section

On time Payment of Demands, Guarantee for Development of Renewable Energy

In 1375 with the establishment of the New Energy Organization of Iran (SANA (and the Iranian Energy Efficiency Organization) SABA (the Ministry of Energy in the field of renewable energy took a major step. Finally, in 1395 with the decision of the Islamic Consultative Assembly, it was born of the merger of the two organizations, SATBA. SATBA also had a new approach to planning and activities that makes them familiar with the organization's role in renewable energy. In order to achieve this, we have a dialogue with Mohammad Taghi Zaferanchizadeh, deputy of development the SATBA Non-governmental Section. Part of this interview says:

plants over the past 15 years, but in the past few years, side-by-side activities have been set up with privatization inside Sana. The advantage of this approach is to have the country owns a power plant and the overall policy of the system will also help to minimize the government.

*The preparation and formulation of the executive act of Article 61 of the Law on the modification of the pattern of energy consumption and its approval by the Cabinet of Ministers, as a paving of a large part of the rocky route of problems. A change in approach has been coupled with several major challenges. The first challenge is the multiplicity of decision-making in the renewable energy sector. In the Ministry of Energy, we have seen many decisions that the establishment of the SATBA Foundation and the establishment of a single management have been well addressed. The second problem was the irrational purchase of electricity. In the past, regardless of the cost of investment and the amount of power generated by each type of power plant, a single unit was used to purchase electricity, but with the approval of the rules, it was first considered for this issue and the rates were differentiated according to the approved regulations.

*In the past, the Ministry of Energy's approach to new energy was based more on the fact that pilot projects with pilot budgets and state-owned enterprises would be built. This asset belongs to the state and should be maintained and exploited; as a result, over time, state assets were added to this section. At this point, the main task of the Renewable Energy Agency was the construction, maintenance and operation of renewable energy facilities. The private sector had no role other than a contractor selected by tender, and the result was the construction of 100 to 120 megawatts of power

In a Conversation with Mohammad Kalantati: Sabanour, Owner of Iran's First Green Mine

SABANOUR Mining and Industrial Development Company was established in 1376 with an initial capital of 500 million rials. The company was admitted to the market in the year 1390 with the symbol "knr" in the OTC market and entered the Tehran Stock Exchange in Tehran in 1392. The capital of the company also reached 2,936 billion rials in 1396. The company currently ranked sixth in the country's production of iron ore, concentrates and pellets, and is the largest producer of these products in the west and northwest of the country. In order to get acquainted with the activities of this company, we went to Mohammad Kalantari, CEO of Sabanour Company, and talked with him about the company's major activities. Parts of this conversation come to readers.

*The company has three mines. Two mines are located in Kurdistan and Gelali township in Kurdistan province and Baba Ali mine in Hamedan. The definitive and probable reserve capacity of all three mines is a total of 150 million tons of iron ore. Two Kurdistan concentrate factories with a capacity of one million tons and Hamedan concentrates with a capacity of 600 thousand tons are also from the company's subsidiaries. These mines and factories have already made employment for about 1,000 people. Last September, the start of a 550 tonne pelletizing plant in Hamadan was launched by Sabanour Company. According to the plan, this year we are going to reach 80% of the production capacity of the pellets.

*Exploiting, producing and investing profitable in the field of exploration; mining and processing of minerals through the establishment of companies; the construction of production lines; the purchase and sale of management shares; the quantitative and qualitative enhancement of existing capacities along with the development and implementation of environmental concepts) HSEE (and social responsibility) CSR (In order to complete the steel chain and other minerals in the country, especially in the western provinces, it is one of the most important missions of the country.

*Realization of annual production of 2 million tons of pellets, 2 million tons of concentrate and extraction of 4 million tons of iron ore; promotion of the organization as the company with the highest income-to-cost ratio among mining companies and one of the top ten profitable mineral companies of the country; entering the field of exploration, extraction and processing of other mineral resources including gold, copper, lead and zinc independently or through strategic partnership with domestic and foreign corporations; aggregation and collation of the portfolio of products for holding and completion of the value chain; and increasing the scope of exploration of mines and mining rights of iron ore including the most important strategies of Sabanour Co. Among the most important goals of the company are entering the extraction and processing of other minerals independently or through strategic partnership with the companies owning internal and external names, as well as localization of the design and optimization of various parts of the production lines using the internal capacity and staffing of the company. Also, promotion of the

HSEE and the use of sustainable development and cultural development of CSR to increase the desired effects with preventive measures on environmental and energy issues "Water supply, optimization of consumption and prevention of water pollution" is also one of the important goals of Sabanour. Meanwhile, the use of information and information systems to achieve company goals such as operational efficiency, planning, forecasting and monitoring of production and services are considered.

*The main factors influencing the increase in operating profit over the past year were an increase of 43% in the sales of concentrates, a 11% increase in production, an increase of 146% in value added in pellets, and factors affecting the cost and administrative and organizational costs.

*Sanctions do not harm our activities, because we do not need to import raw materials from abroad, but, at the same time, problems have arisen for us. Before the sanctions and the dollar rises, we were the exporter of F.B.O or C.F.R. Our domestic customers purchased the products, sold them to a Chinese customer, negotiated prepayments and prices, and eventually at an appropriate rate of export. After the sanctions are imposed, the Chinese parties use this and do not pay for prepayments, and they want to buy a product at a lower rate. Despite such problems, the exporter is less inclined to export the product.

*Last year, the country's exports to concentrate were nearly five million tons, of which about one million tons belonged to Sabanour Co. This year, due to currency problems such as currency conversion and problems with the Nima system, our main activity is domestic sales, and part of the products will be sold to Khorasan Steel and Mobarakeh Steel. Other products are sold to the private sector as FOT and XWORK.

*Due to the increase in the price of iron ore and the increase in production and profitability of the company, we are on the right track. EPS has a rising bullish growth rate, rising over the first four months of last year. The company's sales last year were 270 billion tomans, and we enjoyed close to 100 billion tomans. This year we will probably sell 400 billion tomans worth 200 billion tomans.

Managing Director of Shahid Ghandi Corporation Complex

Producers need sustainable economic policies

Transmitting of information through the optical fiber is one of the most important events in the world today in the field of telecommunications and data transmission, which has even changed the global approach to its development. To better explore the opportunities and challenges of investing in the field of telecommunication cables, we went to Hamid Reza Ghadri, CEO of Shahid Ghandi Corporation Complex, and asked him about the country's achievements in this regard. In parts of this interview you read.

> Today, high band-

width requires information traffic, so the infrastructure of the rest of the world tends toward it. Our country is no exception in this regard, and now complete fiber optic rings are being completed throughout the country. In addition to this product, we have been manufacturing and operating a variety of specialized cables in the field of electricity and new energies.

> The achievements of Shahid Ghandi Complex are the production of low-fiber submarine cables used by them under the high technology category. The production of solar energy cables is also on our agenda. We are also negotiating with domestic manufacturers for the production of home appliance cables to meet their needs in this area because we are looking for self-sufficiency in the country. The first step towards this goal was to manufacture sub-cables that had just arrived in the country and now the project has been implemented. The second step, the production of intranet cable lines and the elimination of defects in domestic production, coincided with the advanced industrial countries that are on the verge of supplying it to the market.

> 80% of market demand for fiber optic is provided by Shahid Gandhi manufacturing company. Recently, we produced a refractory element and a steel strip inside which were imported from India, China and Korea in the past. Optical fiber technology also exists, but its circulation needs to be broad enough to be active in the export sector, as the domestic market is saturated. Major import of optical fiber is currently made from Japan and South Korea.

> I think we have the first rank in the Middle East. There are many rivals in the global market, but in the Middle East, a company is not active in cable and optical fiber. Of course, Japan's Sumitomo Corporation has invested in Oman.

> We are constantly interacting with the three countries of Syria, Afghanistan and Iraq, because they have been our customers for many years and thankfully we have been able to make a good contribution to these markets so far. In the area of market development, new countries like Africa western countries and the countries located in southern margin of Persian Gulf like Oman and Qatar are also joining our export areas.

> Iran is one of the most advanced countries in the field of optical fiber. The global network is designed to connect Iran as a regional hub through the Persian Gulf, using the optical fiber. Our neighboring countries have not yet entered this area or have had a poor performance, so in the years to come, these countries continue to be the right markets for us.

Managing Director of Pooya Energy Middle East Green Jewel

Save \$ 2.5 Billion from the Energy Recovery Site

The use of renewable energy in our country, as well as other developed countries, is of great importance, as government policies and planning in the fifth and sixth development plans are in line with global policies to expand the use of renewable energy in solving energy problems and creating employment in the country. Mahdi Poorhashem, Managing Director of Pooya Energy, Middle East's Green Jewel, believes that the development of infrastructure such as electricity requires the interaction of the state and investors, and the disregard for it will also lead to a crisis in the country in the coming years. The following is part of this interview*. Currently, about 1.3% of the nation's electricity needs are supplied by dynamic energy. The company plans to produce 7,000 megawatts of electricity in the 1410 horizons. There are currently 25,355 megawatts of gas power plants, equivalent to 31.67% of the total installed power plants throughout the country. This amount for the steam power plant is also 19.77% and equals 15,829 megawatts, and for the combined cycle it is 29.34% and equivalent to 23,486 megawatts. If gas plants become a hybrid cycle, about 3.2 million cubic meters of gas will be stored per hour and the storage will reach 30 billion cubic meters per year, which is worth more than two and a half billion dollars on the basis of global gas prices*. One of the big challenges facing the electric power industry, and even in other industries, is that a large part of the energy consumed by the gas is extracted from gas power plants in the form of 500-550 degrees Celsius. With the studies done, we have come to the conclusion that in the Shahrood and Semnan, the development plan of the steam sector is being implemented, it can produce 330 MW of electricity. The first benefit of generating electricity in this way is that there is no need to recycle gas and gas because it is recycled by heat. By implementing this plan, at each of Shahrood and Semnan's power plants, we will have around 45 thousand cubic meters

per hour and total 90 thousand cubic meters of gas savings, which will amount to about 750 million cubic meters per year.

Before the change in the price of the currency, each gas cubic meter was sold at about 400 USD, which, with that same price, would have a saving value of about 300 billion toman, which would naturally be much higher with the current price of the currency.

To Confront of Outrageous Sanctions Increasing the private sector's share in the Iran's economy is essential

To discuss issues and problems in the country's mining sector, we have had a conversation with Dr. Bahram Shakouri, head of the Mines and Mineral Industries Commission of Iran Chamber of Commerce. He believes that not considering the value chain of mines in the share of the mine from the economy has caused the planners of the country not to take it seriously due to the small share attributed to this sector. Join us with some of this interview.

*The largest objective of the mines and mineral commission of Iran's chamber is to reach the highest level of self-regulation in the mining sector, which, in its simplest and most intrusive way, is to reach a stage of growth and effectiveness, such as commissions, the ability and authority to regulate, enforce, monitor, and find the obligation to enforce the rules.

*The government's share of the economy should be reduced, and the private sector will find its true place, rather than just being consulted. The distrust of the state towards the private sector is not correct because the interest-seeking sector is only self-interested in its own interests, because the private sector is the people, and the increase of the share of the population as a private sector, because there is a positive competition in the development of the component of this parachute, ultimately increases the interests of all people in the community and the progress of the country.

*From the comparison of productivity in Iran and other western countries of the world, we find that productivity in our country is low and the reason is the state-owned economy of society. The average labor productivity of the steel industry in the country is 550 tons per person, but there are units in the private sector that produce more than 1 thousand tons per person, which is equal to the average global production. Hence, when we observe that the private sector has a high degree of global standards, we should go further to privatization and transfer management to the private sector.

*Iran has one percent of the world's land and 7 percent of its mineral reserves. The impact of different parts of the mining area reflects the indisputable role of mining in the economy. In 1395 the total value of minerals with an average 3630 \$ in that year was 4.5 \$ billion, which would be worth 135 \$ billion if the value chain completes and 30 times the total value of mineral products.

*Scientifically, it is proven that if a country has a small share of the world market in the production and export of a product, if export duties and restrictions are imposed on the pretext of creating more value added and supporting the downstream industries of that product, only welfare The society is reduced and it transfers revenue from producer to consumer, which is generally the downstream industry.

Mahmood Noorian Stressed

Self-sanctions, Main Factor for Problems of Chadormalu

The mining and industrial company of Chadormalu, in the heart of the central province of Iran, and 180 kilometers east of the city of Yazd, is one of the largest iron ore mines in the country and has 400 million tons of geological storage. In the five production lines of the Chadormalu Industrial Complex 10.5 million tons of iron ore concentrate and about one to one and a half million tons of iron ore are produced per year, of which 4 million tons of concentrate in the Ardakan palletizing factory and the remainder will be supplied to Mobarakeh Steel, Khuzestan Steel and other steel units of the country. To recognize more about the activities of this mineral complex, we conducted a conversation with Mahmood Noorian, the CEO of the complex. You can read some parts of this chat.

*Chadormalu has invested more than 61 trillion riyals to implement the development plans and in order to complete the production chain and create added value in steel products, and has managed to create 8,000 jobs directly.

*Chadormalu profitability trend, which has risen since 1394 has accelerated this year and the 100% realization of the projected budget for the current year in the first eight months of this year has put a positive outlook on its shareholders.

*The Ardakan pelletizing plant 25 kilometers west of Ardakan, is one of the active units of the company, which is located in the industrial complex of Chadormalu, producing 3,600,000 tons of pellets annually, which will increase to 4 million tons in the following year.

*In the Chadormalu steel factory that started its first year of operation, more than 575,000 tons of steel ingots have been produced over the last eight months. Currently, our products are 100% feed stone domestic steel units.

*In discussing the development and creation of value added in the production of materials, the company's executives have made remarkable projects in recent years, including projects such as the construction of the Chadormalu Steel Plant and the direct revitalization unit at the Chadormalu Industrial Company.

*Chadormalu Corporation has contributed and invested in many steel infrastructure projects in order to fulfill its development prospect, so that at the same time as the Chadormalu Steel Plant was set up, the operations of the Sarmad Abar-kooch Steel Rolling Plant with a 65% investment share in Chadormalu, Launched. Sarkand Abar-kooch Iron and Steel Complex, including a rolling mill with an annual capacity of 500,000 tons of rods and steel mills with an annual capacity of 600,000 tons of steel ingots, and is based on an area of 150 hectares.

CEO of Mining and Metals Development Company

Solutions of pre-sanctions do not respond to sanction era

Unpredictable exit from the United States has put a lot of challenges in the country's industries. The sanctions are now more powerful than the past, with the goal of disrupting the country's economic stimulus, and old solutions will no longer be responsive to tackling new sanctions. Under these circumstances, the mining sector can certainly play a significant role in the country's economic growth, especially as an important contribution to counter oil sanctions, due to the smallest dependence on imports and, consequently, the least impact on sanctions. Meanwhile, the Mines and

Metals Development company, which has become one of the top specialized investment companies in the field of mines and mineral industries in the Middle East and CIS (Commonwealth of Independent States) in its 1404 perspective, can undoubtedly be able to play an effective role and will have a significant impact on the economic development of the mineral industry and the preservation of the country's mineral chain. To discuss the effects of sanctions on macroeconomic levels in the country and to look for suitable solutions for the transition from sanctions, we have met with Dr. Azizollah Assari, CEO of the Mining and Metals Development Company. You read some parts of the conversation.

- We need to look for methods and models to counter the sanctions. There should be consensus among managers and representatives of mining and metals, petrochemicals, petroleum, etc. that have a significant impact on the economy, and the affected markets and money and capital markets. The relevant organizations also need to set up meetings for problem-solving, present solutions and present their plans for the next few months to solve the existing challenges.
- In the current situation, industries should come together as soon as possible and introduce their methods and move together. The Islamic Consultative Assembly, as the legislator and the government, should put in place regulations that are suited to the challenges of the transition from sanctions because the previous rules in this regard, as it should not be effective. This issue should be important to the Islamic Consultative Assembly more than any other issue and approve the appropriate laws.
- Fortunately, the sanctions have the least impact on the mines area, because the industry has the least degree of dependency. A large part of the country's mines are located in the villages and is available to the private sector, which amounts to about 5,000 mines, and the exploitation of them can develop the mineral industry, which is a great advantage. Of course, some of the needed parts come from us through imports, which, thankfully, can be controlled.
- Resisting sanctions means that we should take appropriate steps to achieve this goal, such that, for example, the adjustment of force in the country's industries does not occur and the existing situation will change in such a way as to prevent the closure of factories. This issue will not be achieved except through the proper management of industrial complexes.
- Countries industries require specific, consistent and temporary laws at least until the end of the year 98. The government's intransigence in import and export, and the existence of customs regulations, makes it harder for the existing situation. The ministry of industry, mine and trade should take steps to provide the required infrastructure.

Deputy Director of Planning & Supervision of Companies in Development of Investment in Mining & Metals

Utilizing the modern technology requires investment

Iran has a unique position in the world's minerals to provide energy, especially in mining and processing industries and metals. Energy prices in Iran, according to its major sources, are sometimes up to 50% of world prices, which provides the best conditions for large Iranian companies to carry out all mine-related operations at an affordable price and deliver the products and export to the regional markets. The investment company for mines and metals development is one of the companies active in this field. The company was admitted to the stock exchange in Tehran Stock Exchange in 1377. In order to get to know more about the activities of this company, we decided to visit to Mohammad Hossein Ghaemi Rad, deputy director of planning and supervision of companies in development of investment in mining and metals, and discuss with him. Some parts of this conversation is as followed.

*Currency fluctuations due to the fact that the dollar has been rising for some time now, has been its impact psychologically and realistic in our activities, while companies that have been active in importing raw materials are facing difficulties. Of course, the appreciation of the currency has had a positive effect. The trade balance of a number of our export-oriented companies has been positive by rising dollar rates, and the profits from the rise in the price of the currency in the financial statements of these companies have had an impressive impact.

*The main topic of exploration with regard to its high risk is the use of technology of the day that requires major investment. The company's investment proposal for mines and metals is to cooperate with Imidro, a consortium of steel-rich steel companies to create a joint venture. In this case, we can take major steps in investing and exploring mines with a great deal of depth in the country and taking advantage of this potential.

*In the field of technology, we consider the use of the capabilities of universities in

the country. The mining and metals development company is in the process of establishing a joint venture with the presence of its powerful corporations such as Golgohar, Chadormalu and some other companies in the steel industry, in order to establish a link between the industry and the university.

Head of Tehran Chamber of Commerce, Industries,
Mines and Agriculture Emphasized
**Private Sector, Permanent
Victim of Government's
Intervention in the Economy**

The incorrect government policy over the past few years has made the effective role of chambers of commerce in the processes of approval and enforcement of laws and even the development of the country's development plans very vague. To better examine the country's economic challenges and find solutions to these challenges, we met with Masoud Khansari, chairman of Tehran Chamber of Commerce, Industries, Mines and Agriculture. What follows is part of this conversation.

Iran's economy is undergoing a transition from a hard winter, which is rooted in chronic and obsolete diseases and some external pressures imposed like sanctions. Unfortunately, the crises or super-challenges that are affecting the economy of the country today are often the result of ignoring the experience and knowledge of the long-term, short-lived but costly horizons. These problems have started from annual budget deficits and have led to other problems such as rising liquidity, inflation, low economic growth, currency suppression and prices, and several other challenges and challenges. The most important thing is that our economic system approach has not been solving these problems and merely pushing them forward and taking the policy of error. As a result, the problems have not only been solved, but have become deeper and more complex over time, and now their effects are apparent. The problem has been that the collar has become confused.

*This volume of problems encountered by the economy of the country has one big reason and factor: government involvement in the economy. The most important challenge we face is the issue of state intervention in the economy. Government interventions have hampered the main duty of the room, namely the provision of services to economic activists. The minimum expectation of executive agencies is that, in line with Articles 2 and 3 of the Law on the Continual Improvement of the Business Space, in the issuance of directives, the opinion of the private sector is also required, but despite the legal backing for this demand, as well as the emphasis of senior officials on the private sector inquiry in decision-making and decision-making, we still see that decisions are made without consultation with economic activists and stakeholders, and after some of the irreparable complications of these decisions become apparent, the issuance of the amendment continues without regard to the private sector's views.

CEO of Ouspace Co., Explained in an Interview
**Common Work Place, the Bridge to
Connect with Other Businesses**

The Ouspace Company, which started its business in Iran from the beginning of 2017, has created numerous workplaces that enable entrepreneurs, small companies and startups to focus on their projects and business, in addition to have access the community of professionals. Azita Sangsari, CEO of Ouspace Company, said about field of company activities.

*In order to create an equipped space in Iran, managers of foreign companies were required to go to Iran due to their activities. One of the challenges was that in the event of a longer presence of foreign directors in Iran, there was not enough space for them, and hotels were not a good place to do business, and there was not a professional atmosphere that they could meet with their clients; therefore, The need to create a work space to respond to this need of foreign executives felt that companies willing to attend in Iran and not aware of their business and business registration process here were able to work. In fact, business owners and managers who, due to their working conditions, were inevitably forced to attend a few in Iran and did not know the office routine of establishing an office in Iran, they inspired this idea.

*Companies like Regus and Servcorp are also present in Iran, whose background is similar to Ouspace, and designs and provides collaborative work space for applicants. Of course Regus had to leave Iran after the 13th of Aban sanctions and handed over to another company. Servcorp is also an Australian company that still operates in Iran. The difference between companies with our field of work is in the type of service and, therefore, the type of customers and target audience.

*Most target audiences such as Regus and Servcorp were foreign companies; but Ouspace has been trying to introduce its business to Iranian companies, and it was well received, as Iranian collections and companies were basically unaware of such an idea.

*The Ouspace suite believes that administrators can work together and work in conjunction with each other. Currently, traditional business and business space is common in Iran, and although anyone wants to have a private office, we have proved that working in a common work space can increase their communications.

*It is logical to invest in Ouspace. We are able to remove tests and errors by utilizing past experiences as well as knowledge of trading conditions and costs. The company is interested in expanding its field of activity in other major cities, which certainly needs investment and entry into the area. Ouspace welcomes those who have spaces and want to make money, as well as hotel managers who see the need to turn a part of their hotel into a small office environment.

The Necessity of Intelligent Management for Revenue Resources

Hamid Asadi

Looking ahead to the past sanctions, one can predict what fate awaits on the Iranian economy with the new US actions against Iran. This time, however, there are significant differences with the past. Previous sanctions were formed by consensus and an amicable agreement between the United States, the European Union and the Security Council, but this time sanctions against the Iranian economy are specific to the United States government. Iran has been trained in past sanctions practices, and has learned these constraints to circumvent sanctions, but on the other hand, the Americans have seen Iranian technology and skills in defying sanctions and logically for those escaping, thinking, and have plans. These factors are struggling with different powers and factors in different ways, in the end, they will come up with more bureaucratic sanctions than before or more easily ahead of the Iranian economy.

But at what angles will sanctions affect Iran's economy? As Iran's economy continues to depend on oil revenues, the most important impact of the sanctions will be on the decline in oil revenues and the drop in exports of products and related products to this sector. The currency crisis caused by the existence of financial constraints and rising transaction costs, the risk of investment risks, and the concern about the future of the economy or the occurrence of possible crises and, finally, the limitation of the normal course of foreign trade are the main channels for the impact of sanctions on the Iranian economy. The International Monetary Fund (IMF) has predicted that inflation will be boosted in Iran, and that the economic growth rate will decline as a result of the sanctions pressure and the ensuing crises. After the lifting of the oil embargo, Iran witnessed a two-digit growth rate in the economy, but with the resumption of sanctions, it will enter a period of economic contraction, which could have a dramatic effect on the people's power consumption and the rate of employment creation in the country. According to the report, employment, which is now one of the biggest challenges for the government, will also be a serious problem in 2019. Another indicator is inflation. The inflation rate in Iran in the last year has grown rapidly, due to the fact that the start of new economic sanctions against the country and the simultaneous depreciation of the rial against the US dollar. According to the International Monetary Fund (IMF), (the average inflation rate in Iran will reach 29.6 percent in 2018 and in 2019 the rate will reach 34.1 percent; while Iran will not be due to financial difficulties due to oil and banking sanctions. He was able to grow at high speed. The organization has predicted that the Iranian economy will contract in 2019. In this context, there is no doubt that it is possible to raise wage rates based on inflation, which has raised concerns among many economic activists. In other words, next year, the economic downturn, the decline in sales of manufacturing firms, the increase in stock inventory, adjustment of enterprises and their semi-activation, increase in production costs, lower tax revenues, currency ... all will gradually show its effects in the Iranian economy. Therefore, government actions are very important in this situation, because they must adopt the right policies and policies to manage the progressive conditions.

Real Privatization The only Way to Save the Country's Economy

Ramin Nemat

Since the late 1970s, privatization has become a dominant goal in the general governments politics, and each country has pursued a particular pattern of privatization on its own terms, but privatization in Iran has been hampered by numerous barriers such as legal, structural, institutional, political and ... obstacles. Since 1371 the term of "privatization" became common, and nine years after the organization of the privatization officially began its activities, the private productive sector was supposed to be at a higher level and the government's intervention in economic and business affairs would be reduced, but the privatization and liberalization of the economy from state management in Iran has practically a retroactive function, so that more than 26 years after the privatization process began, the scope and depth of the government's interventions and the economy of the country have become more state-owned now!

Since 1380 about 145 trillion toman have been allocated to the private sector, which is about 28 trillion toman in the eighth government, 83 trillion tomans in the ninth and tenth governments - about 50 trillion tomans (60%) of these transfers. The last three months of the tenth government - !And the rest of the assignments have taken place in the eleventh and twelfth governments. A large part of these transfers have also been the rejection of retirement funds into the country's retirement funds, and many of the firms we know today as problematic enterprises are the product of this unbridled and hasty privatization, part of which has been accompanied by enormous corruption. According to the report of the privatization organization, the average share of the real private sector from total transfers during the period 1383-1395 is about 19.1 percent. While, if the amount of rentier and preferential transfers are deducted from this section, the share of the private sector will be less than this figure. According to the report, the largest share of total transfers was from military, public, para-governmental institutions, etc., which, on average, accounts for 39.9% of all assignments. In this period, on average 19% of transfers, shares of equity shares and 21.9% were transferred to government revenues. Experts believe that transferring to military, public and para-governmental institutions is not only privatization, but also led to the emergence of a new sector in the country's economy as "semi-privatization." The assignment in this way will allow these institutions to go away from their core tasks and make the area more effective and narrower for private sector economic activists. Reports indicate that firms that have been turned over to organizations such as social security or retirement funds have become inactive. It seems that solutions such as clearing transfers, securing investments, reforming laws and regulations, creating a genuine competitive environment, evaluating and restructuring companies, setting up a non-governmental regulatory body, etc., would not be used, and supervision of the legislative body of the parliament and, of course, the media will not intensify the process of privatization in the country, in the near future, we will see the full bankruptcy of the companies that have been privatized, and as a result, current privatization in Iran will be another scourge on the fragile economy of the country.

World of Investment Experience of an Original Opportunity

Iran, with its long history of early civilization; having the world's second biggest gas reserves, diverse mines, rich hydrocarbon resources, a four season country, 1.7 million square kilometers in area, population of more than 80 million, and kind and hospitality people has always considered as a strategic and big market in the middle east by different manufacturing, industrial, and service companies. In the meantime, companies have succeeded to attend in this important market whose have used the notification and advertising capacities in the proper manner with the style of Iranian audiences as well.

"World of Investment" magazine is one of the most effective magazines in Iran's economy field which has tried to introduce investment opportunities in various sectors of manufacturing, industry, tourism, trading, services and etc. by utilization viewpoint of senior executives, managers, university professors and experts according to a new attitude. This approach is considered by the business owners, chambers of commerce and foreign embassies thankfully.

Currently, this monthly magazine is published in six separate sections and on the first of every month included:

1 Energy sector includes oil, gas, petrochemical, power plant and upstream and downstream industries.

2 Industry sector covers the subjects of all manufacturing and industrial companies in different fields.

3 Capital market sector evaluates the latest developments in the field of securities, the bank, insurance and macroeconomic policies of the monetary and financial markets.

4 Macroeconomic economy sector reflects the viewpoints of experts in addition to decisions and actions of Iranian executives about the implementation of microeconomic and macroeconomic policies of the country.

5 Opportunities and challenges of the investment around a business is evaluated exclusively in the special records section in each issue.

6 In the readings section of the magazine, interesting domestic and foreign content is also published on those individuals who have gained special success in their business or production.

Hence we are proud to invite you cooperating us by providing information or insert advertising.

Concessioner

Morteza Faghani

Chief Executive Officer

Hamid Asadi

Deputy Chief Executive Officer

Abbas Faghani (Maaref)

Commercial Manager

Sara Nazari

Translator:

Zahra Fazlali

Contact Us

Add: Unit 3 , No 27, Marzban Nameh Alley, Shahid Mofatteh Ave. Tehran, Iran

Zip Code: 15875-8915

Tel: +9821 -88864842

Fax: +9821 -88864786

Web Site: <http://dsg-m.ir>

E-mail: d.sarmayeh@gmail.com

Selected Topics In This Number

Head of Tehran Chamber of Commerce, Industries, Mines and Agriculture Emphasized

Private Sector, Permanent Victim of Government's Intervention in the Economy

CEO of Mining and Metals Development Company

Solutions of pre-sanctions do not respond to sanction era

In a Conversation with Mohammad Kalantati:

Sabanour, Owner of Iran's First Green Mine

Hedayat Khademi, Member of Parliament's Energy Commission

The road to development of the country passes through the private sector road

Hamid Reza Mokhtarian, Managing Director of SADAD Information Corps

The E-Banking Period Has Been Over

Dr. Seyyed Hossein Mousavian

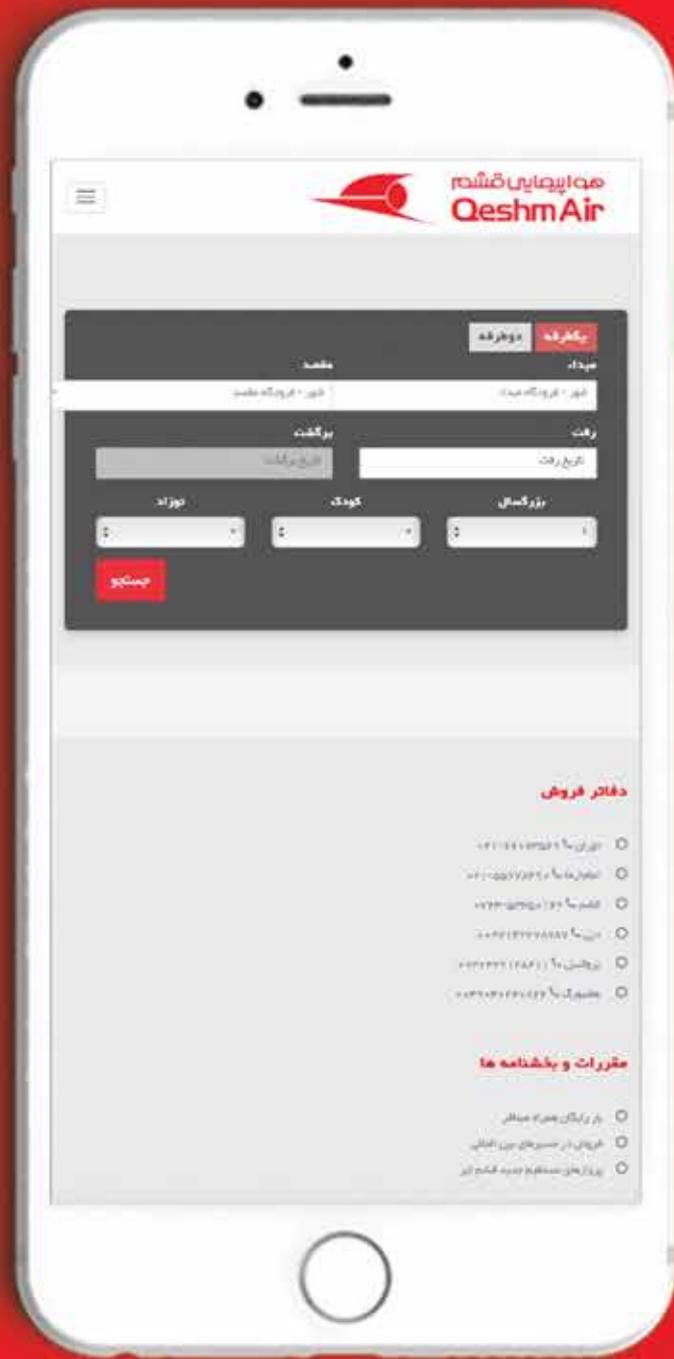
Damage of Sanctions Against Iran's Private Sector

Deleting Zeroes from National Currency
Economic Reform or Political Action?

In a conversation with the head of Iran-Armenia Joint Chamber of Commerce

The Role of Regional Treaties in the Expansion of Economic Relations

Ebooking QeshmAir

به آسانی نوشیدن یک فنجان چای

سامانه فروش آنلاین بلیت
هوایمایی قشتم
Ebooking.qeshm-air.com
Ebooking.qeshmair.aero

Fly There by Qeshm Air

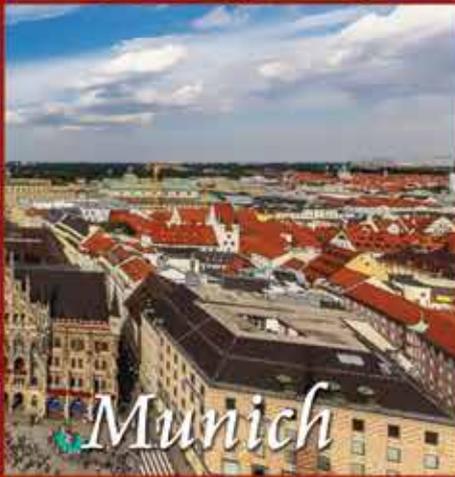
با ما خیال ابرها را تجربه کنید

هواپیمایی ماهان
Mahan Air
www.mahan.aero

Düsseldorf

پروازهای اروپایی هواپیمایی ماهان

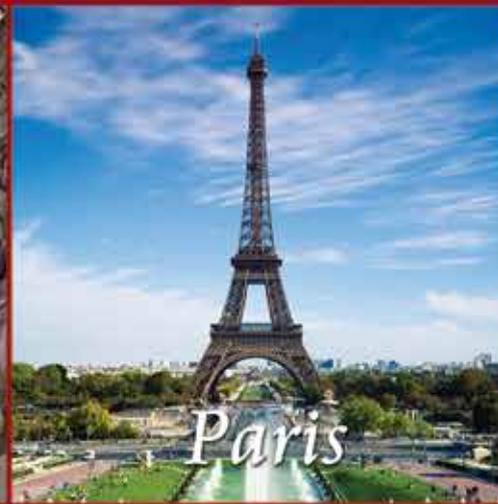

Munich

 [Instagram.com/fly.mahanair](https://www.instagram.com/fly.mahanair)
 [Telegram.me/mahanairchannel](https://www.telegram.me/mahanairchannel)

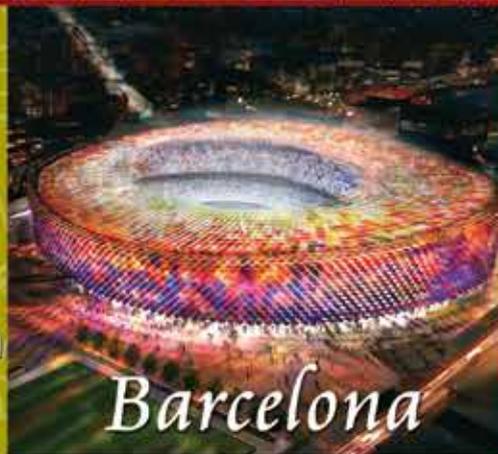
Milan

Paris

Mahan air European

Barcelona

Flights

رویابرداری کن!
رویاهات رو باور کن!
و
به دستشون بیار

خدمات OUSPACE

<p>بیزنس لانچ</p> <p>فضایی مطابق سبک زندگی شما برای استراحت و پذیرایی از میهمانان</p>	<p>پشتیبانی IT</p> <p>پشتیبانی فنی پیشرفته و ۲۴ ساعته</p>	<p>منشی دفتر</p> <p>منشی مسلط به زبان انگلیسی، حرفه‌ای با روابط عمومی بالا برای انجام کارهای شرکتی، صرفه‌جویی در وقت و انجام کارهای اداری</p>
<p>کافه لوکس</p> <p>بعد از استفاده از امکانات کافه، با انرژی به کار برمیگردید.</p>	<p>خدمات پستی</p> <p>ارائه خدمات کامل پستی (داخلی و بین‌المللی)</p>	<p>پشتیبانی اداری</p> <p>مدیریت و انتقال تماس‌ها و ایمیل‌ها</p>
<p>برنامه ریزی و اجرای رویداد</p> <p>هرآنچه برای اجرای رویدادهای اختصاصی نیاز دارید</p>	<p>اتاق جلسات</p> <p>اتاق‌های جلسه مناسب با ظرفیت‌های مختلف تا ۱۰ نفر، قابل اجاره به صورت ساعتی یا روزانه</p>	<p>خدمات امنیتی</p> <p>شبکه اختصاصی شما با امنیت فایروال و نظارت ۲۴ ساعته</p>

✉ | Azita.Sangsari@ouspace.com

www | www.ouspace.com/ir

برای اطلاعات بیشتر با تیم ouspace تماس حاصل فرمایید

۰۲۱-۲۶۴۷۰۹۴۵ | 📞

۰۹۹۰۱۷۸۲۴۹۸ | 📱

اقدسیه (موحد دانش) | روبروی سفارت چین | نیش بوستان | پلاک ۲۷ | ساختمان Pavion 📍